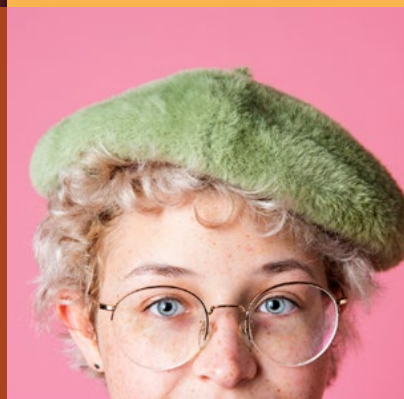
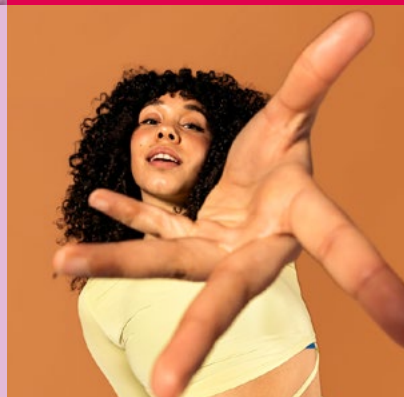

HUMAK[®]

Väläyksiä 9

Mikko Äärynen ja Emma-Karoliina Reponen (toim.)

Alkusanat

Väläyksiä Humakista 9 -julkaisu kokoaa yhteen hetkiä Humakin työstä – toiminnasta, jossa kehitetään, kokeillaan, opitaan ja rakennetaan tulevaa yhdessä. Nämä väläykset syntyvät usein ammattikorkeakoulun arjen tekemisestä: kohtaamisista, yhteistyöstä ja oivalluksista, joista kasvaa jotakin vaikuttavaa ja merkityksellistä.

Tämä julkaisu tuo esiin Humakin asiantuntevan, osaavan henkilöstön työtä koulutuksessa, tutkimus- ja kehittämistoiminnassa sekä ammattikorkeakoulun toiminnan ja asiantuntijaorganisaation kehittämisessä yhteistyössä työelämän ja kumppaneiden kanssa. Artikkeleissa jaetaan kokemuksia, menetelmiä ja toimintamalleja, joista on suoraa hyötyä eri alojen ammattilaisille. Samalla ne kertovat siitä, millaista inhimillistä, yhteiskunnallisesti vaikuttavaa työtä Humakissa tehdään.

Elämme aikaa, jossa yhteiskunnalliset ja globaalit muutokset haastavat niin yksilöitä, yhteisöjä kuin organisaatioitakin. Humakin tehtävänä on toimia ihmisen puolella ja rakentaa kestävää huomista tässä ajassa. Uusi strategiakautemme korostaa inhimillisyyttä, yhteisöjen voimaa ja vuorovaikutusta vastauksena muutokseen ja epävarmuuteen. Väläyksiä Humakista 9 tuo esiin, miten nämä periaatteet näkyvät käytännön työssä: kestävien, hyvinvoivien yhteisöjen rakentamisessa, nuorten osallisuuden vahvistamisessa, kulttuurin muutosvoimassa, kansainvälisessä yhteistyössä sekä uudistuvassa asiantuntijaorganisaatiossa.

Toivon, että tämä julkaisu tarjoaa lukijalleen oivalluksia ja inspiraatiota, ja kutsun kaikki mukaan yhteistyöhön Humakin kanssa rakentamaan kestävää huomista.

Jukka Määttä

Rehtori, toimitusjohtaja
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Mikko Äärynen ja Emma-Karoliina Reponen (toim.)
Väläyksiä Humakista 9

ISBN 978-952-456-478-6 (verkko)
ISSN 2343-0664 (painettu)
ISSN 2343-0672 (verkkojulkaisu)

Humanistinen ammattikorkeakoulu. Julkaisuja, 193
©Tekijät ja Humanistinen ammattikorkeakoulu 2025.

Taitto: Emma-Karoliina Reponen
Oikoluku: Kieliluotsi Oy, Jutta Posti
Englanninkielisten tekstien oikoluku: Eeva Parviainen

HUMAK^H

Sisällys

Jukka Määttä	
Alkusanat	1

Kestävämpi maailma ja hyvinvoivat yhteisöt

Anu Virtanen ja Emilia Hirvelä	
Humakin hiilijalanjäljen laskenta vuonna 2024	8

Timo Parkkola	
Humakin TKI-toiminta ja kestävän kehityksen tavoitteet	10

Milla Holmberg ja Tarja Nyman	
Saavutettavuus osana vastuullista työyhteisöä	14

Annika Hokkanen, Niina Autiomäki ja Maarit Honkonen-Seppälä	
Tehdään järjestöjen työ näkyväksi yhteiskehittäen	16

Erja Anttonen, Nina-Elise Koivumäki ja Anu Leskinen	
Yhteisöt osallisuuden tukena	18

Virpi Ruuska	
Taidolla kohti unelmia	20

Jenny Honka	
Kotiäitiiluotsi-mallia rakentamassa	22

Sirpa Lyytinen ja Marjukka Nisula	
Iloisen mielen kuppila – monipuolinen kohtaamispaikka!	23

Päivi Rainò	
Sisäkorvaistute ja tulkkauspalvelujen tarve	26

Antti Pelttari ja Henna Raitakivi	
Ympäristölupaus – uusi työkalu järjestöille oman ympäristövastuullisuustyön aloittamiseen	28

Kari Keuru ja Pekka Kaunismaa	
Project Opus – Luovien alojen projekti- ja kehittämisosaaminen työllistämisen ja työllistymisen tukena	30

Paula Kostia ja Eveliina Inkinen	
CreaDive hankkeen valmennusmalli luovan alan toimijoille	32

Nuoret ja osallisuus

Samuel Piironen	
Pelaaminen voimavarana – GameON-hanke vahvistaa työelämätaitoja	34

Tanja Gavrilov	
Puh, pah, pelistä pois? Saavutettava pelaaminen osallistaa ja avaa uusia ovia	36

Tiia Herala Humak mukana yksinäisyyttä vähentävässä School to Belong -ohjelmassa	38
Paula Kesa ja Petra Kankare Vaikuttajamarkkinoinnin 3 tasoa – nostetta hankeviestintään	40
Zita Kóbor-Laitinen ja Seija Pekkala Yhdenvertaista osallisuutta vahvistamassa: kielellisten vaikeuksien termistö ja verkkokoulutusympäristö vankeinhoidon ammattilaisille	42
Seija Pekkala ja Hanna-Kaisa Turja Puheen, kielen ja kommunikaation vahvistaminen voi tukea nuoren vangin osallisuutta.....	44
Kati Tikkamäki, Sari Huttu ja Pasi Toivanen Työelämämahdollisuuksia ja –osaamista - TREENI-hankkeessa treenataan nuoria työelämään	47
Sari Huttu ja Tiia Tiainen Digitaalisessa sairaalanuorisotyössä kehitetään sensitiivistä ohjausotetta nuorisotyöhön.....	50
Kulttuuri muutosvoimana	
Mayreth Wolff Tarinoista ekosysteemeiksi: Miksi luovien alojen on tartuttava transmediaan nyt?	52
Sari Kuuva ja Anna Leino Tuottajakeskus Living Lab – Verkostoitumistapaamisista koulutuksiin ja digipilotteihin..	54
Helka Luttinen Luova yrittäjä -hanke avaa uusia mahdollisuuksia taide- ja kulttuurialan opiskelijoille.....	56
Johanna Muhonen Taidetta turvetuotantoalueille	58
Kari Keuru ja Niina Autiomäki Yhdessä pakoon! – Pakopelipedagogiikka hauskan oppimisen tukena.....	60
Paula Kostia Kulttuurikampus Turku –verkosto tavoittelee tiivistä yhteistyöverkostoa ja sujuvia koulutuspolkuja	62
Anniina Aunola Taidelähtöinen tulevaisuusohjaus vahvistaa toimijuutta	64
Markus Suomi Taiteilijat elävöittämässä toimintaa ideahautomossa.....	66
Petri Katajarinne Tapahtumat elinvoiman lähteenä: Etelä-Karjalan tapahtumaklusteri vahvistaa alan tulevaisuutta.....	70

Timo Parkkola ja Jyri Wuorisalo	
Kulttuuri kehittää kokonaisturvallisuutta	72

International Activities

Marcin Poprawski	
Cross-innovation and Performing Arts. The ekip Policy Lab perspective	74
Elisa Kraatari	
ekip-hanke ehdottaa: kädet edellä innovaatioihin!	78
Laura Päiviö-Häkämies and Marcin Poprawski	
Pioneering ESG principles (Environmental, Social, Governance)	
for Galleries, Libraries, Archives and Museums	80
Marcin Poprawski	
Socially responsible music professionals.	
Musethica approach and IHMESI Creative Europe	82
Laura Päiviö-Häkämies	
Kulttuuri tulevaisuuden muutosvoimana globaalisti	
- Humak aktiivisesti mukana ENCATC:n Barcelonan kongressissa.....	86
Anna-Maija Riutta	
Shaping Tomorrow Together: Strengthening Wellbeing,	
Community and Youth Work through Higher Education	88
Tero Lämsä	
Kaksikielisen korkeakoulutuksen kehittämishanke KaksKo	
tukee kansainvälisten opiskelijoiden suomen kielen oppimista	
ja Suomeen integroitumista.....	90
Miki Mielonen ja Eeva Mäntylä	
Kansainväliset korkeakouluviikot luomassa yhteisöllisyyttä:	
Valmis pakettimatka yhteisöpedagogin kompetensseja – kohteena Bremen	92
Hilde Lehtonen	
Building International Humak Together with Students	94

Uudistuva organisaatio

Sikke Leinikki ja Jarmo Röksä	
Työelämä kutsuu – Humak vastaa	96
Jarmo Röksä ja Sikke Leinikki	
Kun osaaminen rakennetaan yhdessä	
- ensimmäisen sertifikaattikoulutuksemme tuotteistaminen	98
Jarmo Röksä	
Liiketoimintayksikön sadonkorjuukausi alkaa	100
Jonna Aakkula ja Sanna Pekkinen	
Tapahtumatutannon koulutus rakennettiin työelämän tarpeesta.....	102

Ulla Luukas ja Arto Lindholm Uusi Humak Master	104
Niina Nurkka Valmennuspedagoginen ohjelma 2025-2028 vahvistaa koulutusten työelämälähtöisyyttä	106
Sirpa Ali-Melkkilä Alanvaihtajana ammattikorkeakouluun – Alanvaihtajien huomioiminen korkeakoulutuksessa	108
Tytti Luoma 4Q-kumppanuudella uutta voimaa korkeakouluyhteistyöhön	110
Tytti Luoma Ristiinkoulutuksella monipuolisempia opintopolkua 4Q-verkostossa	112
Anu Moisio Ilmiölähtöistä soveltavaa tutkimusta kehittämässä	114
Timo Parkkola Strategiasta käytäntöön – uudistuva TKI-toiminta Humakissa	116
Sikke Leinikki, Ulla Luukas ja Kati Tikkamäki Työelämäfoorumi luo tilan dialogille ja kumppanuuksille - tekoäly haastoi ajattelemaan ihmisyyttä (työ)elämässä	118
Emma-Karoliina Reponen ja Petra Kankare Uudistunut hankeviestintä vahvistaa Humakin asiantuntijabrändiä ja vaikuttavuutta ...	120
Paula Kesa Erottuvasti, värikkäästi, kohderyhmätietoisesti – Humakin brändi uudistui.....	122
Liisa Björklund, Petri Hiili, Saija Huhtala, Kirsi Moisanen, Titta Pohjanmäki ja Tomas Träskman Vaikuttavuusperustainen johtaminen korkeakouluissa – kohti mitattavaa yhteiskunnallista vaikuttavuutta	124
Johanna Henriksson Vaikuttamisen viikot 2025 – Muuttuva maailma, yhdessä vahvoja.....	127
Helka Luttinen Opiskelijat mukana Humakin palautekulttuuria kehittämässä	130
Marika Stam ja Iida Panula Opiskelija- ja somelähtötoimintaa toteutetaan koordinoidusti, persoonallisesti ja monikanavaisesti	132
Anne Holappa Kirjaston vuosi 2025.....	134
Anne Holappa Kirjaston palvelut on paketoitu!	136

Anni Kosonen	
Uudet tuulet kirjaston tiedonhaun koulutuksissa	138
Sanna Pekkinen	
Tulkkauksen ja kommunikaatio-ohjauksen koulutus alkaa Tampereella.....	140
Päivi Timonen	
Yhteisöllisyyteen pohjautuvan valmennuspedagogiikan kehittäminen.....	142
Päivi Timonen	
Lisäpotkua yhteisölliseen työskentelyyn ja kehittämiseen Howspacesta	144
Hilde Lehtonen ja Päivi Timonen	
CanvasCon toi Canvas-yhteisön kokoon	146
Päivi Timonen	
Verkko-opiskelu tapahtuu edelleen samaan tai eri aikaan verkkoympäristöissä.....	148
Päivi Timonen ja Christa Sairio	
Vertailukehittämisen avulla etsittiin sopivat verkko-oppimisympäristöt.....	150
Mari Koistinen ja Maarit Honkonen-Seppälä	
Opettajaharjoittelija kehittämässä korkeakoulua.....	152
Maarit Honkonen-Seppälä	
Aktiivinen ja hyvinvoiva korkeakoulu –hanke muistuttaa liikkumisen ja tauottamisen tärkeydestä	154
Virpi Ruuska ja Hilde Lehtonen	
Yhtenäinen prosessi helpottaa opintojaksopalautteen hyödyntämistä	156
Sanna Lukkarinen	
Tavoitteista tekemiseen – Opin.fi käyttöönotto Humakissa	158
Sanna Lukkarinen	
6AMK-yhteistyössä ideoidaan ja reflektoidaan jatkuvan oppimisen uusia avauksia	160
Minna Hautio ja Laura Päiviö-Häkämies	
Humakin ja Turun yliopiston yhteistyö on avannut kulttuurituottajille ovia jopa tohtoriksi asti	162
Minna Hautio ja Arto Lindholm	
Uusi julkaisu tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmistä	164
Laura Kuniala ja Emilia Lehtonen	
“Hei, mä nään sut” - Empatian voima työyhteisössä	166
Marjo Kolehmainen ja Pasi Tuominen	
Mitä tekoäly tuo järjestöjen työpajatoimintaan? Mahdollisuudet ja haasteet ohjaajien näkökulmasta	168
Ulla Luukas, Päivi Timonen ja Christa Sairio	
Tulevaisuuden oppiminen Humakissa – rohkeasti kohti uutta.....	170

Humakin hiilijalanjäljen laskenta vuonna 2024

Anu Virtanen ja Emilia Hirvelä

Humanistinen ammattikorkeakoulu on seurannut hiilijalanjälkensä kehittymistä vuodesta 2019 alkaen. Hiilijalanjäljen laskenta tehdään vuosittain ammattikorkeakoulujen yhteisten periaatteiden mukaisesti. Vuonna 2024 Humakin hiilijalanjälki oli 682 tCO₂e.

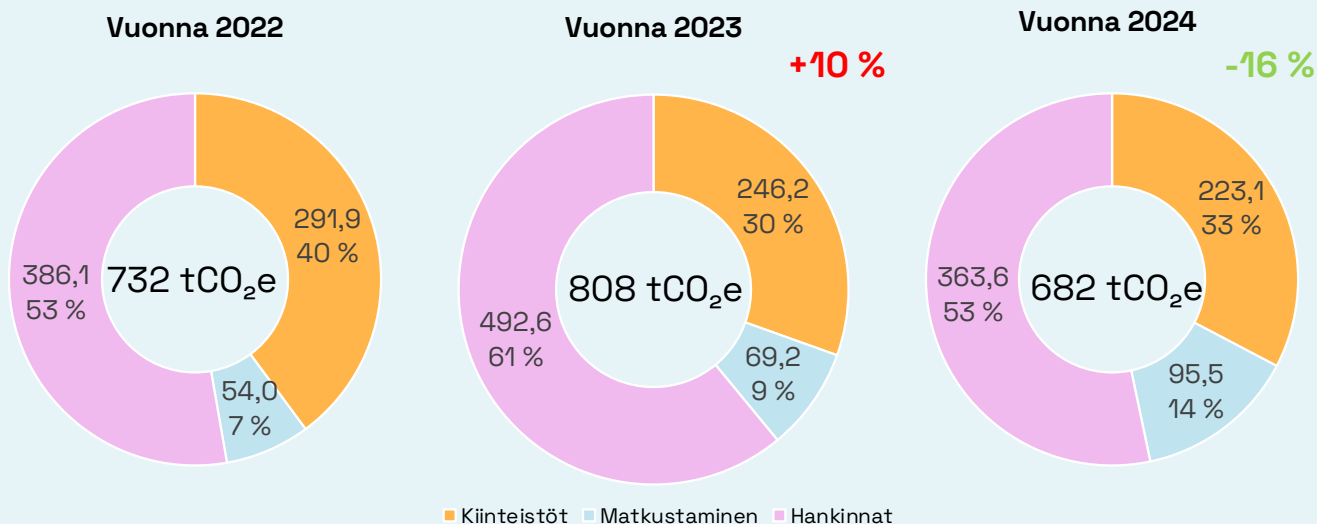
Ammattikorkeakoulujen yhteistä hiilijalanjäljen laskentamallia on kehitetty rehtorineuvosto Arenen alaisuudessa toimivassa työryhmässä. Mallia on vuosien varrella laajennettu kattamaan yhä enemmän eri päästökategorioita, ja päästökertoimia on päivitetty uuden tutkimustiedon myötä. Tämän vuoksi eri vuodet eivät ole täysin vertailukelpoisia keskenään. On myös tärkeää muistaa, ettei laskuri kata kaikkia ammattikorkeakoulujen toiminnasta syntyviä päästöjä. Vaikka laskentamalliin liittyy joitakin rajoituksia, se on silti hyvä esimerkki ammattikorkeakoulujen yhteistyöstä vastuullisuuden saralla, sillä se antaa yhteisen viitekehyksen hiilijalanjäljen seurantaan ja mahdollistaa kokemusten jakamisen ammattikorkeakoulujen välillä.

Humakin hiilijalanjälki vuonna 2024

Humakin hiilijalanjälki vuonna 2024 oli 682 tCO₂e. Hiilidioksidiekvivalentti kuvaa eri kasvihuonekaasupäästöjen yhteenlaskettua, ilmastoa lämmittävää vaikutusta. Kokonaispäästöt laskivat edellisestä laskennasta 16 prosenttia. Päästöistä 53 prosenttia aiheutui hankinnoista, 33 prosenttia kiinteistöistä ja 14 prosenttia matkustamisesta.

Kiinteistöjen päästöt laskivat 9 prosenttia verrattuna edelliseen laskentaan maltillisten tilavähennysten seurauksena. On odotettavissa, että kiinteistöjen hiilijalanjälki pienenee jatkossakin suunniteltujen tilamuutosten myötä.

Humakin päästöjakaumat vuosina 2022–2024

Matkustamisen päästöt puolestaan kasvoivat 38 prosenttia vuoteen 2023 verrattuna. Kasvua selittää matkustamisen vilkastuminen koronavuosien jälkeen. Suurin nousu näkyy Euroopan-lennoissa, mutta merkittävin vaikutus kokonaispäästöihin syntyy kotimaan- ja kaukolennoista.

Hankintojen päästöt olivat 26 prosenttia pienemmät kuin vuonna 2023, mikä johtuu hankintojen määrän vähenemisestä. Lisäksi vuonna 2024 hiilijalanjälkilaskurin hankintakategorioihin tehtiin tarkennuksia, minkä vuoksi vuosien 2023 ja 2024 tulokset eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia. Tarkentunut laskenta parantaa kuitenkin päästöjen seurantaan eri kategorioissa ja tukee päästövähennystoimenpiteiden suunnittelua jatkossa. Hankinnat muodostavat Humakissa, kuten muissakin ammattikorkeakouluissa, suurimman osan päästöistä.

Kestäviä käytäntöjä Humakin arjessa

Humak on muiden ammattikorkeakoulujen tavoin sitoutunut hiilineutraaliuteen vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteen saavuttamiseksi Humak on siirtynyt käyttämään vihreämpiä, vastuullisempia ratkaisuja eri osa-alueilla. Päästövähennysten tarkemmalle suunnittelulle on kuitenkin edelleen tarvetta.

Syksystä 2026 alkaen Humak keskittää toimintaansa kaupunkien keskustoihin, mikä pienentää vuokraneliöiden määrää ja parantaa tilojen saavutettavuutta. Uusien tilojen valinnassa kiinnitetään huomiota resurssitehokkuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen.

Humakin matkustusohje ohjaa henkilöstöä suosimaan työmatkoilla julkista liikennettä sekä välttämään mahdollisuuksien mukaan taksien ja oman auton käyttöä, samoin kuin lentämistä. Ammattikorkeakoulutoiminta kansainvälistyy kuitenkin voimakkaasti, joten lentäminen on monissa tilanteissa perusteltua. Tällöin kannattaa suosia suoria lentoja päästöjen vähentämiseksi. Hotellimajoitusten ympäristöystävällisempää valintaa tukee se, että useat majoitussivustot ilmoittavat nykyään yöpymiseen liittyviä päästötietoja.

Humakin henkilöstön keskuudessa on noussut selkeä toive, että Humak olisi edelläkävijä maata pitkin matkustamisessa ammattikorkeakoulusektorilla. Maata pitkin matkustaminen sekä kotimaassa että ulkomailla on nykyään huomattavasti helpommin järjestettävissä, ja

organisaatioiden kannattaisi pohtia yhdenvertaisia rakenteita tämän mahdollistamiseksi.

Humak pyrkii suosimaan hankinnoissaan kiertotaloutta ja kierrätystä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että tavaroiden ja laitteiden valinnassa painotetaan pitkää käyttöikää, korjattavuutta, huollettavuutta ja kierrätysmahdollisuuksia. Esimerkiksi uudet tietokoneet ovat pääsääntöisesti vuokrattuja, mikä pienentää käyttökustannuksia, pidentää laitteiden elinkaarta sekä varmistaa niiden asianmukaisen huollon ja kierrätyksen. Lisäksi Humakin omistamat, käytöstä poistetut laitteet pyritään tarjoamaan henkilöstölle omaan käyttöön edullisesti.

Hiilijalanjäljen seuranta ja käytännön toimet näyttävät, miten Humak voi vähentää päästöjään ja kehittää toimintaansa entistä kestävämmäksi.

Lähteet

Arene ry (2024). Ammattikorkeakoulujen hiilijalanjälkilaskuri 2024. <https://arene.fi/julkaisut/arenen-hiilijalanjalkilaskuri/>

Arene ry (2024). Ilmastotyö ammattikorkeakouluissa 2019–2024. <https://arene.fi/wp-content/uploads/PDF/2024/Ilmastoty%C3%B6%20ammattikorkeakouluissa%202019-2024%20-julkaisu.pdf>

Kirjoittajat:

Anu Virtanen, KTM, suunnittelija,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Emilia Hirvelä, FM, asiantuntija,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Humakin TKI-toiminta ja kestävän kehityksen tavoitteet

Timo Parkkola

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene julkaisi vuonna 2020 kestävän kehityksen ja vastuullisuuden ohjelman Kestävä, vastuullinen ja hiilineutraali ammattikorkeakoulu. Ohjelma esitteli ammattikorkeakoulujen keskeiset kestävyystavoitteet, joita ovat vähähiilisyys sekä erityisesti osaamisen kehittämiseen ja kestävyysratkaisuihin pohjaava kestävän kehityksen kädenjälki – kaikki ne keinot, joilla voimme edistää kestävämmän tulevaisuuden tavoitteita.

Ohjelman lähtökohtana ovat YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (SDG). Nämä 17 tavoitetta tähtäävät äärimmäisen köyhyyden poistamiseen sekä kestäväan kehitykseen, joka huomioi tasavertaisesti ympäristön, talouden ja ihmisen. Ammattikorkeakoulujen vaikuttavuus syntyy osaamisesta. Tätä vaikuttavuutta tuotamme yhteiskuntaan koulutuksella sekä tut-

kimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnalla (TKI), ja se näkyy esimerkiksi työelämän käytäntöjen, toimintamallien, rahoitusperiaatteiden ja ajattelutapojen muutoksena. Ammattikorkeakouluista valmistuneet henkilöt ja TKI-toimintamme tulokset auttavat yhteiskuntaa lisäämään kädenjälkeään ja pienentämään hiilijalanjälkeään.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet.

Arenen kestävän TKI-toiminnan kriteeristö

Yleiset kriteerit:

- TKI-hanke tukee toiminnassaan yhtä tai useampaa YK:n kestävän kehityksen tavoitetta ja nämä on viestitty selkeästi
- TKI-hanke edistää hyvää koulutusta
- TKI-hanke rakentaa yhteistyötä ja kumppanuuksia
- TKI-hankkeen toiminta on tavoitteellista, läpinäkyvää, avointa, eettistä ja vastuullista

Ekologinen kestävyys:

- TKI-hanke tuottaa ratkaisuja ympäristön tilan heikkenemisen hillintään (esimerkiksi päästöt, saastuminen, kiertotalous, ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuus), ympäristön tilan parantumiseen tai luonnonvarojen kestävään käyttöön
- Tämä muotoon: TKI-hanke tuottaa ratkaisuja ympäristön tilan heikkenemisen hillintään, ympäristön tilan parantumiseen tai luonnonvarojen kestävään käyttöön (esimerkiksi päästöt, saastuminen, kiertotalous, ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuus)

Taloudellinen kestävyys:

- TKI-hankkeessa resursseja käytetään kestävästi ja vastuullisesti (esim. hankinnat, matkustaminen, tapahtumat)
- TKI-hanke edistää kestäväää ja vastuullista talouden kehittämistä (esim. elinkeinorakenne, tuotteet ja palvelut, vaikuttavuus yhteistyökumppaneihin, aluetalouden kehittäminen, uudet työpaikat)

Sosiaalinen kestävyys:

- TKI-hanke edistää saavutettavuutta, tasa-arvoa ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta
- TKI-hanke tuottaa sosiaalisesti kestäviä toimintamalleja ja sosiaalista pääomaa (esim. osallisuus, työllisyys, yhteisöllisyys, hyvinvointi)

Kulttuurinen kestävyys:

- TKI-hanke lisää luovuutta ja innovatiivisuutta
- TKI-hanke edistää kulttuuriperinnön säilyttämistä ja/tai uuden kulttuurin syntymistä

Ammattikorkeakoulujen vastuullisen TKI-toiminnan kestävyyskriteerit.

TKI-toiminta tuottaa kestävyysratkaisuja

Kun mikä tahansa uusi innovaatio, tuote tai toimintamalli esitellään maailmalle, sen taustalla on tutkimukseen ja kehittämiseen käytettyjä resursseja. Innovaatioilla puolestaan tarkoitetaan tutkimuksen ja kehittämistoiminnan tulosten muuttamista käytännön ratkaisuiksi tai tuotteiksi. Kestävä kehitys rakentuu niistä ratkaisuista, joita tuotamme kestävyys-haasteisiin.

Tätä työtä varten Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston alaisuudessa työskente-

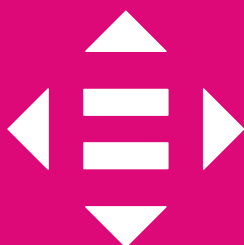
levä kestävän ja vastuullisen TKI-toiminnan työryhmä laati ammattikorkeakouluille vastuullisen TKI-toiminnan kestävyyskriteerit, jotka julkaistiin vuonna 2024. Kriteerien tavoitteena on tukea ammattikorkeakoulujen TKI-työn kestäväää, vastuullista toteutusta, erityisesti hanketoimintaa, antamalla työkaluja hankkeiden elinkaaren eri vaiheisiin sekä vastuullisuusviestintään. Samalla kriteeristön hyödyntäminen mahdollistaa paremman vaikuttavuuden seurannan ja myös kansallisen TKI-tiekartan paremman toteutumisen.

4 HYVÄ KOULUTUS

Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet.

10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

16 RAUHA, OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

Humakin kestävän kehityksen ohjelmaan on valittu neljä ammattikorkeakoululle keskeisintä kestävän kehityksen tavoitetta.

Vuosi 2025 on ollut monessa ammattikorkeakoulussa näiden kriteerien käyttöönoton vuosi. Niin myös Humanistisessa ammattikorkeakoulussa. Tässä työssä keskeistä on ollut TKI-toiminnan sitominen YK:n kestävän kehityksen kriteereihin.

Kestävyys TKI-hankkeissa

Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnan tavoitteena on tuottaa ratkaisuja, joilla voimme kehittää yhteiskuntaa kohti kestävämpää tulevaisuutta. Käytännössä voidaan todeta, että jokainen ammattikorkeakoulujen toteuttama TKI-hanke on samalla teko kestävämmän maailman saavuttamiseksi. Tämä tulisi kuitenkin voida viestiä mahdollisimman selkeästi. Yksittäisen teon vaikuttavuus on vähäinen, jos siitä ei tiedetä ja jos sen taustalla olevia toimintamalleja ei voida jakaa laajempaan käyttöön. Siksi yksi keskeisistä tavoitteista on ollut hankkeiden sitominen YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin.

Kun valitaan 1–3 hanketta parhaiten kuvaavaa kestävän kehityksen tavoitetta, hanke aset-

tuu osaksi yleistä tavoitteellista viitekehystä. Kestävän kehityksen tavoitteiden symboleja käyttämällä hankkeen kestävyystavoitteet voidaan viestiä selkeästi ja yleisesti ymmärretyllä tavalla. Tavoitteita valittaessa on tärkeää kuvata myös sitä, kuinka hanke edistää valittuja tavoitteita.

Humakissa on otettu kaikkien hankkeiden osalta käyttöön viestiminen hankkeen tavoitteiden kannalta merkittävimmistä kestävä kehityksen tavoitteista. Hankkeen edistämät tavoitteet merkitään hankkeelle projektinhallintajärjestelmässä (Reportronic), mistä ne nousevat osaksi hankkeen viestintää myös visuaalisesti. Tämän kautta ammattikorkeakoulun hankkeista voidaan selvästi esittää ne kestävä kehityksen tavoitteet, joita Humak pyrkii erityisesti edistämään.

Kestävä ja vastuullinen TKI-toiminta strategian osana

Kestävän kehityksen tavoitteiden esittäminen hankkeiden yhteydessä on merkittävä osa pyrkimystä kestävyysratkaisuihin. Lähtökoh- ta on, ettei Humakissa ole yhtään käynnissä olevaa TKI-hanketta, jolla ei olisi kestävyys- tavoitteita. Kaikesta huolimatta tämä on kui- tenkin vain lähtötaso, josta jatkossa pyritään selvästi eteenpäin. Humakin TKI-toiminnan or- ganisoitumista on kehitetty vuoden 2025 ai- kana, mikä tarkoittaa samalla, että toiminnan prosesseja tarkastellaan heti vuoden 2026 alussa. Yksi tämän prosessityön tärkeimpiä osa-alueita on kestävän kehityksen kriteerei- den implementointi hanketoiminnan suunnit- teluun, toteutukseen ja raportointiin.

TKI-toiminnan kyky kestävyysratkaisuiden tuottajana on pitkälti kiinni siitä, että kestä- vyystavoitteet tuodaan rakenteiden osaksi. Siten Humakin kestävään kehitykseen pohjau- tuva strategia voidaan tuoda käytännön to- teutuksiksi myös meitä ympäröivään yhteis- kuntaan.

Lähteet:

Arene (2020). Kestävä, vastuullinen ja hiilineut- raali ammattikorkeakoulu. Ammattikorkea- koulujen kestävän kehityksen ja vastuullisuu- den ohjelma. Arene. <https://arene.fi/julkaisut/kestava-vastuullinen-ja-hiilineutraali-ammattikorkeakoulu-ammattikorkeakoulujen-kesta- van-kehityksen-ja-vastuullisuuden-ohjelma/>

Humak (2023). Kestävästi yhteisöllinen Humak. Humanistisen ammattikorkeakoulun kestävän kehityksen ohjelma 2023. (Viitattu 19.11.2025). [Julkaisematon data-aineisto].

Parkkola, T., Knuuttila, K., Laasasenaho, K., Palm- gren, M., Träskman, T., Vanhamäki, S., Wuorisalo, J., Laitinen, J. & Rimpilä, T. (2024). Vastuullisen TKI-toiminnan kestävyyskriteerit ammatti- korkeakouluissa. Humak/Arene. <https://www.humak.fi/julkaisut/vastuullisen-tki-toimin- nan-kestavyyskriteerit-ammattikorkea- kouluissa/>

YK-liitto (n.d.). Agenda2030-julistuksen sisäl- tö. (Viitattu 19.11.2025). [Data-aineisto]. Agen- da2030-julistuksen sisältö | Suomen YK-liitto

Kirjoittaja:

Timo Parkkola,
TKI-päällikkö, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Saavutettavuus osana vastuullista työyhteisöä

Milla Holmberg ja Tarja Nyman

Vastuullisuus tarkoittaa organisaation tai yksilön tapaa kantaa vastuuta omien tekojensa vaikutuksista ihmisille, ympäristölle ja yhteiskunnalle. Sen ytimessä on ajatus siitä, että organisaatio kantaa vastuun kaikista toimintansa vaikutuksista – myös siitä, kenellä on mahdollisuus osallistua, oppia ja toimia yhteisössä täysipainoisesti.

Tästä näkökulmasta saavutettavuus on olennainen osa vastuullisuutta. Korkeakouluyhteisössä saavutettavuus tarkoittaa, että jokainen opiskelija ja työntekijä voi osallistua toimintaan omista lähtökohdistaan käsin. Kun toiminta, viestintä ja oppimisympäristöt ovat saavutettavia kaikille, erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on yhdenvertainen mahdollisuus osallistua toimintaan ja menestyä yhteisön jäsenenä.

Saavutettavuuden edistäminen Humakissa

Saavutettavuus on olennainen osa Humanistisen ammattikorkeakoulun kaikkea toimintaa. Humakissa on tehty pitkäjänteistä, suunnitelmallista työtä entistä saavutettavamman oppimis- ja työympäristön rakentamiseksi. Saavutettavuutta ohjaavia ohjeistuksia ja asiakirjoja on laadittu useita, ja teema näkyy

Funded by
the European Union

vahvasti myös Humakin strategiassa ja arvoissa.

Vuonna 2025 Humakissa julkaistiin uusi opas, Saavutettavuuden edistäminen Humakissa: Opas opiskelijoille ja henkilökunnalle. Se tarjoaa käytännönläheisiä ohjeita ja vinkkejä opiskelijoiden osallisuuden ja yhdenvertaisuuden tukemiseen. Opasta voidaan hyödyntää esimerkiksi opetuksen ja oppimisympäristöjen suunnittelussa, opintojen ohjauksessa, neuvonnassa sekä opiskelijoiden osallisuuden tukemisessa arjen tilanteissa. Oppaan sisältö perustuu ESR-hankkeessa Saavutettavat koulutuspolut ja oikeus oppia – Saako oppia kerättyihin kokemuksiin ja materiaaleihin.

Syksyllä 2025 henkilöstölle avautui lisäksi itsenäisesti suoritettava Saavutettavuus osana vastuullista työyhteisöä -kurssi. Kurssi tehtiin osana Climate Engine -hanketta (2025–2027), jonka tavoitteena on muun muassa kehittää sekä henkilöstön että opiskelijoiden osaamista kestävän kehityksen osalta. Kurssin suunnittelussa hyödynnettiin laajasti Saavutettavat koulutuspolut ja oikeus oppia -hankkeessa saatuja kokemuksia. Kurssilla tuotiin esiin Humakissa jo olemassa olevaa osaamista, arvopohjaa ja asiakirjoja. Niitä pyrittiin elävöittämään ja tuomaan osaksi ajattelua reflektiivisten oppimistehtävien avulla. Jatkossa kurssi on tarkoitus sisällyttää osaksi Humakin perehdytystä.

Lisäksi Humak toteuttaa vuosina 2025 ja 2026 yhdessä HAMKin ammatillisen opettajakorkeakoulun kanssa Opetushallituksen rahoittamaa opetustoimen henkilöstökoulutusta Saavuta! Saavutettavasti tulevaisuuteen (6 op). Koulutukset kokoavat yhteen laajemminkin sovellettavalla tavalla inklusiivisen, pedagogisesti saavutettavan ja hyvinvoivan oppimisyhteisön sekä yhdenvertaisia mahdollisuuksia edistävän tulevaisuusohjauksen teemoja.

Kohti kestäväää maailmaa

Opiskelijoille kehitettiin vuonna 2025 uusia saavutettavuuteen liittyviä oppimissisältöjä Kohti kestäväää maailmaa -opintojaksolle. Niitä kehitettiin Climate Engine -hanketunneilla yhteistyössä opintojakson vastuulehtoreiden kanssa.

Opiskelijoita ohjattiin tarkastelemaan kestävämpää yhteiskuntaa ja sen edellyttämää sosiaalista oikeudenmukaisuutta, saavutettavuutta ja osallistumisen mahdollisuuksia eri ihmisryhmien näkökulmasta. Oppimistehtä-

vissä pohdittiin, onko kaikilla aidosti yhdenvertainen mahdollisuus osallistua ja saada äänensä kuuluviin yhteiskunnassa.

Jatkuvaa työtä saavutettavuuden eteen

Vastuullinen, saavutettava työ- tai oppimisyhteisö ei ole ehkä koskaan täysin valmis, vaan se rakentuu askel askeleelta ja muuttuu ajassa. Parhaimmillaan saavutettavuusajattelusta tulee pikku hiljaa osa jokapäiväistä toimintaamme ja asennoitumistamme ympäröivään maailmaan. Erilaiset oppaat ja oppimissisällöt ohjaavat tätä ajattelua eteenpäin, mutta todellinen muutos syntyy jokaisen jäsenen toiminnasta ja sitoutumisesta saavutettavuuden edistämiseen.

Kirjoittajat:

Milla Holmberg, KM, työnohjaaja,
työyhteisön kehittämisen lehtori, Humak

Tarja Nyman, KL, yliopettaja,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Maailma kylässä -festivaali on vuosittain järjestettävä, maksuton kestävän kehityksen festivaali. Aurinkoisena toukokuuisena viikonloppuna Helsingin Suvilahdessa Humakin messuosastolla oli esillä myös Järjestin-palvelu. Kuva: Annika Hokkanen.

Tehdään järjestöjen työ näkyväksi yhteiskehittäen

Annika Hokkanen, Niina Autiomäki ja Maarit Honkonen-Seppälä

Järjestin eli tiedolla johtamisen työkalu ja sovellus on saanut toimia jo neljän harjoittelijan oppimisalustana. Tammikuussa 2024 julkaistu (ja siitä kolme vuotta aikaisemmin nuorisoalan järjestökonkareiden kanssa yhteiskehittäen synnytetty) palvelu on jalkautunut jo useisiin tapahtumiin. Yhteisöpedagogi (AMK) -opiskelija ja Järjestin-harjoittelija Annika Hokkanen oli keväällä Maailma kylässä -festivaalilla.

”Sain kunnian olla osa jo vuodesta 1995 järjestettyä Maailma kylässä -festivaalia opiskelija-harjoittelijan roolissa. Olen neljännen vuoden yhteisöpedagogiopiskelija ja suoritan harjoitteluani Humakin Järjestin-palvelussa. Järjestin on maksuton tiedontuotantopalvelu järjestöille, ja tapahtuma olikin ainutlaatuinen tilaisuus erilaisten järjestötoimijoiden kohtaamiseen”, kiteyttää Hokkanen lähtötilanteen.

Kestävän kehityksen monipuolinen festivaali

Maailma kylässä -festivaali järjestettiin aurinkoisena toukokuun viikonloppuna Helsingin Suvilahdessa. Kyseessä on vuosittain järjestettävä, maksuton kestävän kehityksen festivaali, joka tarjoaa kulttuurielämyksiä, ohjelmaa ja työpajoja koko perheelle, tapaamispaikan jär-

jestötoimijoille sekä keskusteluareenan ajan-kohtaisille aiheille. Vuonna 2025 esiintyjinä olivat muun muassa Isaac Sene, Grammy-palkittu Ebo Krdum ja palestiinalainen hiphop-ryhmä DAM. ”Myös puheohjelman anti oli valtavan monipuolista: paneeleissa keskusteltiin Ukrainasta, Palestiinan tilanteesta sekä vähemmistöjen rooleista ja oikeuksista konflikteissa, vain muuttaman aiheen mainitakseni”, jatkaa Hokkanen.

Rento ja aidon yhteisöllinen tunnelma

”Vuonna 2025 30-vuotista taivaltaan juhlistanut Maailmakylässä -festivaali tunnetaan erityisesti monikulttuurisuudesta, ajankohtaisista keskusteluistaan ja ainutlaatuisesta tunnelmastaan. Tänä vuonna yhteisöllinen, suvaitseva ja kaikkia kunnioittava ilmapiiri tuntuikin erityisen tärkeältä. Tämän päivän keskustelukulttuuria leimaava polarisaatio, kuplautuminen ja epäkunnioittava puhe loistivat poissaolollaan, ja tunnelma festivaaleilla oli rento ja aidosti yhteisöllinen”, iloitsee Hokkanen.

Harjoittelijan silmät avautuivat

Hankeharjoittelijan näkökulmasta kokemus oli silmiä avaava. ”Vaikka olenkin osallistunut erilaisiin tapahtumiin, muun muassa Educa-messuille, harjoittelijan roolissa jo aiemmin, suureen festivaaliin osallistuminen näytteilleasettajan taustajoukoissa oli aivan uusi maailma. Kaikki

Järjestin yhtenäistää tiedonkeruun ja tekee tuloksista vertailukelpoisia, jolloin nuorisotalon järjestöjen toiminta näkyy ja vaikuttaa vahvemmin yhteiskunnassa. Järjestin-käyttäjät ovat mukana OKM:n ja AVIn Nuorisotilastot.fi-palvelussa, josta saa hyvin tietoa kaikesta kansallisesta nuorisotyöstä. Järjestin-harjoittelija Annika Hokkanen oppimassa Maailma kylässä -tapahtumassa.

se valtava työ, jota näin suuren ilmaistapahtuman organisoimiseen vaaditaan, yllätti, eikä pieninkään yksityiskohta ollut jäänyt järjestäjiltä huomaamatta. Järjestäjä eli Suomen kehitysyhteistyön kattojärjestö Fingo yhteistyökumppaneineen onnistui tänäkin vuonna yli odotusten, ja 62 000 festivaalikävijää on selvä osoitus onnistumisesta”, kiittelee Hokkanen.

Järjestin-markkinointi on kohtaamisia, kuuntelua ja kehittämistä

”Tapahtuman suurinta antia hankeharjoittelijan näkökulmasta olivat aidot kohtaamiset järjestötoimijoiden kanssa, heidän tarpeidensa ja huoliensa kuunteleminen sekä ihan tavallinen jutustelu. Sain tutustua minulle ennestään tuntemattomiin järjestötoimijoihin ja siten laajentaa järjestökentän tuntemustani. Tietenkin myös vanhat ja tutut toimijat olivat tapahtumassa mukana, ja oli mukava vaihtaa kuulumisia sekä osin myös kehittää Järjestin-palvelua. Erityismaininnan saavat vielä Humakin Helsingin-kampuksen yhteisöpedagogiopiskelijat, jotka väsymättömästi päivystivät esittelypisteellä ja keskustelivat innokkaasti jokaisen kävijän kanssa”, muistelee Hokkanen syksyn tultua lämmintä alkukesän viikonloppua.

Maailma kylässä -tapahtumasta on asiaa täällä: <https://maailmakylassa.fi/>.

Lisää infoa Järjestimestä saat täältä: <https://jarjestin-info.humak.fi/>.

Aluehallintoviraston ja opetus- ja kulttuuriministeriön koordinoima sivusto <https://nuorisotilastot.fi> kerää ja visualisoi tietoja nuorista, nuorisotyöstä ja nuorisjärjestötyöstä. Näin viestintä- ja vaikuttamistyö ja päätöksenteko saavat pohjakseen faktoja, eivät fiktiota. Järjestimen käyttäjät ja siten heidän monipuolinen työnsä ovat mukana nuorisotilastot.fi-palvelussa.

Kirjoittajat:

Annika Hokkanen teki osana yhteisöpedagogi (AMK) -opintojaan kaksi harjoittelua Järjestimessä.

Niina Autiomäki, FM, AmO, asiantuntija, projektipäällikkö/tuoteomistaja.

Maarit Honkonen-Seppälä (FM, KM) hoitaa Järjestimen viestintää Humakin lehtorina.

Yhteisöt osallisuuden tukena

Erja Anttonen, Nina-Elise Koivumäki ja Anu Leskinen

Sosiaalinen kestävyys on yhteiskunnan kykyä varmistaa nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvinvointi. Sen ytimessä on syrjäytymisen ja sosiaalisten ongelmien ehkäisy. (THL 2025.) Yhdessä osallisiksi – Mieliteko 2.0 -hankkeessa Pohjois-Savossa vahvistamme sosiaalista kestävyyttä osallisuutta edistämällä.

Osallisuus on kuulumista sekä kuulluksi ja nähdyksi tulemistä

Osallisuus on moniulotteinen käsite, joka on määriteltävä kussakin käyttöyhteydessä erikseen, jotta pystymme tekemään näkyväksi, mitä osallisuuden edistämisellä tarkoitetaan. Yhdessä osallisiksi – Mieliteko 2.0 -hankkeessa sitoudumme osallisuuden määrittelyssä sosiaalipedagogiseen näkökulmaan, jolloin osallisuus toteutuu ihmisen ja yhteisön suhteessa. Osallisuus on ihmisen sosiaaliseen perusluonteeseen liittyvää kuulumista johonkin ja toimimista yhteydessä muihin ihmisiin. Olennaista on kokemus omasta merkityksestä osana jotakin yhteisöä, kokemus omista

toiminta- ja vaikutusmahdollisuuksista sekä mahdollisuus tulla kohdatuksi. (Ryynänen & Nivala 2013, 9–10.)

Olemme Yhdessä osallisiksi -hankkeessa toteuttaneet sosiaalisesti vahvistavaa ryhmätoimintaa työn ja koulutuksen ulkopuolella oleville pohjoissavolaisille. Tavoitteena on ollut mahdollistaa vapaaehtoisuuteen perustuvaa vertaistuellista ryhmätoimintaa ja tarjota yhteisö, jossa ongelmat, diagnoosit tai tausta eivät määritä osallistujia. Keskeistä on ollut osallistujien mahdollisuus vaikuttaa toiminnan sisältöihin ja tulla kohdatuksi siinä hetkessä ja elämäntilanteessa, jossa he sillä hetkellä ovat.

Euroopan unionin
osarahoittama

HUMAK®

SAVONIA

Vesa 35 v.: ”Mä voin tulla tänne omana itsenä”

Vesa tuli mukaan hankkeemme ensimmäiseen Yksissä tuumin -ryhmään. Vesan kaverisuhteet olivat hiipuneet, ja hänellä oli vahva ulkopuolisuuden kokemus omassa elämässään ja yhteiskunnassa: ”Kavereilla on perhe ja työ, ei niillä ole aikaa mulle, eikä mulla ole mitään, minhin lähteä. Muut pelkää, jos puhun niitä omia juttuja, ja moni ihan työntekijäkin on sanonut, että oon liikaa, ja sit ne ei enää vastaa.”

Ensimmäisissä tapaamisissa Vesa oli kuuntelijan roolissa. Ryhmäkertojen edetessä Vesan rooli kuuntelijasta toimijaksi vahvistui. Ryhmäkeskusteluiden myötä hän alkoi sanoittaa omia vahvuuksiaan ja mielenkiinnon kohteitaan: ”Mä oon hyvä jalkapallossa, tykkään auttaa ihmisiä ja puhua niitten kanssa.” Vuoden päästä ensimmäisestä ryhmäkerrasta pyysimme Vesaa vertaisohjaajaksi maahanmuuttaneille kohdennettuun ryhmään. Vesalle rooli oli merkityksellinen: vertaisohjaajana hän pystyi hyödyntämään tunnistamiaan vahvuuksia muiden hyvinvoinnin edistämiseksi sekä toimimaan ja olemaan osa hänelle merkityksellistä yhteisöä. Ryhmätoiminnan myötä Vesa rohkaistui hakeutumaan työkokeiluun.

Pinja 24 v.: ”Ryhmätoiminnan rohkaisemana uskalsin lähteä opiskelemaan”

Pinja oli muuttanut Pohjois-Savoon toiselta paikkakunnalta, eikä kavereita tai muita tuttuja asunut lähetyvillä. Vaikka Pinjaa jännitti kovasti ryhmään tulo sosiaalisten tilanteiden jännittämisen takia, vaakakupissa painoi kuitenkin enemmän halu liittyä muiden seuraan. ”Tiedän, että mulle ei tee hyvää jäädä neljän seinän sisään, on vaan nyt lähdeittävä liikkeelle, vaikka vähän ahistaakin.”

Ryhmässä Pinja oli kannustava, toiset huomioiva ryhmän jäsen, joka loi turvallista ilmapiiriä keskusteluihin. Yhdessä jaettiin iloja ja suruja sekä unelmoitiin tulevasta. Ryhmätoiminnan aikana Pinja rohkaistui hakemaan yhteishaussa ammattiopintoihin – ja pääsikin. Hän kertoi saaneensa varmuutta sosiaalisissa tilanteissa toimimiseen juuri Osallisix-ryhmätoiminnan avulla.

Ryhmämuotoisen toiminnan mahdollisuudet osallisuuden edistämisessä

Vesan tapauksessa osallisuus rakentui vapaaehtoisuuteen ja valinnan mahdollisuuksiin pohjautuvana toimintana, jossa hän koki tulevaisuutta kuulluksi, kohdatuksi ja merkitykselliseksi osaksi yhteisöä. Kuuluvuuden kokemus vahvistui asteittaisena polkuna toimijuuden vahvistumisen kautta. Pinjan kohdalla osallisuudessa on kyse erityisesti yhteisöön liittymisestä. Osallisuus antaa parhaimmillaan voimia siirtyä elämässä eteenpäin, kohti omia unelmia ja tavoitteita (vrt. Kirjavainen 2024, 15).

Ryhmätoimintoja on tarjolla paljon – alaikäisille. Täysi-ikäisten kanssa työskentely sen sijaan näyttää painottuvan yksilötyöhön. Hankekemustemme perusteella kuitenkin tarvittaisiin ryhmiä, joihin voisi tulla omana itsenään ja joissa ongelmat, diagnoosit tai tausta eivät määrittäisi osallistujia. Voisiko ryhmämuotoinen toiminta tarjota mahdollisuuden edistää ihmisten työllistymistä ja hyvinvointia myös työllisyys- ja sote-palveluissa?

Lähteet:

Kirjavainen, P. (2024). Haavoittuvassa asemassa olevan osallisuuden kokemuksen muodostuminen. [Väitöskirja, Vaasan yliopisto]. Osuva. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-395-166-2>

Nivala, E. & Ryynänen, S. (2013). Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. Sosiaalipedagoginen aikakauskirja, 14, 9–41.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (28.4.2025). Sosiaalinen kestävyys. Haettu 24.11.2025 osoitteesta <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/kestavan-hyvinvoinnin-edistaminen/sosiaalinen-kestavyys>

Kirjoittajat:

Erja Anttonen, YTM, lehtori/kehittäjälehtori, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Nina-Elise Koivumäki, YTM, asiantuntija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Anu Leskinen, YTM, asiantuntija/projektipäällikkö, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Taidolla kohti unelmia

Virpi Ruuska

Taidolla kohti unelmia -tilaisuus järjestettiin 30.10.2025 osana opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa yhteisöpedagogikouluttajien yhteistyöhanketta. Hankkeen tavoitteena on muun muassa ennakoida ja tunnistaa yhteisöpedagogin tulevaisuuden osaamistarpeita sekä kehittää uusia koulutuksia. Hankkeen tavoitteiden ja tulosten näkökulmasta onnistumiseen tarvitaan tiivistä työelämäyhteistyötä.

Yhteisöpedagogeja kouluttavat ammattikorkeakoulut Centria, Humak ja Xamk ovat tiivistäneet yhteistyötään. Ne muun muassa järjestivät valtakunnan ensimmäisen yhteisöpedagogikoulutuksesta valmistuneiden eli alumnien tapaamisen verkossa. Tilaisuuteen osallistui noin 20 alumnia eri puolilta yhteisöpedagogien toimintakenttää. Tapaamisessa kartoitettiin kiinnostusta ja mahdollisuuksia yhteistyön rakentamiselle ja verkostoitumiselle.

Unelmien ammattipolut

Tilaisuus avattiin Unelmien ammattipolut -paneelilla. Paneelissa kuultiin Hätäkeskuslaitok-

sen vuoromestaria Artturi Jortikkaa, Kannuksen seurakunnan nuorisotyönohjaajaa Elina Ylä-Jylhää ja Kouvolan kaupungin työvoimapalvelujen työllisyyssihteeriä Ville Salkkiota. Nämä kolme panelistia edustivat yhteisöpedagogeja upeasti. Jokainen panelisti toi esiin oman polkunsä kautta erilaisia toimintaympäristöjä ja tapoja, joilla yhteisöpedagogin osaamista voi hyödyntää erilaisissa työtehtävissä.

Paneeli johdatti osallistujat pienryhmätyöskentelyyn. Pienryhmissä jokainen sai tuoda esiin oman työnsä keskeisimpiä ilmiöitä ja haasteita sekä pohtia, millaista osaamista tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa. Pienryhmissä keskusteltiin siitä, millainen koulutus tukee osaamisen ke-

HUMAK[®]

XAMK

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

CENTRIA
ammattikorkeakoulu

hittämistä. Lisäksi jaettiin kokemuksia taidoista, joista on saanut yhteisöpedagogina kiitosta ja joista on erityisen ylpeä.

Osaamista haastavat ilmiöt

Keskeisimpinä ilmiöinä ja kehittämiskohteina nousivat esiin työllistymisen vaikeudet ja tulevaisuuden epävarmuus, nuorten hyvinvoinnin haasteet, vapaaehtoistyöhön sitoutuminen sekä johtamiseen ja organisaatioihin liittyvät kysymykset.

Tulevaisuuden epävarmuuden nähtiin osin syntyvän järjestökentän rahoituksen epävarmuudesta sekä eri sektoreilla käynnissä olevista muutosneuvotteluista. Osaamisen kehittäminen on haastavaa, koska tulevaisuus on epävarma. Nuorisotyöhön tarvitaan lisää osaamista erityisesti kasvavien mielenterveysongelmien myötä sekä yhteisöllisyyden puutteen ja nuorten hyvinvointia heikentävien muiden tekijöiden vuoksi.

Johtamista haastaa se, että eri ikäryhmillä on erilaisia odotuksia ja vaatimuksia johtajalle. Yksilötasolla korostuu tarve ymmärtää työntekijän tarpeita. Organisaatorakenteissa mainittiin haasteeksi nuorisotyön kentän hallinnolliset muutokset. Myös organisaatioiden yhä vähenvät resurssit suhteessa kehittämistarpeisiin pohdituttivat. Vapaaehtoistyötä puolestaan tehdään yhä moninaisemmin taustoin. Jäseniä yhdistyksessä saattaa olla suhteellisen iso määrä, mutta sitoutuminen toimintaan on heikkoa. Uusina haasteina esiin nousivat tekoäly ja siihen liittyvät tietosuoja-asiat.

Osaamista rakentamassa

Yhteisöpedagogin keskeinen osaaminen tulee tulevaisuudessa edelleen olemaan kohtaamis- ja vuorovaikutusosaamista. Koulutusten toteutuessa yhä enemmän verkossa on todella tärkeää rakentaa sen rinnalle toimintaympäristö ja yhteisö, jossa voi aidosti kehittää kohtaamisosaamista. Yleiset työelämätaidot ja joustavuus ovat keskeistä yhteisöpedagogin osaamista myös jatkossa. Niitä haastavat jatkuvasti muuttuvat olosuhteet, mikä edellyttää kehittävää työtettä. Lisäksi yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen on tärkeää – miten ihmiset saadaan osallistumaan ja sitoutumaan toimintaan, jotta yhteisöllisyys voi aidosti vahvistua?

Työtä tehdään jatkossa yhä enemmän yhdessä. Monialaisuus ja verkostotyö tulevat säily-

mään olennaisina työelämän toimintatapoina. Tätä varten yhteisöpedagogi tarvitsee kykyä rakentaa toimivia verkostoja. Nykypäivänä arvokasta on myös turvallisuusosaaminen sekä taito varautua erilaisiin tilanteisiin. Neuropsykiatrinen osaaminen tulee näkymään tarpeena niin nuorisotyössä kuin työyhteisöissä työskennellessä.

Myös työnantajan rooli osaamisen kehittämisessä nousi esiin keskusteluissa: mitä mahdollisuuksia työnantajat tarjoavat koulutautumiseen, ja miten työnantajat ohjaavat työntekijöitään kehittämään osaamistaan? Osaamistarpeisiin vastaavista koulutuksista toivottiin lyhyitä, intensiivisiä ja teemakohtaisia täsmäkursseja, jotka toteutettaisiin verkossa.

Yhteisöpedagogin tunnettuutta edistämässä

Taidolla kohti unelmia -tilaisuudessa ilmoitettiin halukkaita osallistumaan erilaisiin tapahtumiin jatkossakin. Lisäksi kiinnostusta herättivät yhteisten tilaisuuksien järjestäminen ja niistä tiedottaminen sekä kirjoittaminen yhteisöpedagogien tulevaisuudesta.

Yhteisöpedagogin osaaminen on pienen mutta tehokkaan ammattialan osaamista. Tarvitsemme toisiamme, jotta voimme luoda toimivia verkostoja sekä nostaa yhdessä esiin yhteisöpedagogin osaamista ja tunnettuutta. Kutsumme koulutustoimijoina mukaan tähän tärkeään työhön yli korkeakoulurajojen niin yhteisöpedagogiksi opiskelevia kuin työelämässä jo toimivia.

Kirjoittaja:

Virpi Ruuska, sosionomi (YAMK),
koulutussuunnittelija,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Kotiäitiluotsi-mallia rakentamassa

Jenny Honka

Kotiäitiluotsi-hankkeessa toteutetaan vertaistoimintaa, jonka keskiössä ovat maahan muuttaneet äidit. Kolmivuotisen hankkeen kahden ensimmäisen vuoden (2024–2025) aikana hankkeeseen on palkattu vertaisvetäjiksi maahan muuttaneita naisia, kotiäitiluotseja, jotka ohjaavat ryhmiä Turun seudun lähiöissä. Kotiäitiluotseja tuetaan aloituskoulutuksella ja kotiäitiluotsitapaamisilla, joissa esimerkiksi käsitellään työsuhdeasioita, ideoidaan ryhmätoiminnan sisältöjä ja kehitetään mallia yhdessä.

Kotiäitien vertaisryhmät

Ryhmätoiminta on hakenut muotoaan, ja nyt se on vakiintunut pienryhmätoiminnaksi, jossa kotiäitiluotsit tukevat naisten osallisuutta, puhuvat suomea ja tutustuvat suomalaiseen yhteiskuntaan yhdessä, tekemisen kautta. Ryhmän toiminnan sisältö muotoutuu osallistuvien äitien tarpeista käsin. Mukaan mahtuvat perheen pienimmät lapset, jotta kaikilla äideillä olisi mahdollisuus osallistua.

Hankkeen arviointi käynnistyy

Seuraavaksi hankkeessa arvioidaan onnistumisia ja pyritään löytämään rakenteita pysyväälle toiminnalle muun muassa kartoittamalla ryhmätoimintaan osallistuvien äitien osallisuuden kokemuksia, pohtimalla kotiäitiluotsien roolin merkitystä työelämäosallisuuden vahvistamisessa sekä rakentamalla työllistymisen malleja. Lisäksi vastaavia hankkeita koordinoiva Kumppanina kotoutumisessa on tarjonnut mahdol-

lisuuden osallistua koulutukseen, jonka avulla hankkeessa voidaan laskea toiminnan kustannushyötyjä.

Osallisuus ja toimijuus keskiössä

Hanke eroaa aiemmista Humakin kotoutumisen hankkeista siten, että toiminnassa on mukana erityisesti kotiäitejä ja että toimintaan on palkattu kotiäitiluotseja vertaisvetäjiksi. Kotoutumista edistävissä hankkeissa olisi tärkeää olla mukana juuri niiden, joiden tilannetta pyritään edistämään. Kotiäitiluotsi onkin onnistunut tässä.

Kotiäitiluotsi on EU:n osarahoittama hanke.

Kirjoittajat:

Jenny Honka, TaM, lehtori/asiantuntija, Humanistinen ammattikorkeakoulu / Kotiäitiluotsi-hanke

Iloisen mielen kuppila

– monipuolinen kohtaamispaikka!

Sirpa Lyytinen ja Marjukka Nisula

Kuopion keskustan vanhassa Postitalossa toimiva **Iloisen mielen kuppila** on seurakunnan järjestämä, kehitysvammaisille suunnattu kohtaamispaikka. Kuukausittain Iloisen mielen kuppilaan kokoontuu kehitysvammaisia nuoria ja aikuisia sekä heidän läheisiään. Vuonna 2024 kuppila kiinnosti lähes 900:aa kävijää (Kirkko ja koti, 2025).

Kuopion-kampuksella järjestetty tulkkauksen ja kommunikaatio-ohjauksen koulutus on monimuotokoulutusta, jossa opiskelijat osallistuvat lähiopetukseen kerran kuussa (Humak, n.d.). Seurakunta järjestää Iloisen mielen kuppilan samaan aikaan lähiopetusviikkojen kanssa. Tämä yhteistyö tarjoaa sekä seurakunnalle että opiskelijoille mahdollisuuden hedelmälliseen yhteistyöhön.

Opiskelijoiden opintoihin kuuluu monipuolisten kommunikaatiokeinojen (AAC-menetelmät) hallinta. AAC-menetelmillä viitataan yleisesti puhetta tukeviin ja korvaaviin kommunikointi-

keinoihin, joita ovat muun muassa kuvakommunikointi, tukiviittomat ja selkokieli (Käypähoito, 2023). Opiskelijat opiskelevat kommunikaatiokeinojen ohjausta sekä kielensisäistä tulkkausta, joka toteutetaan AAC-menetelmillä. Tulkki (AMK) -opintojen tavoitteena on sisäistää kielellisen saavutettavuuden asiantuntijuus.

Iloisen mielen kuppila on suunnattu kehitysvammaisille henkilöille. Määritelmän mukaan kehitysvammaisuus merkitsee vaikeutta ymmärtää, oppia uusia asioita, soveltaa oppimaansa sekä hallita omaa elämäänsä (Terveyskirjasto, 2025). Haasteita esiintyy myös kommunikoin-

Opiskelijat tulkkavat WidgitOnline-kuvakirjoitusohjelmalla ja tukiviittomin. Kuva: Sirpa Lyytinen.

nissa. Mieliapteen ilmaisu on mahdollista ympäristön tuella, ja kommunikoinnin mahdollistaminen on kaikkien yhteinen asia. (Vernerinet, 2024.) Kehitysvammaisuuteen voi liittyä myös fyysisiä haasteita niin liikkumisessa kuin aistien kokemisessakin (Terveyskirjasto, 2025). Kuppilan kokoontumistila on muokattu esteettömäksi. Kielellinen saavutettavuus on opiskelijoiden vastuulla. Opiskelijat hyödyntävät puhetta tukevia ja korvaavia kommunikointikeinoja toiminnan ohjauksessa ja tulkkauksessa.

Toiminnan kehittyminen – kohtaamisesta yhteisöksi

Kuppilan juuret ulottuvat seurakunnan diakoniatyöhön, mutta vuosien varrella siitä on kasvanut yhteisöllinen tila, jossa osallistujat ja opiskelijat kohtaavat tasavertaisesti. Alkujaan yhteisestä kahvittelusta ja hartaushetkestä on muotoutunut vuorovaikutteinen, osallistava kokonaisuus, jossa jokaisen ääni pyritään saamaan kuuluviin.

Toiminnan kehityksessä keskeistä on ollut osallistujien tarpeiden ja toiveiden kuuleminen. Opiskelijoiden aktiivinen rooli kuppilan toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja reflektoinnissa kehittää ryhmän ohjaamisen taitoja. Ohjauksessa opiskelija haastaa vuorovaikutustaitojaan; tilannetaju, empatia ja kuuntelun taito ovat läsnä aidoissa kohtaamisissa kuppilassa. Tämä on vahvistanut kuppilan asemaa paitsi sosiaalisena tilana myös oppimisen ja ammatillisen kasvun paikkana.

Tulkausta eri menetelmin

Opiskelijat tulkkavat Iloisen mielen kuppilassa hartaushetken ja ohjaustuokion kuvakirjoitusohjelmalla (WidgitOnline, n.d.) ja tukiviittomilla. Kuvakirjoitusohjelma on tekstinkäsittelyohjelma, jossa tekstin lisäksi on Widgit-kuvasympboleja. Tilaisuudessa kuvakirjoitus heijastetaan valkokankaalle niin, että jokaisella on mahdollisuus seurata ohjelmaa. Tukiviittomat taas viitotaan puhujan vieressä, yleisön edessä. Näin osallistujalla on mahdollisuus seurata itselleen mieluista tulkkausta.

Molemmat tulkkausmuodot kehittävät opiskelijan tulkkaustaitoa sekä ammatillisuuden että tulkkausprosessin tasolla. Iloisen mielen kuppilassa tapahtuva harjoittelu vahvistaa opiskelijoiden ammatillista identiteettiä, ja samalla tulkin rooli vuorovaikutuksen mahdollistajana selkeytyy.

Moniammatillinen yhteistyö

Iloisen mielen kuppila on yhteistyötä Kuopion seurakunnan kanssa. Tulkkiopiskelijat ovat harjoittelunsa tiimoilta yhteydessä seurakunnan diakoniin, nuorisokanttoriin ja vieraileviin tahoihin. Yhteydenotoissa opiskelijan tulee osata toimia ammattimaisesti ja luottamusta herättävällä tavalla. Iloisen mielen kuppilan hartaus- ja ohjaushetken jälkeen opiskelijat, lehtori ja kuppilan työntekijät pitävät palautekeskustelun kahvikupin äärellä. Keskustelun aikana opiskelija reflektoi omaa ohjaus- ja tulkkaustoimintaansa ja saa palautetta ammatilaisilta. Keskustelu avaa ammattiryhmien toimintakuvia

Kuva 3. Opiskelijoiden ohjauksessa tuotettu ystävätaulu. Kuva: Sirpa Lyytinen.

molempinpuolisesti ja auttaa ymmärtämään osapuolten tavoitteita. Onnistunut moniammatillinen asiakaslähtöinen yhteistyö saavutetaan jakamalla tietoa ja käymällä keskustelua, jonka tavoite on kehittää toimintaa.

Illoisen mielen kuppila on paikka, jossa opitaan, kohdataan ja kasvetaan. Se yhdistää korkeakoulutuksen, yhteisöllisyyden ja ammatillisen kehityksen tavalla, joka puhuttelee monia aloja. Kuppila ei ole vain tila – se on toimintakulttuuri, jossa jokainen saa olla oma itsensä ja jossa tulevaisuuden asiantuntijat oppivat, mitä kohtaaminen todella tarkoittaa.

Teksti on luotu osittain Microsoft 365 Copilotin avulla.

Lähteet

Humak (n.d.). Tulkki (AMK) ja kommunikaatio-ohjaus. Haettu 7.11.2025 osoitteesta <https://www.humak.fi/koulutus/tulkki-amk-kommunikaatio-ohjaus/>

Kirkko ja koti (26.2.2025). Kuopion seurakuntien vuosi 2024 lukuina – kirkkoon liittyttiin edellisvuotta enemmän. Haettu 7.11.2025 osoitteesta <https://www.kirkkojakoti.fi/elama/kuopion-seurakuntien-vuosi-2024-lukuina-kirkkoon-liituttiin-edellisvuotta-enemman/>

Kuopion seurakunnat (n.d.). Kehitysvammaisille. Haettu 21.11.2025 osoitteesta <https://www.kuopionseurakunnat.fi/tule-mukaan/kuuroille-nakovammaisille-kehitysvammaisille/kehitysvammaisille>

Käypähoito (23.1.2023). Puhetta tukevat ja kor-
vaavat kommunikaatiokeinot (AAC) autismikir-
jon henkilöillä. Haettu 7.11.2025 osoitteesta <https://www.kaupahoito.fi/nix03190>

Papunet (n.d.). Tukiviittominen. Haettu 7.11.2025 osoitteesta <https://papunet.net/tukiviittominen/>

Terveyskirjasto (12.2.2025). Kehitysvammaisuus. Haettu 10.11.2025 osoitteesta <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00556/kehitysvammaisuus?q=kehitysvammaisuus>

Tieteen termipankki (n.d.). Kielensisäinen kääntäminen. Haettu 7.11.2025 osoitteesta https://tieteentermipankki.fi/wiki/Viestiketju:Keskustelu_K%C3%A4%C3%A4n%C3%B6stiede:kielensis%C3%A4inen_k%C3%A4%C3%A4nt%C3%A4minen/Kielensis%C3%A4inen_k%C3%A4%C3%A4nt%C3%A4minen

Veneri.net (09.02.2024). Itsemääräämis-
oikeus ja kommunikointi. Haettu 10.11.2025
osoitteesta [https://veneri.net/yleis/itsemaa-
raamisoikeus-ja-kommunikointi](https://veneri.net/yleis/itsemaa-
raamisoikeus-ja-kommunikointi)

WidgitOnline (n.d.). Haettu 7.11.2025 osoitteesta <https://widgitonline.com/fi/home>

Kirjoittajat:

Sirpa Lyytinen, KM, lehtori, viittomakielen tulkki (AMK), puhevammaisten tulkki, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Marjukka Nisula, KM, lehtori, viittomakielen ja puhevammaisten tulkki,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Sisäkorvaistute ja tulkkauspalvelujen tarve

Päivi Rainò

Humak tuotti vuonna 2014 Kelan rahoittamassa hankkeessa systemaattisen selvityksen siitä, milloin ja minkälaisia tulkkauspalveluita ja kuntoutusta ne lapset ja nuoret, jotka olivat saaneet sisäkorvaistutteen vuosina 1997–2010, tarvitsivat. Selvitys oli sekä maassamme että maailmanlaajuisestikin ensimmäisiä lajissaan. Nyt kartoitamme, missä määrin sisäkorvaistutetta käyttävät työikäiset tarvitsevat vammaisille henkilöille suunnattuja tulkkauspalveluja ja millaiset tulkkauspalvelut heille sopivat parhaiten.

Milloin riittää sähköiseksi ärsykkeeksi muunnettu puhe?

Viime vuosituhatlupien lopulta lähtien yhä taa-
jemmin käytetty sisäkorvaistute (SI) on mul-
listanut vaikea-asteisen kuulovian kuntoutuk-
sen. Sen avulla äänet muuttuvat sähköiseksi
kuuloaistimukseksi, ja aivot puolestaan tul-

kitsevat kuulohermoa stimuloivan sähkön
ääneksi. Kirurgisesti sisäkorvaan asennetta-
va implantti on mahdollistanut sen, että suu-
rin osa SI:n varhaislapsuudessaan saaneista
kuuroista lapsista ei varttuessaankaan enää
käytä tulkkauspalveluja samassa määrin kuin
aiemmin. Tämän vuoksi lapset – eivätkä ete-

nevästä kuuloviasta kärsivät, Sl:n saaneet aikuisetkaan – enää välttämättä hakeudu ensisessä mitassa vammaisille henkilöille suunnattujen tulkkauspalvelujen pariin.

Milloin tarvitaan näkö- ja kuuloaistimukseksi puhetta muuntavaa tulkkausta?

Aiemman hankkeemme ja myöhemmin tehtyjen pienimuotoisten kartoitusten perusteella tiedämme, että Sl:n tarjoamaan kuulohavaintoon tukeutuvien henkilöiden kanssa käytettävät tulkkausmenetelmät ovat monimuotoisempia kuin perinteiset, viitottuihin kielenmuotoihin perustuvat tulkkauspalvelut. Ne vaihtelevat yksilöllisen kuulokyvyn mukaan ja jopa niin, että samassakin tulkkaustilanteessa on mahdollista hyödyntää useita erilaisia tulkkausmenetelmiä vaihtuvien akustisten haasteiden myötä. Joidenkin kartoitusten mukaan Sl:tä käyttävät tukeutuvat enimmäkseen kirjoitustulkkaukseen mutta osa myös viitotun puheen tulkkaukseen. He saattavat myös käyttää viittomakielistä tulkkausta tai samankielistä puheen toistoa. Toisaalta ei ole tehty tarkempaa tutkimusta siitä, kuinka laajalti Sl:tä käyttävät henkilöt osaavat omaehtoisesti hyödyntää puheentunnistukseen perustuvia teknologisia sovelluksia.

Tässä vuonna 2025 alkaneessa ja 2026 päättyvässä hankkeessa on tarkoitus selvittää – jälleen Kelalta saamamme hankerahoituksen turvin – niin Sl:tä käyttäviltä työkäisiltä kuin myös vammaisten tulkkauspalveluja tuottavilta yrityksiltä, missä laajuudessa sisäkorvaistutetekuntoutusta saaneet aikuiset työkäiset käyttävät tulkkauspalveluja, millaiset tulkkausmenetelmät ja uudet, puheentunnistukseen perustuvat teknologiset sovellukset olisivat heille optimaalisimpia eri opiskelu- ja työympäristöissä sekä millaista osaamista Sl-asiakkaita palvelevilta tulkeilta edellytetään nyt ja lähitulevaisuudessa.

Haemme vastauksia näihin kysymyksiin vuoden 2026 alussa toteutettavissa verkkokyselyissä ja yhteistoiminnallisissa työpajoissa. Niistä kertyviä tuloksia on tarkoitus käyttää sekä vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelujen että tulkkauskoulutuksen kehittämiseen.

Lähteet

Celen, R. (Käsikirjoitus, ohjaus). (2010). Sanoja sormenpäissä. Kuurojen Liitto, Kuurojen Palvelusäätiö, Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto. <https://viittomakielinenkirjasto.fi/video/sanoja-sormenpaissa/>

Martikainen, I. & Rainò, P. (2014). Sisäkorvaistutetta käyttävien lasten ja nuorten kuntoutus- ja tulkkauspalvelujen toteutuminen ja tarve tulevaisuudessa. Sosiaali- ja terveys-turvan selosteita 89/2014. Kela. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/144490>

Maula-Tervo, I. & Lavikainen, A. (2019). Sisäkorvaistutetta käyttävien kokemuksia apuvälineistä, vammaistuesta, kommunikaatiomenetelmistä ja tulkkauksesta – CI-tukiverkosto-projektin kyselyn tuloksia. Kuuloliitto. <https://www.kuuloliitto.fi/wp-content/uploads/2021/02/Selvitys-Aikuisten-sisakorvaistutekayttajien-kokemukset-1.pdf>

Sisäkorvaistutetta ei aina edes huomaa. Kuvakaappaus dokumentista Sanoja sormenpäissä: Päivi Rainò.

Kirjoittaja:

Päivi Rainò, tutkija, dosentti (FT),
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Ympäristölupaus

– uusi työkalu järjestöille oman ympäristövastuullisuustyön aloittamiseen

Antti Peltari ja Henna Raitakivi

Ympäristövastuullisuus on viime vuosien aikana noussut laajasti keskusteluun osana yhteiskunnan eri sektoreita, eikä järjestötoiminta muodosta tästä poikkeusta. Globaalin ympäristökriisin myötä myös ekologinen kestävyys on alkanut kuulua osaksi yhteiskunnallista vastuunkantoa. Viime vuosien muutokset toimintaympäristössä ovat kuitenkin tuoneet järjestöille samanaikaisesti kasvavaa epävarmuutta. Rahoituksen kiristymisen vaikuttaa merkittävästi järjestötoimijoihin ja lisää painetta toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen. Samalla rahoittajat ja muut sidosryhmät kiinnittävät yhä useammin huomiota siihen, miten järjestöt huomioivat ympäristövastuullisuuden omassa toiminnassaan. Kehityssuunta viittaa siihen, että ympäristövastuullisuus muodostuu jatkossa entistä tärkeämmäksi osaksi järjestöjen mahdollisuuksia turvata toimintansa ja vastata tulevaisuuden odotuksiin.

Opinnäytetyössäni Ympäristövastuullisuus järjestötyössä – ympäristölupauksen kehittäminen tarkastelin ympäristövastuullisuuden edistämistä järjestökentällä. Tavoitteena oli kehittää ratkaisu, joka auttaisi erityisesti pieniä järjestöjä vahvistamaan ympäristövastuullisuuttaan ilman merkittäviä taloudellisia panostuksia tai muita resursseja. Työn tilaajana toimi Humakin ja Kuntoutussäätiön yhteinen Moniosaajat – Sote-järjestöt tulevaisuuden tekijöinä -hanke.

Ympäristövastuullisuus häntäpäässä – tärkeydestään huolimatta

Kyseisen hankkeen alkuvaiheessa toteutettu kysely hankealueen järjestöille osoitti, että ekologinen kestävyys nähtiin järjestöissä matalan tärkeyden osaamisalueena sekä nykyhetkessä että tulevaisuudessa. Tulosta ei kuitenkaan voida tulkita välinpitämättömyydeksi. Järjestökentän arjessa painottuvat välittömät, toiminnan jatkuvuuteen liittyvät kysymykset, ja ympäristövastuullisuutta pidetään helposti lisävaatimuksena tilanteessa, jossa resursseja on niukasti.

Opinnäytetyötä varten haastattelin kolmea eri järjestöjen edustajaa, joiden organisaatioissa ympäristövastuullisuus on näkyvä osa toimintaa. Haastattelut osoittivat, että ympäristövastuullisuus toteutuu parhaiten silloin, kun se kytkeytyy järjestön arvoihin, strategiaan ja toimintakulttuuriin eikä jää irralliseksi kehittämiskohteeksi. Haastatteluiden pohjalta ympäristölupauksen rakennetta ja sisältöä lähdettiin kehittämään ideointityöpajassa, jossa keskityttiin erityisesti siihen, millaisilla käytännön ratkaisuilla ympäristövastuullisuutta olisi helpoin toteuttaa osana järjestöjen arkea. Ideointityöpajassa käyty keskustelu vahvisti ajatusta siitä, että ympäristölupauksen tulisi olla helposti saavutettava ja käyttöön otettava sekä maksuton. Valmis luonnos ympäristölupauksesta arvioitiin vielä erillisellä palautekyselyllä, jonka avulla saatiin ensimmäisiä näkemyksiä mallin toimivuudesta käytännössä.

Kuntoutussäätiö

Euroopan unionin
osarahoittama

Moniosaajat – Sote-järjestöt tulevaisuuden tekijöinä -hanke on Euroopan unionin osarahoittama, ESR+ -rahoitteinen hanke (2023-2025).

Ympäristölupaus kätevä tapa osoittaa vastuullisuus

Ympäristölupauksen tavoitteena on tukea järjestöjen ympäristövastuullisuustyötä matalalla kynnyksellä. Ympäristölupaus on kolmiportainen ja sisältää konkreettisia toimenpiteitä ympäristövastuullisuuden edistämiseksi. Ympäristölupaus ei sisällä raportimisvaatimuksia, vaan se perustuu luottamukseen ja vapaaehtoisuuteen. Ajatuksena on, että järjestön ilmoittaessa, että sillä on ympäristölupaus käytössään, se sitoutuu siihen myös julkisesti.

Ympäristövastuullisuuden edistäminen järjestöissä on merkittävä teko. Järjestöt tavoittavat Suomessa suuren joukon ihmisiä: työntekijöitä, vapaaehtoisia, asiakkaita sekä muita sidosryhmiensä henkilöitä. Siksi järjestöjen tekemillä valinnoilla on laaja yhteiskunnallinen vaikutus.

Oheinen kirjoitus on Moniosaaajat – Sote-järjestöt tulevaisuuden tekijöinä -hankkeen toimeksiannosta YAMK-opintoihin liittyvän opinäytetyön tehneen Henna Raitakiven. Ehdotin hänelle tätä aihetta, koska Hennan jo mainitsemassa sote-järjestöille suunnatussa aloituskyselyssä, jossa kysyttiin järjestöjen tärkeimpiä osaamis- ja kehittämistarpeita tuleville vuosille, ekologisten toimintatapojen edistäminen – samoin kuin moninaisuuden huomioiminenkin – jäi yhdeksi viimeisistä prioriteeteista. Samaan aikaan näiden asioiden merkitys yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja vaikuttamistyössä korostuu kuitenkin koko ajan, ja vastuullisuus- kysymyksien huomioiminen ja niistä raportointi ovat jo nyt ehto monien rahoittajien avustuspäätöksille.

Selkeä rajausta työlle tuli siitäkin, että useimmat nykyisistä vastuullisuusohjelmista (Ekokompassi, Green Office yms.) ovat auditointivelvoitteineen sen verran kalliita, että pienillä järjestöillä ei ole niihin yksinkertaisesti varaa. Tämän vuoksi Hennan opinäytetyöprosessin aikana suunnittelema ja julkaisemalle, niitä paljon kevyemmälle ja täysin ilmaiselle toimintamallille (ympäristölupaus) on mielestäni olemassa selvä yhteiskunnallinen tilaus. Malli pohjautuu ajatukseen, että niin järjestön hallitus, jäsenet kuin myös toiminnan kohderyhmään kuuluvat ja kuulumattomat ihmiset voivat toimia näiden annettujen lupauksien toteuttamisen valvojina. Tämä toki toteutuu vain niiden järjestöjen osalta, jotka haluavat julkaista ympäristölupauksensa nettisivuillaan ja viestiä siitä myös ulospäin.

Nämä kolme vaatimustasoltaan erilaista ympäristölupausta löytyvät alla olevan linkin kautta ja ovat helposti tallennettavissa ja jopa tulostettavissa. Nähtäväksi jää, kuinka moni järjestö tarttuu tähän mahdollisuuteen. Entä näkevätkö järjestöt tässä enemmän mahdollisuuksia positiivisen mediahuomion saamiseen vai pelätäänkö sittenkin mahdollista mainehaittaa, jos lupauksista ei pystytäkään pitämään kiinni?

Tosin oma käsitykseni on, että ympäristölupauksen ensimmäisen tason osalta useimpien järjestöjen ei tarvitsisi tehdä vielä mitään niin mittavaa parannusta, etteikö se olisi kaikkien saavutettavissa. Tämän jälkeen järjestö voisi sitten mitoittaa omat edistysaskeleensa juuri itselleen sopivan kokoisiksi stepeiksi sekä määritellä itselleen sopivan aikataulun seuraavalle tasolle pääsemiseksi.

Tutustu ympäristölupauksiin [tästä](#).

Tutustu [tästä](#) myös muuhun Moniosaaajat-hankkeessa tuotettuun järjestöjen tulevaisuuden vaikuttamistyötä tukevaan materiaaliin, kuten trendikortteihin (myös tulostettavina) ja tulevaisuuden osaamistarpeita ruotiviin podcasteihin. Ne on linkitetty osaksi Humakin ylläpitämää Hyvinvoiva järjestö -sivustoa.

Tutustu [tästä](#) kehittämisprosessien suunnitteluun (myös osana Hyvinvoiva järjestö -sivustoa).

Järjestön hyvä hallinto -teemapaketti, osa 4: Kehittämisprosessin suunnittelu – Hyvinvoiva järjestö

Linkki hankkeemme verkkosivuille: [Moniosaaajat](#)

Tämä kirjoitus on osa Moniosaaajat – Sote-järjestöt tulevaisuuden tekijöinä -hankkeen viestintää ja tulosten levittämistä. Hanke oli Euroopan unionin osarahoittama (ESR+ 2023–2025).

Kirjoittajat:

Antti Peltari, lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Henna Raitakivi, yhteisöpedagogi (YAMK)-opiskelija,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Projektioppia aalloilla

Kari Keuru ja Pekka Kaunistmaa

Taide- ja kulttuurialan projektiosaamisen tarpeet poikkeavat merkittävästi perinteisestä liike-elämän ja julkisen sektorin projektinhallinnasta, mikä edellyttää alakohtaista osaamista. Luovien alojen työ on usein pirstaleista ja perustuu määräaikaisiin työsuhteisiin, projektitöihin ja osa-aikaiseen yrittäjyyteen, joten projektinhallintataidot helpottavat työllistymistä ja työn hallintaa. Project Opus -hankkeen tavoitteena oli selvittää kulttuurialan projektiosaamisen tarpeita ja hyviä käytäntöjä yhteistyössä alan toimijoiden kanssa. Tuloksena luotiin selainpohjainen projektinhallintaopas, ja lisäksi luovien alojen osaajille tarjottiin hankkeen aikana projektivalmennusta, tietoiskuja ja projektiklinikoita.

Oli varhainen aamu, ja Turun satamaan kokoontui sekava joukko kulttuuri- ja taidealan ihmisiä. Terminaalin lasin takaa näkyivät punainen laivan kylki ja maihinnousuputkea pitkin vaeltava matkustajien joukko. Laivalla olivat alkamassa PikNik-risteily ja Project Opus -hankkeen PikNik-projektiklinikka. Ohjelmassa

oli reilut 8 tuntia perehtymistä rahoitushakujen ja projektien maailmaan, verkostoitumista muiden alan osaajien kanssa sekä oman hankkeen ideointia, joko yksin tai ryhmässä. Päivän lopuksi oli varattu aikaa myös taxfree-ostosiin, buffet-ruokailuun sekä vapaamuotoiseen yhdessäoloon.

Project opus

Euroopan unionin
osarahoittama

HUMAK[®]

”Project Opus oli kuin lempeä ja pörröinen piiska, joka auttoi pohtimaan oman työn arvoa ja merkitystä. Lopputuloksena ei tarvinnut syntyä valmista hanketta, vaan jo se, että tutki ja testasi ideoita, oli arvokasta. Sitä kautta sai ajatuksia, missä muodossa idean parissa kannattaa jatkaa.”

- Monialataiteilija Mari Sydänmaanlakka

Aaltojen keikuttaessa lauttaa ja risteilylaivan lipuessa kohti Maarianhaminaa synnytettiin uusia hankeideoita tai jatkettiin jo aiemmin keksittyjä ajatuksia. Työskentelyn apuna käytettiin hankkeessa kehitettyä projekticanvas-ta, minkä ansiosta työskentelytavasta muodostui tehokas ja tuloksellinen ja osallistujat hyötyivät projektiklinikoista monella tasolla. Luovan verkoston haastatteluissa klinikoista kommentoitiin seuraavaa:

PikNik-projektiklinikat saavuttivat suuren suosion, ja ymmärsimme luovan alan tekijöiden kaipaavan tämänkaltaisia mahdollisuuksia sparrata omia ideoitaan sekä löytää uusia yhteistyökumppaneita eri taiteenaloilta.

Monipuolista tietoa luovien alojen projekteihin

Kaikkien Project Opus -hankkeen tapahtumien tarkoituksena oli kerätä tietoa luovien alojen projektiosaamisesta sekä jalostaa kerätty tieto luoville aloille suunnatuksi projektioppaaksi – ja näin myös tapahtui. Verkosta löytyy Project Opus -projektiopas luoville ihmisille, ja sen uumenissa on asiantietoa projektin suunnittelemisesta ja johtamisesta sekä erilaisista vastaan tulevista ongelmatilanteista. Oppaasta löytyy sekä kertomuksia tosielämästä että keksittyjä tarinoita. Lisäksi sivuilla seikkailee hurmaavia eläinhahmoja tuomassa sadun kautta oman näkökulmansa projektien ihmeelliseen maailmaan.

Project Opus -hankkeen nettisivuilla kuvataan luovien alojen hankkeiden suunnittelua ja toteutusta monipuolisesti. Tarkastelussa ei ole pelkästään yleisiä hankesuunnitelmien vaatimuksia vaan hankkeiden toteutukseen ja toimintaan liittyviä asioita, kuten hankkeiden arvopohja, johtaminen, seuranta, talous ja viestintä. Mukana on myös yleisiä hankkeiden sudenkuoppien eli epäonnistumisen välttämisen keinoja, neuvoja vaikutusten ja vaikuttavuuden analysointiin sekä ajatuksia

jatkohankkeistamisesta. Hankkeen suunnittelussa auttaa ohje 10 askelta menestyvään hakemukseen, jolla pyrimme tuottamaan kokonaiskuvan projekteihin liittyvän hakemisen vaiheista.

Project Opus oli meille enemmän kuin hanke. Se oli itsessään elämän makuinen matka, jolla saimme käyttää osaamistamme täysin palkein, kohtasimme mielenkiintoisia ja osaavia ihmisiä sekä teimme heitä auttavan opuksen. a saavutettavuuden edistämiseen.

Project Opus – Luovien alojen projekti- ja kehittämisosaaaminen työllistämisen ja työllistymisen tukena (1.1.2024–30.6.2025)

”Sparrailu ja ideoista keskustelu on kaikkein hedelmällisintä, kun mukana on ihmisiä eri taustoista.”

- AV-alan ja mediaviestinnän ammattilainen Emma Sarsila

Kirjoittajat:

Kari Keuru, projektipäällikkö ja lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Pekka Kaunismaa, erityisasiantuntija,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

CreaDive-hankkeen valmennusmalli luovan alan toimijoille

– Matka päättyy, mutta osaaminen jää

Paula Kostia ja Eveliina Inkinen

CreaDive-hanke päättyy maaliskuussa 2026, ja on aika vetää yhteen kokemuksia ja oppeja hankkeen ajalta. Hankkeessa valmennettiin luovien alojen nykyisiä ja tulevia ammattilaisia sekä tuettiin heitä verkostoitumisessa. Luovien alojen toimijoille suunnattuja maksuttomia yrittäjyys- ja urapolkuvalmennuksia järjestettiin vuosien 2024–2025 aikana yhteensä viisi. Lisäksi hankkeen aikana on koostettu varsinaissuomalaisista luovien alojen ekosysteemiä.

Sukelluksia monimuotoisille poluille CreaDive-valmennuksessa

Hankkeen nimen merkitys on kahtalainen: toisaalta se kuvaa monimuotoisuutta (diversiteetti) ja toisaalta sukellusta (dive) kohti uusia oivalluksia urapolulla. Nämä näkökulmat kulkivat vahvasti rinnakkain hankkeen valmennuksessa, niin yksilö- kuin ryhmätasollakin. Hankkeen ytimessä oli yrittäjyys- ja

urapolkuvalmennus, joka auttoi osallistujia hahmottamaan omat vahvuutensa ja suunnittelemaan ne kohti konkreettisia tavoitteita. Valmennuksen malli myötäili Humakin valmennuspedagogista linjaa, joka kannustaa löytämään itselleen sopivan tavan toimia luovan alan kentällä.

Valmennukseen sisältyi yhteisiä ryhmätapaamisia, vertaisvetäjien koordinoimia pien-

CreaDive

HUMAK[®]

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ryhmätapaamisia sekä henkilökohtaiset aloitus- ja päätöskeskustelut. Lisäksi tarjolla oli hautomovalmennuksia henkilöille, joiden oma yrittäjyysprojekti oli jo siinä vaiheessa, että idean sparrailulle oli käyttöä.

Valmennuksen teemat koskivat muun muassa oman osaamisen tunnistamista ja sen esittämistä ja markkinointia portfolion ja pitchauksen avulla, tuotteistamista, hinnoittelua, markkinoiden kartoittamista sekä kannattavuuden pohtimista. Suurin osa osallistujista oli tähtäämässä yrittäjyyteen, mutta valmennuksen sisällöt oli suunnattu myös niille, jotka etsivät muita työllistymisen mahdollisuuksia luovan alan kentällä.

Monimuotoisuus ilmeni paitsi moninaisissa urasuunnitelmissa myös siinä, että moni osallistujista oli muuttanut Suomeen vasta viime vuosien aikana eikä suomen kieli ollut välttämättä vielä hallussa. Niinpä valmennustapaamiset toteutettiin kaksikielisesti, suomeksi ja englanniksi. Valmennus toimi samalla kotoutumisen edistäjänä, kun osallistujat saivat tietoa luovan alan toimijoista ja toiminnasta Suomessa sekä pääsivät harjoittelemaan suomen kieltä kaksikielisessä ympäristössä.

Yhteisöllisyyttä ja verkostoja

Hankkeen kääntyessä kohti loppua olemme alkaneet puhua CreaDive-perheestä. Tämä kertoo siitä, että valmennuksen aikana tavoitteena ollut yhteisöllisyys on muotoutunut sanoista teoiksi. Yhteisöllisyyden rakentamisessa tärkeässä osassa ovat olleet pienryhmien vertaisvetäjät ja heidän roolinsa koko prosessissa. Vertaisvetäjien rekrytointiin ja rooleihin liittyikin hankkeen aikana muutama erilainen kokeilu. Onnistunein lopputulos oli silloin, kun vertaisvetäjä oli valittu samasta valmennusryhmästä, johon hän itsekkin osallistui.

Pienryhmissä päästiin tutustumisessa syvemälle kuin koko ryhmän tapaamisissa, mikä tuki erinomaisesti tiiviiden verkostojen syntymistä. Keskeyttämisprosentti oli kaikissa viidessä valmennuksessa harvinaisen pieni – pitkälti varmasti vertaisvetäjien ja vertaisvetäjämallin ansiosta. Samaa mieltä oli myös hankkeen valmennukseen osallistunut Anastasia, joka kertoi: ”Vertaisvetäjämalli oli välttämätön tässä valmennuksessa, sillä se loi yhteisöllisyyttä ja turvallisen tilan, jossa jokainen pystyi olemaan oma itsensä ja sitoutui helpommin koko valmennukseen.” Viimeisen valmennuksen päätöstapaamisessa monet pienryhmät aikoi-

vat jatkaa yhteisiä kohtaamisia ja viestittelyä myös hankkeen virallisen ohjelman päättyttyä.

Ekosysteemejä kehittämässä

Hankkeen toiminta-alueella Varsinais-Suomessa on jo laaja verkosto, joka tarjoaa luovalla alalla työskenteleville muun muassa neuvontaa, tiloja ja rahoitusta. Haasteena voi kuitenkin olla löytää itselleen sopiva polku, jota pitkin edetä kohti tavoitteitaan. CreaDive-hankkeen tuotoksena kootaan alueen luovan alan toimijoista koostuvan ekosysteemin kuvaus, joka voi toimia karttana alalle aikovalle ja tai sillä jo toimivalle tekijälle.

Valmennuksen päättyttyä syksyllä 2025 hankkeessa on vielä järjestetty hubitapaamisia eli vapaamuotoisia kohtaamispaikkoja sekä aiemmin hankkeeseen osallistuneille että muillekin luovan alan toiminnasta kiinnostuneille henkilöille. Hankkeessa tartuttiin myös kentältä nousseiden haasteiden ratkomiseen. Niinpä yksi syksyn hubitapaamisista keskittyikin pyöreän pöydän keskusteluihin, joissa alueen asiantuntijat ja kentän toimijat pääsivät miettimään konkreettisia ratkaisuja esimerkiksi tilavuokraukseen, verkostoihin, työnhakuun ja tiedonvälittämiseen liittyviin kysymyksiin.

Hankkeen päätöstapahtumassa maaliskuussa 2026 julkaistaan ekosysteemikartan lisäksi sekä artikkelikokoelma hankkeen opeista että opas luovan alan toimijoille. Niiden avulla voi jatkossakin rohkeasti sukeltaa kohti omia tavoitteitaan.

Pikala, A. (20.9.2024). CreaDive-hankkeessa sukelletaan luoville aloille yrittäjiksi ja töihin. Humak Harticle. <https://www.humak.fi/harticlet/creadive-hankkeessa-sukelletaan-luoville-aloille-yrittajiksi-ja-toihin/>

Toivola, T. (23.9.2024). CreaDive kotoutumisen edistäjänä. Humak Harticle. <https://www.humak.fi/harticlet/creadive-kotoutumisen-edistajana/>

Kirjoittajat:

Paula Kostia, FM, lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Eveliina Inkinen, kulttuurituottaja (AMK),
projektipäällikkö, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Pelaaminen voimavarana

– GameON-hanke vahvistaa työelämätaitoja

Samuli Piironen

GameON-hankkeessa kerätään pelaamisesta kiinnostuneita henkilöitä pienryhmiin pelaamaan yhdessä, pohtimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja ja harjoittelemaan työelämätaitoja. Hankkeen aikana toteutetaan yli kymmenen pelaamisen ympärille rakentuvaa pienryhmää Kuopiossa, mikä tarjoaa mahdollisuuden tutustua laajasti paikallisiin pelaajiin ja pelikulttuureihin. Vaikka digitaalinen pelaaminen on valtioiden rajat ylittävä, kansainvälinen kulttuurin muoto, monet peliharrastajat kaipaavat myös paikallisia peliyhteisöjä ja kasvokkaista toimintaa.

Pelaaminen yhdistävänä tekijänä

Humakin roolina hankkeessa on toteuttaa sosiaalisesti vahvistavaa pelitoimintaa. Pelaaminen tulee esiin ihmisiä yhdistävänä tekijänä

ja monipuolisena kulttuurin muotona. Pelitoiminta on paljon muutakin kuin varsinaista pelaamista – se toimii läpileikkaavana teemana, joka mahdollistaa samanhenkisten ihmisten

SAVONIA
AMMATTIKORKEAKOULU

HUMAK

DIGINATIIVIT

Euroopan unionin
osarahoittama

kohtaamisen. Hankkeen ryhmissä halutaankin usein viettää aikaa yhdessä, hengailta ja vaihtaa kuulumisia ajankohtaisista pelikulttuurin ilmiöistä sekä muusta elämästä. Jos sosiaaliset tilanteet tuntuvat jännittäviltä ja aiheuttavat ahdistusta, pelaamisen ympärille rakentuva pienryhmätoiminta voi madaltaa kynnystä lähtä liikkeelle.

Toiminnan aikana kerätyissä palautteissa korostuu tarve pienryhmätoiminnalle, joka olisi luonteeltaan rentoa mutta sisältäisi myös ohjattua tekemistä. Tähän tarpeeseen vastaavat erinomaisesti esimerkiksi co-op-pelit, pöytäroolipelit ja lautapelit, jotka painottavat vuorovaikutusta ja yhdessä toimimista. Myös osallistujien omat pelit ovat toiminnan toteutuksen kannalta tärkeitä: kotoa saattaa löytyä esimerkiksi lautapeli, jonka pelaamiseen hankkeen ryhmästä löytyy seuraa.

Peleistä voimavaroja ja taitoja työelämään

Teoksessaan Pelien filosofia C. Thi Nguyen (2023) esittää, että pelit ovat toimijuuden taidetta. Siinä missä ihmiset ovat kirjanneet ääniä musiikiksi tai näkymiä maalauksiksi, pelit tarjoavat keinon tutustua erilaisiin toimijuuden muotoihin. Nguyenin mukaan monipuolinen peleihin tutustuminen mahdollistaa erilaisiin toimijuuksiin tutustumisen ja opettaa niiden taustalla olevia ajattelutapoja.

Pelaaminen, oli kyse sitten digitaalisista, lauta- tai korttipeleistä, voi opettaa pelaajille siis paljon enemmän kuin yksittäisten pelien sisällöt tai tarinat. Monipuolinen peleihin tutustuminen voi tarjota onnistumisen kokemuksia ja yhteisöllisyyden hetkiä sekä lisätä luottoa siihen, että pärjää omassa arjessaan.

GameON-hankkeen ryhmissä keskeisinä tavoitteina ovat olleet pelikulttuurin eri muotoihin tutustuminen ja oman peliharrastuksen laajentaminen. Monipuolisten pelisisältöjen lisäksi hankkeessa on järjestetty lajikokeiluja sekä käyntejä esimerkiksi pelijameissa, pakuhuoneissa, retropelihuoneessa ja pelitapah-tumissa. Ryhmiin on saatu vieraiksi striimaajia, pelintekijöitä, e-urheilijoita ja muita pelialan toimijoita. Näin pelaamisen tarjoamat erilaiset mahdollisuudet tulevat myös niiden peliharrastajien näkyviin, jotka eivät tällä hetkellä ole opinnoissa tai työelämässä.

Tulokset ja jatkohyödyntäminen

GameON-hanke päättyy kesällä 2026, mutta sen tuloksia voidaan hyödyntää laajasti. Pelaamisen hahmottaminen voimavarana ja monipuolinen tutustuminen pelikulttuureihin edistävät peliharrastajien tutustumista omaan lähiympäristöönsä ja sen tarjoamiin harrastus-, opiskelu- tai työmahdollisuuksiin. Pelaamiseen liittyvän osaamisen näkyväksi tekeminen motivoi ryhmätoimintaan osallistumiseen ja tukee paljon pelaavien hyvinvointia. Pelitoimintaan osallistumisen kautta kynnys myös muunlaiseen toimintaan osallistumiseen madaltuu.

Pelaaminen tarjoaa uusia näkökulmia myös muille kuin aktiivisille peliharrastajille. Esimerkiksi urahjauksen ammattilaiset voivat hyötyä pelitaitojen sanoittamisesta ja pelaamiseen liittyvien merkitysten huomioimisesta tulevaisuuden suunnitelmia pohdittaessa. Ryhmämuotoinen pelitoiminta voi tuoda työpajatoimijoille sekä opiskeluhuollon ja koulunuorisotyön ammattilaisille uusia tapoja osallistamaan, sosiaalisesti vahvistamaan toimintaan.

GameON-hankkeessa toteutetaan toimintakykyä ja työelämätaitoja vahvistavaa pelitoimintaa Kuopiossa. Kohderyhmänä ovat 16–54-vuotiaat, pelaamisesta kiinnostuneet henkilöt, jotka ovat työn ja koulutuksen ulkopuolella. Hankkeen päätoteuttajana on Savonia-ammattikorkeakoulu, osatoteuttajina Humakin lisäksi Kuopion seudun nuorisoseurat ja Savon Diginatiivit. Hanke on Euroopan unionin osarahoitama.

Lähteet:

Nguyen, C.T. (2023). Pelien filosofia. Toimijuus taiteena. Eurooppalaisen filosofian seura, niin & näin.

Kirjoittaja:

Samuli Piironen, asiantuntija,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Työpiste voi jäädä tyhjäksi,
jos verkkosisällöt eivät
ole saavutettavia.

Puh, pah, pelistä pois?

Saavutettava pelaaminen osallistaa ja avaa uusia ovia

Tanja Gavrilov

Saavutettavuus on laaja käsite, joka koskettaa monia tuotteita ja palveluja. Pelikulttuurissa saavutettavuus voi tarkoittaa pelin teknistä saavutettavuutta tai pelaamisen tarjoamia osallistumisen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen mahdollisuuksia. Saavutettavuuden kysymykset ovat esillä myös kansainvälisessä Innovation through Gamification Solutions -hankkeessa, jonka yhtenä tavoitteena on pyrkiä purkamaan osallistamisen haastetta harvaan-asutuilla alueilla. Haastetta pyritään ratkaisemaan hyödyntämällä pelaamisen ja pelillistämisen keinoja.

Saavutettavuuden tulee toteutua myös peleissä

Euroopan saavutettavuusdirektiivin mukaan tuotteiden ja palvelujen täytyy olla monilta osin saavutettavia. Direktiivi ei puhu suoraan pelien saavutettavuudesta, mutta saavutettavuuden nähdään kattavan monilta osin myös pelialan. Tästä ovat esimerkkinä chatit, joita peleissä käytetään ja jotka kuuluvat saavutettavuusvaatimusten piiriin. Pelialalle onkin laa-

dittu omia [saavutettavuusohjeita](#).

Saavutettavuus pelimaailmassa voi tarkoittaa teknisen saavutettavuuden lisäksi sosiaalisen saavutettavuuden ja kielellisen saavutettavuuden toteutumista. Sosiaalista saavutettavuutta on esimerkiksi se, että kaikilla on tasavertainen pääsy peliin. Kielellistä saavutettavuutta edistää esimerkiksi selkeän kielen käyttö, josta hyötyy suuri joukko ihmisiä. Erityisesti siitä hyötyvät ne, joilla on kielellisiä haasteita tai

Interreg

Co-funded by
the European Union

Northern Periphery and Arctic

InnoGS

ARDÁN

CREATIVE
CROWD

region
västerbotten

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

UNIVERSITY
OF ICELAND

SAVONIA

HUMAK[®]

jotka vasta opettelevat kieltä. [Vuoden 2025 selkokielen tarvearvion](#) mukaan selkokieltä tarvitsee Suomessa 632 000–812 000 ihmistä. Tähän joukkoon mahtuu varmasti myös pelaajia ja pelaajiksi tahtovia.

Saavutettavuuden kehittäminen pelaamisen kontekstissa on tärkeää. Vuoden 2024 [Eurostat-tilaston](#) mukaan lähes joka neljäs EU:n alueella asuvasta yli 16-vuotiaasta arvioi, että hänellä on jokin toimintarajoite. Saavutettavuuden kehittäminen palvelee tämän suuren ryhmän lisäksi meitä kaikkia, sillä kuka tahansa meistä voi saada vamman tai toimintarajoitteen jossakin vaiheessa elämäänsä. Esteettömiksi suunnitellut palvelut vähentävät mukautusten tarvetta eivätkä ole pois ei-vammaisilta, kuten Riikka Leinonen (2024) toteaa kirjassa Suuri valhe vammaisuudesta.

Pelaaminen haastaa ja mahdollistaa

Parhaillaan väitöskirjaa tekevä [Markus Kämäräinen](#) huomauttaa, että pelaaminen voi olla monille elintärkeää. Peli voi olla vammaiselle henkilölle ainoa sosiaalinen kontakti tai harrastus, mutta silti se mielletään monesti ajan haaskaamiseksi. Näkemys ajan haaskaamisesta voi myös estää pelaamiseen tarvittavien apuvälineiden saamisen, niiden kun ei nähdä olevan välttämättömiä vammaisen henkilön elämässä.

[Pauliina Baltzarin](#) mukaan vammaiset henkilöt ovat yhtä innoissaan pelaamisesta kuin kuka tahansa muukin. Moni heistä kuitenkin välttelee moninpelejä eli pelejä, joissa on useampi pelaaja. Vammainen pelaaja saattaa suoriutua moninpeleissä heikommin kuin muut juuri saavutettavuushaasteiden tai sopivien apuvälineiden puutteen vuoksi. Peleissä on myös sosiaalisia esteitä, kuten muiden pelaajien asenteet ja epäasiallinen kohtelu. Tutkimuksen mukaan 71 prosenttia pelaajista, joilla on jokin vamma, pelaisi enemmän, jos pelit olisivat saavutettavampia.

Saavutettavuushaasteista huolimatta pelikulttuuri voi tarjota tasa-arvoa ja itsenäisyyttä, ja pelimaailmassa todellisen maailman esteet voivat väistyä. Esimerkiksi harvaanasutuilla alueilla pelaaminen voi mahdollistaa pääsyn yhteisöihin, jotka muuten olisivat saavuttamattomissa.

Verkkopelaaminen voi myös häivyttää sairauden tai vamman aiheuttamia esteitä. Tästä mahdollisuudesta kertoo Netflixin dokumentti Ibelinin ihmeellinen elämä. Se esittelee Mats Steenin, jonka elämä rakentui lihassairauden

vuoksi lähes kokonaan pelimaailmaan. Pelimaailmassa hän oli terve ja pystyi lenkkeilemään joka päivä. Pelaaminen mahdollisti myös uusien ihmissuhteiden syntymisen, joka olisi fyysisessä maailmassa ollut hyvin vaikeaa.

Humakin hankekumppaneita Innovation through Gamification Solutions -hankkeessa (InnoGS) ovat Savonia-ammattikorkeakoulu (hankekoordinaattori), Region Västerbotten (Ruotsi), Creative Crowd (Ruotsi), Ardán (Irlanti), Grönlannin hallitus ja Islannin yliopisto.

Lähteitä:

Baltzar, P. (2025). "It's Easier to Play Alone": Social gaming with disabilities. [Väitös, Tampereen yliopisto]. Haettu 21.11.2025 osoitteesta <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/227676>

Chiasson, A. & Hamilton, I. (2025). European Accessibility Act & Video Games: Going Over the Facts. Player Research. Haettu 17.11.2025 osoitteesta <https://www.playerresearch.com/blog/european-accessibility-act-video-games-going-over-the-facts-june-2025/>

Saari lahti, J. (15.04.2025). Pelitutkija Markus Kämäräinen: Digitaalinen pelaaminen voi olla vammaiselle merkittävää, jopa elintärkeää. Tikonon, 1/2025. Haettu 21.11.2025 osoitteesta <https://tikonen.fi/aiheet/avustava-tietotekniikka/pelitutkija-markus-kamarainen-digitaalinen-pelaaminen-voi-olla-vammaiselle-merkittavaa-jopa-elintarkeaa/>

Tawast, S. & Leinonen, R. (2024). Suuri valhe vammaisuudesta. Tammi.

We in Games Finland. Event Accessibility Guidelines. Haettu 17.11.2025 osoitteesta <https://weingames.fi/event-accessibility-guidelines/>

Kirjoittaja:

Tanja Gavrilov, lehtori (FM),
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Humak mukana

yksinäisyyttä vähentävässä

School to Belong-ohjelmassa

Tiia Herala

Humak on liittynyt HelsinkiMission School to Belong -ohjelmaan, jonka tavoitteena on vähentää yksinäisyyttä oppilaitoksissa ja vahvistaa yhteisöllisyyttä. Ohjelma tuo yksinäisyydelle teemana lisää tilaa ja näkyvyyttä sekä korostaa, miten tärkeä asia opiskelijoiden hyvinvointi on.

Yksinäisyyskysely käynnisti kehitystyön

School to Belong -ohjelma käynnistyi Humakissa keväällä 2025, kun sekä opiskelijat että henkilöstö vastasivat anonyymiin yksinäisyyskyselyyn. Kysely toteutettiin valtakunnallisesti 47 oppilaitoksessa, ja siihen vastasi yhteensä 3 800 opiskelijaa ja oppilaitoksen työntekijää. Kyselyn tulosten pohjalta Humakille laadittiin syksyllä 2025 yksinäisyysstrategia, joka ohjaa oppilaitoksen toimintaa yhteisöllisyyden

vahvistamiseksi. Strategiassa Humak sitoutuu vähentämään yksinäisyyden kokemusta sekä tukemaan yhteisöllisyyttä kaikissa toiminnoissaan.

Mitä School to Belong on?

HelsinkiMission School to Belong -ohjelma perustuu kansainväliseen tutkimukseen yksinäisyyden vähentämisestä. Ohjelmassa hyö-

dynnetään neljää tutkitusti tehokkainta menetelmää: sosiaalisten taitojen kehittämistä, sosiaalisten kontaktien mahdollistamista, sosioekologisia interventioita sekä kognitiivisen psykoterapian tukitoimia. Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksen kasvatuspsykologian professori Niina Juntila on ollut mukana kehittämässä ohjelmaa yhdessä HelsinkiMission kanssa.

Yksinäisyys on merkittävä haaste oppilaitoksissa. School to Belong -yksinäisyyskyselyn 2025 mukaan joka neljäs korkeakouluopiskelija kokee yksinäisyyttä omassa oppilaitoksessaan. Erityisen huolestuttavaa on, että joka viides korkeakouluopiskelija ei koe, että hänellä olisi yhtään kaveria oppilaitoksessaan. Haitallinen yksinäisyys on vähentynyt kaikilla oppiasteilla, mutta erot oppiasteiden välillä ovat edelleen merkittäviä. Yksinäisyydellä on vakavia vaikutuksia opiskelijoiden hyvinvointiin, oppimiskykyyn ja terveydentilaan.

Konkreettisia toimenpiteitä käynnissä

Humakissa on tehty jo aiemmin hyviä asioita yksinäisyyden ehkäisemiseksi, mutta School to Belong -ohjelma tuo teemalle vielä lisää näkyvyyttä ja korostaa sen merkitystä. Ohjelman aikana Humakin käytössä on laaja School to Belong -materiaalipankki, jossa on muun muassa valmiita videotietoiskuja, joita lehtorit voivat näyttää opiskelijoille esimerkiksi yhteisen keskustelun pohjaksi oppitunnilla.

Syksyn 2025 aikana on myös järjestetty henkilökunnan koulutuksia yksinäisyyden tunnistamisesta. Lisäksi korkeakoulukuraattori Tiia Herala ja tutorvastaava, lehtori Piia Mylly pitivät Humakin opiskelija-aktiiveille yksinäisyyden vastaisen työpajan syyslukukauden alussa. Työpajasta poiki konkreettinen idea: koko Humakin opiskelijoiden yhteiset verkkolounaat, jotka käynnistettiin marraskuussa 2025 opiskelijatutorin ja korkeakoulukuraattorin toimesta ja joita toteutetaan jatkossa kerran kuukaudessa. Myös keväällä 2026 järjestetään erilaisia yksinäisyysstrategian mukaisia toimia ja tapahtumia.

Humakin School to Belong -tiimiin kuuluvat korkeakoulukuraattori Tiia Herala, lehtori Piia Mylly sekä opinto-ohjaajat Tarja Jukkala ja Katja Munter. Tavoitteena on luoda ympäristö, jossa yksinäisyydestä voidaan puhua avoimesti ja jossa jokainen opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön.

Yhteistyötä ja tukea valtakunnallisesti

School to Belong -ohjelmaa toteutetaan yhteistyössä Opetushallituksen, Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksen ja aluehallintoviraston kanssa. Ohjelmassa on mukana satoja oppilaitoksia ympäri Suomen. HelsinkiMissio tarjoaa oppilaitoksille maksuttomia koulutuksia, oppimateriaalia ja tukea sekä yksinäisyyttä kokeville nuorille kynnyksetöntä keskustelua-pua Nuorten kriisipisteellä.

Tulosten mukaan ohjelmaan sitoutuneet oppilaitokset ovat onnistuneet vähentämään yksinäisyyttä merkittävästi. Humakin mukanaolo osoittaa oppilaitoksen vahvan sitoutumisen opiskelijoiden hyvinvointiin. Yksinäisyyden vähentäminen on yhteinen asia, jonka eteen kaikki yhteisön jäsenet voivat tehdä osansa.

Lähteet:

HelsinkiMissio (2023). School to Belong. Haettu 19.11.2025 osoitteesta <https://www.helsinki-missio.fi/schooltobelong/>

HelsinkiMissio (2025). School to Belong -yksinäisyyskysely 2025. Haettu 19.11.2025 osoitteesta <https://www.helsinkimissio.fi/schooltobelong/>

Kirjoittaja:

Tiia Herala, korkeakoulukuraattori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Vaikuttajamarkkinoinnin kolme tasoa

– Nostetta hankeviestintään

Paula Kesa ja Petra Kankare

Vaikuttajamarkkinointi voidaan hahmottaa kolmitasoisena kokonaisuutena, jossa tilaaja (Humak), somevaikuttaja ja vaikuttajamarkkinointitoimisto luovat yhdessä tuloksia tuottavan kokonaisuuden. Yhteistyön onnistuvuus perustuu siihen, että kaikki kolme tuovat pöytään oman erityisosaamisensa. Kokonaisuuden ympärillä leijuu vaikuttajan sisältöihin sitoutunut, hyvin tunnistettu yleisö. Humakin hankeviestinnälle vaikuttajamarkkinoinnissa on selvästi potentiaalia.

Tilaaja luo raamit yhteistyölle

Hankkeiden vaikuttajamarkkinoinnissa yhdistyvät hankkeen teemojen asiantuntijuus, korkeakoulun brändi ja vaikuttajan henkilöbrändin voima.

Tilaajana Humakin keskeinen tehtävä on määritellä yhteistyön tavoitteet: halutaanko lisätä tietoisuutta hankkeesta, kasvattaa osallistujamääriä tapahtumissa vai vaikuttaa asenteisiin? Humak määrittelee myös toivotun sisällön määrän, tyylin ja budjetin, mikä luo raamit koko yhteistyölle. Yhteistyössä käydään läpi brän-

di ja organisaation strategiset viestintätavoitteet, jotka ohjaavat kaikkea viestintää.

Selkeät ohjeistukset auttavat vaikuttajamarkkinointitoimistoa löytämään sopivat vaikuttajat ja tukevat vaikuttajia sisällön suunnittelussa.

Humak on tehnyt yhteistyötä vaikuttajamarkkinointitoimisto Noord Agencyn kanssa tavoitellen somenäkyvyyttä ja vaikuttavuutta. Noordin asiantuntemus on ollut keskeinen tekijä onnistuneiden vaikuttajayhteistöiden rakentamisessa.

Vaikuttajamarkkinointitoimisto hyödyntää laajaa somevaikuttajakentän tuntemustaan

Vaikuttajamarkkinointitoimisto tuo yhteistyöhön syvällisen ymmärryksen somevaikuttajakentästä sekä lopulta etsii ja kontakti vaikuttajat. Toimisto on tilaajan ja vaikuttajan välikätenä ja koordinoi vaikuttajayhteistyötä.

”Vaikuttajamarkkinointitoimiston tärkein tehtävä on varmistua oikeista vaikuttajavalinnoista ja sisällön sopivuudesta sekä pohtia yhdessä asiakkaan kanssa toimenpiteisiin sopivat mittarit, jotta yhteistyötä mitataan oikealla tavalla”, täsmentää Noord Agencyn operatiivinen johtaja ja osakas Mikko Salonen.

Somevaikuttaja tuottaa autenttista sisältöä yleisölleen

Vaikuttaja tuo yhteistyöhön tunnistettavan persoonan, sitoutuneen yleisön ja oman brändinsä, joka usein nojaa autenttisuuteen ja samaistuttavuuteen. Vaikuttajilla on sisällöntuotanto ja konseptointi hallussa. He ovat testaamalla ja optimoimalla löytäneet yleisöään puhuttelevan tuotanto- ja sisältömallin sekä rakentaneet vahvan suhteen seuraajiinsa, jotka pitävät seuraamaansa vaikuttajaa luotettavana.

Vaikuttajat tuottavat usein tarinallisia, aidon oloisia ja laadukkaita sisältöjä. Heillä on kykyjä ja näkemys siitä, miten yhteistyön tavoitteita palveleva sisältö luodaan heidän kanavalleen sopivalla tavalla. Vaikuttajan brändi ja sisällöntuotannon tyyli ovat keskeisiä tekijöitä, joiden perusteella arvioidaan somevaikuttajan ja markkinoitavan tuotteen tai palvelun yhteensovittuvuutta, ns. brändimätsiä (engl. brand match).

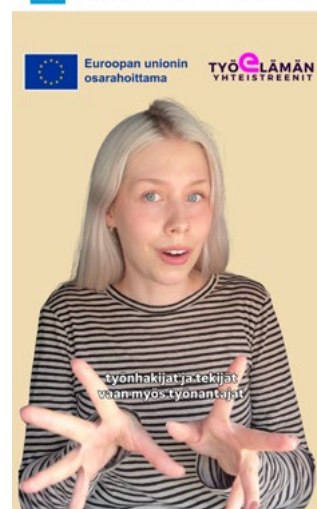
Vaikuttajamarkkinointi TREENI-hankkeessa

Somevaikuttajia on hyödynnetty Humakin hankkeissa esimerkiksi TREENI – Työelämän yhteistreenit -hankkeen viestinnässä. Hanke pyrkii lisäämään nuorten työllistymismahdollisuuksia sekä auttamaan nuoria löytämään paikkansa työelämässä. Vaikuttajayhteistyössä pyrittiin asenneilmapiiriin muutokseen eli kannustamaan nuoria uskomaan tulevaan ja omiin työllistymismahdollisuuksiinsa.

Noord koosti suositukset nuoria puhuttelevista vaikuttajista, joista valittiin yhteensä viisi eri-

tyylistä sisällöntuottajaa. Yksi näistä oli Roosa Rahkonen, jonka sisällöt käsittelevät mielenterveyttä ja oman paikan löytämistä maailmassa. Simeon Seitzin puolestaan tekee pelaamiseen ja liikuntaan liittyviä sisältöjä.

”Yhteistyö Humakin tiimin kanssa on ollut sujuvaa, tuloksellista ja inspiroivaa! TREENI-hanke tavoittaa yhden yhteiskuntamme tärkeimmistä ryhmistä eli tulevaisuuden tekijät. Vaikuttajasisällöt ovat sitouttaneet ja tuoneet nuorille positiivisia ajatuksia työelämäänsä siirtymiseen liittyen”, Salonen kuvailee.

Kansikuvat somevaikuttajien Simeon Seitzin ja Roosa Rahkonen TREENI-hankkeelle tuottamalle videolle. Kuva: Petra Kankare.

Kirjoittajat:

Paula Kesa, viestinnän asiantuntija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Petra Kankare, suunnittelija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Yhdenvertaista

osallisuutta vahvistamassa

– Kielellisten vaikeuksien termistö ja verkkokoulutusympäristö vankeinhoidon ammattilaisille

Zita Kóbor-Laitinen ja Seija Pekkala

NuorVOKK-hanke kehittää vankeinhoidon ammattilaisille suunnattua verkkokoulutusympäristöä. Tavoitteena on lisätä ymmärrystä nuorten vankien kielellisistä vaikeuksista. Erityisen keskeinen on täsmällinen, saavutettava termistö, joka tukee henkilöstön osaamista ja sen kautta yhdenvertaista vuorovaikutusta rikosseuraamusjärjestelmässä.

Hankkeen tausta

Nuorten vankien yhdenvertaisen osallisuuden tukeminen kielellisten vaikeuksien tunnistamisen ja kuntoutuksen kautta -hanke (NuorVOKK) on Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan logopedian osaston, Helsinki Brain & Mindin ja Humanistisen ammattikorkeakoulun (Humak) ESR+-yhteishanke (2024–2027), joka toteutetaan yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen sekä Uudenmaan ja Kanta-Hämeen vankiloiden kanssa. NuorVOKK-hankkeen taustalla ovat Helsingin yliopiston lehtori, dosentti Seija Pekkalan ja Humakin tutkija, dosentti Päivi Rainõn vuonna 2020 Rikosseuraamuslaitoksen apurahalla toteuttamat tutkimukset kielellisten erityisvaikeuksien yleisyydestä rikostaisilla nuorilla.

Verkkokoulutusympäristö vankeinhoidon ammattilaisille

NuorVOKK-hankkeessa rakennetaan rikosseuraamusosalalle saavutettava, motivoiva verkko-

koulutusympäristö. Oppimateriaalin halutaan tukevan käytännön työtä ja tarjoavan monimuotoista sisältöä: tekstiä, videoita, animaatioita, infografiikkaa ja linkkejä avoimiin lisämateriaaleihin. Materiaalin tulee olla selkeää, kulttuurisesti sopivaa sekä helppokäyttöistä niille, jotka työskentelevät vuorovaikutuksen ja vankien ohjauksen parissa.

Termityö osana verkkokoulutusympäristön rakentamista

Olemme hankkeen alkuvaiheessa perehtyneet brittiläisten puheterapeuttien laatimaan The Box – Communication for the Justice System -verkkokurssiin ja analysoineet sen sisältöä termistön käytettävyyden ja saavutettavuuden näkökulmista. Olemme vertailleet englanninkielistä termistöä käytössä oleviin suomenkielisiin vastineisiin ja arvioineet termien sovellettavuutta. Olemme syksyn mittaan koonneet vankeinhoidon ammattilaisille suunnattua suomenkielistä kurssimateriaalia varten

Euroopan unionin
osarahoittama

HELSINGIN YLIOPISTO

Helsinki Brain & Mind
Neurocenter Finland

HUMAK

niin lingvistiikan ja logopedian kuin oikeudenkäynnin ja rikosseuraamusprosessinkin termejä ja niiden käyttöön liittyviä huomioitamme.

Puheen, kielen ja kommunikaation vaikeuksia käsittelevän tieteellisen lähdekirjallisuuden termistö on englannin kielen osalta vakiintuneempaa kuin suomen kielen. Kaikille englannin kielen termeille ei löydy suoraa vastinetta suomeksi. Suomenkielinen termistö painottuu lasten ja nuorten palveluihin, joten kaikki suomenkieliset termit eivät toimi sellaisinaan aikuisten kielellisistä vaikeuksista puhuttaessa. On huomioitava myös, että oppimateriaalin tulee olla selkeää ja kulttuurisesti sopivaa. Tämä koskee niin ilmiötä havainnollistavia esimerkkejä kuin termistön johdonmukaista, täsmällistä käyttöä.

Termistön testaamista ja pohdintaa

Olemme testanneet termien käytettävyyttä yhteistyökumppanimme Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden pajapäivässä syyskuussa 2025. Esittelimme alustavia tuloksiamme myös soveltavan kielentutkimuksen AFinLA-syysymposiumissa 6–8.11.2025. Kerroimme puheen, kielen ja kommunikaation vaikeuksien aihepiiriin termistöstä sekä siitä, millä tavalla aiheetta on tarkoituksenmukaista käsitellä vankeinhoidossa työskentelevien rikosseuraamusalan asiantuntijoiden kanssa yleisesti ja verkkokoulutusympäristössä eritoten.

Hankkeen edetessä olemme pohtineet terminologian tarkkuuteen liittyviä kysymyksiä, jo olemassa olevien termien hyödyntämisen käytänteitä, termien merkityskenttien laajuutta ja tiettyjen, jo vakiintuneiden ilmaisujen monitulkintaisuutta. Olemme tehneet myös rakenteilla olevan verkkokoulutusympäristön tyyliä ja rekisteriä koskevia huomiota sekä miettineet sitä, millaisia valintoja tulee tehdä verkkoon suunnitellun itseopiskelumateriaalin käytettävyyttä ja saavutettavuutta ajatellen.

Miksi tällä työllä on merkitystä?

Kun vankilahenkilöstö tunnistaa nuorten vankien kielelliset vaikeudet paremmin, väärinymmärrykset vähenevät ja vuorovaikutus helpottuu. Tämä voi olla yksi niistä tekijöistä, jotka auttavat nuorta irtautumaan rikoskierteestä. Samalla henkilöstön työssäjaksaminen ja sitoutuminen nuorten kanssa työskentelyyn paranevat.

Verkkokoulutusympäristöä voivat jatkossa hyödyntää myös rikostaustaiset nuoret perheineen ja heidän kanssaan toimivat järjestöt, sosiaali- ja terveydenhuollon oppilaitokset, vankiterveydenhuolto sekä kaikki toimijat, jotka kohtaavat nuoria rikosseuraamusprosessin eri vaiheissa.

Lähteet

Pekkala, S., Urrio, L. & Rainò, P. (2022). Rikostaustaisten nuorten puheen, kielen ja kommunikaation vaikeudet. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti* 59(3). <https://doi.org/10.23990/sa.102603>

Pekkala, S. & Rainò, P. (2022). Rikostaustaisten nuorten kielellisten ja sosiaalisten taitojen tukeminen. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti* 59(4). <https://doi.org/10.23990/sa.103346>

Kirjoittajat:

Zita Kóbor-Laitinen, FM, KM, viittomakielen tulkki (AMK), lehtori, Humanistinen ammattikorkeakoulu, NuorVOKK-hankkeen asiantuntija

Seija Pekkala, dosentti, FT, vanhempi yliopistonlehtori, Helsingin yliopisto, lääketieteellinen tiedekunta, logopedian osasto, NuorVOKK-hankkeen projektipäällikkö

Suomessa ainakin viidesosalla vangeista on vaikea-asteinen lukivaikeus, ja erilaiset oppimisvaikeudet ovat yleisiä. Viidesosalla vangeista osallisuuden kokemus on huomattavasti heikompi kuin muulla väestöllä.

Puheen, kielen ja

kommunikaation

vahvistaminen voi tukea

nuoren vangin osallisuutta

Saija Pekkala ja Hanna-Kaisa Turja

Kielellä ja vuorovaikutuksella on merkittävä rooli kaikessa toiminnassamme ja osallistumisessamme. Sosiaalinen, psyykkinen ja fyysinen hyvinvointi nivoutuvat kieleen. Kielelliset taidot ovat edellytys koulutukselle ja erilaisten palveluiden käyttämiselle. Yleiskielinen puhe ja teksti tuottavat joillekin ongelmia, ja kielellisen osaamisen haasteet näkyvät kirjoitus-, luku- ja media-taidoissa. Kielelliset vaikeudet voivat ilmetä erilaisina puheen tuoton ja kielen ymmärtämisen haasteina sekä puutteellisina sosiaalisina taitoina. Ne voivat aiheuttaa eriarvoisuutta ja syrjäytymistä sekä vähentää osallisuuden kokemusta.

Euroopan unionin
osarahoittama

HELSINGIN YLIOPISTO

Helsinki Brain & Mind
Neurocenter Finland

HUMAK^o

Kielen ja kommunikaation kuntoutus ehkäisee syrjäytymisriskiä

Kaikki lapset ja nuoret, joilla on kehityksellinen kielihäiriö, tarvitsevat puheterapiaa oppimisen tueksi. Puheterapia on vaativaa lääkinällistä kuntoutusta, jonka avulla voidaan lieventää kielellisiä vaikeuksia.

Puheterapia lopetetaan yleensä liian varhain lapsen aloittaessa koulun ja oppiessa teknisen lukutaidon. Oletetaan, että opettajat pystyvät kuntouttamaan kielellisiä taitoja. Heillä ei kuitenkaan ole koulutusta eikä asiantuntijuutta kielellisistä vaikeuksista eikä niiden tukemisesta. Kielellinen kuntoutus kuuluu puheterapeutille. Lapsi tai nuori ei välttämättä pärjää koulussa kielellisten vaatimusten kasvaessa, jos puheterapia lopetetaan liian aikaisin. Tämä lisää syrjäytymisriskiä.

Kansainväliset tutkimukset osoittavat, että puheterapia voi parantaa vankilassa olevien nuorten kielellisiä taitoja ja auttaa ehkäisemään uusintarikollisuutta. Hankkeessamme vankiloissa tehty työ on osoittanut, että puheterapian avulla nuoret vangit voivat vahvistaa kielellisiä perustaitojaan.

Vankiloiden erilaiset kuntoutusryhmät perustuvat yleensä keskusteluun. Kun nuorten kielelliset ja kommunikaatiotaidot paranevat, kuntoutusryhmistä myös hyödytään enemmän. Nuorten minäpystyvyys ja kommunikaatiotaidot kohentuvat, ja heidän on helpompi jatkaa opintojaan tai hakeutua työelämään vankilasta vapautumisensa jälkeen. Tämä lisää näiden nuorten osallisuutta yhteiskunnan jäsenenä. Kokemus mahdollisuudesta vaikuttaa omaa elämäänsä koskeviin päätöksiin kasvaa. Hyvinvoinnin näkökulmasta on olennaista, että rikosseuraamusprosessin eri vaiheissa tunnistetaan nuorten kielelliset haasteet ja tarjotaan niihin asiantuntijan tukea.

Nuorten vankien yhdenvertaisen osallisuuden tukeminen kielellisten vaikeuksien tunnistamisen ja kuntoutuksen kautta -hanke on

Euroopan sosiaalirahaston osarahoittama Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan logopedian osaston, Helsinki Brain & Mindin ja Humanistisen ammattikorkeakoulun hanke, joka toteutetaan vuosina 2024–2027.

Lähteet

Leenmann, L., Isola, A.-M. & Rautanen, M. (2023). Osallisuuden kokemus. Teoksessa M. Rautanen, K. Harald & S. Tyni (toim.) Vankien terveys ja hyvinvointi 2023. Wattu IV – vankiväestötutkimus (s. 195–206). THL.

Paananen, J., Lindholm, C., Lindeman, M. & Luodonpää-Manni, M. (2023). Johdanto: Kielellisestä haavoittuvuudesta osallisuuteen. Teoksessa J. Paananen, C. Lindholm, M. Lindeman & M. Luodonpää-Manni (toim.) Kieli, hyvinvointi ja haavoittuvuus. Kohti kielellistä osallisuutta. Gaudeamus.

Pekkala, S. & Rainò, P. (2022). Rikostaustaisten nuorten kielellisten ja sosiaalisten taitojen tukeminen. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti 59(4), 409–428. <https://doi.org/10.23990/sa.103346>

Pekkala, S., Urrio, L. & Rainò, P. (2022). Rikostaustaisten nuorten puheen, kielen ja kommunikaation vaikeudet. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti, 59(3), 294–312. <https://doi.org/10.23990/sa.102603>

Kirjoittajat:

Seija Pekkala, dosentti, FT, vanhempi yliopistonlehtori, Helsingin yliopisto, lääketieteellinen tiedekunta, logopedian osasto, NuorVOKK-hankkeen projektipäällikkö

Hanna-Kaisa Turja, FM, sosionomi (AMK), lehtori, NuorVOKK-hankkeen hankekoordinaattori, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Työelämämahdollisuuksia ja -osaamista

– TREENI-hankkeessa treenataan nuoria työelämään

Kati Tikkamäki, Sari Huttu ja Pasi Toivanen

Työelämämahdollisuuksien ja -osaamisen vahvistamista hanketoiminnan keinoin

Tämänhetkinen työelämä on monella tapaa haastavaa myös nuorten työelämämahdollisuuksien näkökulmasta. Ei siis mikään ihme, että työelämä näyttää STTK:n selvityksen mukaan nuorten mielestä vaativalta ja epävarmalta. Työnhaku koetaan vaikeaksi ja kuluttavaksi, perehdytys uuteen työhön puutteelliseksi ja itse työ uuvuttavaksi ja mielenterveyttä koettelevaksi.

TREENI-hankkeessa etsitään ja kehitetään valmentavalla sosiaalipedagogisella työt-

teella ratkaisuja nuorten työnhakijoiden ja työelämän kohtaanto-ongelmiin sekä työyhteisöjen moninaisuuden tukemiseen. Humakin päävastuulla olevat työpaketit tässä Laurean kanssa yhteisesti toteutettavassa hankkeessa keskittyvät nuorten innostamiseen, yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä nuorten ja työpaikkojen valmentamiseen. Hanke on Euroopan unionin osarahoittama.

Yksi keino parantaa nuorten mahdollisuuksia ja osallisuutta työelämässä on heidän työelämäosaamisensa vahvistaminen. Työelämäosaaminen on tietojen, taitojen, asenteiden ja kykyjen laaja kokonaisuus, joka mahdollistaa työssä suoriutumisen ja työuran raken-

tamisen muuttuvassa työelämässä. Nuoret kokevat, että etenkin käytännön työkokemus ja ohjattu oppiminen auttavat työelämässä tarvittavien taitojen muodostumisessa. TREE-NI-hankkeessa nuorten työelämäosaamista on pyritty vahvistamaan monin tavoin.

Työelämäosaamisen ja tulevaisuuskon vahvistamista valmennuspajoissa

Työelämävalmennuspajoja on pilotoitu Nuorisotyöpaja Tuumassa Lohjalla kevään ja syksyn 2025 aikana viiden eriteemaisen valmennuspajan prosessina. Valmennuspajoihin on osallistunut yhteensä noin 40 nuorta. Nuorten kanssa yhdessä suunniteltuja teemoja olivat omien vahvuuksien tunnistaminen, CV:n ja video-CV:n tekeminen, työhakemusten työstäminen, avoimien työpaikkojen kartoittaminen ja työhaastattelutilanteiden harjoittelu. Nuorten toivomia mielen hyvinvointia käsitteleviä valmennuspajoja pyritään tarjoamaan heille tulevan, viimeisen hankevuoden aikana.

Valmennuspajojen kehittämisen tukena on toiminut nuorilta kerätty säännöllinen pajakohtainen palaute. Palautteen mukaan pajat ovat lisänneet nuorten työelämä- ja työnhakutaitoja sekä työelämävalmiuksia. Pajoissa

nuoret ovat tutustuneet toisiinsa sekä jakanee kokemuksiaan ja ajatuksiaan omista mahdollisuuksistaan ja haasteistaan työelämään siirtymisessä. Palautteen perusteella tämän syksyn valmennuspajoissa keskityttiin auttamaan nuoria heidän omien dokumenttiansa työstämisessä.

Nuoret toivat pajatyoyskentelyn aikana vahvasti esille huolensa ja turhautumisensa työkokemuksen saamisen ja työelämään kiinni pääsemisen vaikeudesta. Valmennuspajat ovat toimineet nuorille tärkeinä toivon vahvistajina ja lohdun tuojina ajassa, jossa työttömyysluvut etenkin nuorten osalta ovat erittäin korkealla.

Duuni & laki – työelämän pelisääntöjen sparrausta nuorille

Tärkeä osa nuorten työelämätaitojen vahvistamista on työelämän lakisääteisten perusasioiden tuntemus – se, mitä nuoren työntekijän on hyvä tietää omista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä työssä käymisen pelisäännöistä.

Työelämän pelisääntösparrauksia järjestettiin syksyllä 2025 Uudellamaalla ammatillisissa oppilaitoksissa kuuden valmennuspäivän

verran yhteensä noin 110 nuorelle. Koulutuksissa käsiteltiin muun muassa työ- ja työehtosopimuksia, perehdytystä, palkkaa, lomaa, työturvallisuutta sekä urasuunnittelua. Nuorille usein haastavilta tuntuvat työelämän aiheet avattiin selkeästi ja vuorovaikutteisesti käytännön esimerkkien avulla.

Tilaisuuksista saatujen havaintojen ja kerätyn palautteen pohjalta koulutuksia kehitettiin kerta kerralta kohderyhmien tarpeisiin sopiviksi. Työelämän pelisäännöistä ovat myös valmistumassa työkirjamuotoinen Duuni & laki -oppimateriaali ja opettajan opas, joiden avulla toimivaa koulutusmallia ja sen sisältöjä on mahdollista hyödyntää jatkossakin, hankkeen tarjoamia sparrauksia laajemmin.

Mahdollisuuksien lisäämistä työpaikoilla rekrytointin ja perehdytyksen keinoin

Nuorten toiveissa on rekrytointiprosessien ja perehdytyksen kehittäminen monipuoliseksi, ennakkoluulottomaksi ja koko työyhteisön asiaksi. Tämä on ollut lähtökohtana myös hankkeessa mukana olevilla työpaikoilla toteutetuille työpajoille ja webinaareille. Valmennusten aiheet ovat käsitelleet nuorten kohtaamista sekä heidän tarpeidensa ja toiveidensa huomioimista monimuotoisuuden johtamiseen perustuvissa rekrytointi- ja perehdytysprosesseissa. Monimuotoisuutta ja inklusiivisuutta edistettäessä tarvitaan organisaatioiden toimintakulttuurien uudistamista ja etenkin arvojen ja asenteiden muotoilua. Havaintojen mukaan rekrytointi- ja perehdytysprosessit ovat monilla työpaikoilla kaikille samanlaiset hakijoiden tai työntekijöiden iästä ja työkokemuksen määrästä riippumatta. Tekeillä onkin nuorten työntekijöiden perehdyttämistä käsittelevä opas työpaikkojen käyttöön.

Nuorille lisää mahdollisuuksia työelämään

Nuorten työllistymistä tukevat valmennukset tarjoavat konkreettisen ratkaisun työllistymisen ja työelämän haasteisiin. Ne auttavat nuoria tunnistamaan omat vahvuutensa, hahmottamaan työelämän pelisääntöjä ja rakentamaan polkua kohti työuraa. Samalla ne tukevat työnantajia luomaan yhdenvertaisempia, selkeämpiä ja nuoria paremmin huomioivia toimintamalleja. Nuorten potentiaalin vahvistaminen on yhteinen investointi, jonka

vaikutukset ulottuvat yksilöistä työyhteisöihin ja laajemmin koko yhteiskuntaan. Jokainen nuori ansaitsee mahdollisuuden – myös työelämässä.

Lisätietoa TREENI-hankkeesta ja muista tehdyistä kehittämistoimista:

[TREENI - Työelämän yhteistreenit - Laurea-ammattikorkeakoulu](#)

[TREENI - Humak – humanistinen ammattikorkeakoulu](#)

Käytettyjä lähteitä:

Hanhinen, T. (2010). Työelämäosaaminen: Kvalifikaatioiden luokitusjärjestelmän konstruointi [Väitöskirja, Tampereen yliopisto]. <https://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8290-8>

Haponen, K. & Kiilakoski, T. (toim.) (2024). Nuoruuden kolme vuosikymmentä. Nuorisobarometri 2024. Valtion nuorisoneuvosto. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2025/03/nuorisobarometri-2024.pdf>

STTK (2024). Selvitys nuorten työelämäkokemuksista. <https://www.sttinfo.fi/fi-les/1912/70990417/198133/fi>

”Yksi keino parantaa nuorten mahdollisuuksia ja osallisuutta työelämässä on heidän työelämäosaamisensa vahvistaminen.”

”Jokainen nuori ansaitsee mahdollisuuden – myös työelämässä.”

Kirjoittajat:

Kati Tikkamäki, lehtori, projektipäällikkö, yhteisöpedagogikoulutus / työyhteisön kehittäminen, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Sari Huttu, lehtori, yhteisöpedagogikoulutus / järjestö- ja nuorisotyö, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Pasi Toivanen, lehtori, YAMK, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Digitaalisessa sairaala- nuorisotyössä kehitetään sensitiivistä ohjausotetta nuorisotyöhön

Sari Huttu ja Tiia Tiainen

Digitaalisen sairaalanuorisotyön kehittäminen on ollut Humakin vetovastuulla pienemmissä hanketoteutuksissa jo yli kolme vuotta. Aluksi kehittämistä pilotoitiin AVIn nuorisotyön kehittämisen avustuksella pääkaupunkiseudulla HUS:n Uuden lastensairaalan kanssa. Nyt meneillään on uudenlaisen nuorisotyömuodon valtakunnallinen kehittäminen OKM:n nuorisotyön kehittämisen määrärahalla. Rinnalla kulkevana Humakin hankekumppanina on ollut alusta alkaen Kympin Lapset ry.

Suomen yliopistolliset sairaalat hankkeemme kumppaneina

Olemme saaneet solmittua yhteistyösopimukset kaikkien Suomen yliopistollisten sairaaloiden kanssa. Olemme myös markkinoineet aktiivisesti Discord-alustalla olevaa verkko-nuorisotilaa Snutaa sairaaloiden työntekijöille, jotka ovat kontaktissa hoitotoimenpiteissä olevien nuorten kanssa.

Toimintamme kohderyhmä on 13–17-vuotiaat, fyysisesti pitkäaikaissairaat nuoret. Yläikäraja ei ole kovin merkityksellinen, mutta alaikäraja määräytyy laista, jossa Discordin käyttäminen on määritelty sallituksi 13 vuotta täyttäneille. Snutalla tarjotaan ammatillisesti ohjattua toimintaa mutta tehdään myös sellaista, mitä nuoret toivovat.

Yleensä Snutalla pelataan, jutellaan ja autetaan läksyissä. Välillä vierailaan striimin kautta erilaisissa kohteissa, kuten Puijon tornissa, kotieläintilalla, museoissa ja Tropicariossa. Olemme myös harrastaneet geokätköilyä etänä sekä tehneet ristikoita. Snutalla nuorilla on mahdollisuus osallistua videon, äänen tai vain kirjoittamisen muodossa. Tarkoitus on, että nuori voi osallistua siten kuin juuri sillä hetkellä hyvältä tuntuu. Toiminta on vapaaehtoista, ja nuori saa olla oma itsensä.

Ohjaamisen keskiössä nuoren yksilöllinen kohtaaminen

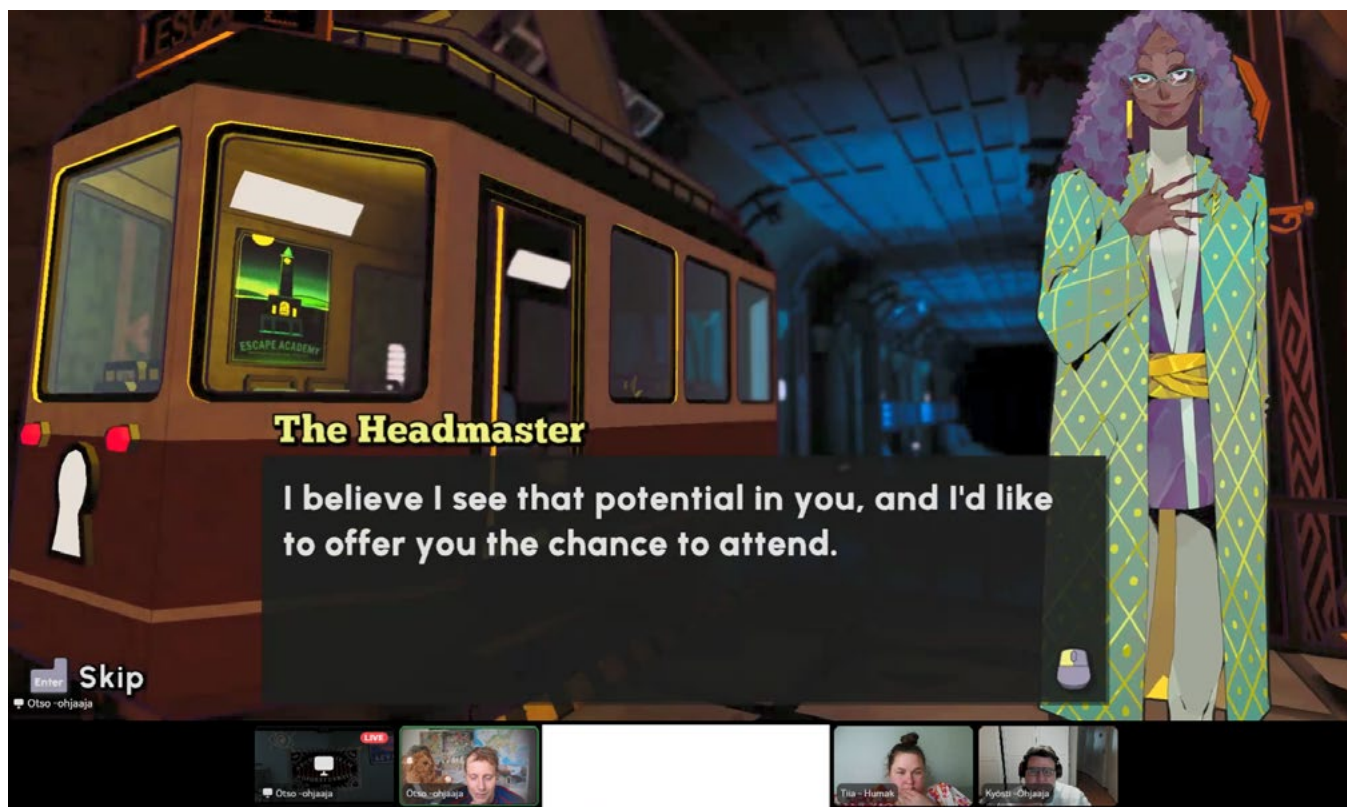
Olemme Snutalla määritelleet ja lanseeranneet yhteisen ohjausotteemme sensitiiviseksi ohjausotteeksi. Sensitiivinen ohjausote toiminnassamme tarkoittaa, että huomioimme nuoren

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

KYMPIN
LAPSET

HUMAK®

Kuvakaappaus nuorten suosiossa olevasta Escape Academy -nettipakohuonepelistä. Kuva: Kyösti Kostian.

tunteet ja tarpeet ja osaamme vastata niihin joustavasti ja kunnioittavasti. Nuorten vointi saattaa vaihdella, joten on oltava hereillä sen suhteen, mikä on nuoren juuri sen päivän vointi. On myös hyvä muistaa, että nuori on muutakin kuin sairautensa. Kohtaamme nuoret nuorie- rityisesti ja sairaus huomioiden. Huomioimme nuoren vahvuudet myönteisen tunnistamisen tapaan, kehitämme kykyä ymmärtää toisen mielensisäistä maailmaa ja toimimme voimava- rakeskeisesti.

Koska nuoret saattavat joutua olemaan pit- kiäkin aikoja poissa koulusta ja harrastuksista sekä näkemättä ystäviä, Snutalla on tärkeää tiedostaa myös tämän vaikutus nuoren hyvin- vointiin. Sensitiivisessä ohjausotteessa ei kui- tenkaan keskitytä siihen, mitä kaikkea nuori ei voi tehdä, vaikka tiedostetaankin realiteetit. Ohjauksessa on tärkeää pitää katse nuoren mahdollisuuksissa – sekin on osa myönteisen tunnistamisen käsitettä.

Tällä hetkellä hankkeessa työestetään koulu- tuspakettia sensitiivisestä työotteesta pitkä- aikaissaira- nuoren kohtaamisessa. Koulu- tusta pilotoidaan alkuvuodesta 2026 Espoon nuorisopalveluiden työntekijöiden kanssa. Koulutuksessa perehdytään siihen, millaista on pitkäaikaissaira- nuoren arjen todellisuus, millaisia ovat kohtaamisten kulmakivet ja mil- lainen merkitys on luottamuksella ja turval-

la. Koulutuksen jälkeen osallistuja tunnistaa sensitiivisen kohtaamisen ydinperiaatteet ja osaa hyödyntää niitä työssään. Koulutukses- sa painotetaan myös ammattilaisen omaa hy- vinvointia sensitiivisen ohjausotteen parissa. Osallistuja oppii ymmärtämään, miten oma hy- vinvointi vaikuttaa ohjausotteeseen, ja tunnis- tamaan kuormitusta sekä saa työkaluja omien rajojensa löytämiseen. Koulutuksessa käydään läpi myös työyhteisön roolia sensitiivisen työ- otteen toteuttamisessa.

Kirjoittajat:

Sari Huttu, yhteisöpedagogikoulutuksen lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Tiia Tiainen, yhteisöpedagogiopiskelija,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Tarinoista ekosysteemeiksi

– Miksi luovien alojen on tartuttava transmediaan nyt?

Mayreth Wolff

Luovat alat elävät murroskautta: perinteiset mediarajat ovat menettäneet merkitystään, ja yleisöjen käyttäytyminen ja odotukset ovat muuttuneet pysyvästi. Tarinat, palvelut ja kokemukset eivät voi rajoittua vain yhteen kanavaan, vaan niiden on elettävä useissa medioissa rinnakkain ja toisiaan täydentäen. Tässä uudessa toimintaympäristössä transmediaalisuus on noussut keskeiseksi tavaksi tehdä yhteistyötä ja kehittää kilpailukykyisiä sisältöjä. Sen omaksuminen määrittää myös sen, miten luova ala kykenee vastaamaan teknologisiin muutoksiin ja kansainväliseen kilpailuun.

Transmediaalisuus monialaisen innovaation moottorina

Transmediaalinen työskentely rakentuu ajatukselle, että eri ammattialojen osaaminen yhdistyy yhteisen maailman tai tarinakokonaisuuden ympärille. Kun elokuva, pelit, virtuaaliympäristöt, design, kirjallisuus ja mark-

kinointi toimivat saman ekosysteemin sisällä, syntyy ratkaisuja, joita yksittäinen ala ei voisi yksin tuottaa. Visuaaliset ja tarinalliset ideat muuttuvat teknologian avulla kokemuksiksi, uudet tuotantomallit löytävät muotonsa ko-keilujen kautta ja liiketoimintamahdollisuudet avautuvat useille markkinoille yhtä aikaa. Tämä

**FUSION
LABS**

HUMAK[®]

**HUMAK[®]
creve**

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ei ole resurssien jakamista vaan uuden ajattelun ja täysin uudenlaisten sisältöjen syntymistä.

Miksi transmediaan on tartuttava juuri nyt?

Transmedia ei ole trendi vaan strateginen välttämättömyys, joka muovaa alan tulevaisuutta, ansaintalogiikkaa ja yhteistyörakenteita. Transmediaaliseen ajattelutapaan tarttuminen on luoville aloille välttämätöntä, sillä yleisöjen käyttäytyminen ja teknologia ovat jo muuttuneet tavalla, joka suosii monikanavaisia, laajenevia sisältökokonaisuuksia. Yleisöt liikkuvat monikanavaisesti videopalveluista peleihin, sosiaaliseen mediaan, virtuaalialustoille ja takaisin. He eivät seuraa tarinoita lineaarisesti vaan odottavat sisältöjen maailmojen kulkevan heidän mukanaan eri ympäristöihin. Samalla teknologia on muuttanut luovan työn rakenteita. Virtuaalituotanto, tekoäly, immerssiiviset tilat ja alustatalous mahdollistavat tuotannot, jotka eivät enää perustu vain yhteen mediavälineeseen vaan monikerroksisiin ekosysteemeihin. Ilman kykyä rakentaa tällaisia kokonaisuuksia – ja ilman yhteistyötä – suomalaisten luovan alan toimijoiden riskinä on jäädä taka-alalle.

FusionLabs-hanke tukee muutosta käytännössä

Vuosina 2025–2028 toteutettava FusionLabs-hanke vastaa tähän muutostarpeeseen konkreettisesti. Sen tavoitteena on vahvistaa luovien alojen ammattilaisten osaamista, muutосkykyä ja kansainvälistä valmiutta. Hanke toimii Humanistisen ammattikorkeakoulun ja työelämäkumppaneiden yhteistyönä ESR+-rahoituksella.

Hankkeen keskiössä on luovien sisältömaailmojen kutominen (world-weaving), jossa yksittäiset teokset yhdistyvät laajempiin kulttuuri- ja talouskokonaisuuksiin. Hankkeen aikana osallistujat oppivat avaamaan ajatteluaan transmedian mahdollisuuksiin, tunnistamaan omia vahvuuksiaan, kehittämään uusia ideoita ja soveltamaan innovaatioita käytännössä. Yhteiset työpajat ja valmennustapaamiset tarjoavat turvallisen, inspiroivan ympäristön, jossa ammattilaiset voivat kokeilla ja rakentaa uusia sisältöjä, löytää uusia suuntaviivoja sekä luoda arvokkaita verkostoja vahvistaen samalla muutосkykyään ja kansainvälistä liiketoimintaosaamistaan.

Koulutukset, valmennukset, asiantuntijavierailut ja uudet toimintamallit kokoavat yhteen eri alojen ammattilaisia, jotka tuovat mukanaan monipuolisia näkökulmia ja osaamista yhteistyöhön. Näissä tilaisuuksissa osallistujat pääsevät “sekoittamaan aineksia” eli kokeilemaan erilaisia transmediaalisia työskentelytapoja ja yhdistämään eri alojen näkemyksiä. Samalla syntyy mahdollisuus löytää uusia, odottamattomia kokonaisuuksia ja rakentaa yhteisiä sisältöekosysteemejä – aivan kuin keittäisi sop-paa uusista, erilaisista aineksista.

Kohti kestävää, kansainvälistä kasvua

FusionLabs ei pyri tuottamaan yksittäisiä teoksia vaan elinvoimaisia sisältöekosysteemejä, jotka voivat kasvaa yhteisöllisyyden, osaamisen ja teknologian varassa. Näin hanke luo perustaa uusille työpaikoille ja liiketoimintamalleille sekä kansainväliselle kilpailukyvyille. Transmediaalinen ajattelu tarjoaa luoville aloille työkalun, jolla on aidosti mahdollisuus muovata alan tulevaisuutta pitkäjänteisesti, kestävästi ja rajat ylittävästi.

Tutustu hankkeeseen täällä:

- Uutinen: [”FusionLabs kokoaa sisältöalojen ammattilaiset monialaiseen yhteistyöhön”](#)
- Blogi: [”Maailmojen luoajat”](#)
- Blogi: [”Transmedia, kun tarinat elävät yli rajojen”](#)
- Blogi: [”Kasvun käsikirjoitus sisältöaloilla kirjoitetaan uudelleen”](#)

Kirjoittaja:

Mayreth Wolff, lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

tuottajakeskus
**LIVING
LAB**

Tuottajakeskus LivingLab

– Verkostoitumistapaamisista koulutuksiin ja digipilotteihin

Sari Kuuva ja Anna Leino

Tuottajakeskus Living Lab -hanke kehittää vuosina 2024–2026 valtakunnallista tuottajakeskusverkostoa. Hanke tukee taide- ja kulttuurialan tuottaja- ja välittäjäportaан ammatillista verkostoitumista ja alueellisen yhteistyön kehittymistä. Euroopan unionin osarahoittamaa hanketta koordinoi Tampereen ammattikorkeakoulu, ja muita korkeakoulukumppaneita hankkeessa ovat Humak, Metropolia ja SEAMK. Työelämätoimijaa edustaa elävän musiikin valtakunnallinen edunvalvontajärjestö LiveFIN.

tuottajakeskus
**LIVING
LAB**

Seuraa meitä somessa
[@tuottajakeskuslivinglab](https://www.instagram.com/tuottajakeskuslivinglab)

Euroopan unionin
osarahoittama

HUMAK

Tampereen
ammattikorkeakoulu

SeAMK

Metropolia

LIVE
FIN

Verkostoitumista Keski-Suomessa

Vuonna 2025 Humakin osahanke on keskittynyt koulutusten, digipilottien ja keskusoma-laisten toimijoiden verkostoitumistapaamisten järjestämiseen. Useimmissa tapahtumissa on ollut mukana myös Humakin kulttuurituotannon opiskelijoita eli alan tulevia ammattilaisia.

Verkostotapaamisten osalta vuosi 2025 käynnistyi tammikuussa järjestetyllä tuottajapäivällä, joka aloitettiin Suomalaisella musiikkikampuksella aamupalan ja esittelykierroksen merkeissä. Myöhemmin vuoden kuluessa tuottajatapaamisia järjestettiin Jyväskylässä Kulttuuritalo Villa Ranassa, Tanssisali Lutakossa, Digi & Game Centerissä, Humakin kampuksella Korpilahdella ja Crazy Townilla. Jyväskylän Crazy Townilla järjestettiin kaksi teemallista tilaisuutta, joista toisessa aiheena oli tuottajaverkoston kehittäminen. Toisessa tilaisuudessa taas Visit Jyväskylä johdatteli meidät keskustelemaan kulttuurimatkailusta. Lisäksi toteutettiin verkostoitumistilaisuuksia Joutsan Taidelaitos Haihatuksessa ja Saarijärvellä. Joulun alla Jyväskylässä järjestettiin verkostolaisille ja opiskelijoille Forum-teatteriesitys, jonka puitteissa päästiin keskustelemaan tuottajan työhön liittyvistä haasteista taiteen avulla.

Vuonna 2025 Eva Eklund ja Minea Eriksson tekivät Humakissa opinnäytetyön Tuottajakeskus Living Lab: Alueellisen tuottajaverkoston tarpeellisuus kulttuurin kentällä. Työssään opiskelijat pyrkivät selvittämään, miksi kulttuurin kentällä tarvitaan verkostoitumista ja kuinka verkostotoimintaan osallistuminen voisi lisätä kuuluvuuden tunnetta tuottajien välillä.

Digiosaamista tuottajille

Tuottajakeskus Living Labissa Humakin vastuualueena on ollut tuottajien digiosaamisen kehittäminen, ja vuonna 2025 järjestettiinkin aiheeseen liittyviä koulutuksia ja digipilotteja. Tarkoituksena on ollut kokeilla uusia tapoja hyödyntää tekoälyä ja digitaalisia työkaluja, kehittää digiosaamista ja tarjota osallistujille mahdollisuuksia testata erilaisia työkaluja, uusia työskentelytapoja ja toimintamalleja yhdessä muiden kanssa. Blogitekstissään Digipiloteista uusia työkaluja ja osaamista taide- ja kulttuurialan tuottajille (2025) Elisa Närhi, Anna Leino ja Arlene Eräheimo pohtivat Tuottajakeskus Living Lab -hankkeen alkuvaiheen digipilottien antia tuottajaverkoston toiminnalle.

Kevätkaudella 2025 Humak toteutti hybriditanssikoulun, tekoälykerhon ja Opens-tilaisuus-

den. Hybriditanssikoulussa tanssiopetus tapahtui yhdessä kunnassa, ja kahdessa muussa kunnassa tunnille osallistuttiin striimauksen välityksellä oppien samalla teknisen välineistön käyttöä. Tekoälykerhoissa osallistujille taas esiteltiin esimerkiksi HeyGen-, Coconote Brainrot-, ChatGPT-, Claude-, Jasper AI- ja Koala AI-sovelluksia, ja Opens-verkkokurssilla tutustuttiin tapahtumien tila- ja aluesuunnittelussa hyödynnettävään suunnitteluohjelmaan. Syyskaudella 2025 Humakin organisointivastuulla olivat digitaaliseen markkinointiin ja Thing-Link-sovellukseen keskittyvät koulutukset.

Hankkeen viimeisen toimintavuoden aikana painopiste tulee olemaan alueellisten tuottajaverkoston perustamisessa ja juurruttamisessa. Alueverkoston perustamista tukevat esimerkiksi hankkeen loppuvaiheessa julkaistava tuottajaverkoston verkkosivusto sekä työkirja alueellisten tuottajaverkoston fasilitointiin.

•

Kirjoittajat:

Sari Kuuva, projektipäällikkö, Living Lab -hanke, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Anna Leino, tuottaja, Living Lab -hanke, Humanistinen ammattikorkeakoulu

LUOVA
YRITTÄJÄ

Luova yrittäjä -hanke avaa uusia mahdollisuuksia taide- ja kulttuurialan opiskelijoille

Helka Luttinen

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama Luova yrittäjä -hanke tarjoaa taide-, kulttuuri- ja luovien alojen korkeakouluopiskelijoille ainutlaatuisen mahdollisuuden kehittää yrittäjyystaitojaan ja verkostoitua yli korkeakoulurajojen. Vuosina 2025–2027 toteutettava hanke vastaa luovien alojen ammattilaisten tarpeeseen vahvistaa yrittäjyysvalmiuksiaan muuttuvassa työelämässä.

Monipuolinen ristiinopiskelukokonaisuus

Luova yrittäjä -hanke kokoaa yhteen kuusi korkeakoulua: Taideyliopiston Avoimen kampuksen (hankkeen koordinaattori), Lapin yli-

opiston taiteiden tiedekunnan, Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelman, LAB-ammattikorkeakoulun

Muotoiluinstituutin sekä kauppakorkeakoulu Hankenin. Yhteistyö mahdollistaa laajan, monipuolisen kurssitarjonnan eri näkökulmista ja osaamisaloilta.

Opiskelijat voivat hankkeen kautta ottaa haltuun yrittäjyyden käytännön työkalut, verkostoitua eri alojen toimijoiden kanssa ja kehittää omia ideoitaan kohti toteutusta. Opetustarjontaan on valikoitunut opintoja, joita voi pitkälti suorittaa ajasta ja paikasta riippumatta. Osan opinnoista pystyy suorittamaan täysin itsenäisesti.

Luova yrittäjä -hankkeen opinnot voidaan suorittaa ristiinopiskelupalvelun kautta. Kyseessä on palveluväylä, joka tarjoaa korkeakouluille mahdollisuuden jakaa opintotarjontaan, ilmoittautumisiin ja suorituksiin liittyviä tietoja muiden palveluun liittyneiden korkeakoulujen kanssa. Ristiinopiskelupalvelua käytetään korkeakoulun oman opintotietojärjestelmän kautta. Tämä poistaa koulutustarjonnan päällekkäisyyksiä ja antaa opiskelijalle vapautta rakentaa omanlaisensa tutkinnon, joka vastaa paremmin hänen omia kiinnostuksen kohteitaan ja urasuunnitelmiaan.

Haku ensimmäiseen Luova yrittäjä -hankkeen opetustarjontaan oli marraskuussa 2025. Opintojen toteutus on keväällä 2026. Huma-kista tarjolla olivat opintojaksot Luovien alojen hankkeet ja rahoitus, Kestävä ja vastuullinen liiketoiminta sekä Innovaatiotoiminta. Kukin opintojakso on 5 opintopisteen laajuinen. Seuraavan kerran opetustarjotin kootaan syyskuksi 2026, ja haku siihen on keväällä 2026. Opetustarjonta löytyy Luova yrittäjä -hankkeen verkkosivuilta.

Tällä hetkellä opintoja voivat suorittaa vain hankkeessa mukana olevien korkeakoulujen perustutkinto-opiskelijat. Myöhemmin opintotarjotin on tarkoitus saattaa laajempaan tarjontaan opin.fi-sivulle. Opin.fi on kehittyvä valtakunnallinen verkkopalvelu, joka kokoaa yhteen suomalaisten korkeakoulujen avoimen koulutustarjonnan. Palvelu on kaikille avoin ja maksuton.

Vastaus alan todellisiin tarpeisiin

Suomessa suuri osa luovien alojen ammattilaisista työskentelee itsenäisinä yrittäjinä. Taiteilijoiden tulot koostuvat usein freelance- ja osa-aikatoistä, yrittäjyydestä ja apurahoista, kun vakituisia työpaikkoja on tarjolla vain harvoille. Epäsäännölliset tulot ja sosiaaliturvajärjestelmän puutteet heikentävät taiteilijoiden

asemaa työmarkkinoilla, minkä vuoksi yrittäjämäiset taidot ovat välttämättömiä kestävän toimeentulon rakentamisessa.

Hanke edistää korkeakoulujen opetusyhteistyötä ja kehittää opetustarjonnan työnjakoa. Digitaalisia oppimisympäristöjä ja valtakunnallisia etäopetusmalleja käyttämällä hanke tukee myös Digivisio 2030:n tavoitteita. Hankkeessa luodut uudet oppimisen menetelmät parantavat opiskelijoiden vertaisoppimismahdollisuuksia ja tukevat luovien alojen uudistumista ja kehitystä pitkällä aikavälillä. Hankkeen tuotokset julkaistaan avoimesti verkossa, mikä tekee hankkeen tuloksista laajasti saavutettavia. Ne luovatkin vahvan pohjan luovien alojen korkeakoulujen työelämälähtöiselle koulutusyhteistyölle.

Kirjoittaja:

Helka Luttinen, FM, AmO, koulutussuunnittelija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Taidetta

turvetuotantoalueille

Joutsan pilotissa Haapasuon entiselle turvetuotantoalueelle rakentui maaideteos Rämis eli rämehopeatäplä-lajin perhonen. Kuva: Nina Luostarinen.

Johanna Muhonen

Sopivatko turve ja taide yhteen? Turvetta ja innovaatioita -hankkeessa luova ala ja turvetuotantoalueiden elinvoiman kehittäminen punottiin yhteen luonnollisesti.

Humanistinen ammattikorkeakoulu toteutti vuonna 2025 JTF-rahoitteisen (Just Transition Fund, oikeudenmukaisen siirtymän rahasto) Turvetta ja innovaatioita -esiselvityshankkeen, jonka tavoitteena oli kartoittaa Keski-Suomen turvetuotannosta poistuvien alueiden elinvoimaa ja talouskasvun potentiaalia kulttuuri-, matkailu- ja virkistysalojen näkökulmasta. Rahoituksen taustalla on EU:n ilmastosiirtymä. Suomessa JTF-toimet perustuvat tavoitteeseen puolittaa turpeen energiakäyttö vuoteen 2030 mennessä. JTF-rahoituksen tavoitteena on tukea taloudellisesti ja sosiaalisesti niitä alueita, joihin siirtymä vaikuttaa. Turvetta ja innovaatioita -hankkeessa ideoitiin ja pilotoitiin uusia elinvoimaa lisääviä konsepteja alueille, joilla on ollut tai on parhaillaan turvetuotantoa toimintaa.

Avoimuutta uuden äärellä

Hankkeen toiminta-alueina toimivat Joutsa, Karstula-Saarijärvi ja Keuruu-Multia. Kaikilla alueilla on tai on ollut turvetuotantoa toimintaa

ja -yrittäjyyttä. Jokaisella alueella toteutettiin aloitustapaamiset, ideatyöpajat sekä kokeilu- luontoiset pilotit. Kahdella alueella tapaamisiin saatiin sekä turve- että luovan alan toimijoita.

Hanke käynnistettiin varovasti tunnustellen, sillä opittavaa oli paljon. Hankkeen alussa pohdituttivat turvealan ja luovan alan ennakoasenteet toisiaan kohtaan. Löydetäänkö alojen välille yhteinen sävel? Luovan alan hyödyntämisen mahdollisuuksia oli selvitetty Humakin hankkeissa jo aikaisemmin, ja oli saatu näyttöä siitä, että luovalla osaamisella on laajalti käyttöä. Esimerkiksi Lookout-hankkeessa luovien alojen osaamista vietiin sote- ja matkailualoille.

Aloitustapaamisissa paljastui, että alojen edustajat eivät juurikaan tunteneet toistensa toimintaa, mikä osaltaan vaikutti mahdollisiin ennakoasenteisiin. Hankkeen toimenpiteiden onnistumisen kannalta tärkeään rooliin nousivatkin osallistujien asiantuntemuksen arvostaminen ja kunnioittaminen. Yhteistyö vaati rohkeutta ajatella uudella tavalla, avointa asennetta oppimiseen ja uteliasta mieltä. Myös

**Euroopan unionin
osarahoittama**

HUMAK[®]

hankehenkilöstön asemoituminen puolueettomalle maaperälle oli välttämätöntä. Hankkeen tavoitteiden ja toimenpiteiden kirkastuttua osallistujille myös suhtautuminen yhteistyöhön oli positiivista.

Maataide turpeen ja taiteen siltana

Pilottitoteutukset olivat erilaisia alueesta riippuen. Vain yhdellä paikkakunnalla turvetuotantoalue oli tiiviisti osa pilottia – muilla alueilla keskityttiin alueen elinvoiman vahvistamiseen laajemmin luovan osaamisen avulla. Karstulas- ja Saarijärvellä luotiin Soiden sauna -tapahtumakonsepti, jossa yhdistyvät taidesisällöt, saunakulttuuri ja paikallinen yhteistyö. Keuruulla ja Multialla laadittiin toimintasuunnitelma alueen taide- ja musiikkikasvatusverkoston kehittämiseksi. Joutsan kaksipäiväinen pilotti koostui monialaisesta asiantuntijatapaamisesta ja maataidetyöpajasta. Pilotti pohjautui ideatyöpajassa kehitettyyn konseptiin turvetuotantoalueen ennallistamisesta ympäristötaiteen keinoin.

Erityisesti Joutsan pilotti onnistui siinä, mikä hankkeen alussa tuntui lähes mahdottomalta: turvetuotantoalan ja luovan alan yhdistämisessä molempien alojen vahvuuksia hyödyntäväksi kokonaisuudeksi. Maataidetyöpaja toteutettiin Leivonmäen Haapasuolla sijaitsevalla turvetuotantoalueella, jossa turvetuotanto oli hetki sitten lopetettu. Alueen vieressä sijaitsee jo aikaisemmin ennallistettu Haapasuon lintukosteikko. Työpajassa rakennettiin maataiteen keinoin maataideteos Rämis, rämehopeatäplä-lajin perhonen. Teoksen merkityksellisyyttä lisäsi tieto, jonka mukaan suoperhoslajit ovat palanneet Haapasuon alueelle aikaisempien ennallistamistoimien seurauksena.

Voiko maa- ja ympäristötaiteella ennallistaa?

Joutsan pilotissa erityisen tärkeää oli taide- ja turvealan asiantuntijoiden yhteinen tapaaminen ja vastavuoroinen oppiminen. Monialainen asiantuntijatiimi kokoontui turvetuotantoalueelle ennen maataidetyöpajaa keskustelemaan perinteisistä ennallistamistoimenpiteistä ja tutustumaan kyseisen turvetuotantoalueen ennallistamissuunnitelmaan. Lisäksi maataidetyöpajan ohjaaja Nina Luostarinen esitteli tapaamisessa maataiteen mahdollisuuksia laajemmin.

Taidesisällöt ennallistamisessa olivat turvealan asiantuntijoille vieraita, mutta kiinnostus niiden mahdollisuuksiin nousi keskusteluissa selväs-

ti esiin. Joutsan pilotti antoi kipinän selvittää, voisiko maa- ja ympäristötaiteen näkökulmia yhdistää suoraan ennallistamistoimenpiteisiin. Onko lintukosteikkojen maanmuokkausta tai puiden istutustöitä mahdollista tehdä maataiteen keinoin? Joutsan ideatyöpajassa esiin nousseet ideat ympäristötieteen tutkimuksen sisällyttämisestä taidelähtöiseen ennallistamiseen sekä ympäristötaiteen residenssitoiminnan aloittamisesta tukisivat yhteistyön kehittämistä.

Turvetta ja innovaatioita -hankkeen toimenpiteistä kumpusi uusi selvityshankeaihiio, jonka keskiössä on ennallistamismahdollisuuksien selvittäminen ympäristötaiteen keinoin. Hankkeelle haettiin uutta JTF-rahoitusta vuodeksi 2026.

Tutustu hankkeen loppuraporttiin ja videoon: www.humak.fi/julkaisut/turvetta-ja-innovaatioita/.

Lähteet:

Humak (n.d.). Lookout – Osaamisen uudet suunnat. Haettu 13.11.2025 osoitteesta <https://lookout.humak.fi/>

[Rakennerahastot.fi](http://rakennerahastot.fi) (n.d.). Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF). Haettu 13.11.2025 osoitteesta <https://rakennerahastot.fi/oikeudenmukaisen-siirtymän-rahasto-jtf>

Kinos, E. & Tolvanen, P. (20.6.2013). Suoperhoset palasivat Leivonmäelle. Haettu 13.11.2025 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-6696274>

Kirjoittaja:

Johanna Muhonen, FM, kulttuurituotannon lehtori, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Yhdessä pakoon!

– Pakopelipedagogiikka hauskan oppimisen tukena

Kari Keuru ja Niina Autiomäki

Yhdessä pakoon! – Pakopelipedagogiikka yhteisöllisyyden edistäjänä opetuksessa (1.9.2024–31.8.2026) on Opetushallituksen rahoittama hanke. Pakopelipedagogiikassa yhdistyvät pelillisuus ja oppiminen. Hankkeen koulutusten avulla perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen opettajat saavat uusia keinoja toteuttaa opetusta pakopelipedagogiikkaa hyödyntäen. Koulutukset avaavat näkökulmia pelikasvatukseen ja fyysisten ja virtuaalisten pakopelien suunnitteluun sekä antavat tarvittavat työkalut omien pedagogisten pakopelien toteuttamiseen.

Alueellisissa toteutuksissa kehitettiin ja toteutettiin omia pakopelejä

Yhdessä pakoon! -hanke on ollut lumoava matka mielikuvituksen ja luovuuden maailmaan. Koulutus koostui neljästä osiosta, joista soveltavat osuudet toteutettiin Joensuussa, Kuopiossa ja Kajaanissa. Kohtaamisissa suunniteltiin ja toteutettiin konkreettisia pedagogisia pakopelejä oppilaitoksissa toteuttaviksi mutta myös testattiin, kokeiltiin ja ratkottiin oppimiseen innostavia mysteerejä ja lukkoja käytännössä.

Kiinnostus pakopelipedagogiikkaa kohtaan oli suurta, ja ilmoittautuneita tuli enemmän kuin pystyimme ottamaan vastaan. Koulutuksen aloittaneiden sitoutuminen oli vahvaa, ja puolen vuoden kuluessa, kuuden lähipäivän aikana, olemme saaneet nauttia luovuuden ja kekseliäisyyden ilotulituksesta sekä vertaisoppia toisilta osallistujilta. Alueellisissa toteutuksissa on kehitetty ja toteutettu omia pakopelejä, joita on sittemmin otettu aktiivikäyttöön oppilaitoksissa.

Pedagogisesti pakopelien vahvuus liittyy yhdessä oppimiseen ja tiimityöskentelytaitojen vahvistamiseen. Opitun sisällön lisäksi pakopelit lisäävät yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Arvoituksia ja moninaisiin lukoihin liittyviä mysteerejä ratkotaan yhdessä! Pedagoginen sisältö on punottu jännittäväksi tarinaksi, joka kuljettaa pelaajat läpi kilpailuviettiä kutkuttavan pakopelimaailman. Pienistä vihjeistä kootaan numero-, kirjain- tai värikoodoja, jotka avaavat lukkoja, joiden taakse on kätkeytyä uusia sisältöjä ja tehtäviä. Parhaimmillaan pelit voivat olla hauska ja innostava oppimiskokemus, jonka jälkipelit jatkuvat luokahuoneen ulkopuolella.

Yhdessä pakoon! -hankkeen osallistujat olivat perus- ja toisen asteen oppilaitosten opettajia. He suunnittelivat ja kehittivät pedagogisia pakopelejä reilun puolen vuoden ajan, kuuheen lähipäivään liitetyn prosessin myötä. Pelejä pilotoitiin ensiksi omissa oppilaitoksissa tulevien pelaajaryhmien kanssa, minkä jälkeen valmiit versiot esiteltiin alueellisissa koulutusryhmissä. Pilottien ja alueellisten ryhmien pelikokemuspalautteesta tekijät saivat arvokasta lisätietoa teknisistä, sisällöllisistä ja pedagogisista kehitystarpeista. Yhdessä pakoon -hanke on ollut levittämässä pakopelipedagogiikan hyödyntämistä erityisesti Itä-Suomen alueella.

Pakopeleillä intoa opiskeluun

Pakopelipedagogiikka ei tule koskaan olemaan valtavirtaa, eikä koko opetussuunnitelman toteuttamista voi laskea sen varaan. Parhaimmillaan se kuitenkin voi olla avain yhden kokonaisuuden opettamiseen tai innostaa motivaation puutteesta kärsiviä oppilaita keskittymään tylsäksi koettuun sisältöön – samalla tavalla kuin voinokare tekee sinällään mauttomasta kaurapuurosta lähes gourmet-aterian. Pakopelipedagogiikassa siis opittava sisältö ei ole valmis puuro lautasella eikä opettaja lusikoi oppia suoraan oppilaan suuhun. Oppilaan pitää ensin löytää piilotettu resepti, jossa neuvotaan, kuinka puuro keitetään. Sitten vasta pääsee syömään.

Teksti kuuluu blogisarjaan, jossa tarkastellaan pakopelipedagogiikkaan liittyviä ilmiöitä. Blogisarja on toteutettu osana Opetushallituksen rahoittamaa Yhdessä pakoon! – Pakopelipedagogiikka yhteisöllisyyden edistäjänä opetuksessa -koulutushanketta. Kirjoittajat työskentelevät hankkeessa, jota toteuttavat yhteistyössä Itä-Suomen yliopisto, Humanistinen ammattikorkeakoulu ja Kajaanin ammattikorkeakoulu.

Ratkaise koodi:

Teräkä aso pikapelipadegiigokkaa no eirialsten lokkejun, koje diatagitelsin ati tildestelon, kynimätetän. Likulloa salutajen mise lakatiko, pissu ati koleto, koja silsäätä amiaven sauraavean tävätehän ati teiseon lokokun, jokna kuttaa jataakten epenetään. Lokkejun amaveisean tivraatan ylesneä neormu- tai kajirindooki ati leikejyrjästes, jallo lukitaitean lokun anavita. Rutasakit nihiän kihoideon tevalut otsattevepata sällötissä. Lokkejun kedooiin risinetamekan no es kukoku, kajo isonanta palaijea jamatakan. Mäni osisan! Mäni avasrin! Mäni tiisen! Pikapelopadegiikogassa opipmiskekomeksusta telue ivontasna elmyläs!

Koodi: ensimmäinen ja viimeinen kirjain ovat useimmissa sanoissa oikein, mutta muut kirjaimet ovat vaihtaneet paikkaa.

Löydät ratkaisun sivulta 69.

Kirjoittajat:

Kari Keuru, FM, lehtori ja projektipäällikkö, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Niina Autiomäki, FM, AmO, asiantuntija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Kulttuurikampus Turku

-verkosto tavoittelee tiivistä

yhteistyöverkostoa ja

sujuvia koulutuspolkuja

Paula Kostia

Kulttuurikampus Turku -verkoston muodostavat Humanistinen ammattikorkeakoulu, Turun ammattikorkeakoulu, Turun yliopisto, Åbo Akademi ja Turun konservatorio. Verkoston sisällä on toiminut erilaisia työryhmiä, esimerkiksi koulutus-, tutkimus- ja liiketoimintatyöryhmät. Tällä hetkellä koulutustyöryhmä työskentelee OKM:n hankerahoituksella ja tavoittelee aktiivisesti verkoston yhteistyömahdollisuuksien lisäämistä.

Opiskelijoiden sujuvat opintopolut

Hankkeen aikana on tavoitteena kehittää alueellisesti opiskelijoiden sujuvia opintopolkuja siten, että eri oppilaitosten yhteistyöopinnot tarjoaisivat nykyistä laajempia mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös muissa oppilaitoksissa. Viime vuosina tämä trendi on ollut esillä korkeakoulukentällä myös valtakunnallisesti. Sekä ristiinopiskelupalvelun laajentuminen että Opin.fi-palvelun käyttöönotto tähtäävät opiskelijoiden valintamahdollisuuksien paran-

tamiseen ja sitä kautta opintopolkujen sujuvoittamiseen.

Kulttuurikampus Turun oppilaitoksissa tavoitellaan hankkeen aikana nimenomaan alueellisesti sujuvien opintopolkujen ja mahdollisuuksien kehittämistä. Nimensä mukaisesti opintosisällöt liittyvät kulttuurialaan ja sen moninaisiin opiskelumahdollisuuksiin Turussa.

Verkostoitumistapaamisista vauhtia suunnitteluun

Jotta yhteistyötä voi syntyä, toimijoiden pitää tuntea toisensa ja tietää, mitä missäkin tapahtuu. Tämän vuoksi työryhmä on järjestänyt verkostoitumistilaisuuksia, joissa oppilaitosten opetushenkilöstö ja muu henkilöstö ovat tutustuneet toisiinsa ja ideoineet yhteistyön mahdollisuuksia.

Viimeisin verkostoitumistilaisuus oli Taiteen talolla marraskuussa 2025, ja tällöin tapahtuman vetovastuu oli Humakilla. Tapaamisen aiheeksi valittiin Turku 800 -juhlavuosi ja sen teemat. Pienryhmätyöskentelyihin tarkempaan tarkasteluun teemoista valikoituivat Kaikkien kaupunki, Osaamisen kaupunki, Ilon kaupunki ja Keitaiden kaupunki. Aihe oli hyvin ajankohtainen, sillä juhlavuoden teemat oli julkaistu juuri ennen verkostoitumistilaisuutta.

Saimme tilaisuuteen alustukseksi Turku 800 -hankejohtajan Suvi Innilän tervehdyksen, ja sen jälkeen pienryhmissä ideoitiin, minkälaisia yhteisen tekemisen paikkoja teemat tarjoavat. Ideoita pulppusi, ja välillä kommentoitiin myös toisten ryhmien tuotoksia. Lopuksi vielä purettiin ydinajatuksia yhteisesti. Ideoiden määräästä päätellen työskentely oli antoisaa ja yhteinen sävel löytyi helposti.

Ideoista toteutukseen

Verkostoitumistapaamiset ovat mahdollistaneet kulttuurialan opetuksen ja toteutuksen parissa toimivien henkilöiden yhteiset kes-

kustelut ja ideoinnit myös muiden kuin oman oppilaitoksen henkilökunnan kesken. Sekä koulutustyöryhmän että laajemman verkoston tapaamisista onkin ehtinyt jo kehittyä muutamia konkreettisia sisältöjä: Turun yliopiston ja Turun AMK:n Taideakatemia yhteinen Genre-elokuvan työpaja -opintojakso sekä Turun konservatorion ja Turun AMK:n Taideakatemia oopperaproduktio Keisarin majakka, jossa mukana oli myös Humak. Lisäksi Turun AMK:n Taideakatemia teatteri-ilmaisunohjaajaopiskelijoille ja Humakin kulttuurituottajaopiskelijoille on järjestetty tutustumis- ja verkostoitumistilaisuus, jotta samassa kaupungissa toimivat taide- ja kulttuurialan opiskelijat voisivat jatkossa tehdä yhteistyötä omissa produktioissaan.

Hanke jatkuu vuoden 2027 loppuun saakka. Siihen mennessä tavoitellaan entistä vahvempaa yhteistyöverkostoa ja kokemuksia yhteisistä opintojaksoista. Aika näyttää, mitkä kaikki verkostoitumistapaamisissa kehitellyt ideat päätyvät lopulta käytäntöön ja minkälaisia kehitysaskeleita ne ottavat matkan varrella. Kehittämisen into ja tarve koetaan joka tapauksessa yhteiseksi!

Kuvat: Minna Hautio

Kirjoittaja:

Paula Kostia, lehtori, Kulttuurikampus
Turku -hankkeen projektipäällikkö,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Taidelähtöinen tulevaisuusohjaus vahvistaa toimijuutta

Anniina Aunola ja Laura Klein

Humanistisen ammattikorkeakoulun PEDAVERKOT-hankkeen ja Lilinkotisäätiön yhteistyössä toteuttama kokeilu kesäkuussa 2025 liitti yhteen taidelähtöiset menetelmät ja tulevaisuusohjauksen. Kokeilun tavoitteena oli kehittää työpajasisältöjä, jotka vahvistavat osallistujien tulevaisuusajattelua. Tulevaisuusajattelun vahvistumisen myötä mahdollistuu kokemus niin omasta toimijuudesta kuin osallisuudesta yhteiskuntaan.

Toteutetuissa työpajoissa korostui jokaisen yksilön oma tapa liikkua, ilmaista itseään ja kohdata muita. Luovat menetelmät, kuten liike, improvisaatio, musiikki, visuaalisuus ja tarinankerronta, loivat turvallisia tiloja, joissa osallistujat saattoivat tutkia tulevaisuuden mahdollisuuksia kehollisesti, taiteen keinoin.

Taidelähtöisen tulevaisuusohjauksen teemoina olivat muun muassa tulevaisuusorientaatio ja tulevaisuusvalta. Ilmiöitä lähestyttiin luovien menetelmien lisäksi moniaistisesti.

Kokeilun osallistujat olivat mielenterveyspalveluja järjestävän Lilinkotisäätiön asumis- ja avo-

Euroopan unionin
osarahoittama

HUMAK®

HAMK
Hämeen ammatti-
korkeakoulu

Keuda

palvelujen asukkaita, palkitun ja tunnustetun GFP-mallin mukaisesti koulutettuja vertaisohjaajia ja kokemusasiantuntijoita, jotka osallistuivat työpajojen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Työpajojen vastuuohjaajina toimivat Lilinkotisäätiön toiminnanohjaaja Laura Klein ja Humakin lehtori Anniina Aunola.

Vastuuohjaajat toivat työskentelyyn oman taustansa kautta erilaisia näkökulmia ja menetelmäosaamista. Kleinin tausta tulee vahvasti kuvan, ekspressiivisen taideterapian, kulttuurihyvinvoinnin ja soveltavan taiteen maailmasta. Teoreettisena viitekehyksenä on sosiaalipsykiatrisesta kuntoutuksesta nouseva toipumisorientaation näkökulma. Aunolan tausta taas on esittävässä taiteessa. Työskentelyn lähtökohdaksi on yhteisötaide, jonka kautta yksilöiden ja koko yhteisön itseilmaisuus vahvistuu.

Yhteiskehittämällä työpajamalli vertaisohjaajien käyttöön

Elo-lokakuussa 2025 yhteiskehittämistä jatkettiin muotoilemalla kokeilun pohjalta työpajamalli, jonka tavoitteena on tukea vertaisohjaajien työtä taidelähtöisen tulevaisuusohjauksen parissa. Tammikuusta maaliskuuhun 2026 toteutetaan TAIDA TULEVAISUUS -työpajoja, jotka tarjoavat vertaisohjaajille mahdollisuuden vahvistaa omaa tulevaisuusajatteluaan ja ohjausosaamistaan työpajamallia hyödyntäen ja edelleen kehittämällä.

Yhteistyön uutuusarvo nähdään siinä, että ohjauksen ammattilaiset ja vertaisohjaajina toimivat kokemusasiantuntijat voivat oppia toisiltaan ja yhdessä kehittää työskentelyä, jossa tulevaisuusajattelun ja taidetoiminnan yhdistäminen rikastuttaa ohjaustyötä.

Lilinkotisäätiön näkökulmasta yhteistyö mahdollistaa vertaisohjaajille taidelähtöisen täydennyskoulutuksen. Koulutus vahvistaa heidän menetelmäosaamistaan kokemuksellisen oppimisen kautta. Työtavassa he altistavat itsensä käytetyille menetelmille, mikä osaltaan vahvistaa ymmärrystä ja osaamista ohjausprosesseista.

Tulevaisuusajattelua ja taidelähtöisyyttä ohjaus- ja neuvontapalveluihin

PEDAVERKOT-hankkeen aikana pyritään entistä enemmän jalkauttamaan tulevaisuusajattelua ja taidelähtöisiä menetelmiä niin järjestöjen toimintaan kuin ohjaus- ja neuvontapalveluihin

laajemminkin. Pitkän tähtäimen tavoitteena on saada uusia näkökulmia haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden toimijuuden ja osallisuuden tukemiseen.

Hankkeen tavoitteet – yksilön toimintakyvyn ja opiskelu- tai työllistymisvalmiuksien edistäminen – konkretisoituvat kuvatus kokeilun myötä. Saadun palautteen perusteella kokeilussa onnistuttiin kehittämään mielekästä matalan kynnyksen vertaistoimintaa ja mahdollistamaan turvallinen kohtaamisen tila.

Lähteet:

Ahvenharju, S., Minkkinen, M. & Lalot, F. (2018). The five dimensions of Futures Consciousness. *Futures* 104, December 2018, 1–13. Haettu osoitteesta <https://doi.org/10.1016/j.futures.2018.06.010>

Halonen, M., Hyytinen, K. & Kurki, S. (2022). Tulevaisuusajattelu kansalaistaidoksi. Tulevaisuustajuus-työpajamenetelmän arviointitutkimuksen tulokset. Sitran selvityksiä 221. Haettu osoitteesta <https://www.sitra.fi/julkaisut/tulevaisuusajattelu-kansalaistaidoksi/>

Inartes Instituutti (n.d.). Mitä on ekspressiivinen taideterapia? Haettu 21.11.2025 osoitteesta <https://www.inartes.fi/ekspressiivinen-taideterapia>

Kukunori (n.d.). GFP-malli. Haettu 21.11.2025 osoitteesta <https://www.kukunori.fi/gfp-malli/>

Taikusydän (n.d.). Kulttuurihyvinvointialan sanastoa. Haettu 21.11.2025 osoitteesta <https://taikusydän.turkuamk.fi/tietopankki/kasitteet>

THL. Toipumisorientaatio. Haettu 21.11.2025 osoitteesta <https://thl.fi/aiheet/mielenterveys/mielenterveyden-edistaminen/toipumisorientaatio>

Kirjoittajat:

Anniina Aunola, TaM, erityisopettaja, työnohjaaja, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Laura Klein, sosionomi (YAMK), ekspressiivinen taideterapeutti

Taiteilijat elävöittämässä toimintaa ideahautomossa

Markus Suomi

**Creative Circular Cities -hankkeen ideahautomossa tuotettiin ideoita kierto-
talouden edistämiseksi elämystalouden kentällä. Hautomotiimeissä toimivat
taiteilijat toivat työskentelyyn luovuutta ja taiteen keinoja kiertotalouden nä-
kyväksi tekemiseksi. Hautomossa opittiin paljon taiteen ja luovuuden hyödyntä-
misestä innovoinnissa.**

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

HUMAK

CIRCULAR ECONOMY

Creative Circular Cities

Regional Council of
Southwest Finland

Humak on mukana BSR-rahoitteisessa Creative Circular Cities -hankkeessa, jossa kehitetään kiertotaloutta – luovia aloja hyödyntämällä – kuudessa Itämeren kaupungissa. Turussa toteutettiin kevättalvella 2025 osana hanketta Humakin johdolla ideahautomon, jossa haettiin ideoita kiertotalouden edistämiseksi elämystalouden kentällä. Työskentelyyn osallistui viisi tiimiä, jotka koostuivat elämystalouden edustajien lisäksi kiertotalousasiantuntijoista ja -opiskelijoista sekä taiteilijoista. Tiimeillä oli mahdollisuus pilotoida tuotoksiaan hankkeen järjestämällä ReTurku-kiertotalouskarnevaaleilla.

Luovat menetelmät innovoinnissa

Työskentelyssä innovaatioita haettiin fasilitaattorin johdolla luovista menetelmistä. Tiimejä ohjattiin työskentelyn eri vaiheissa antamalla työskentelylle raamit, mikä jätti omia vapauksia tiimeille ja tilaa luovuudelle. Taiteilijoiden mukanaolo toi selvästi uutta ajattelua työskentelyyn sekä erilaisia näkökulmia ja lähestymistapoja ideointiin. Tämä näkyi ennakkoluulottomana, innostuneena työskentelyotteena ja annettuun haasteeseen heittäytymisenä.

Innovaatioprosessin divergenssivaiheessa, jossa keskityttiin ideoiden määrään, tiimeissä syntyi hyvinkin villejä ja rohkeita ideoita, joista myöhemmin lähdettiin tiivistämään parhaita toteuttamiskelpoiseen muotoon.

Hautomotoiminnan mittaaminen

Ideahautomossa työskentelemistä mitattiin ja arvioitiin osana Humakin YAMK-opiskelijan opinnäytetyötä. Konkreettisia tuloksia hautomoprosessin aikaisesta oppimisesta saatiin

osallistujille aloitus- ja lopetusvaiheessa suunnatulla kyselyllä, jossa tutkittiin muun muassa innovaatiota, oppimista, luovuutta ja yhteistyötä.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että hautomossa saavutettiin merkittäviä oppimistuloksia. Keskeisimmät tutkimustulokset on koottu oheiseen taulukkoon.

kiertotaloudesta kasvoi selvästi hautomon aikana. Moni ymmärtää kiertotalouden lähinnä kierrättämiseksi ja jätteiden erotteluksi, mutta kyse on merkittävästi laajemmasta kokonaisuudesta, joka käsittää muun muassa maatalouden, liikkumisen ja logistiikan alat ja jossa tavoiteltava päämäärä on suljettu kierto.

Monialaisissa tiimeissä työskentely opetti monelle sitä rikkautta ja laaja-alaisuutta, jota tällainen työskentely voi parhaimmillaan antaa. Työskentely synnytti uusia verkostoja ja mahdollisuuksia yhteisiin projekteihin myös hautomotyöskentelyn jälkeen.

Merkittävin oppimistulos saavutettiin kuitenkin siinä, miten taiteen käyttö innovaatioprosessissa ymmärrettiin hautomotyöskentelyn alussa ja lopussa. Arvon nousu 10 prosentista peräti 72 prosenttiin osoittaa, että taiteella ja luovuudella oli todella merkittävä rooli hautomotyöskentelyssä. Tämä näkyi selvästi myös hautomossa syntyneissä tuotoksissa.

Hautomon tuotokset

Mitä ideahautomossa sitten saatiin aikaiseksi? Neljä viidestä tiimistä tuotti lopputuotoksen, ja näistä tiimeistä kolme pääsi pilotoimaan ideaansa ReTurku-kiertotalouskarnevaaleilla.

Taulukko 1. Tuloksia CCC-ideahautomossa toteutetusta hautomotoiminnan mittaamisen kyselystä.

Mitattava kohde	Korkea tai erittäin korkea, lähtötilanne	Korkea tai erittäin korkea, lopputilanne
Kiertotalousperiaatteiden ymmärrys	48 %	72 %
Luottamus monialaisissa tiimeissä työskentelyyn	32 %	83 %
Ymmärrys taiteen käytöstä innovaatioprosessissa	10 %	72 %

Waste no more

Tiimin tuotoksena syntyi konsepti, jossa tarjoiltava ruoka tai juoma ostetaan omiin astioihin, jotka on mahdollista pestä tiskauspisteellä. Menettelyä sovellettaessa se poistaa kertakäyttöastioiden tarpeen tapahtumissa.

Lusikkaliike

Lusikkaliikkeen idea oli samantapainen kuin edellisessä: se piti sisällään oman lusikan mukanaan kuljettamisen. Tätä voi verrata yleistyneeseen käytäntöön pitää mukanaan omaa vesipulloa. Oma lusikka vähentää kertakäyttöastioiden tarvetta. Pilotissa lusikka oli mahdollista lahjoittaa koottavaan yhteisötaideteokseen.

Lopunajan jäätelö

Perinteisten jäätelömakujen sijaan tiimin jäätelökioskilla tarjoillaan hieman erikoisempia makuja, kuten sinilevä, antibiootit ja mikromuovi. Tarkoituksena on herättää ajatuksia maapallomme tilasta sekä ihmisten kiinnostusta kiertotalouteen. Kioski toteutetaan performanssitaiteen keinoin.

Äänitaideteos kiertotaloudesta

Tiimi keräsi haastatteluilla ja kyselyillä ihmisten ajatuksia kiertotaloudesta. Nämä koottiin yhteen äänitaideteokseen.

Kolmen tiimin tuotoksissa taiteella on merkittävä rooli. Hautomotuotokset osoittavat, että taidetta voidaan hyödyntää isosti, kun kiertotaloutta halutaan tehdä näkyväksi. Tämä antaa pontta uusille kokeiluille, joissa luovuutta ja taidetta hyödynnetään kiertotalouden edistämässä ja etenkin sen näkyväksi tekemisessä.

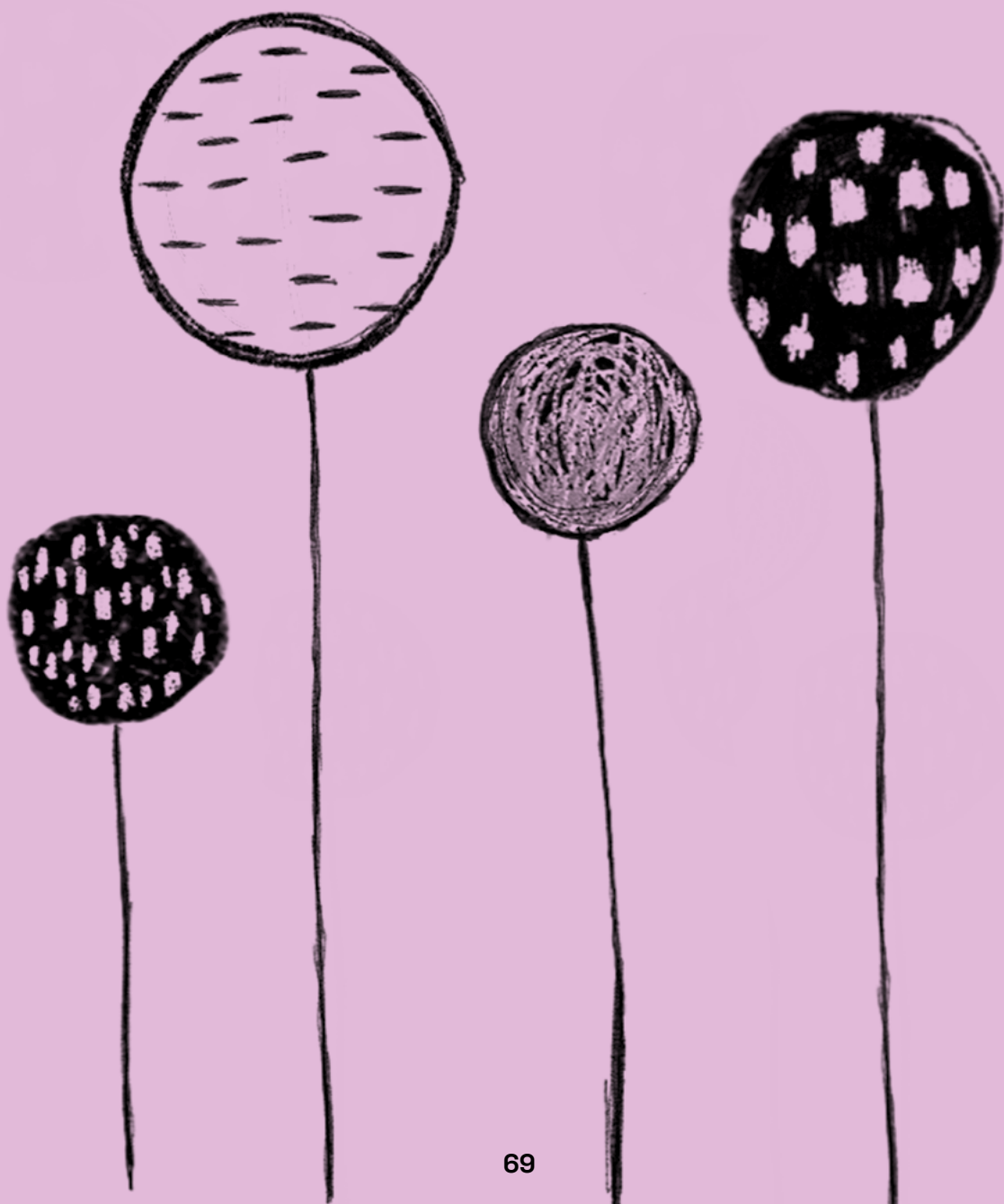

Kirjoittaja:

Markus Suomi, lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

**Vastaus Kari Keurun ja Niina Autiomäen ”Yhdessä pakoon!
– Pakopelipedagogiikka hauskan oppimisen tukena”-artikkelin
pakopelipulmaan:**

”Tärkeä osa pakopelipedagogiikkaa on erilaisten lukkojen, joko digitaalisten tai todellisten, käyttäminen. Lukoilla suljetaan esim. laatikko, pussi tai kotelo, joka sisältää avaimen seuraavaan tehtävään tai toiseen lukkoon, jonka kautta jatketaan eteenpäin. Lukkojen avaamiseen tarvitaan yleensä numero- tai kirjainkoodi tai liikejärjestys, jolla liikutetaan lukon avainta. Ratkaisut näihin koodeihin tulevat opetettavasta sisällöstä. Lukkojen koodien ratkaiseminen on se koukku, joka innostaa pelaajia jatkamaan. Minä osasin. Minä arvasin. Minä tiesin. Pakopelipedagogiikassa oppimiskokemuksesta tulee innostava elämys!”

Tapahtumat

elinvoiman lähteenä

– Etelä-Karjalan tapahtumaklusteri vahvistaa alan tulevaisuutta

Petri Katajarinne

Tapahtumat vahvistavat alueen taloutta ja hyvinvointia

Tapahtumat tuottavat kävijöille elämyksiä ja iloa, mutta niillä on myös huomattavia aluetaloudellisia vaikutuksia. Etelä-Karjalassa järjestään vuosittain satoja yleisötapahtumia, joiden kävijämäärät vaihtelevat kymmenistä kymmeneen tuhansiin. Erityisesti ulkopaikkakuntalaiset kävijät tuovat taloudellista hyötyä: tutkimusten mukaan he käyttävät keskimäärin noin 300 euroa vuorokaudessa paikallisiin palveluihin. Suurtapahtumat voivat tuottaa alueelle jopa useiden miljoonien eurojen tulon.

Talouden lisäksi tapahtumilla on merkittäviä sosiaalisia ja kulttuurisia vaikutuksia. Ne lisäävät hyvinvointia, vahvistavat paikkakuntien vetovoimaa ja rakentavat positiivista imagoa.

Valtakunnallisesti tunnettuja eteläkarjalaisia tapahtumia ovat muun muassa Imatralla järjestettävät Imatranajo, Imatra Big Band Festival ja Mustan ja Valkean Teatterifestivaali, Lappeenrannan Cityravit, Lemin musiikkijuhlat sekä Etelä-Karjalassa ajettava Saimaa Cycle Tour.

Hanke järjesti tapahtumatuottajien sponsoroinnin leirikoulun Joutsenon Opistolla lokakuussa 2025.
Kuvaaja: Jarkko Kääriäinen.

Tapahtuma-alaa koetelleet haasteet

Viime vuodet ovat olleet tapahtuma-alalle vaikeita. Koronapandemia heikensi monien tapahtumien toimintakykyä, ja kävijöiden käyttäytyminen on muuttunut: osallistumispäätökset tehdään entistä myöhemmin, ja taloudellinen epävarmuus vähentää kulutusta. Samalla tuotantokustannukset ovat nousseet ja ala on työvoimavaltaista, mikä lisää kustannuspaineita.

Etelä-Karjalan tapahtumaklusteri vastaa kehittämistarpeisiin

Näihin haasteisiin vastaa Etelä-Karjalan tapahtumaklusteri -hanke, jota hallinnoi LAB-ammattikorkeakoulu ja jossa Humak toimii osatoteuttajana. Hanke kartoittaa alueen tapahtumakentän tilaa ja tarpeita, tarjoaa koulutusta ja sparrausta, lisää tapahtumajärjestäjien välistä yhteistyötä sekä selvittää tapahtumien aluetaloudellisia, ekologisia ja ekonomisia vaikutuksia. Samalla kehitetään uusia tapahtumakonsepteja ja vahvistetaan alueen vetovoimaa kävijöiden näkökulmasta.

Koulutusta, sparrausta ja verkostoitumista

Humak vastaa hankkeessa tapahtumatuottajien toivomista koulutuksista. Koulutuksiin sisältyy myös tilaisuuksia verkostoitumiseen ja kokemusten vaihtoon, mikä on osoittautunut järjestäjille tärkeäksi. Verkostoitumista tukevat lisäksi kuukausittain järjestettävät tapahtumatuottajien aamukahvit, jotka toteutetaan

vuorotellen Imatralla, Lappeenrannassa ja etäyhteyksin. Niihin on osallistunut niin tapahtumatuottajia kuin kuntien tapahtumavastaavia.

Tavoitteena pysyvä, laaja tapahtumaverkosto

Hankkeen tavoitteena on luoda Etelä-Karjalaan pysyvä tapahtumatuotannon verkosto, johon kuuluu tapahtumajärjestäjien lisäksi koko tapahtumien ekosysteemi. Hankkeen viimeisen toimintavuoden alkaessa tavoite on edennyt hyvin: kuntien ja tapahtumien välinen kumppanuus on vahvistunut, ja hanke on vaikuttanut myös maakunnallisiin strategisiin linjauksiin tulevassa maakuntaohjelmassa.

Etelä-Karjalan tapahtumaklusteri -hanke on Euroopan sosiaalirahaston rahoittama. Hankkeen päätoteuttaja on LAB-ammattikorkeakoulu, ja Humak vastaa koulutuksista ja tapahtumatietopankin kokoamisesta. Humakin projektipäällikkönä toimii Kaakkois-Suomen aluekoordinaattori ja TKI-erityisasiantuntija Petri Katajarinne.

www.tapahtumaklusteri.fi

Kirjoittaja:

Petri Katajarinne, TKI-erityisasiantuntija ja Etelä-Karjalan tapahtumaklusterihankkeen projektipäällikkö, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Kulttuuri kehittää

kokonaisturvallisuutta

Timo Parkkola ja Jyri Wuorisalo

Määritelmän mukaan kokonaisturvallisuus muodostaa perustan suomalaisen yhteiskunnan kriisinkestävyydelle eli resilienssille. Kokonaisturvallisuuden toimintamallissa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan viranomaisen, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoiminnalla kaikissa olosuhteissa ja kaikilla tasoilla.

Kokonaisturvallisuuden osalta kulttuuri nähdään usein ensisijaisesti kansakunnan identiteetin ylläpitäjänä ja yhtenäisyyden tuottajana. Kulttuuri-perintötietovarannot ja muu kulttuuriomaisuus turvaavat kansakunnan muistin, joka ei ole palautettavissa kerran kadottuaan. Kulttuuri on kuitenkin kokonaisturvallisuuden näkökulmasta huomattavasti laajempi asia kuin kansallisen identiteetin ylläpitäjä. Esimerkiksi Ukrainassa kulttuuri nähdään sisäisen resilienssin perustana – lähtökohtana, jolle kokonaisturvallisuus perustuu.

Uhat osana yhteiskuntaa

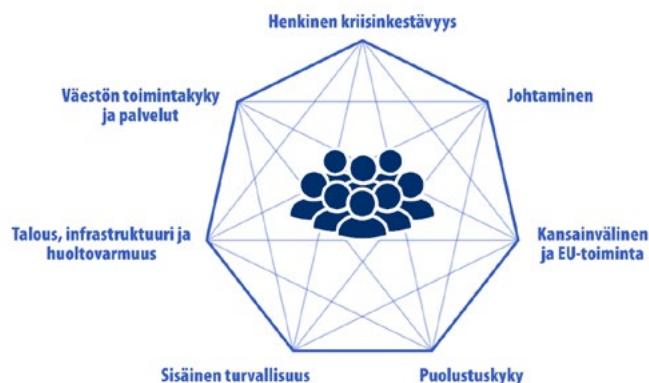
Viime vuosien ajan kokonaisturvallisuuskeskustelua ovat ymmärrettävästi hallinneet Ukrainan sota ja siitä kumpuava turvattomuus sekä covid-pandemia, joka vaaransi monia yhteiskunnan, elinkeinoelämän ja kansalaisten toimintoja. Toisaalta nämä akuutit turvallisuuteen liittyvät ongelmat eivät ole vähentäneet muita riskejä, kuten biodiversiteettiin ja ilmastomuutokseen liittyviä ongelmia. Näiltä osin voidaan puhua monikriisien ajasta.

Jotta voisimme tarvittaessa vastata erilaisiin turvallisuusriskeihin tai varautua niihin, tiedon tulisi olla oikeaa ja ihmisillä tulisi olla riittävästi kriittistä informaatiolukutaitoa. Kulttuuri voi olla tässä merkityksellistä niin hyvässä kuin pahassakin. Autoritaariset valtiot käyttävät kulttuuria propagandan välineenä, kun taas demokratiaan kuuluvat moniäänisyys ja pyrkimys sivistykseen. Arvioiden mukaan Venäjä käytti vuonna 2024 kulttuuripropagandaan miljardi euroa, kun taas Luova Eurooppa -ohjelman koko budjetti oli vain kolmasosa siitä. Kuten Peter Frankopan useaan otteeseen toteaa ilmastohistoriaa käsittelevässä teoksessaan, taikauskaiset ihmiset ovat kerta toisensa jälkeen syyttäneet noitia, juutalaisia tai

alkuperäiskansoja ilmaston vaihteluun liittyvistä uhkista, mikä näkyy myös taiteessa. Lopulta informaatio ei kuitenkaan dokumentoi todellisuutta vaan luo sitä. Investoimalla vapaaseen kulttuuriin ja sivistykseen voimme torjua ulkopuolista manipulointia ja puolustaa demokraattisia arvoja. Kokonaisturvallisuutta ei ole vain kansallinen kulttuurinen identiteetti vaan myös kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen.

Turvallisuus ja kulttuuri

Suomen kielen sana turvallisuus voi johtaa harhaan, koska se kattaa kaksi toisistaan poikkeavaa tapaa ymmärtää turvallisuus. Englannin kielessä turvallisuudella on kaksi vastinetta, security ja safety. Security viittaa tarkoitusselliselta vahingoittavalta toiminnalta (esim. sodalta, väkivallalta tai rikollisuudelta) suojautumiseen. Safety puolestaan viittaa suojautumiseen tapaturmilta, virheiltä tai turvallisuuden tunteen vaarantumiselta. Toisaalta suomenkielisen sanan tapa yhdistää asiat on kuitenkin myös hyödyllinen kokonaisuutta ajateltaessa. Lopulta kaikki turvallisuus nousee kunnioituksesta, turvallisuuden tunteesta tai pyrkimyksestä rauhaan ja toisten ymmärtämi-

Kokonaisturvallisuuden timanttikuvio
(Turvallisuuksomitea).

seen. Konfliktit puolestaan nousevat kyvyttömyydestä nähdä ja hyväksyä erilaisuutta.

Kulttuuri on henkisen kriisinkestävyysperusta. Voimme ylläpitää turvallisuutta ja myös kestää uhkia sivistyksen, kulttuuriperinnön ja identiteetin kautta, jotka kaikki ovat kulttuurisia käsitteitä. Myös kansalaisyhteiskunnan merkitys turvallisuuden ylläpidossa korostuu. Niinpä olisikin erityisen tärkeää saada kolmas sektori laajemmin mukaan rakentamaan yhteiskunnan sisäistä turvallisuutta.

Humak osana keskustelua kokonaisturvallisuudesta

Ammattikorkeakoulut lähtivät vuoden 2025 alussa rakentamaan yhteistyötä kokonaisturvallisuuden ratkaisuja kehittävän TKI-verkoston luomiseksi. Tässä toiminnassa erityisen aloitteellisia ovat olleet Savonia-ammattikorkeakoulu ja Humak. Yhdessä olemme kutsuneet mukaan muita ammattikorkeakouluja, ja tavoitteena on, että kykenisimme vuoden 2026 aikana aloittamaan tavoitteellisen yhteistyön kokonaisturvallisuutta kehittävien hankkeiden käynnistämiseksi.

Humakille erityisen tärkeitä ovat henkiseen kriisinkestävyyteen liittyvät tavoitteet, kuten kulttuuri kokonaisturvallisuuden rakentajana, nuorisotyön ja kansalaistoiminnan ylläpitäminen, syrjäytymisen ja eriarvoisuuden ehkäiseminen sekä vapaaehtoistoiminnan edistäminen.

Kaikki varmasti toivomme, että nähtävillä olevat kriisit eivät muutu todellisuudeksi, mutta silti myös varautumiseen on kiinnitettävä huomiota. Lisäksi yksi henkisen kriisinkestävyys-tärkeitä osa-alueista on kriiseistä toipuminen,

jonka merkitys nousi esille covid-pandemian taittumisen jälkeen. Myös tämän osalta Humak voi omien osaamisalojensa kautta olla merkittävä toimija kokonaisturvallisuuden kehittäjänä.

Lähteet:

Frankopan, P. (2024). Maan ja taivaan välissä. Ihmiskunnan ja ilmaston uusi historia. Suom. Riina Vuokko & Jaakko Kankaanpää. Helsinki: Otava.

Meriläinen, R. (2025). Kulttuuri osaksi eurooppalaista turvallisuuspolitiikkaa. Kulttuurialaa kuullaan, kun tulemme ulos kulttuurikuplasta. (Viitattu 26.11.2025). [Verkkomateriaali]. <https://kulttuurijataide.fi/kulttuuri-osaksi-eurooppalaista-turvallisuuspolitiikkaa-kulttuurialaa-kuullaan-kun-tulemme-ulos-kulttuurikuplasta/>

Seuri, O. & Ikäheimo, H.-P. (2023). Portinvartijat. Kamppailu tiedon vapaudesta. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Teos.

Turvallisuuksomitea (2025). Yhteiskunnan turvallisuusstrategia. Valtioneuvoston periaatepäätös. (Viitattu 27.11.2025). [Verkkomateriaali]. Valtioneuvoston julkaisu- ja 2025:1. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstreams/817eb584-f510-49a2-ad2f-9106226b2f20/download>

Turvallisuuksomitea (n.d.) Kokonaisturvallisuus. (Viitattu 27.11.2025). [Verkkomateriaali]. <https://turvallisuuksomitea.fi/kokonaisturvallisuus/>

Turvallisuuksomitea (2017). Kokonaisturvallisuuden sanasto. (Viitattu 27.11.2025). [Verkkomateriaali]. Helsinki: Sanastokeskus TSK ry. Kokonaisturvallisuuden sanasto – Turvallisuuksomitea

Wuorisalo, J. (2024). Kuinka kulttuurin ja taiteen keinoin lisätään kriisinkestävyyttä? Seminaariesitelmä. Pohjois-Savon kulttuurifoorumi, Lapinlahti 16.4.2024. (Viitattu 27.11.2025). [Verkkomateriaali].

Kirjoittajat:

Timo Parkkola, TKI-päällikkö,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Jyri Wuorisalo, EU-ilmastolähettiläs ja
TKI-asiantuntija, Savonia-ammattikorkeakoulu

Cross-Innovation and the Performing Arts

– The ekip Policy Lab Perspective

Marcin Poprawski

Ekip Horizon continues to develop its functions for cultural and creative innovation ecosystems in Europe. This text provides a brief overview of the elements of the process contributed by the Humak team in the second year of ekip Horizon Europe, a project co-funded by the European Commission that aims to rethink how Europe approaches innovation, starting with creatives. Ekip is a consortium of 18 European partners alongside Humak, led by Lund University and including the University of Edinburgh, TU Delft, Politecnico di Milano, the City of Rotterdam, Cite du Design, Future by Lund, Creative Industry Kosice and two Brussels-based research companies, Idea Consult and Technopolis, to name a few. This short publication will place particular emphasis on cross-innovation with a performing arts theme.

The aim of ekip is to foster a collaborative and adaptable approach to the development of open innovation policy, addressing complex challenges across Europe's cultural and creative industry ecosystems by combining policy

formulation, practical implementation and innovation tracking.

The core framework for achieving these goals is the ekip Policy Recommendation Engine,

Figure 1. Short description of the ekip Engine.

which is an iterative policy development approach that actively involves local and regional stakeholders. The engine consists of three main activity strands:

- This text presents a fragment of that work, focusing on the activities developed in the formulation part of the ekip Engine.

The implementation of the ekip policy labs and the formulation of recommendations follow the ekip methodology. The Humak team was involved in preparing the background research and scoping out documents for two of the labs conducted in 2025: Craft-Led Innovation, guided by Humak researcher Elisa Kraatari, and Cross-Innovation with Performing Arts, guided by Marcin Poprawski and Idea Consult partners. Each policy lab is based on open innovation principles, using co-creation methods with stakeholders to derive implementable policy recommendations.

75

Table 1. ekip formulation policy labs conducted in 2025.

Policy Area	Policy Lab	URL	Online validation workshop	URL	No. of policy lab participants	No. of validation workshop participants	Contributing ekip partners
Crafts-led innovation	Online, 6&20 February 2025	Crafts-led Innovation Archives - Ekip Engine	11 March 2025	Crafts-led innovation - ekip Policy Lab - Ekip Engine	59	26	Humak, Technopolis Group, Sound & Vision
Strengthening open innovation within the European music ecosystem	Tallin, 3 April 2025	Platformisation of the Music Industry Archives - Ekip Engine	27 May 2025	Adapting the European Music Industry to the Platform Economy - Ekip Engine	58	7	Creativity Lab
Inclusivity in the video games industry	Rotterdam, 30 May 2025	Inclusivity in the Video Game Industry Archives - Ekip Engine	3 July 2025	Inclusivity in the video game industry - Ekip Engine	28	13	Technopolis Group, IDEA Consult
Cross-innovation with performing arts	Lund, 5 June 2025	Cross-information with Performing Arts Archives - Ekip Engine	19 September 2025	Cross-sectoral innovation with performing arts- ekip Policy Lab - Ekip Engine	45	16	IDEA Consult, HUMAK, Future by Lund
Cultural heritage institutions within open innovation ecosystems	Online, 1&4 September	Cultural Heritage Institutions and Innovation Ecosystems Archives - Ekip Engine	2 October, Amsterdam	Policy Lab: Cultural heritage institutions within open innovation ecosystems - Ekip Engine	42	26	Creativity Lab, Sound & Vision
Digital Product Passport at the intersection of competitiveness and sustainability	Milan, 29 October 2025	Fashion Transition: Eco-Design for Circularity Archives - Ekip Engine	n/a ⁷	Policy Lab: Digital Product Passport. Unlocking Circularity in Fashion & CCIs - Ekip Engine	33	n/a	Technopolis Group, Politecnico di Milano

key intermediaries and researchers specialising in the performing arts sector and open innovation ecosystems. This part of the process examined the challenges and opportunities, identifying the necessary policy actions to promote and support the role of the performing arts in open innovation ecosystems across Europe. The key recommendations on cross-sectoral innovation with the performing arts, along with the suggested actions, are published in the ekip Knowledge Bank: <https://ekipengine.eu/policies/cross-innovation-with-performing-arts/>

Creative cross-innovation is an interdisciplinary process in which cultural and creative professionals collaborate with professionals from other fields in new ways (Kouzmene-Karavaïeff & Petäjäjärvi, 2023). Cross-innovation is essentially about transferring knowledge and solutions. Innovations that emerge from the exchange of ideas between two or more different fields of activity are often associated with the notions of spillover and crossover effects. In the context of the cultural and creative industries (CCIs), the spillover effect refers to the transfer of influence and impact from the CCI sector to other sectors through the application of ideas, skills, knowledge and concepts. While spillover effects are more accidental and unintended, crossover effects are deliberate and intentional processes that channel knowledge and skills from the CCIs to generate innovation in conjunction with those from other sectors.

At the meta-level of the creative industries, ‘knowledge spillovers’ have been extensively discussed as a means of transferring value within and between sectors by leveraging the creative industries. This also encompasses critical perspectives on the ‘threats to autonomy’ that arts professionals and their practice are faced with. The arts are viewed as the most values-driven and fragile core of the cultural and creative sectors (O’Connor, 2024; Vickery, 2024). As some expert interviews suggest (Poprawski, Kraatari and McDonald, 2025), there is also a so-called ‘fear of contamination’ of the arts and its freedom of expression by political or economic factors, which threatens the trust in cross-innovation conversations.

In the scoping note (Janssens, Poprawski, Kraatari & McDonald, 2025) used for the ekip policy lab on this theme, the authors observe in the background analysis material that the performing arts help to pool diverse forms of knowledge and generate new insights and perspectives. The contributions of performing arts professionals to innovation are multi-layered – intellectual, emotional, methodological and systemic – and are becoming increasingly essential to building inclusive and sustainable innovation ecosystems. The added value of collaborative and embodied practices in experiential situations is specifically crucial in, for example, prototyping, forecasting and identifying trends, as well as in fostering engagement in uncertain and volatile times. These practices offer tools for societal reflection and transformation. The intersection of the performing arts and R&D is expected to inspire di-

Fig. 3. Policy lab on cross-innovation with performing arts in Lund in June 2025

Fig. 4. Elisa Kraatari and Marcin Poprawski at the policy lab in Lund in June 2025

alogue and crossover, merging creativity with research and technology to drive innovation.

At the Finnish Cultural Policy Research Conference in Joensuu, Finland, hosted by the University of Eastern Finland in April 2025, and at the biannual Nordic Conference for Cultural Policy Research, held at the MET University in Oslo in August 2025, the Humak researchers involved in the ekip activities presented research questions and related material on these thematic areas, discussing the associated dilemmas with the experts, academics and researchers in attendance. The team is also working on preparing a series of publications on this topic for top peer-reviewed academic journals in the field of cultural policy studies. Another deliverable is the ekip Workbook, which is intended to be a practical guide to supporting cross-innovation that is accessible, replicable and useful in the context of city policies.

Author:

Marcin Poprawski, Senior Lecturer,
ekip Horizon Europe - Finnish Team Manager,
Humak University of Applied Sciences

ekip-hanke ehdottaa:

kädet edellä innovaatioihin!

Elisa Kraatari

Humak on vuodesta 2023 ollut mukana kansainvälisessä ekip-hankkeessa (European Cultural and Creative Industries Innovation Policy Platform). Kuluneen vuoden aikana hankkeen humakilaistenkin työpöydällä on ollut lukuisia näkökulmia luovan toimialan kehittämiseen. Keskiössä on kuitenkin aina hankkeen päätavoite: vahvistaa luovien alojen roolia ja näkyvyyttä innovaatioekosysteemeissä ja niissä toteutettavissa innovaatioprosesseissa.

Talven ja kevään 2025 aikana ekip-hankkeessa tehtiin taustaselvityksiä jopa kuudelta luovien alojen eri osa-alueelta. Niiden pohjalta hanke-konsortion eri maissa järjestettiin tilaisuuksia, joissa kunkin alueen asiantuntijat ja kehittäjät pääsivät vaikuttamaan laadittaviin politiikka-suosituksiin. Yksi tutkituista teemoista koski käsityötä ja kädentaitoja.

Uusia visioita kädentaidoille

Innovaatiot on pitkään totuttu liittämään teknologiaan – ehkä jopa siinä määrin, että innovointi on jumittunut teknologiaboksin sisälle.

Koko 2000-luvun jatkuneesta tech-edistyksestä huolimatta ihminen on kuitenkin edelleen perusolemukseltaan kädellinen, jonka käden ja aivojen yhteys on erityisen kehittynyt. Kädentaitojen merkitys aivojen hyvinvoinnin kannalta ymmärretään yhä paremmin.

Kädentaitoalat tunnistetaan yhä useammin toiminnoiksi, jotka yhdistävät perinteisiä tekniikoita ajankohtaisiin materiaaleihin ja teknologioihin sekä huomioivat yhä paremmin kestävyystavoitteet. ekip-hanke kiinnitti huomion kädentaitojen tärkeyteen innovaatioprosesseissa. Tuloksena laadittiin useita suosituksia, jotta tämä merkitys tunnistettaisiin ja huomioitaisiin tulevaisuudessa paremmin.

ekip
EUROPEAN CULTURAL
AND CREATIVE INDUSTRIES
INNOVATION POLICY PLATFORM

Tiedonvaihtoa ja verkostoja luomaan uusia yhteyksiä

Kädentaitojen hyödyntäminen innovaatiossa edellyttää ennen kaikkea asennemuutosta ja selkeämpää visiota EU-tasolla. Tarvitaan yhtenäistä politiikkastrategiaa, joka tunnustaisi

kädentaidot monipuolisena kenttänä – ei pelkästään kulttuuriperintönä vaan aktiivisena innovaatiotoimijana. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kädentaitajat ja heidän osaamisensa nähtäisiin merkityksellisinä kumppaneina paikallisissa innovaatioekosysteemeissä.

Innovaatio syntyy kohtaamisissa, ja siksi tarvitaan sekä fyysisiä että digitaalisia tiloja, joissa kädentaitajat voivat jakaa osaamistaan ja kehittää ideoitaan yhdessä muiden toimialojen kanssa. Samalla tarvitaan vahvempia verkostoja, jotka yhdistävät kädentaitajia paikallisesti ja yli aluerajojen mutta yhä vahvemmin myös kansainvälisesti.

Saavutettavaa rahoitusta ja tietoa

Jotta kädentaitovetoinen innovointi voisi kukoistaa, tarvittaisiin kolmea keskeistä elementtiä: saavutettavaa rahoitusta, luotettavaa tietoa ja joustavia säädöksiä. Rahoitusohjelmat hyötyisivät inklusiivisuudesta, jotta ne todella tavoittaisivat kädentaitajia muiden luovan alan toimijoiden ohessa. Projektirahoituksia ei tarvita vain tuotekehitykseen vaan myös sekä taloudellisesti että kulttuurisesti kestävien prosessien ja liiketoiminnan kehittämiseen. Parhaillaan Euroopassa on meneillään useita kädentaitoalan kehittämis- ja tutkimushankkeita. Niissä tuotettava tieto olisi saatava jakoon ja liikkeelle, jotta ymmärrys uudistuvasta kädentaitoalasta tavoittaisi koko Euroopan.

Lue lisää kädentaitojen ja innovaatioiden yhteenteuomisesta ekip-sivuilla: <https://ekipengine.eu/policies/crafts-led-innovation/>

Kädentaitoalan suuria hankkeita Euroopassa:

- **Craeft:** Kädentaitojen ymmärtäminen, koulutus, harjoittelu ja suojelu jälkipolvien ja hyvinvoinnin hyväksi.
<https://www.craeft.eu>
- **Tracks4crafts:** Kädentaitotiedon muuttaminen kestäväksi, osallistavaksi ja taloudellisesti kannattavaksi kulttuuriperinnöksi Euroopassa.
<https://tracks4crafts.eu>
- **Hephaestus:** Uudet teknologiat kädentaidoissa kulttuuriperinnön suojeluun ja tulevaisuuden innovaatioihin.
<https://hephaestuscraeft.eu>

ekip-hanke lyhyesti

- 17 hankepartneria 12 EU-maasta.
- Hanketta koordinoidaan ja johdetaan Lundin yliopistosta Ruotsista.
- Hankkeen kokonaisbudjetti n. 6 M€, josta Humakin osuus n. 192 000 €.
- Humak osallistuu hankkeessa tehtäviin taustaselvityksiin ja vastaa politiikka-analyysistä. Lisäksi Humak on aktiivinen politiikkasuositusten testaamisessa hankkeeseen osallistuvissa kaupungeissa sekä testaamista varten luotujen menetelmien kehittämisessä.

ekip-hanke tuo luovien alojen innovaatiotoimintaan uusia mahdollisuuksia:

- ekip platform tarjoaa digitaalisen verkostoitumistilan, jossa luovan alan toimijat, asiantuntijat ja poliittiset päättäjät voivat kohdata ja jakaa ideoita.
- ekip knowledge bankiin hanke kerää ja analysoi dataa nousevista trendeistä, haasteista ja mahdollisuuksista luovilla ja kulttuurialoilla.
- ekip tuottaa politiikkasuosituksia, jotka toimitetaan EU-komissiolle ja jäsenvaltioille. Suositukset muotoillaan yhteisölähtöisessä ”politiikkamoottorissa” (ekip engine), joka samalla demonstroi ja vahvistaa luovien alojen johtaman avoimen innovaation käyttöönottoa innovaatioekosysteemeissä.

Lue lisää hankkeen sivustolta www.ekipengine.eu.

Kirjoittaja:

Elisa Kraatari, YTT, TaM, ekip-hankkeen tutkija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Steering committee meeting in Rome.

Pioneering ESG Principles (Environmental, Social, Governance) for Galleries, Libraries, Archives & Museums

Laura Päiviö-Häkämies and Marcin Poprawski

Launching a New Era for Cultural Sector Sustainability

The cultural heritage sector stands at a critical juncture where sustainability, inclusion and transparent governance are no longer optional – they are essential. Humak University of Applied Sciences has joined ESG4GLAM (<https://www.esg4glam.eu/>), a groundbreaking 30-month Erasmus+ project that will equip museums, archives, libraries and galleries (GLAM) across Europe with the competencies needed to embrace environmental, social and governance (ESG) principles.

The project was officially launched with an inspiring kick-off meeting in Rome in Novem-

ber 2025, where partners from four countries gathered to map out this ambitious common goal. Running until March 2028, ESG4GLAM represents a significant step forward in professionalising sustainability practices within the cultural sector.

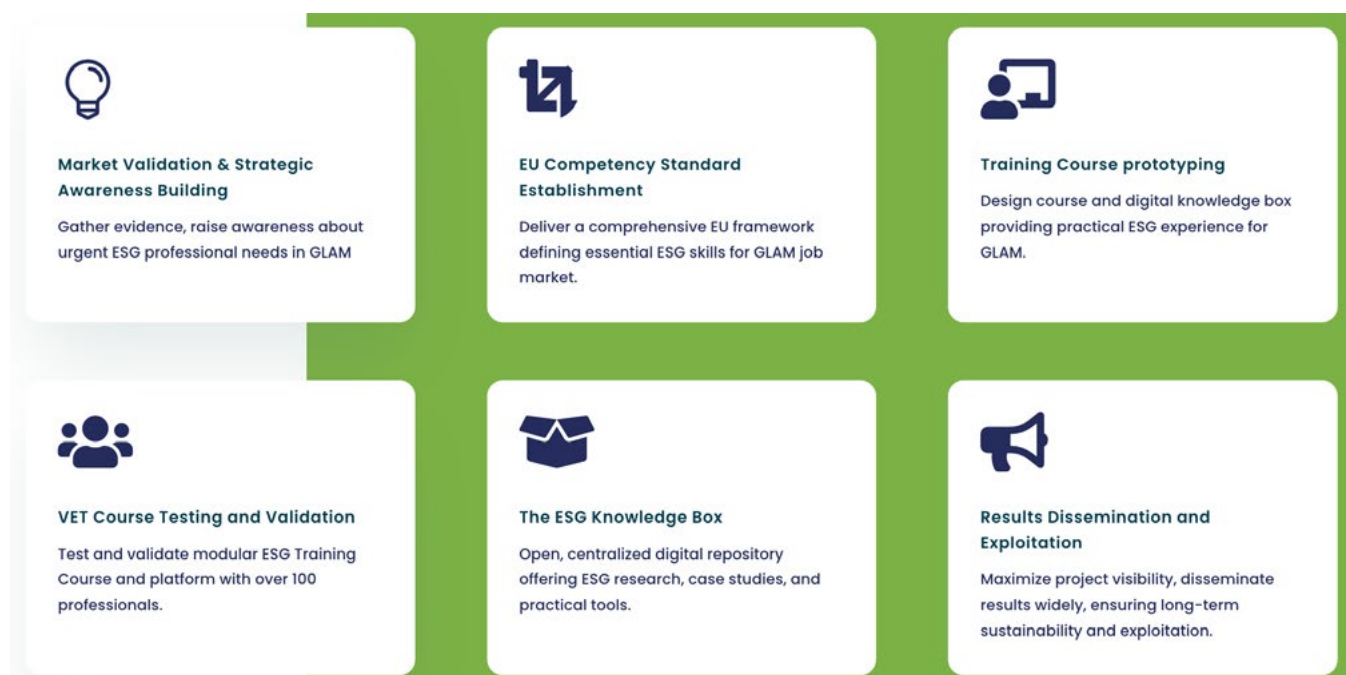
Addressing a Critical Skills Gap

Despite growing awareness of sustainability challenges, many cultural institutions lack the structured frameworks and competencies to implement ESG principles effectively. ESG4GLAM addresses this gap by developing sector-specific tools tailored to the unique needs of GLAM professionals. Through comprehensive

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Agreement n° 2025-1-IT01-KA220-VET-000364271
CUP: G81 B25000690006

ESG4GLAM project objectives

needs analysis and competency framework development, the project will identify the exact skills that GLAM professionals need to drive meaningful change in their organizations.

The project will deliver three major outputs: a European ESG Competence Framework specific to the GLAM sector, a modular e-learning training course with a multilingual platform, and an ESG Knowledge Box – a comprehensive collection of tools, resources and best practices. These resources will enable institutions to develop sustainability reports and demonstrate their commitment to greener, more inclusive and better-governed operations.

GLAM professionals both in person during the dissemination events in each country and through online platforms, ensuring wide accessibility and practical applicability.

Looking Ahead

As we embark on this journey, we are excited about the potential for ESG4GLAM to transform the ways in which cultural institutions approach sustainability. The project represents more than training – it is about building a movement towards responsible cultural heritage management.

International Collaboration for European Impact

ESG4GLAM brings together diverse expertise from across Europe. Coordinated by Mazzini Lab S.r.l. Benefit in Italy, the consortium includes the University of Novi Sad (Serbia), Humak University of Applied Sciences (Finland), Forum Marinum Maritime Museum (Finland), and Jelgava City Library (Latvia). This partnership combines academic knowledge, practical museum experience and library sector insights to create truly applicable solutions.

At Humak, Project Manager Marcin Poprawski leads the initiative alongside Principal Lecturer Laura Päiviö-Häkämies, with additional lecturers and students joining the project as it progresses. The training will be tested with

Authors:

Laura Päiviö-Häkämies, Principal Lecturer, Humak University of Applied Sciences

Marcin Poprawski, Senior Lecturer, Project Manager Humak University of Applied Sciences

Musicians on the way to a concert.
Photo by Marcin Poprawski.

Socially Responsible Music Professionals

– the Musethica Approach and IHMESI Creative Europe

Marcin Poprawski

Music Education through Social Inclusion and Humak as an Associated Research Partner

Humak University of Applied Sciences has been invited to join the 1000+ Concerts Creative Europe project consortium as an associated partner. The project focuses on the socially responsible activities of musicians and is supported by a group of research institutions. 1000+ Concerts – Innovating Higher Music Education Through Social Inclusion (IHMESI - <https://www.1000plusconcerts.eu>) – is led by the Musethica Association. The other RDI institutions involved, besides Humak, are the University of Zaragoza, Freie Universität Berlin, Karolinska Institutet and the Institute for Music Therapy/Vienna Center for Music Therapy Research at the University of Music and Performing Arts Vienna. The contributing experts come from various disciplines, including music therapy, audience development, arts management, psychology and neurobiology.

The 1000+ Concerts IHMESI project aims to promote greater social inclusion within the classical music sector by rethinking how musicians interact with marginalised communities and innovating classical music teaching

Consortium Members

Associated Partners

Impresariat Simmenauer | Etopia Centro de Arte y Tecnología
Norrköping Symphony Orchestra | Associação Portuguesa da Viola d'Arco
Universidad de Zaragoza | Freie Universität Berlin
Humak University of Applied Sciences | Karolinska Institutet

1000+ Concerts IHMESI partners.

Musicians in a care home in Norway. Photo by Marcin Poprawski.

methods. The project trains a new generation of musicians to understand themselves as an integral part of society and take responsibility for bringing live music to those who are least able to access it by implementing the Musethica programme.

Musethica is an educational method that enables advanced young musicians and their tutors to enhance their interpretative skills, in addition to developing their inspiration, listening and musical abilities. The method is rooted in the belief that making music is a form of communication between musicians and their audience and that this cannot take place in isolation. The method involves giving selected young musicians daily performance opportunities over an intensive period, accompanied by an experienced tutor. Rather than being the end result of an educational process, concerts become an integral part of it. Over 85% of the concerts are performed outside of traditional concert halls, in front of audiences who are not usually exposed to classical music and who may be unable to access such venues. These concerts take place in refugee centres, prisons, schools, kindergartens, hospitals,

care homes and homeless shelters, as well as special education institutes. Musethica treats these places as concert venues, and the musicians approach them in the same way as they would a concert in the most prestigious hall with the most discerning audience.

In addition to organising 77 Musethica sessions and eight chamber music festivals, the 1000+ Concerts project introduces symposia on Music and Mental Health, seminars on the Art of Practising, and career development programmes for young musicians. The project also involves investigating the programme's impact on diverse target groups, including performers and audiences from social institutions, in which Humak will play a part.

A prison, Psychiatric Hospital or Special Educational Needs School as a Concert Hall

Humak and four other European research and education institutions are contributing to the collection of data to measure the impact of Musethica International's activities on

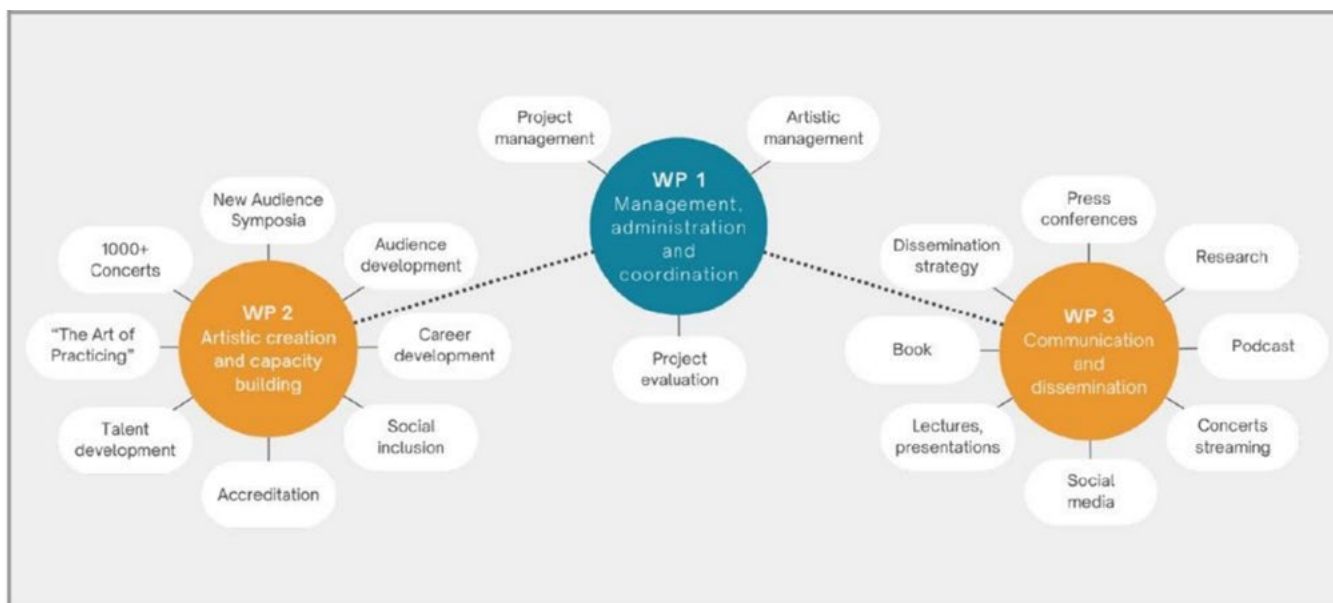
Socially Responsible Music Institution, a book co-authored by Marcin Poprawski

performers, listeners (including marginalised groups and people with cognitive and physical disabilities), and professionals working in health and social care settings.

The research activities relate to both the artistic programme and the audience development strand. The research conducted by the consortium will delve into social and medical aspects. The objectives are to analyse learning processes experienced through the Musethica programme and to assess the project's impact on diverse target groups, including listeners from participating social institutions (including children and adults with cognitive and physical disabilities, adults in psychiatric institutions, and adults in prisons), as well as the staff of these institutions.

The research process will be accompanied by New Audience Symposia, which will be conducted digitally. Representatives from all partner organisations, participating social institutions and research teams will engage in dialogue covering three distinct fields: I) the special educational needs school as a concert hall; II) the psychiatric hospital as a concert hall; and III) the prison as a concert hall. The topics explored include the health benefits for audiences, improvements in attention quality and the impact on relationships in various settings, such as between children and teachers, patients and doctors, and prisoners and prison staff, after a concert.

Humak's contribution will build on the study of the social impact of classical musicians'

IHMESI Activities Plan.

practice. Marcin Poprawski, a senior lecturer at Humak, has previously researched the Musethica method and published the results in the book *Socially Responsible Music Institution*, which he co-authored with Agata Witichen-Barelkowska and which was published in Warsaw in 2024 (open access publication: <https://interakcje-integracje.pl/en/biblioteka/a-socially-responsible-music-institution-inspirations-and-recommendations-publication/>)

The final output of the collaborative process will be a book to be published by the academic publisher mdwPress. This book will explain the Musethica method and how it can be implemented in a new community. It will feature narratives from the various target groups alongside case studies, evaluations and statistical data. The research teams will contribute accessible scientific texts about the research process, results and the impact of the Musethica programme on different target groups, including performers, audience members from social institutions and staff.

Author:

Marcin Poprawski, Senior Lecturer,
Humak University of Applied Sciences

THE FUTURE IS CULTURAL POLICY, PRACTICE AND EDUCATION

Kulttuuri tulevaisuuden muutosvoimana globaalisti

– Humak aktiivisesti mukana ENCATCin Barcelonan-kongressissa

Laura Päiviö-Häkämies

Humanistinen ammattikorkeakoulu Humak on ollut vuosia tiiviisti mukana Euroopan johtavan kulttuurituotannon ja -politiikan alan koulutus- ja tutkimusverkoston ENCATCin (European Network on Cultural Management and Cultural Policy) toiminnassa. Tämä yhteistyö on tuonut Humakille arvokkaita kansainvälisiä kontakteja ja mahdollisuuden vaikuttaa alan kehitykseen eurooppalaisella tasolla.

Syyskuussa 2025 (15.–17.9.2025) Humak oli edustettuna Barcelonassa ENCATCin 33. kongressissa, jonka teemana oli The Future Is Cultural: Policy, Practice, and Education. (ENCATC 2025b.)

Lehtori, TaT Oona Tikkaaja edusti Humakia omalla esityksellään, joka liittyi Creative Circular Cities -hankkeessa tehtyyn tutkimus- ja kehittämistyöhön. Yliopettaja, FT Laura Päiviö-Häkämies piti esityksen aiheesta How Does the Educational Content of Cultural Production Best Meet the Needs of Future Working

Life? – Industry Perspectives from Finland. Esitys pohjautui 109 opiskelijan harjoittelupaikoillaan tekemiin asiantuntijahaastatteluihin (2022–2025).

Tilaisuuden mielekästä antia oli muun muassa nuorten tutkijoiden ja opinnäytetöiden esittely ja palkitseminen. Vuoden 2025 ENCATC Research Award -palkinnon voitti Giada Calvano Barcelonan yliopistosta väitöskirjallaan Greening European Music Festivals: Environmental Sustainability Strategies, Practices,

and Certification from an Organisational Perspective. Tuomaristo korosti, kuinka Calvanon monikulttuurinen, dataan perustuva tutkimus osoittaa organisaatioiden piirteiden – genrestä työvoimaan – sekä erityisesti sisäisen kulttuurin ja henkilöstöresurssien ohjaavan ympäristösiirtymää. Tutkimus tarjoaa tutkimuspohjaista ohjeistusta festivaalijärjestäjille, viitteitä päätöksentekoon sekä näkemyksiä sertifikaatteihin. (ENCATC 2025c.)

Aiemmin Humakin nimettynä edustajana verkostossa toimi useiden vuosien ajan yliopettaja, FT Pekka Vartiainen. Hän osallistui ansiokkaasti lukuisiin ENCATC-kongresseihin ympäri Eurooppaa – ja Pekan lisäksi useat Humakin lehtorit ja asiantuntijat ovat olleet mukana ENCATCin toiminnassa eri tavoin. Myös jatkossa olisi tärkeää, että mahdollisimman moni Humakin lehtori ja opiskelija olisi mukana tämän kiinnostavan, varsin nuorekkaan ja tulevaisuusorientoituneen verkoston toiminnassa.

ENCATC ja Unescon MONDIACULT 2025 – globaalia yhteistyötä

Barcelonan-kongressin teki erityisen ajan-kohtaiseksi se seikka, että se linkittyi suoraan Unescon MONDIACULT 2025 -konferenssiin, joka järjestettiin samassa kaupungissa kongressin jälkeen. ENCATC oli aktiivisesti mukana MONDIACULT-prosessissa ja järjestikin 30. syyskuuta 2025 oman sivutapahtumansa otsikolla Culture and education for resilient and inclusive futures. (ENCATC 2025a.)

Tämä sivutapahtuma kokosi yhteen johtavia organisaatioita ympäri maailman keskustelemaan siitä, miten kulttuuri ja koulutus voivat yhdessä voimaannuttaa yhteisöjä vastaamaan maailman moniin kriiseihin – ympäristöhätätilasta sosiaaliseen hajaantumiseen. Keskiössä olivat kulttuuriset oikeudet, perintö, kestävä kehitys ja osallistava tulevaisuus. Tilaisuuteen oli mahdollisuus osallistua etänä, ja se oli mielekäs jatko kongressille.

Ihmisen puolella, kestävä huomisen rakentaja

Barcelonan-kongressissa luodut kontaktit ja saadut oivallukset tukevat Humakin strategista tavoitetta olla ”ihmisen puolella, kestävä huomisen rakentaja” myös kansainvälisessä yhteistyössä. Humak on varmasti oikealla foorumilla, sillä koulutuksen strategiset tavoitteet ovat hyvin yhtenäisiä ENCATCin teemojen kanssa. Humakin strategiset teemat – kestävämpi

maailma, hyvinvoivat yhteisöt, nuoret ja osallisuus sekä kulttuuri muutosvoimana – heijastavat niitä samoja arvoja ja tulevaisuusnäkymiä, jotka nousivat vahvasti esiin myös kongressin keskusteluissa (Humak 2025). Erityisesti ajatus kulttuurista muutosvoimana resonoi suoraan kongressin teeman The Future is Cultural kanssa.

Lähteet:

Calvano, G. (2025). Greening European Music Festivals: Environmental Sustainability Strategies, Practices, and Certification from an Organisational Perspective. University of Barcelona. Haettu 20.11.2025, https://www.researchgate.net/publication/385739836_Greening_European_Music_Festivals_Environmental_Sustainability_Strategies_Practices_and_Certification_from_an_Organisational_Perspective

ENCATC (2025a). Mondiacult 2025, Culture and Education for Resilient and Inclusive Futures. Haettu 20.11.2025, <https://encatc.org/en/news/269-culture-and-education-for-resilient-and-inclusive-futures-our-side-event-at-mondiacult-2025/>

ENCATC (2025b). Congress 2025. Haettu 20.11.2025, <https://encatc.org/en/events/detail/33rd-encatc-congress-the-future-is-cultural-policy-practice-and-education/>

ENCATC (2025c). Awards. Haettu 20.11.2025, <https://encatc.org/en/news/267-encatc-awards-celebrate-role-models-shaping-cultural-policy-practice-education-and-research/>

Humak (2025). Strategia 2025–2030. Haettu 20.11.2025, <https://www.humak.fi/info/strategia/>

Kirjoittaja:

Laura Päiviö-Häkämies, yliopettaja,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Shaping Tomorrow Together:

– Strengthening Well-Being, Community and Youth Work Through Higher Education

Anna-Maija Riutta

Ecological crises, pandemics, polarization, and geopolitical tensions are testing our collective sense of hope for the future. In such times, learning must enable people to connect with communities and society in ways that are empowering and responsible. Belonging, participation, and meaningful relationships are not only crucial for social well-being but they are also the foundation for building sustainable and resilient futures. At Humak University of Applied Sciences, we want to educate humane professionals who can lead a sustainable change. The newly launched bachelor-level degree in community education, Wellbeing and the Futures of Youth and Community Work, positions itself as part of the societal response. By strengthening community building, well-being expertise, future-oriented thinking, as well as competence in youth and community work, the programme contributes to the creation of resilient, inclusive and sustainable communities.

The programme provides a multidisciplinary foundation, combining pedagogical and well-being studies, community development and applied research related to the world of work. Students learn to see how individual well-being, collective resilience and societal structures are connected. They develop skills in analysing social changes, identifying emerging needs, and designing inclusive practices. Graduates are equipped to understand and influence broader systems, such as institutions, policies, cultures, and everyday environments.

Futures thinking is the common thread in the curriculum. Students practise scenario planning, systems thinking, and ethical decision-making to anticipate challenges instead of only reacting to them. These skills allow graduates to imagine alternative possibilities, recognise early signs of change and find solutions that support social, ecological and economic sustainability.

Nature-based learning and environmental well-being are also integrated into the programme. According to the Finnish Institute for Health and Welfare, nature-based approaches have proven particularly impactful for participants living through difficult life circumstances (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2025). In Humak's new programme, students explore how interaction with nature supports mental health, stress regulation, social connection and reflection. They learn to use natural environments in youth and community work to

foster creativity, trust and a sense of belonging, while promoting ecological awareness and responsibility. In this way, individual well-being is linked to broader societal and environmental outcomes.

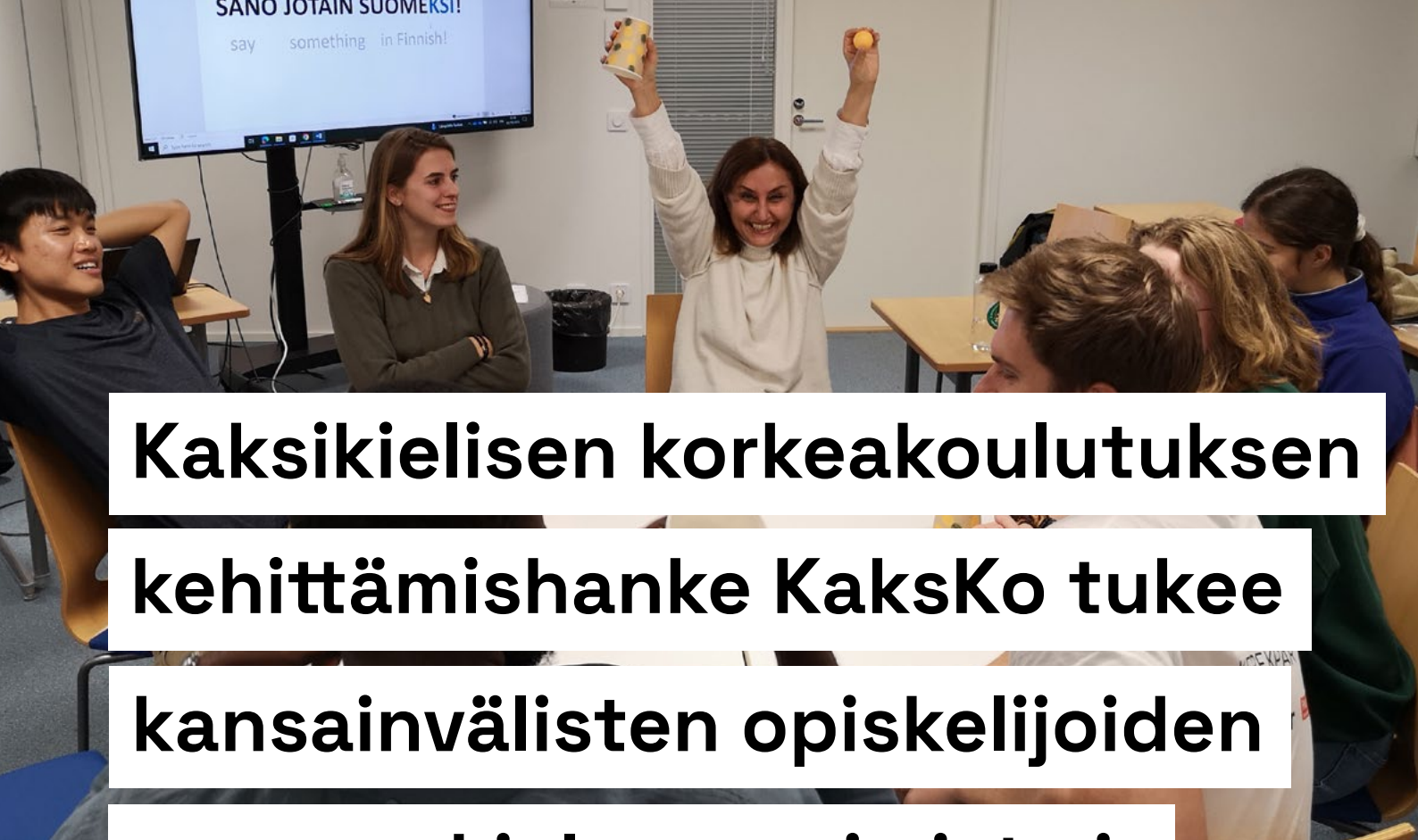
In this era that demands problem-solving, optimism and faith in the future, our graduates are needed across a wide range of sectors: youth services, municipalities, well-being services, schools, community projects, cultural institutions, employment services, private companies, and social innovation initiatives. Ultimately, Wellbeing and the Futures of Youth and Community Work prepares professionals to shape tomorrow together – by building communities in which people can belong, participate and thrive.

Resources

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2025. Luontolähtöisistä menetelmistä ratkaisuja sosiaaliseen kuntoutukseen. Published on 24.10.2025. <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/yhdenvertaisen-osallisuuden-koordinaatio/katsauksia-osallisuuteen-ja-yhdenvertaisuuteen/luontolahtoisista-menetelmista-ratkaisuja-sosiaaliseen-kuntoutukseen>

Author:

Anna-Maija Riutta, Senior Lecturer,
Humak University of Applied Sciences

Kaksikielisen korkeakoulutuksen kehittämishanke KaksKo tukee kansainvälisten opiskelijoiden suomen kielen oppimista ja Suomeen integroitumista

Tero Lämsä

Hyvä suomen kielen taito on avain työllistymiseen ja suomalaiseen yhteiskuntaan integroitumiseen. Kansainvälisten tutkinto-opiskelijoidensa määrän kasvaessa Humak haluaa vahvistaa heidän suomen kielen oppimistaan. KaksKo-hankkeessa kehitetään kaksikielistä pedagogiikkaa ja harjoittelun ohjausta. Syksyllä 2025 suomen kielen oppiminen tuotiin mukaan useille opintojaksoille englannin kielen rinnalle.

Ensimmäiset ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat aloittivat seikkailukasvatuksen opintonsa englanninkielisessä yhteisöpedagogikoulutuksessa vuonna 2018. Tällä hetkellä Helsingin-kampuksella opiskelee reilut sata kansainvälistä opiskelijaa yli 30 maasta. Koska moni heistä toivoo työllistyvänsä Suomeen, kielen oppimisen tuen tarve on kasvussa. Vastataksemme tähän tarpeeseen käynnistimme neljän ammattikorkeakoulun yhteisen KaksKo-hankkeen, jonka tavoitteena on parantaa kansainvälisten opiskelijoiden työllistymismahdolli-

suuksia vahvistamalla suomen kielen oppimista englanninkielisissä tutkinnoissa. Syksyn 2025 aikana olemme pilotoineet kaksikielistä pedagogiikkaa eri opintojaksoilla ja ottaneet ensimmäisiä askeleita suomen kielen oppimista tukevan harjoittelumallin kehittämisessä.

Tutkimusten (Lauronen 2025; Lu & Everson Härkälä 2024; Välimäki, Pitkänen, Niemi & Veijola 2023) mukaan puutteellinen suomen kielen taito on yksi merkittävimmistä tekijöistä, jotka hidastavat kansainvälisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden työllistymistä ja integroitumista Suomeen. Jopa korkeasti koulutettujen on vaikea löytää koulutustaan vastaavaa työtä riittämättömän kielitaidon vuoksi. Myös

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Humakin Adventure Education -tutkinnosta valmistuneille opiskelijoille toteutettu työelämäselvitys antoi viitteitä siitä, että suomen kielen osaamisen puute vaikeuttaa valmistuneiden työllistymistä eikä kielitaidon kehittyminen ohjelman aikana ole täysin vastannut opiskelijoiden odotuksia (Henriksson & Pohjanmäki 2024).

Syyslukukauden piloteissa otettiin ensimmäiset askeleet kielen oppimiseen

Kuluvan syksyn aikana olemme integroineet suomen kielen oppimista lähes kaikkiin ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoiden opintoihin. Urasuunnittelu-opintojakson ja siihen liittyvien valmennuspäivien yhteydessä tarjosimme tukea henkilökohtaisen suomen kielen oppimissuunnitelman (kieli-HOPS) laatimiseen ja kerroimme KaksKo-hankkeen tarjoamista mahdollisuuksista suomen kielen oppimiseen. Lisäksi toimimme selkeästi esiin, mikä merkitys suomen kielen osaamisella on tulevan työllistymisen ja jopa harjoittelupaikkojen löytämisen kannalta. Syyskuun Lapin-vaellukselle opiskelijat saivat konkreettisenä työkaluna mukaansa kielen opettelua tukevan taskusanaston.

Yhteisöpedagogin ammatillisen osaamisen perusteet -opintojaksolla harjoiteltiin yksinkertaisia tervehdyksiä, arjen kielitaitoa ja sanastoa sekä järjestettiin yhteinen työpäivä suomenkielisten tutkinto-opiskelijoiden kanssa. Vaikka opetus oli kokonaan englanninkielistä, päivät aloitettiin hyvää huomenta -toivotuksin ja lopetettiin sanomalla yhdessä: "Näkemiin – nähdään huomenna!" Myös sanat "kahvitauko" ja "lounastauko" sekä niihin liittyvät kysymykset ja kehotukset toistuivat opetuksessa päivittäin. Verkko-oppimisympä-

ristön otsikot kirjoitettiin molemmilla kielillä, ja luentodioihin lisättiin keskeistä ammattisanastoa myös suomeksi. Opetuspäivien päätteeksi järjestetyt toiminnalliset, 45 minuutin mittaiset kielikerhot kokosivat pienen mutta innokkaan joukon opiskelijoita treenaamaan suomen kieltä 1–2 kertaa viikossa. Kampusarkeen liittyviä sanoja sisältävä taskusanasto tuki sanaston oppimista ruokalassa ja kahvitauoilla.

Kielen oppiminen jatkuu harjoitteluissa ja kevään seikkailukasvatuksen opinnoissa

Talvikaudella suuri osa seikkailukasvatuksen opiskelijoista suuntaa ensimmäiseen harjoitteluunsa. Sen yhteydessä tarjoamme sekä opiskelijoille että harjoittelun ohjaajille koulutusta, ohjausta ja tukimateriaalin suomen kielen oppimiseen. Kevätlukukaudella, kun opiskelijat ottavat haltuun kiipeilyn, köysitoiminnan, melonnan sekä seikkailutoiminnan ohjaamisen perustaitoja, he laajentavat myös suomen kielen osaamistaan perehtyen seikkailukasvattajan ammattisanastoon ohjaustilanteissa. Ennen kevään opetuksen alkamista järjestämme Humakin opetushenkilökunnalle koulutusta ja tukea kaksikielisen opetuksen pedagogiseen toteutukseen ja suunnitteluun.

Lähteet

Henriksson, J. & Pohjanmäki, T. (2024). Venturing into the World of Work: Humak Adventure Education Graduate Outcomes Survey. Humak University of Applied Sciences.

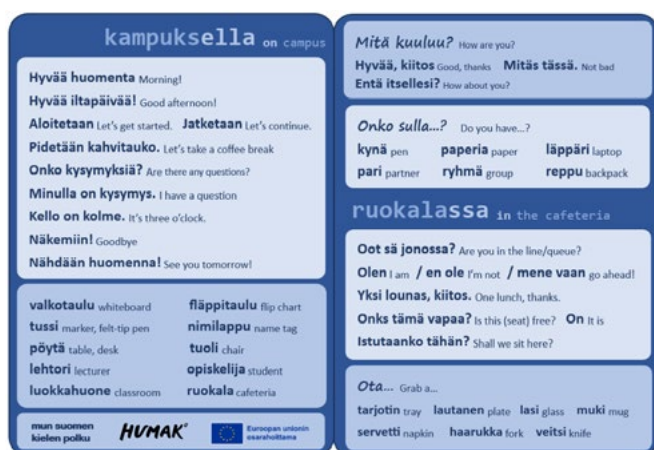
Laurenon, T. (2025). Millä hinnalla? Kansainväliset korkeakouluopiskelijat Suomessa. Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus.

Lu, W. & Everson Härkälä, T. (2024). International student experience of employment integration in Finland. Research in Comparative and International Education. Sage Publications.

Välimäki, M., Pitkänen, V., Niemi, M. & Veijola R. (2023). Kansainväliset osaajat ja Suomi: Mielikuvat, kotoutuminen, työelämä ja tuen tarpeet. Kansainvälisten osaajien Suomi -tutkimushanke.

Kirjoittaja:

Tero Lämsä, lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Kansainväliset

korkeakouluviikot luomassa

yhteisöllisyyttä

- Valmis pakettimatka yhteisöpedagogin kompetensseja
- kohteena Bremen

Miki Mielonen ja Eeva Mäntylä

Millaisia kokemuksia tarttui mukaan kansainväliseltä korkeakouluviikolta Saksasta? Palaamme tässä tekstissä Hochschule Bremenin SocNet98-korkeakouluverkostolle järjestämän kansainvälisen viikon monipuolisiin oppimiskokemuksiin. Samalla nostamme esiin opiskelijaliikkuvuuden kehityssuuntia Humakissa ja ammatillisen kehittymisen mahdollisuuksia kansainvälisissä oppimisympäristöissä.

Bremenin soittoniekat on vanha Grimmin veljesten satu aasista, kukosta, kissasta ja koirasta, jotka yhdistävät voimansa ja lähtevät paremman elämän toivossa kohti Bremeniä. Bremenissä eläimet häätävät rosvot majatalosta, asettuvat itse talon asukeiksi ja elävät onnellisempina elämänsä loppuun. Huhtikuussa 2025 myös Humakista lähti 14 soittoniekan joukkue kohti Bremenin kansainvälistä korkeakouluviikkoa: 12 yhteisöpedagogiopiskelijaa eri kampuksilta ja verkkotutkinnosta sekä kaksi lehtoria. Rosvoja ei matkan varrella onneksi vastaan tullut eikä ketään tarvinnut häätää

majapaikoistaan. Sen sijaan saimme nauttia saksalaisesta vieraanvaraisuudesta ja hyvin organisoidusta ohjelmasta koko viikon ajan.

Bremenin-viikko oli yksi SocNet98-verkoston järjestämistä kansainvälisistä korkeakouluviikoista keväällä 2025. SocNet98 on eurooppalaisten korkeakoulujen sosiaalityön verkosto, ja sen jäsenet ovat järjestäneet kansainvälisiä korkeakouluviikkoja eri puolilla Eurooppaa jo vuodesta 1998 lähtien. Korkeakouluviikko tarjoaa mahdollisuuden opiskella 3 opintopistettä sosiaalityön sisältöjä eri korkeakouluissa ja sa-

malla verkostoitua sosiaalityötä opiskelevien eurooppalaisten opiskelijakollegojen kanssa.

Monipuolisia oppimiskokemuksia

Bremenin-viikon teemana oli kestävä ja ekososiaalinen sosiaalityö. Lehtorit ja opiskelijat olivat valmistelleet monipuolisen viikko-ohjelman mielenkiintoisine vierailukohteineen, luentoineen ja työpajoineen – vapaa-ajan aktiviteetteja unohtamatta. Kysyttäessä viikon merkityksestä moni Humakin opiskelija korosti viikon vahvistaneen omaa koulutus- ja ammatinvalintaa. Kiinnostavaa oli, että viikon koettiin vahvistaneen kiinnittymistä ja yhteenkuuluvuutta myös omaan korkeakouluun. Lyhyessä ajassa kasvoi myös itsevarmuus käyttää englantia, tutustua uusiin ihmisiin sekä tuoda esiin omia näkökulmia vieraassa ympäristössä. Verkottutuksen opiskelijoille viikko oli tarjonnut kokemuksen oikeasta opiskelijaelämästä, kun muutoin opiskellaan ainoastaan kotona eikä kosketuspinta Humakiin ja opiskelukavereihin ole erityisen tiivis. Myös heillä yhteys Humakiin oli vahvistunut.

Kaikille AMK-tutkinnoille yhteinen kansainvälisyys- ja monikulttuurisuusosaaminen voi vahvistua myös kotimaassa, mutta opiskelijat korostavat usein matkalle lähtemisen merkitystä. ”Mielestäni jokaisen opiskelijan tulisi kerran opintojensa aikana lähteä ulkomaille jollekin jaksolle, sillä se avaa silmiä ja lisäksi pääsee puhumaan englantia ja tapaa hieman eri tavoin ajattelevia saman alan ihmisiä. Tämä tuottaa herkullisia keskusteluja”, muotoilee verkottutkintoa Humakissa suorittava Rosa Virtanen.

Lyhyet liikkuvuudet kasvussa

Koronapandemian jälkeen korkeakouluopiskelijoiden kansainväliset vaihdot ovat Suomessa jälleen kasvussa mutta eivät vielä palautuneet vuoden 2018 tasolle. Myös Humakissa suunta on sama, ja Erasmus+-liikkuvuudet ovat kasvaneet tasaisesti. Vuosi 2025 on ollut vilkas. Pelkästään kevätlukukauden 2025 aikana toteutui yhteensä 55 liikkuvuutta, mikä on enemmän kuin vuosina 2022–2024 yhteensä.

Liikkuvuuksien kasvu selittyy erityisesti lyhyiden intensiivikurssien eli BIP-viikkojen suosiolta. Kevätlukukaudella 2025 Humakin 45 yhteisöpedagogiopiskelijaa ja 7 lehtoria osallistui BIP-viikkoihin viidessä eri maassa. Pitkien opiskeluvaihtojen ja ulkomaanharjoittelujen määrät ovat puolestaan pysyneet suhteellisen tasaisina. Lukuvuonna 2024–2025 pitkiä liikkuvuu-

sia toteutui yhteensä 27, joista 14 oli opiskeluvaihtoja ja 13 harjoitteluja ulkomailta. Monissa ammattikorkeakouluissa liikkuvuusjaksot ovat silti yhä harvinaisia. Vaihtopaikkoja on edelleen hyvin tarjolla, eikä kilpailu niistä ole kiristynyt.

Vaikka kansainväliset korkeakouluviikot ovat kasvattaneet hienoisesti suosiotaan, kokemuksen soisi ihan jokaiselle opiskelijalle. Opiskelujaksot tarjoavat lyhyessä ajassa mahdollisuuksia verkostoitua kansainvälisten opiskelijakollegoiden kanssa, tutustua eri maiden kulttuureihin, opiskella englanniksi ja nähdä maailmaa Suomen rajojen ulkopuolella. Vaikka yhteinen opiskelu tiivistyy vain viiteen päivään, parhaimmillaan viikko tarjoaa elinikäisiä muistoja, ystävyyksiä ja uusia ajatuksia. Nykypäivänä, opiskelun ollessa yhä itsenäisempää ja verkkopainotteisempaa, moni opiskelija kaipaa yhteisöllisyyden kokemuksia ja mahdollisuuksia opiskella yhdessä. Kansainväliset viikot leirinomaisine ohjelmineen tarjoavatkin parhaimmillaan juuri tätä.

Lähteet:

Humalamäki, N. (2025). Katsaus Erasmus+ -liikkuvuuksiin. [Ei julkaistu].

Opetushallitus (2023). Korkeakouluopiskelijoiden ulkomaanjaksojen määrä nousi, mutta ei vielä koronaa edeltävälle tasolle. Haettu 24.11.2025 <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2023/korkeakouluopiskelijoiden-ulkomaanjaksojen-maara-nousi-mutta-ei-viela-koronaa>

Huusko, M. & Nurkka, N. (2025). Opiskelija, olisiko aika lähteä kansainväliseen vaihtoon? Haettu 24.11.2025 <https://www.karvi.fi/fi/ajan-kohtaista/blogi/opiskelija-olisiko-aika-lah-tea-kansainvaliseen-vaihtoon>

SocNet98. (n.d.). About us. Haettu 30.10.2025 <https://www.socnet98.eu/about-us/>

Kirjoittajat:

Miki Mielonen, lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Eeva Mäntylä, lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

The Pullakahvit event combined individual reflection with group dialogue. Students first captured their ideas on Post-it notes, ensuring every perspective was included in the group discussion.

Building

an International Humak

Together with Students

Hilde Lehtonen

Co-creation as a Strategic Approach to International Development

How do we ensure that international students' voices genuinely shape institutional development instead of remaining on the margins? At Humak, student participation is embedded in the pedagogical development programme (2025–2028) and thus also in Theme 3 focusing on internationality. This strategic commitment translates into practice through multiple engagement channels: alongside systematic surveys for all students, such as course feedback, the equality and non-discrimination survey and a special survey targeted for international students in the 4Q collaboration, we intentionally create spaces for informal dialogue where students and staff co-create solutions together.

The “Pullakahvit and Conversations about International Student Experience” event on 8 October 2025 exemplified this approach. Eighteen international students gathered at

the Helsinki Campus for an afternoon combining the Finnish coffee tradition with collaborative ideation. Organised in collaboration with Student Union HUMAKO, the event addressed two key areas: support and guidance at study commencement, as well as community building activities at Humak.

Why Informal Dialogue Matters Alongside Surveys

While survey-based feedback provides valuable data, dialogue-based methods offer distinct benefits for higher education institutions developing international services. Informal dialogue events enable a deeper exploration of experiences, allow students to build on each other's ideas, and create space for unexpected insights that structured questionnaires might miss. Equally importantly, these gatherings function simultaneously as feedback channels and community-building opportuni-

Students presenting their ideas to the group during the Pullakahvit event. The relaxed lounge setting fostered collaborative discussion and co-creation.

ties, fostering authentic connections between students and staff, and among the students themselves.

As an example, the Pullakahvit event offered us both specific feedback on orientation practices and enthusiastic suggestions for cultural activities – from open mic nights celebrating diversity to winter sports introducing Finnish traditions. Students appreciated the existing support while also identifying concrete improvement areas, particularly regarding English-language communication and system guidance. At the same time, the event provided a space for students to build a sense of belonging, share their views and enjoy coffee and cinnamon buns together.

From Dialogue to Action

For student engagement to remain meaningful, institutions must demonstrate how input translates into action. Feedback from students who participated in the Pullakahvit event directly informs the development initiative of Theme 3. An action plan is currently under development, with some initiatives being launched during the current academic year. Orientation feedback will shape next year's welcoming programming and initial coaching.

This combined approach of building an international Humak together with students

demonstrates that integrating systematic data collection with informal dialogue creates richer understanding, embedding student participation in strategic programmes ensures sustainability, and that demonstrating concrete follow-up maintains engagement and trust. The dialogue continues, and updates on implemented actions will be shared over the coming months. Our aim is to actively involve students in concrete development initiatives. For instance, we will develop information specifically targeted at new students based on the feedback received, and students will be involved in planning new platforms. The plan is also to make the Pullakahvit gathering into an annual tradition. Thus, co-creation is not a single event but an ongoing commitment

Read more about Humak's pedagogical development programme in Finnish: Nurkka, N. & Marjanen, P. 2025. [Humakin valmennuspedagoginen ohjelma 2025-2028 vahvistaa tulevaisuuden osaamista ja yhteisöllisyyttä.](#)

Author:

Hilde Lehtonen, Education Planner,
Humak University of Applied Sciences

Työelämä kutsuu - Humak vastaa

Sikke Leinikki ja Jarmo Röksä

”Mitä sellaista työnantaja saa työnhakijalta, mitä ei saa tekoälyltä?”

Tietokirjailija ja futuristi Perttu Pölösen provosoiva kysymys käynnisti syksyllä ensimmäisessä työelämäfoorumissamme innostuneen keskustelun. Keskustelussa kirkastui, että työelämä tarvitsee kumppaneita, jotka ymmärtävät sekä koulutuksen että käytännön haasteet.

Tähän Humak vastaa uudella tavalla. Vuoden 2025 alusta toiminut liiketoimintayksikkö tuo työelämän kehittämisen – yhden ammattikorkeakoulun ydintoiminnoista – uudelle tasolle. Tavoitteena on tuottaa työelämälle sen kaipaamia palveluita taloudellisesti kannattavasti vahvistaen samalla siltoja, joiden kautta opiskelijamme pääsevät ratkomaan aitoja työelämän haasteita.

Täsmäosaamista muuttuvaan työelämään

Työelämä ei kaipaa pelkkiä tutkintoja – se tarvitsee konkreettista, osoitettavaa osaamista. Siksi luomme uudenlaisia tapoja kehittää ja osoittaa ammatillisuutta.

Työyhteisövalmentajan sertifikaatti tarjoaa kehittämismenetelmien opetuksen ohella ohjauksen omaan kehittämisprojektiin. Sertifikaatti todistaa osaamisen, joka näkyy arjessa. Jatko-
na tälle tulee vuonna 2026 tarjolle myös työyhteisökehittäjän diplomikoulutus.

Tampereen ammattikorkeakoulun kanssa käynnistämme Uudistava työnhajaaja -koulutuksen ammatillisille, jotka haluavat rakentaa kestävä, inhimillistä työelämää. Tarjolla on myös Kuukoistava työyhteisö -valmennuspaketti. Lisäksi avoimen ammattikorkeakoulun verkkokaupasta löytyy monenlaisia täsmätuotteita, esimerkiksi luontokasvatuskoulutuksia, jotka ovat herättäneet runsaasti kiinnostusta.

Humakin lehtori Kati Tikkamäki keskustelemassa osallistujien kanssa työelämäfoorumissa.
Kuva: Emma-Karoliina Reponen.

Polkuja korkeakouluun

Haluamme olla aktiivisesti mukana nostamassa Suomen koulutusastetta. Olemme rakentaneet toimivat polkuopinnot kaikkiin Humakissa myönnettäviin tutkintoihin ja teemme yhteistyötä muun muassa Murikka-opiston ja JHL-opiston kanssa polkuryhmien ohjauksessa.

Väyläyhteistyö toisen asteen oppilaitosten kanssa laajenee: väyläopinnoissa toisen asteen opiskelija suorittaa 30 opintopistettä korkeakouluopintoja ja voi hakeutua meille erillishaussa. Tässä työssä avainasemassa on lehtori Minna Rajalin.

Kaiken tämän onnistuminen edellyttää saumatonta yhteistyötä koulutuksen, opetuksen ja liiketoiminnan välillä. Etenemme yhteisellä tavoitteella yhteisiin ratkaisuihin.

Näkyvyyttä ja verkostoja

Liiketoimintayksikkö ja viestintäyksikkö ovat olleet aktiivisesti liikkeellä. Educa, Kuntamarkkinat, UusioUra-tapahtuma, rekrytointimessut ja TYÖ2030-tilaisuudet ovat tuoneet näkyvyyttä ja tiivistäneet työelämäsuhdettamme. Samalla olemme oppineet lisää työelämän tarpeista ja laajentaneet verkostojamme.

Verkostot ovat avain menestykseen julkisen sektorin tarjouskilpailuissa. Olemme osallistuneet tarjouskilpailuihin, ja sijoituksemme paranee koko ajan. Vaikka voittoa ei vielä ole tullut, olemme päässeet neuvottelemaan uudenlaisista yhteistyön tavoista. Oppimisprosessi on käynnissä.

Myös aluetoiminta tiivistää työelämäsuhdetta – Kuopion kaupungin kanssa solmittu kumppanuussopimus on hyvä esimerkki paikallisiin tarpeisiin vastaamisesta.

Yhdessä eteenpäin

Kun työelämäsuhde tiivistyy, kaikki voittavat. Voimme tarjota opiskelijoillemme aitoja työelämän haasteita, ja työelämä saa kumppanin, joka ymmärtää muutoksen pyörteet. Ja me kaikki pysymme mukana niissä keskusteluissa, jotka todella merkitsevät.

Dialogi jatkuu, samoin tarjonnan kehittäminen.

Kirjoittajat:

Sikke Leinikki, liiketoimintapäällikkö,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Jarmo Röksä, myyntipalvelupäällikkö,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Kun osaaminen

rakennetaan yhdessä

– Ensimmäisen sertifikaattikoulutuksemme tuotteistaminen

Jarmo Röksä ja Sikke Leinikki

Työelämä muuttuu tällä hetkellä nopeammin kuin koulutusjärjestelmä ehtii mukautua. Muutosten tahti näkyy työpaikkojen arjessa: vastuut vaihtuvat, roolit elävät ja osaamista kertyy tilanteissa, joita aiempi koulutuspolku ei ole ennakoanut. Tämä työssä syntyvä osaaminen jää helposti näkymättömäksi. Aiemmassa artikkelissamme nostimme esiin tarpeen löytää keinoja, joilla työelämässä hankittu osaaminen voitaisiin tehdä tunnistettavaksi ja uskottavasti todennettavaksi – mieluusti tavalla, joka hyödyttää sekä organisaatiota että yksilöä.

Korkeakouluilla on tilanteessa kaksijakoinen rooli. Perinteisen tutkintokoulutuksen lisäksi meidän on yhä useammin vastattava nopeasti muuttuviin osaamistarpeisiin. Aloite työyhteisövalmentajan sertifikaatista syntyikin työ-

elämän suunnasta: organisaatiot kertoivat tarvitsevänsä ammattilaisia, joilla on kyky kehittää yhteisöjä, tukea muutosta ja rakentaa toimivaa yhteistyötä. Tätä osaamista on kertynyt työn ohessa jo pitkään, mutta sen näkyväksi tekemi-

seen ei ole ollut selvää tapaa. Osaajia oli vaikea löytää eivätkä hakijat tienneet, miten he voisivat sanallistaa tai todentaa osaamisensa.

Työelämätarpeesta asiantuntijoiden työpöydälle

Sama havainto toistui keskusteluissa omien asiantuntijoidemme kanssa. Työelämän tarpeet eivät kohdistuneet yksittäisiin menetelmiin vaan kokonaisuuteen: tiedolliseen ymmärrykseen, ohjaus- ja vuorovaikutusosaamiseen sekä kykyyn viedä aitoja työpaikan kehittämisprojekteja eteenpäin. Huomattiin, että nämä elementit voitaisiin yhdistää uudennlaiseksi koulutuskokonaisuudeksi, joka palvelisi sekä organisaatioita että opiskelijoita.

Tuotteistusprosessissa keskeinen ajatus oli, että uusi koulutus rakennetaan aidosti työelämän lähtökohdista. Ensimmäinen tehtävä oli tunnistaa, millaista täsmäosaamista työpaikoilla todella tarvitaan ja miten se yhdistyy korkeakoulujen tarjoamaan oppimiseen. Samanaikaisesti analysoitiin olemassa olevia opintojaksoja ja niiden ydinsisältöjä: mitä teoreettista pohjaa tarvitaan, millaista ohjausosaamista on jo olemassa ja miten nämä voitaisiin liittää työpaikkojen todellisiin kehittämistilanteisiin. Samalla mietittiin, mitä uusia sisältöjä osaamisen todentamiseksi tarvitaan.

Näiden vaiheiden pohjalta rakentui koulutuksen peruslogiikka. Sen sijaan, että koulutus koostuisi yksittäisistä, irrallisista elementeistä, tavoitteeksi asetettiin kokonaisuus, joka yhdistää teoriaa, ohjausosaamista ja käytännön työelämäprojekteja.

Tavoite ja kohderyhmä tarkentuivat tuotteistamisen aikana

Kun tuotteistaminen eteni, koulutuksen laajuus, painopiste ja kohderyhmä tarkentuivat. Sertifikaattikoulutus rakennettiin tukemaan sekä työyhteisöjen akuutteja kehittämistarpeita että opiskelijoiden omia tavoitteita. Koulutuksen ytimeen nostettiin käytännön kehittämisprojekti, jossa jokainen osallistuja vie eteenpäin oman organisaationsa tai työyhteisönsä projektia.

Opiskelijan kannalta koulutuksen arvo syntyy kahdesta asiasta: kehittämisprojekti tuottaa vaikutuksia suoraan hänen työpaikalleen ja sertifikaatti mahdollistaa sen, että myös muut näkevät ja tunnistavat hänen osaamisensa. Osaaminen ei enää jää kokemuksen varaan

vaan muuttuu todennettavaksi ja vertailukelpoiseksi.

Sertifikaatti konkretisoi työelämän viestimää muutosta. Tutkintojen rinnalle tarvitaan joustavia, käytännönläheisiä ja nopeasti päivittyviä osaamiskokonaisuuksia. Sertifioitu työyhteisövalmentaja osaa suunnitella kehittämisprosesseja, sanallistaa niiden vaikutuksia ja tukea organisaatioita muutoksessa. Se on osaamista, jota tarvitsee lähes jokainen työyhteisö.

Kirjoittajat:

Jarmo Röksä, myyntipalvelupäällikkö,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Sikke Leinikki, liiketoimintapäällikkö,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Liiketoimintayksikön sadonkorjuukausi alkaa

Jarmo Röksä

Vuoden 2025 alussa perustetun uuden liiketoimintayksikkömme tehtävä on tuoda korkeakoulun osaaminen entistä käytännöllisemmin työelämän käyttöön. Rakennamme palveluja, jotka vahvistavat yhteisöjen toimintaa, tukevat johtamista ja kehittävät organisaatioiden vuorovaikutus- ja oppimiskulttuuria.

Tarjoamme sekä nopeasti toteutettavia palveluja että laajoja koulutusohjelmia ja tutkimusperusteisia asiantuntijapalveluita – kaikki selkeästi tuotteistettuina ja helposti ostettavina.

Kasvun ensimmäiset hedelmät – uudet palvelumme

Ensimmäinen toimintavuosi on ollut uuden rakentamisen ja palveluiden tuotteistamisen aikaa. Seuraavaksi keskitymme siihen, että nyt

kasvussa olevat palvelut juurtuvat työelämän käyttöön ja tuottavat konkreettista hyötyä organisaatioille.

Uudistava työnohjaaja (60 op, yhdessä TAMKin kanssa)

Syvällinen mutta käytännönläheinen kaksivuotinen koulutusohjelma, joka valmentaa työnohjaajia tukemaan yksilöitä ja työyhteisöjä muutoksissa, kuormituksen hallinnassa ja reflektiivisessä työotteessa. Ohjelma tuo organisaatioihin uudenlaista työhyvinvoinnin osaamista ja pitkäjänteistä kehittämistä.

Kukoistava työyhteisö – valmennus ja mikrokurssi

Kevyt mutta vaikuttava tapa parantaa tiimin palautekulttuuria, yhteistä oppimista ja arjen vuorovaikutusta. Soveltuu koko henkilöstölle ja toimii hyvänä aloituksena laajemmalle kehittämiselle.

Työyhteisövalmentaja – sertifikaattikoulutus (20 op)

Ketterä kehittäjäkoulutus, joka antaa esihenkilöille ja asiantuntijoille valmiuksia fasilitoida muutostilanteita, parantaa tiimien vuorovaikutusta ja rakentaa psykologisesti turvallista kulttuuria. Jokainen osallistuja toteuttaa oman kehittämisprojektin työyhteisössään.

Kasvupaja – osallistava työprosessien kehittämisen malli

Kasvupaja kokoaa henkilöstön ja organisaation johdon samaan pöytään ratkomaan arjen kehittämiskohteita. Malli soveltuu erityisesti tilanteisiin, joissa prosessit kaipaavat selkeytystä, yhteistyö tiivistämistä tai palvelupolku päivitystä. Kasvupajaan on mahdollista liittää mukaan tutkinto-opiskelijoitamme esimerkiksi opinnäytetyöprojektein.

Monikulttuurinen kohtaaminen – työpajat ja koulutukset

Käytännönläheisiä, vuorovaikutteisia työpajoja monikulttuurisiin asiakas-tilanteisiin, palveluihin ja työyhteisöihin. Pääosassa ovat kulttuurisen kompetenssin perustaidot, saavutettavuus, tulkkauksen hyödyntäminen sekä kulttuurien välinen vuorovaikutus.

Asiantuntijamme puhujina ja kouluttajina

Humakin asiantuntijat ovat tilattavissa seminaareihin, työpajoihin, koulutuksiin ja kehittämispäiviin. Teemoja ovat muun muassa työhyvinvointi, yhteisöllisyys, johtaminen, digipedagogiikka, vapaaehtoistyö, nuorisotyö, saavutettavuus, kulttuuri-tuotanto, tapahtumien kehittäminen sekä viittomakieli- ja kommunikointiosaaminen.

Kuvakommunikaatio – käytännön taidot arjen vuorovaikutukseen

Koulutuspaketti, joka antaa hyvät valmiudet kuvien ja visuaalisten tukikeinojen hyödyntämiseen eri-ikäisten ja erikielisten asiakkaiden kanssa. Eriytyisen hyödyllinen opetukseen, hoivaan, varhaiskasvatukseen ja sosiaalialalle.

Tukiviittomilla tuettu vuorovaikutus

Käytännönläheinen koulutus tukiviittomien käyttöön arjen tilanteissa, joita ovat esimerkiksi opetus, kasvatus, asiakastyö ja perheiden tukeminen. Sopii organisaatioille, joissa kohdataan moninaista kielellistä ja kommunikatiivista tarvetta.

Sählingistä seesteiseen arkeen – arjen selkeyttämisen malli

Valmennus, joka auttaa organisaatioita ja tiimejä jäsentämään arjen työskentelyä, työn kuormitustekijöitä ja priorisointia. Kokonaisuus sopii erityisesti organisaatioille, joissa muutos, kiire tai henkilöstön kuormitus näkyy arjessa.

Hankearviointi ja tutkimuspalvelut

Tarjoamme soveltavaa tutkimusta, arviointia ja selvityksiä. Palvelu sisältää vaikuttavuusarvioinnit, hankkeiden ulkoiset arvioinnit, kysely- ja haastattelututkimukset sekä käytännönläheiset suositukset kehittämis-toimenpiteiksi.

Kokeneisto – senioriasiantuntijaverkosto

Kokeneisto kokoaa Humakin entisiä asiantuntijoita ja henkilöstö-alumneja, jotka tarjoavat asiantuntijatyötä, mentorointia, koulutuksia ja projektitukea. Verkosto tarjoaa organisaatioille kokeneiden osaajien joustavaa, kustannustehokasta asiantuntijuutta.

Työ jatkuu

Laajennamme palveluvalikoimaa vahvasti myös tulevaisuudessa vuorovaikutuksessa työelämäkumppaneidemme kanssa. Valmisteilla on uusia sertifikaatteja sekä uusia yhteistyökoko- naisuuksia ja koulutuspalveluita kumppanior- ganisaatioiden kanssa.

Kirjoittaja:

Jarmo Röksä, myyntipalvelupäällikkö,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Tapahtumatuotannon koulutus rakennettiin työelämän tarpeesta

Jonna Aakkula ja Sanna Pekkinen

Humanistinen ammattikorkeakoulu alkaa kouluttaa syksyllä 2026 tapahtumatuottajia uudessa osaamisprofiilissa Kulttuurituottaja (AMK), tapahtumatuotanto. Haku opintoihin on kevään 2026 yhteishaussa. Koulutus toteutuu monimuoto-opetuksena Humakin Helsingin-kampuksella.

Opintojen avulla opiskelija rakentaa itselleen monipuolisen ammattitaidon, joka antaa valmiuksia erityisesti tapahtumatuotannon suunnittelu-, asiantuntija- ja hallintotehtäviin sekä vastuullisten, vaikuttavien ja elämyksellisten tapahtumien toteuttamiseen. Alan työllisyysnäkymä on kasvava. Tapahtumatuotannot ovat vaihteleva, elämyksellinen työkenttä.

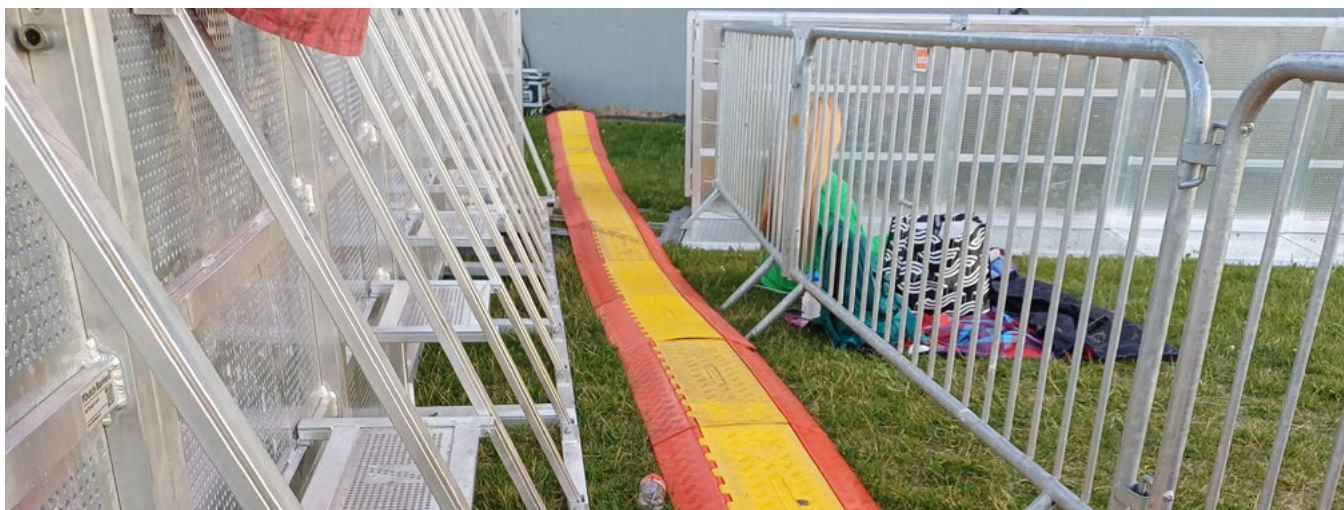
Koulutussisältöjen suunnittelua yhdessä työelämän kanssa

Tapahtumatuotannon koulutusprofiilin opintosisältö on rakennettu yhteistyössä työelämän ja oppilaitoksen kesken. Tietoa työelämän osaa-

mistarpeista on koottu esimerkiksi hankkeista, verkostoista ja opiskelijoidenkin toimesta.

Humak-opiskelijat ovat tuottaneet merkittävän aineistopankin alan osaamistarpeista: Osana kulttuurituottajaopintojen viimeistä työelämäharjoitteluaan he tekevät harjoittelupaikassaan osaamistarvekyselyn. Näin on muodostunut satoja alan työpaikkoja kattava aineisto, josta on voitu luokitella ja analysoida niitä osaamistarpeita, joihin voidaan nyt vastata tapahtumatuotannon koulutusprofiililla.

Tapahtumateollisuus-foorumissa 2024 järjestettiin työpaja, jossa kerättiin alan toimijoilta ajatuksia siitä, millaista osaamista työelämäs-

sä tarvitaan. Tätä työtä jatkettiin, kun ESR-rahoitteinen Tuottajakeskus Living Lab -hanke fasilitoi Tapahtumateollisuus NYT -seminaarissa vuonna 2025 alan ammattilaisille työpajan, jossa työstettiin tuotantoammattilaisen määritelmää ja tuottajaosaamisen sanoittamista. Työpajassa pohdittiin tuotantoammatillisuutta suorittavalla, asiantuntija- ja johtavalla tasolla. Jokaista kategoriasta työstettiin tehtävien ja työn sisältöjen, tittelien ja työnimikkeiden sekä työssä tarvittavien taitojen ja osaamisen näkökulmista. Asiantuntijataso tunnistettiin AMK-tutkintoa vastaavaksi tasoksi.

Työpajan tuloksena todettiin, että asiantuntijatason tuottajan tehtävät ovat monipuolisia ja vaativat laaja-alaista osaamista ja tuotannon hallintaa. Keskeisiä taitoja ovat projektinhallinta ja koordinointi, viestintä, yhteistyötaidot, lupa- ja sopimusosaaminen sekä taloushallinnon osaaminen. Johtaminen ja esihenkilötyö korostuvat erityisesti tiimin jäsenten ohjauksessa ja esihenkilövastuussa. Tekninen erityisosaaminen ja luovuus takaavat sen, että ideat konkretisoituvat turvallisiksi tuotannoiksi. Ongelmanratkaisukyky korostuu, kun tuottajan on kyettävä tekemään nopeita ja innovatiivisia päätöksiä. Stressinsietokyky ja itsenäisyys näkyvät erityisesti kiireisissä ja paineenalaisissa tilanteissa. Erityisosaaminen, kuten sopimuskäytänteiden ja riskien hallinta, täydentää tuottajan ammattitaitoa ja varmistaa projektien hallinnan. Työpajan anti loikin hyvän rungon profiiliin kehittämistyölle.

Tapahtumatuottaja-profiilin puolivalmis opetussuunnitelmaluonnos vietiin syksyllä 2025 käsiteltäväksi Tapahtumateollisuus ry:n koulutusryhmään, jossa on monipuolinen edustus tapahtuma-alan toimijoita. Näin opetussuunnitelmaa saatiin vielä loppuvaiheessakin muokattua työelämästä nousseiden toiveiden mukaisesti.

Verkostot toivat lisätietoa suunnitteluun

Koulutuksen kentällä on tärkeää, että eri oppilaitokset voivat keskinäisen kilpailun sijaan täydentää toistensa osaamispalettia. Tämä varmistaa, että tarjolla on kaikille tapahtuma-alasta kiinnostuneille hakijoille tai jo alalla toimiville sopivia koulutuspolkuja.

Kulttuurituottaja (AMK), tapahtumatuotanto -profiilin opetussuunnitelmatyössä tausta-aineistona hyödynnettiin muun muassa markkinakartoitusta siitä, millaista tapahtuma-alan koulutusta muut oppilaitokset Suomessa toteuttavat. Tärkein oivallus oli se, että alalta on puuttunut geneerinen tapahtuma-alan koulutus, joka antaisi monipuoliset valmiudet tapahtuma-alan asiantuntijatehtäviin. Tähän tarpeeseen lähdemmekin uudella profiililla vastaamaan.

Opiskelijakunta HUMAKOn kommentit opetussuunnitelmaan liittyivät opintojen aikaisen työelämäverkoston rakentamiseen ja harjoittelujen mahdollistamaan osaamisen kasvuun käytännössä. Osaamisprofiilissa on mahdollista suorittaa harjoittelua kaikkiaan 50 opintopistettä. Lisäksi useammassa opintojaksossa on hyvät mahdollisuudet tiiviiseen työelämäyhteistyöhön.

Kuvat: Jonna Aakkula

Kirjoittajat:

Jonna Aakkula, FM, Trad. AMK, AmO, lehtori/tutkintovastaava, kulttuurituotanto, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Sanna Pekkinen, FL, koulutuspäällikkö, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Uusi Humak Master

Ulla Luukas ja Arto Lindholm

Syksyllä 2026 käynnistyy uudistunut Humak Master -koulutus, joka yhdistää yhteisöpedagogikoulutuksen, kulttuurituotannon ja tulkkauksen. Koulutusohjelmien uudet nimet – yhteisöjen kehittäminen, kulttuurituotannon kehittäminen ja tulkkaustoiminnan kehittäminen – korostavat entistä vahvemmin niiden kehittämisorientaatiota. Tutkintonimikkeet eivät muutu. Uudistus koskee sisällöllisiä, pedagogisia ja viestinnällisiä ratkaisuja. Parhaillaan toteutettavassa verkkosivu-uudistuksessa Humak Master nostetaan markkinointiviestinnän keskiöön.

Yksinkertaistaminen ja modulaarisuus

Uudistuksen keskeinen elementti on opetus-suunnitelman rakenteen yksinkertaistaminen. Kaikille koulutuksille on määriteltä omat syventävät opintonsa, minkä lisäksi opiskelijat valitsevat yhden tai kolme opintomoduulia tutkinnon laajuudesta riippuen. Tulkkauksen opiskelijat tekevät osan opinnoistaan yhdessä Diakin kanssa.

Merkittävä muutos on luopuminen osaamiskärkikeskeisestä ajattelusta. Sen sijaan Humakin arvomaailma ja erityisyys on rakennettu jokaisen moduulin ja opintojakson näkökulmaan. Tämä on tehnyt opintojaksoista geneerisempiä, mikä on linjassa yleisen koulutuspolitiikan trendien kanssa. Geneerinen lähestymistapa antaa opiskelijoille siirrettäviä taitoja, jotka sopeutuvat muuttuviin työelämän tarpeisiin ja mahdollistavat syvemmän ymmärryksen kehittämisen, johtamisen ja ennakkoinnin.

Verkostoyhteistyön syventäminen

Humak lisää yhteistyötä muiden ammattikorkeakoulujen kanssa. Diak toteuttaa kaksi opintojaksoa Humakille, Humak puolestaan tarjoaa kaksi jaksoa Diakin opiskelijoille. Tämä on järkevää yhteistyötä, sillä verkkotutkintoja toteuttavat ammattikorkeakoulut tarjoavat varsin paljon samankaltaisia opintojaksoja.

Jatkossa yhteistyö jatkuu neljän ammattikorkeakoulun (Arcada, KAMK, Diak ja Humak) muodostamassa verkostossa, mikä järkeistää työnjakoa entisestään. Tämä strateginen lä-

hestymistapa konkretisoituu suunnitelmissa englanninkielisestä kriisinkestävän yhteiskunnan koulutuksesta, jonka on tarkoitus käynnistyä vuonna 2028.

Menetelmäosaamisen vahvistaminen

Merkittävä uudistus on erillisen opintojakson luominen menetelmäopinnoille. Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmät -opintojakso korjaa pitkäaikaisen puutteen Humakin koulutustarjonnassa. Humak oli aiemmin poikkeus ylempien tutkintojen kentällä, sillä sen tutkintoihin ei sisältynyt lainkaan kehittämistyön menetelmien opintojaksoja. Uudet menetelmäopinnot ovat yhteisiä kaikille kolmelle koulutusohjelmalle.

Menetelmäopinnot tärkeys korostuu jatkossa entisestään, kun AMK-tohtorin tutkintoa ajetaan Suomessa voimakkaasti eteenpäin. Tohtorikoulutuksen käynnistyminen on todennäköistä 2030-luvun alkupuolella. Koska AMK-tohtoriopinnot tulevat olemaan huomattavasti käytännönläheisempiä kuin perinteiset yliopiston tohtorikoulutukset, selvästi akateemisista menetelmistä erottuvat menetelmäopinnot muodostavat tärkeän osan uudistusta.

Opinnäytetyöt uudelle uralle

Humak Masterissa uudistuvat myös opinnäytetyökäytännöt. Humak siirtyi syksyllä 2025 suosimaan paritöitä yksilötöiden sijaan. Vastoin odotuksia uudistus käynnistyi hyvin, ja heti ensimmäisenä vuonna noin 20 prosenttia opinnäytetöistä oli pari- tai pienryhmätöitä.

Muutos on perusteltu, sillä ajatus opinnäytetyön yksilöllisyydestä periytyy yliopistosta – vuosikymmenten ja -satojen takaa. Tutkimuksellista kehittämistyötä tehdään lähtökohteisesti tiimeissä, joten parityö sopii Humakin opinnäytetyömuodoksi paremmin.

Edelläkävijänä tulevaisuuteen

Tulevaisuuden työelämä vaatii kykyä toimia kompleksisuudessa, epävarmuudessa ja jatkuvassa muutoksessa. Organisaatiot eivät enää etsi kapeasti erikoistuneita asiantuntijoita vaan kehittäjiä ja johtajia, jotka ymmärtävät kokonaisuuksia, osaavat työskennellä verkostoissa ja rakentavat merkityksellisiä yhteisöjä.

Humakin ylempien tutkintojen uudistus ei ole vain rakenteellinen muutos vaan strateginen sijoitus tulevaisuuteen. Se yhdistää rohkeat pedagogiset ratkaisut, verkostoyhteistyön syventämisen ja kansainvälistymisen tavalla, joka asettaa Humakin AMK-kentän edelläkävijäksi.

Uudistuksen ytimessä on laaja-alainen osaaminen, joka ylittää pelkät tekniset taidot: kyky ajatella kriittisesti, toimia yhteisöllisesti ja johtaa muutosta rohkeasti. Humak Master kasvat-
taa kehittäjiä, jotka eivät pelkästään reagoi tulevaisuuteen vaan ottavat aktiivisen roolin sen muotoilussa. Tavoitteena on työelämä, jonka kehitystä ohjaavat inhimillisyys, yhteisöllisyys ja kestävyys.

Uudistustyö jatkuu vuoden 2028 jälkeenkin, ja AMK-tohtorikoulutuksen käynnistyminen 2030-luvun alkupuolella antaa sille vielä suuremman merkityksen. Humak on rakentamassa mallia, joka voi innoittaa koko AMK-kenttää uudenlaiseen ajatteluun ylempien tutkintojen rooleista ja mahdollisuuksista.

Lähteet

Leveälahti, S., Nieminen, J., Nyyslä, K., Suominen, V., & Kotipelto, S. (2019). Osaamisrakenne 2035. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaamisrakenne_2035.pdf

Työ- ja elinkeinoministeriö (2020). Miten osaaminen näkyväksi? <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/4775f3ddb212-4113-8ea4-b87f93a93af8/content>

Kirjoittajat:

Ulla Luukas, koulutuspäällikkö,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Arto Lindholm, yliopettaja,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Valmennuspedagoginen

ohjelma 2025–2028

vahvistaa koulutusten

työelämälähtöisyyttä

Niina Nurkka

Humanistisessa ammattikorkeakoulussa on jo vuodesta 2013 lähtien toteutettu valmennuspedagogiikkaa, jossa keskeistä on työelämäperustaisuus, yhteisöllinen oppiminen ja vuorovaikutus. Työelämäperustaisessa oppimisessa opiskelijan osaaminen kehittyy jatkuvan työelämäyhteistyön kautta, millä varmistetaan koulutuksen vastaaminen työelämän vaatimuksiin.

Humanistinen ammattikorkeakoulu on käynnistänyt valmennuspedagogisen ohjelman vuosi-ksi 2025–2028. Kehitämme koulutustamme viidessä teemassa, joista jokainen omalta osaltaan vahvistaa myös koulutuksen työelämäperustaisuutta. Valmennuspedagoginen ohjelma luo uusia mahdollisuuksia yhteistyöhön työelämäkumppaneiden kanssa ja vahvistaa sidosryhmäyhteistyötä. Ohjelman tavoitteena on varmistaa, että Humakista valmistuu osaavia, vastuullisia ja kansainvälisiä ammattilaisia, jotka ovat saaneet yhteisöllisen, työelämää vastaavan koulutuksen.

Vastuullinen koulutus kehittää tulevaisuuden työelämätaitoja

Vastuullinen koulutus -teemassa koulutusta kehitetään siten, että se vastaa työelämän kasvaviin vaatimuksiin kestävyysosaamisesta sekä vastuullisesta ja eettisestä toiminnasta. Kun opiskelijoilla on vahva kestävyysosaaminen ja he oppivat toimimaan vastuullisesti ja eettisesti jo opintojensa aikana, he ovat valmiita kestävään, vastuulliseen ja eettiseen toimintaan myös työelämässä. Esimerkiksi tekoälyn vastuullinen käyttö on tulevaisuudessa välttämätön työelämätaito.

Laadukkaalla verkko-opetuksella varmistetaan, että opiskelijat osaavat toimia monipuolisesti erilaisissa digitaalisissa ympäristöissä. Tämä on tärkeä työelämätaito, joka myös mahdollistaa sujuvan jatkuvan oppimisen työelämään siirtymisen jälkeen.

Hyvinvoiva ja kansainvälinen opiskelija menestyy työelämässä

Opiskelijan kokonaisvaltainen hyvinvointi ja opiskelukyky vaikuttavat siihen, miten hän pystyy suoriutumaan opinnoistaan ja tulevaisuudessa myös työelämän haasteista. Hyvinvoiva opiskelija -teemassa tuetaan ja edistetään opiskelijoiden hyvinvointia, mikä puolestaan tukee heidän ammatillista kasvuaan sekä luo pohjaa työkyvylle ja työelämän vaatimuksissa pärjäämiselle. On tärkeää, että opiskelijat oppivat jo opintojensa aikana huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan ja löytämään keinoja sen edistämiseen.

Kansainvälinen Humak -teemassa keskeistä on kehittää koulutusta siten, että Humakista valmistuu monikulttuurisissa ja kansainvälisissä ympäristöissä luontevasti toimivia ammattilaisia. Kehittämällä aidosti kansainvälistä opiskelijayhteisöä ja vahvistamalla opiskelijoiden kansainvälisyysosaamista tuemme heidän siir-

Vastuullinen koulutus

Hyvinvoiva opiskelija

Kansainvälinen Humak

Yhteisöllinen valmennuspedagogiikka

Oppiva hanke

tymistään työelämään, jossa kansainvälisyys-osaamisella ja eri kulttuurien ymmärtämisellä on tulevaisuudessa entistä suurempi merkitys.

Pedagogiset ratkaisut edistävät työelämälähtöisyyttä ja yhteisöllisyyttä

Yhteisöllinen valmennuspedagogiikka -teemassa kehitetään ja vahvistetaan valmennuspedagogiikkaa ja pedagogisia ratkaisuja, jotka lisäävät työelämässä tarvittavaa osaamista ja yhteisöllisyyttä. Uusien pedagogisten käytäntöjen kehittäminen ja jakaminen edistävät koulutusten työelämälähtöisyyttä ja työelämäyhteistyötä. Tällä varmistetaan se, että opiskelijat kohtaavat jo opintojensa aikana aitoja työelämän tilanteita ja pääsevät omalta osaltaan osallistumaan työelämän kehittämiseen.

Nykyajan työelämä perustuu yhä vahvemmin moniammatilliseen yhteistyöhön, verkostoihin ja yhteisölliseen osaamiseen. Yhteisöllisyyden vahvistaminen ja sen merkityksen ymmärtäminen onkin tärkeää jo opiskeluaikana. Kokemus yhteisöllisyydestä auttaa tulevaisuudessa toimimaan työelämässä tärkeissä verkostoissa sekä ylläpitämään ja edistämään yhteisöllisyyttä työyhteisöissä.

Oppiva hanke yhdistää opetuksen ja TKI-toiminnan

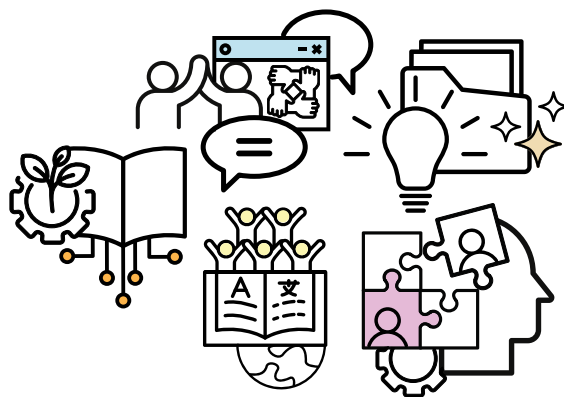
Oppiva hanke -teemassa kehitetään tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) sekä opetuksen yhdistämistä luontevaksi TKIO-toiminnaksi. Kun opiskelijat osallistuvat opintojensa aikana aktiivisesti TKI-toimintaan, he pääsevät työskentelemään ja kehittämään työelämää yhdessä työelämäkumppaneiden kanssa. TKI-toimintaan osallistuminen auttaa verkostoitumaan, mikä voi myös edistää opintojen jälkeistä työllistymistä. Lisäksi työelämäkumppanit hyötyvät yhteistyöstä opiskelijoiden kanssa, sillä opiskelijat tuovat työelämän kehittämiseen uutta osaamista ja erilaisia näkökulmia.

Tutkimusperustainen oppiminen TKI-toiminnassa kehittää erityisesti opiskelijoiden kriittisen ja analyyttisen ajattelun taitoja sekä vuorovaikutustaitoja. Koulutusala riippumatta nämä ovat erittäin tärkeitä työelämätaitoja tulevaisuuden työelämässä. TKI-toiminnan ja opetuksen yhdistämisessä myös teoria ja käytäntö yhdistyvät luontevasti toisiinsa.

Valmiina työelämän kehittämiseen

Valmennuspedagogisen ohjelman tavoitteiden saavuttaminen edellyttää aktiivista yhteistyötä ja vuoropuhelua työelämän kanssa. Työelämän asiantuntemusta tarvitaan, kun pyritään tunnistamaan tulevaisuuden osaamistarpeita ja kehittämään uusia pedagogisia ratkaisuja. Koulutuksen ja työelämän yhteistyöllä varmistetaan, että Humakista ei valmistu pelkästään tulevaisuuden osaamistarpeisiin vastaavia ammattilaisia vaan ammattilaisia, jotka ovat valmiita myös kehittämään työelämää.

Lue lisää valmennuspedagogisesta ohjelmasta: [Humakin valmennuspedagoginen ohjelma 2025-2028 vahvistaa tulevaisuuden osaamista ja yhteisöllisyyttä](#).

Kirjoittaja:

Niina Nurkka, koulutuksen kehittämisspäällikkö, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Alanvaihtajana

ammattikorkeakouluun

– Alanvaihtajien huomioiminen korkeakoulutuksessa

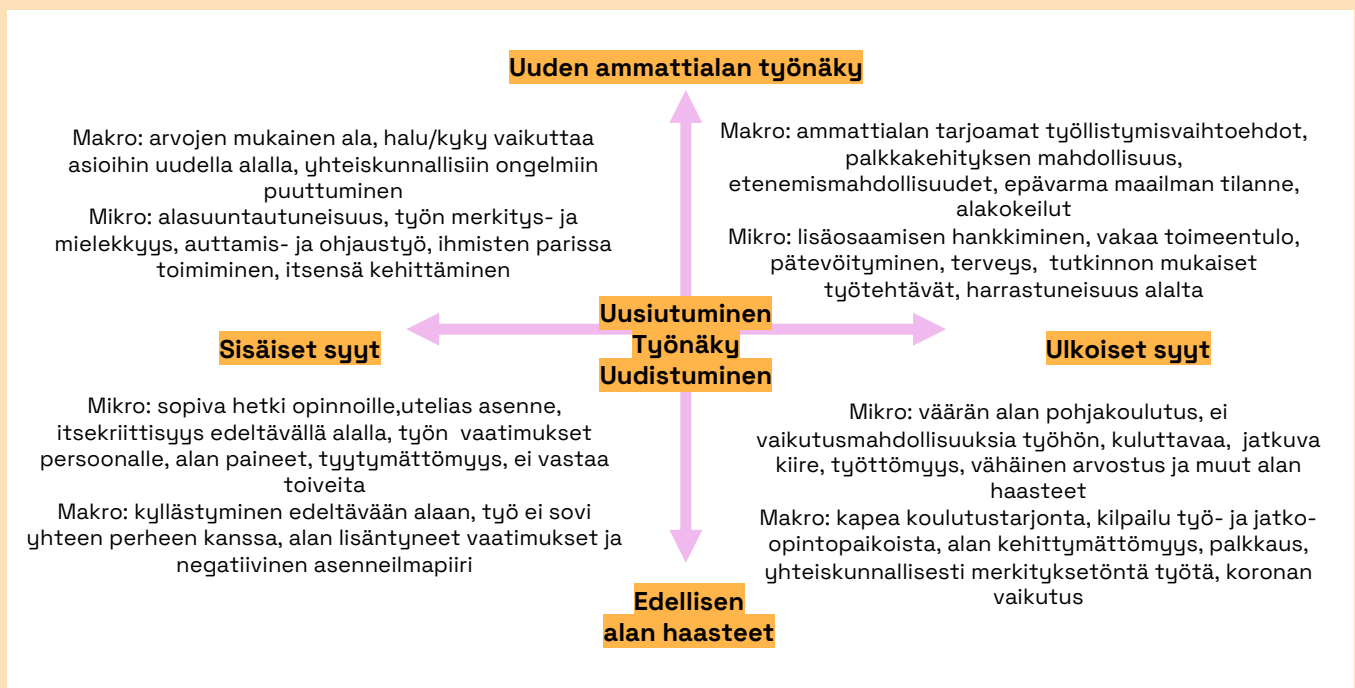
Sirpa Ali-Melkkilä

Humanistisessa ammattikorkeakoulussa avoimen ammattikorkeakoulun kautta yhteisöpedagogiopintoihin tähtääville polkuopiskelijoille pidetään – osana 2 opintopisteen laajuista Urasuunnittelun perusteet -opintojaksoa – valmennustapaamisia noin kerran kuukaudessa. Polkuopintoryhmissä on mukana myös alanvaihtajia, joille on kehitelty vuosittain toistuva valmennuskerta. Tällöin opiskelijat pääsevät sanoittamaan alanvaihtonsa syitä sekä pohtimaan yhdessä ajatuksiaan ammatillisesta tulevaisuudestaan. Palaute ensimmäisistä valmennustapaamisista on ollut positiivista, ja kannustankin opiskelijoita jatkamaan alanvaihtoon liittyvää keskustelua ja prosessointia edelleen tutkinto-opiskeluvaiheessa. Avoimen ammattikorkeakoulun kautta 60 opintopisteen

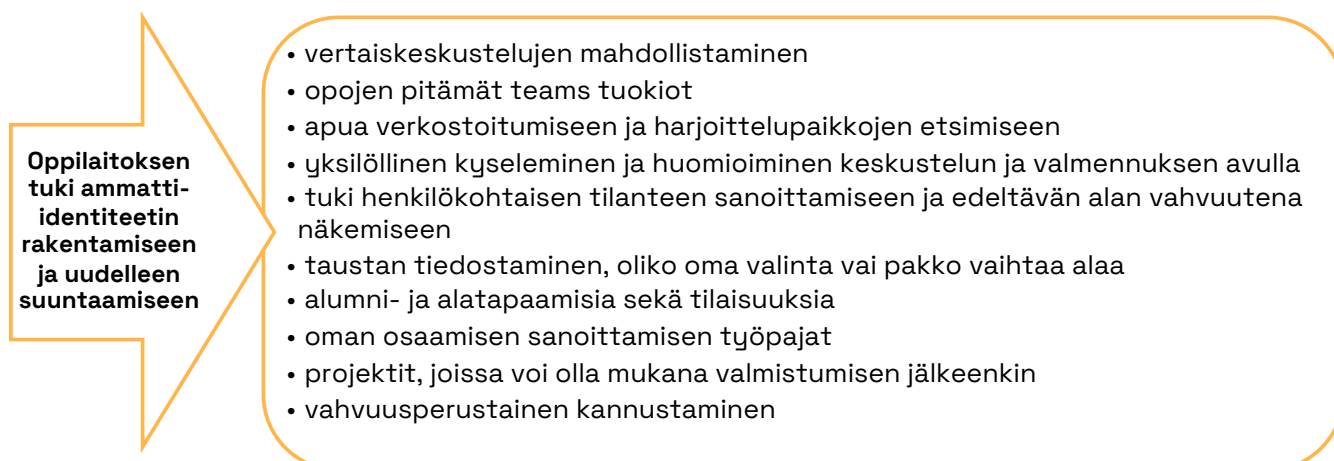
suorituksen tehnyt opiskelija voi hakea erillisvalinnassa tutkinto-opiskelijaksi.

Ammattialan vaihtamisen syyt

Toisen asteen tutkinnolla voi hakea ammattikorkeakouluun, vaikka alkuperäinen ala olisi aivan toinen. Selvitin yhteisöpedagogi (AMK) -koulutukseen hakeutuneiden syitä ammatillan vaihtamiselle. Kyselyyn vastanneiden 49 alanvaihtajan taustalla oli 45 eri tutkintonimikettä, ja usealla opiskelijalla oli takanaan useampi kuin yksi koulutus ennen yhteisöpedagogikoulutukseen hakeutumista. Alanvaihtoa tapahtuu toisen asteen tutkinnon lisäksi eri ammattikorkeakoulutaustoilla ja yliopisto-

Kuvio 1. Sisäisten ja ulkoisten syiden suhde edellisen alan haasteisiin ja uuden alan työnäkyyn mikro- ja makrotason luokitteluna yhteisöpedagogikoulutuksessa.

Kuvio 2. Oppilaitokselta toivottu tuki alanvaihtajille ammatillisen identiteetin rakentamiseen ja uudelleensuuntaamiseen.

tutkinnoilla. Syyt voivat olla sisäisiä ja kummuta ihmisestä itsestään tai ulkoisia, joihin hänen tulee reagoida. Syyt voidaan jaotella kolmeen kategoriaan. Niistä ensimmäinen on uudistuminen, jolloin yksilö haluaa kehittyä sisäisesti ja kasvaa kohti uutta alaa. Toisena syynä on työnäky, jossa tarkastellaan sekä mennyttä alaa että tulevan alan mahdollisuuksia omalla uralla. Aikuisten käsitys uuden alan työstä suhteessa menneeseen vaikuttaa päätöksiin, joita oman työuran suhteen tehdään. Kolmantena syynä on uusiutuminen, jolloin yksilö uusiutuu työelämässä jonkin ulkoisen syyn vuoksi, kun siihen tarjoutuu sopiva tilaisuus. Näitä kolmea syykategoriaa voidaan tarkastella sisäisten ja ulkoisten syiden ohella sekä mikro- että makrokontekstista käsin, ja vastausten perusteella ne voivat esiintyä joko itsenäisinä tai rinnakkaisina kokonaisuuksina alanvaihtamisen taustalla.

Ammattikorkeakoulu alanvaihtajan tukena

Alanvaihtoa kohti vievät alanvaihtajien antamat henkilökohtaiset merkitykset uudelle ammatillalle ja käsitykset työelämästä. Uuteen tutkintoon ja ammattialaan liittyvä ammatillisen identiteetin kehittyminen on eritahtinen prosessi riippuen siitä, onko taustalla alakokemusta tai muuta orientoitumista uudelle alalle vai kiinnitytäänkö korkeakouluopintoihin täysin erilaiselta ammattialalta. Lisäksi on huomioitava, onko alanvaihto tapahtunut omasta halusta vai olosuhteiden vaatimuksesta, esimerkiksi terveydellisten syiden vuoksi. Ajatusten suuntautuminen vaatii etsikkovaiheen, jonka etene- miseen vaikuttavat jo suoritettavat opinnot sekä käsitys alasta ja tulevan työn sisällöistä.

Ammattialan vaihtaminen vaatii ihmiseltä ponnisteluja ja resursseja. Ammattikorkeakoulun tulisi mahdollistaa alanvaihtajille tuki identiteettityöskentelyyn. Alanvaihtajat on hyvä huomioida yksilötasolla tarjoamalla heille tiiviimpää valmennusta opintojen alussa ja tukea etsikkovaiheessa. Ammattikorkeakoulun tulee ymmärtää alanvaihdon syyt, tunnistaa alanvaihtajan aikaisemman osaamisen suhde uuteen alaan sekä auttaa alanvaihtajaa sanoittamaan omaa osaamistaan. Ammattialan tasolla on syytä kannustaa pohtimaan, mitä alanvaihtaja haluaa säilyttää vanhasta osaamisperustastaan ja mitä hän pystyy liittämään uuteen alaansa. Valmennuskeskusteluissa tulee myös avata tulevan alan mahdollisuuksia.

Polkuopinnoissa avoimen ammattikorkeakoulun ryhmien kanssa aloitettu urasuunniteluvalmennus alanvaihtajille on pilotoituvaiheen jälkeen vakiintunut vuosittaiseksi valmennusmalliksi yhteisöpedagogialle aikovien opiskelijoiden ryhmille. Se tulisi jatkossa jalkauttaa organisaatiotasolla kaikille Humakin koulutusaloille, jotta eri aloilta tulevat aikuisopiskelijat saisivat alusta saakka tukea ammatilliseen identiteettityöskentelyynsä.

Kirjoitus perustuu pro gradu -tutkielmaan (2024) ”Haluan tietää, mitä työelämä minulle vielä tarjoaa ja antaa?” Alanvaihtajana ammattikorkeakouluun: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024061150141>

Kirjoittaja:

Sirpa Ali-Melkkilä, lehtori, yhteisöpedagogikoulutus, KM, yhteisöpedagogi (YAMK), Humanistinen ammattikorkeakoulu

4Q-kumppanuudella

uutta voimaa

korkeakouluyhteistyöhön

Tytti Luoma

Neljä ammattikorkeakoulua rakentaa yhdessä tulevaisuuden koulutusratkaisuja

Arcada, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Humanistinen ammattikorkeakoulu ja Kajaanin ammattikorkeakoulu ovat yhdistäneet voimansa strategisessa 4Q-hankkeessa vastaamaan koulutuksen ja työelämän haasteisiin. Vuosina 2025–2028 toteutettava yhteistyö tuottaa konkreettisia ratkaisuja viidessä keskeisessä teemassa, jotka ovat 1) digitaalinen toimintaympäristö, 2) ristiinkoulutus ja joustavat opintopolut, 3) kansainvälinen rekrytointi, 4) korkeakoulujen vaikuttavuuden kehittäminen ja 5) tukipalvelujen synergiat.

Monipuolinen kehittämistyö viidessä työpaketissa

Digitaalisen toimintaympäristön kehittämistyö (työpaketti 1) luo tehokkaamman digitaalisen toimintaympäristön kumppaneiden yhteiskäyttöön. Kun investointi- ja osaamiskynnys ylitetään, perusrahoitusta voidaan suunnata aiempaa enemmän varsinaiseen koulutus- ja tutkimustyöhön. Projekti on edistynyt merkittävästi. Esimerkiksi neljän ammattikorkeakoulun yhteinen tietoturvapäällikkö on aloittanut työnsä, ja yhteisiä käytäntöjä kehitetään systemaattisesti. Tiedonluokittelumallin tek-

ninen käyttöönotto on käynnistymässä, ja organisaatiot ottavat mallin käyttöönsä vuoden 2026 loppuun mennessä.

Ristiinkoulutuksen ja joustavien opintopolkujen kokonaisuus (työpaketti 2) kehittää korkeakoulujen työnjakoa ja luo monialaisia, työllistymistä tukevia oppimisen polkuja tutkinto- ja jatkuvaan oppimiseen. Työpaketin parissa työskentely alkoi määrittelemällä viisi alatyöpakettia liiketaloudessa ja tekniikassa sekä sosiaali-, terveys- ja tulkkausallalla. Alatyöpakettien tavoitteena on päällekkäisen opetustarjonnan poistaminen. Työskentely etenee alatyöryhmissä kunkin koulutusalan asiantuntijoiden kesken, joiden yhteiskokouksissa jaetaan kokemuksia ja etsitään synergioita. Ensimmäiset pilotit käynnistyvät lukuvuonna 2026–2027. Lisäksi korkeakoulut ovat tarkastelleet niin perustutkintojen kuin master-tutkintojenkin synergioita opintotarjonnan laajentamiseksi pyrkien luomaan verkoston opiskelijoille uusia ristiinkoulutusmahdollisuuksia ja joustavia opintopolkuja. Yhteistyötä kehitetään myös ohjauksessa erityisesti opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta.

Kansainvälisen rekrytoinnin (työpaketti 3) tuloksena 4Q-korkeakoulut ottavat käyttöön vaikuttavan, eettisen mallin kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointiin ja integrointiin suomalaisen yhteiskuntaan. Lisäksi kehitetään ketterää, kestävää koulutusvienti-yhteistyötä, joka tuo lisäarvoa kaikille. Vuonna 2025 on muun muassa saatu valmiiksi kattava juurisyysanalyysi kansainvälisten opiskelijoiden kokemuksista. Tulokset osoittavat tyytyväisyyttä opetukseen mutta paljastavat huolet työllistymisestä ja hyvinvoinnista.

Vaikuttavuuden johtamisen työpaketin (työpaketti 4) avulla 4Q-korkeakoulut saavat yhteiset vaikuttavuuden johtamisen työkalut. Johtaminen voidaan perustaa vaikutusten seurantaan ja yhteiskunnallisten hyötyjen tavoitteluun. Työpaketissa on toteutettu vuonna 2025 laajat opiskelijoiden hyvinvointikyselyt, joiden ensimmäiset tulokset saamme alkuvuodesta 2026. Seuraavaksi edistetään muun muassa tutkimusta opiskelijoiden lähtötason vaikutuksesta koulutuksen läpäisyyden ja työllistymiseen.

Tukipalvelujen synergioiden (työpaketti 5) osalta yhteistyö tulee lisäämään palvelujen tehokkuutta ja vahvistamaan kunkin korkeakoulun profiilia. Yhteiset, kustannustehokkaat palvelut hyödyntävät synergiaetuja ja luovat pohjan tulevalle kehittämiselle. Vuonna 2025 on edistetty esimerkiksi yhteisten lakipalveluiden ja tietosuojan kilpailutuksia. Lisäksi on tunnistettu uusia yhteistyöavauksia esimerkiksi kirjaamopalveluissa ja uraohjauksessa.

Kohti pysyviä rakenteita

4Q-kumppanuus rakentaa pysyviä toimintamalleja, jotka jatkuvat ohjelmakauden 2025–2028 jälkeenkin. Korkeakoulujen monipuolinen osaaminen ja maantieteellinen laaja-alaisuus luovat pohjan yhteiskunnallisesti merkittäville rakenteille. Yhdessä korkeakoulut mahdollistavat joustavat, yhdenvertaiset oppimisen mahdollisuudet ja tuottavat ajantasaista osaamista muuttuvaan työelämään.

”4Q-kumppanuus rakentaa pysyviä toimintamalleja, jotka jatkuvat ohjelmakauden 2025–2028 jälkeenkin.”

”Kansainvälisten opiskelijoiden juurisyyanalyysi osoittaa tyytyväisyyttä opetukseen mutta huolta työllistymisestä ja hyvinvoinnista.”

Kirjoittaja:

Tytti Luoma, 4Q-projektipäällikkö, FM, AmO, tulkki, JYET, HHJ, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Ristiinkoulutuksella

monipuolisempia opinto-

polkuja 4Q-verkostossa

Tytti Luoma

Humak koordinoi 4Q-hankkeessa työpakettia, jossa rakennetaan resurssiviisas ristiinopiskelun malli neljän ammattikorkeakoulun välille. Tavoitteena on, että opiskelijat voivat suorittaa modulaarisia opintoja joustavasti yli korkeakoulu-rajoiden, erityisesti verkko-opintoina.

Työ käynnistyi vuoden 2025 alussa yhteisen tahtotilan rakentamisella ja nykytilanteen kartoituksella. Opetussuunnitelmien vertailussa hyödynnettiin tekoälyä. Seuraavat vaiheet ovat onnistuakseen edellyttäneet laajasti pedagogista osaamista eri asiantuntijoilta kaikista korkeakouluista.

Työpakettin keskeisinä tavoitteina on sujuvoittaa korkeakoulutukseen pääsyä ja valmistumista, parantaa opetuksen laatua ja resurssitehokkuutta sekä kehittää jatkuvan oppimisen rakenteita työvoimapulan helpottamiseksi.

Yhteistyö tuottaa konkreettisia hyötyjä, kuten monipuolisempaa koulutustarjontaa neljällä kielellä: suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja suomalaisella viittomakielellä. Lisäksi tavoitellaan opiskelijoiden hyvinvointia esimerkiksi erilaisilla opintojen ohjauksen toimilla. Samalla vähennetään opetuksen päällekkäisyyksiä ja tuetaan opettajien työhyvinvointia.

Hankkeen onnistumista mitataan lopulta sillä, kuinka rohkeasti korkeakoulut uskaltavat murtaa raja-aitoja ja luoda aidosti uudenlaisia koulutuspolkuja opiskelijoille.

Yhteistyö avaa uusia mahdollisuuksia opiskelijoille ja vahvistaa työelämäosaamista

4Q-kumppanuuden ristiinkoulutuksen ja joustavien opintopolkujen kehittämistyö on edennyt konkreettisiin tuloksiin. Viisi alatyöpakettia on saatu vuonna 2025 käyntiin tavoitteenaan poistaa opetustarjonnan päällekkäisyyksiä ja luoda uusia yhteistyömahdollisuuksia sosionomi- ja yhteisöpedagogitutkinnoissa, tekniikka- ja liiketaloustutkinnoissa, tulkkausalatutkinnoissa, seikkailu- ja restonomitutkinnoissa sekä nursing-tutkinnoissa.

Alatyöpaketit käynnistyneet onnistuneesti

Alatyöpakettien yhteinen kick-off pidettiin alkusyksystä 2025, jolloin jokaiselle alatyöpakettille laadittiin työskentelyohjeet ristiinkoulutuksen kehittämiseksi. Jokaiselle alatyöpakettille on myös nimetty tukihenkilö, ja yhteiset välikatsaukset varmistavat työn etenemisen. Joulukuussa 2025 pidettiin kaikkien alatyöpaketeista vastaavien asiantuntijoiden kesken webinaari, jossa esiteltiin ristiinkoulutustuotteet, päällekkäisyyksien poiston mahdollisuudet ja aikataulutus. Ensimmäiset pilotit on tarkoitus käynnistää viimeistään lukuvuonna 2026–2027.

Esimerkiksi tulkkikoulutuksen alatyöpaketissa päädyttiin aloittamaan yhteistyö vieraiden kielten ristiinkoulutuksesta. Diakin ja Humakin

tulkkiopiskelijoiden englannin kielen opetuksesta vastaa Diak ja ruotsin kielen opetuksesta Humak.

Opetustarjonnan laajentaminen

Verkostossa on tarkasteltu niin perustutkintojen kuin ylempien korkeakoulututkintojen opetustarjontaa, jota on mahdollista avata 4Q-verkoston opiskelijoille ristiinopiskeluna. Keskiössä ovat olleet erityisesti ne opintojaksot, jotka eivät ole paikkaan eivätkä substanssiin sidottuja. Tavoitteena on tarjonnan laajentaminen ja nykyistä monipuolisempien opintopolkujen rakentaminen.

Ohjaus tukee opiskelijoiden menestystä

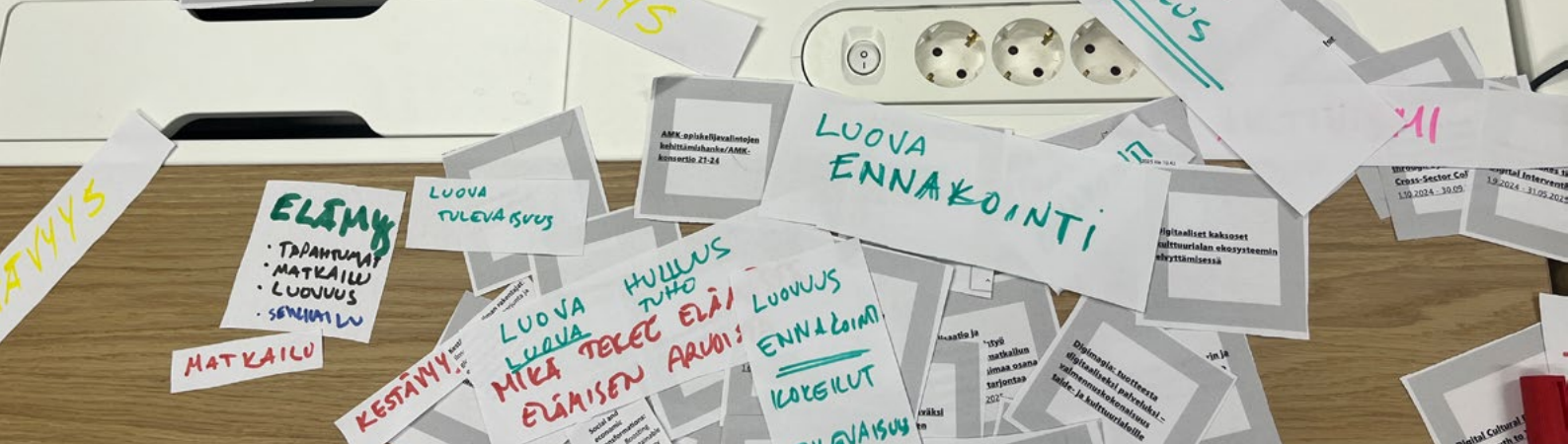
Ohjauksen kehittämistyö on alkanut verkoston opiskelijoille suunnattujen yhteisten koulutusten käynnistyttyä lokakuussa 2025. Verkosto on tarjonnut opiskelijoille Diakin johdolla tukea digitaitoihin suomeksi, englanniksi ja ruotsiksi. Seuraavaksi ohjausyhteistyöstä syntyy tammikuussa 2026 käynnistytävä Hyväksyen-hyvinvointiryhmä. Humakin ja KAMKin korkeakoulukuraattorit aloittavat yhteisen, verkossa toteutettavan pienryhmätyöskentelyn opiskelijoille, jotka kaipaavat tukea arjessa jaksamiseen. Ryhmä pohjautuu hyväksymis- ja omistautumisterapeuttiseen lähestymistapaan ja tarjoaa käytännön keinoja hyvinvoinnin vahvistamiseen.

Lisäksi 4Q-verkosto on lisätty opin.fi-palveluun, mikä lisää näkyvyyttä ja helpottaa opiskelijoiden pääsyä ristiinopiskelutuksen tarjontaan. Yhteistyö rakentaa pysyviä rakenteita, jotka monipuolistavat opiskelua ja vahvistavat työelämävalmiuksia pitkälle tulevaisuuteen.

”Yhteistyö rakentaa pysyviä rakenteita, jotka monipuolistavat opiskelua ja vahvistavat työelämävalmiuksia pitkälle tulevaisuuteen.”

Kirjoittaja:

Tytti Luoma, 4Q-projektipäällikkö, FM, AmO, tulkki, JYET, HHJ, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Ilmiölähtöistä soveltavaa tutkimusta kehittämässä

Anu Moision

Tulevina vuosina yksi Humakin toiminnan keskeisistä painopisteistä on soveltavan tutkimustoiminnan kokonaisvaltainen vahvistaminen. Haluamme lisätä omaa yhteiskunnallista vaikuttavuuttamme ja jättää yhteiskuntaan kokoamme suuremman kädenjäljen. Tätä muutosta vahvistamaan perustettiin vuodeksi 2025 tutkimusryhmäpilotti, johon kutsuttiin mukaan ryhmä kokeneita asiantuntijoita eri puolilta organisaatiota.

Tavoitteista toimintaan

Tutkimusryhmäpilotin tavoitteena oli luoda Humakin soveltavalle tutkimukselle malli, jolla tutkimus- ja kehittämistoiminnassamme mahdollistuvat nykyistä vaativammat kansainväliset rahoitukset, laajemmat kumppanuus- ja yhteistyöjärjestelmät sekä aiempaa ilmiölähtöisemmät ja poikkileikkaavammat soveltavan tutkimuksen teemat.

Tutkimusryhmätoiminta organisoitui kolmen toimintalinjan alle:

- Vertaisoppiminen (benchmarking) – miten muut ammattikorkeakoulut ovat organisoineet oman soveltavan tutkimustoimintansa?
- Tutkimusteemat – miten Humakin soveltavan tutkimuksen toimintaa voidaan teemoittaa niin, että se olisi ilmiölähtöistä?
- Vaativat hankehaut – mitä uusia (erityisesti kansainvälisiä) rahoitusinstrumentteja voimme hyödyntää, kun rahoitusmahdollisuudet meille tutuista instrumenteista väistämättä pienenevät tulevina vuosina?

Viisaus ei asu (vain) meissä

Valitsimme vertaisoppimisen kohteeksi viisi eri tavoin tutkimustoimintansa organisoinutta ammattikorkeakoulua: LAB-ammattikorkeakoulun, Laurea-ammattikorkeakoulun, Seinäjoen ammattikorkeakoulun, Oulun ammattikorkeakoulun sekä Tampereen ammattikorkeakoulun, jotka ottivat meidät avosylin vastaan ja kertoivat avoimesti omasta toiminnastaan. Kiitos kaikille! Tiesimme jo lähtiessämme, että meidän on määriteltävä soveltavan tutkimuksen toimintamallimme itse – mistään ei löydy meille suoraan soveltuvaa mallia. Keskustelut muiden ammattikorkeakoulujen kollegojen kanssa ja niitä seuranneet tutkimusryhmän sisäiset reflektiot ja pohdinnat avasivat meille näkymiä toimintamme kehittämiseen. Aloimme hahmottaa ne kriittiset pisteet, jotka viitoittavat omaa kehittämistämme. Soveltavan tutkimuksemme profiili ja tuleva toimintamallimme alkoivat rakentua. Samalla aloimme suunnata huomiotamme meille uusiin rahoitusinstrumentteihin ja lähdimme rohkeasti rakentamaan monialaisia hankehakua ja sekä opiaksemme uusista rahoitusinstrumenteista että tiivistääksemme yhteistyötämme kumppaniemme kanssa – ja samalla kasvattaaksemme omaa hankekantaamme.

Tutkimusryhmäpilotin jäsenet Arto Lindholm, Eeva Sinisalo-Juha, Nina Luostarinen, Anu Moisio, Laura Päiviö-Häkämies ja Konsta Ylimaunu Oulussa.

Katse sisään ja ennen kaikkea ulos

Humakin tutkimusteemoja lähdettiin tarkastelemaan kahdesta suunnasta: toisaalta klusteroimalla viime vuosina rahoitettujen hankkeidemme teemoja, toisaalta kartoittamalla tulevana vuosina tiedossa olevien rahoitushakujen teemoja. Huomasimme, että omaleimainen, muista ammattikorkeakouluista erottuva profiilimme voi tuoda meille runsaasti uutta rahoituspotentiaalia. Ilmiölähtöinen, poikkileikkaava ajattelu voi olla erikoistuneelle korkeakoululle vahvuus – me voimme tuoda hankkeisiin sitä osaamista, jota muilta puuttuu. Potentiaaliset kumppanimme toimivat todennäköisesti muilla aloilla kuin me, ja kiinnostavat uudet asiat tapahtuvat juuri toimialojen rajapinnoilla.

Muutaman iteraatiokierroksen aikana erottui kolme teemaa, jotka nimesimme tutkimusohjelmiksi. Henkilöstömme sai ottaa niihin kantaa kahdella eri kommentointikerralla. Kommentointien myötä tutkimusohjelmien sanoitukset konkretisoituivat lisää. Tätä kirjoitettaessa ne ovat seuraavanlaiset:

Resilientti yhteiskunta

Tutkimusohjelma kehittää yhteiskunnan kriisinkestävyyttä ja palautumiskykyä. Ohjelmassa haetaan ratkaisuja, joilla voidaan vahvistaa erityisesti yhteisöjen keskinäistä luottamusta ja tulevaisuususkoa. Tavoitteena on edistää

yhdenvertaisia osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia sekä osallisuutta ja toimijuutta.

Uudistuvat yhteisöt

Tutkimusohjelma kehittää yhteisöjen sosiaalista kestävyyttä, uudistumiskykyä ja tuottavuutta. Kulttuurin ja taiteen merkitys yhteisöjen sopeutumis- ja kehittymiskyvyssä tunnustetaan ja sitä vahvistetaan osana yhteisöjen sosiaalista kestävyyttä. Tavoitteena on tuottaa uusia ratkaisuja nopeasti muuttuviin toimintaympäristöihin, muun muassa työyhteisöihin.

Elinvoimaa elämyksistä

Tutkimusohjelma kehittää elämyksellisiä ratkaisuja kasvatuksen, kulttuurin, matkailun ja tapahtumien kentille sekä yhteisöjen haasteisiin seikkailu-, peli- ja luontokasvatusten menetelmin. Tavoitteena on vahvistaa kulttuurin yhteiskunnallista merkitystä, lisätä alueiden veto- ja pitovoimaa sekä edistää toimintaa taiteen rajapinnoilla.

Syksyn 2025 aikana tutkimusohjelmiin rekrytoidaan johtavat tutkijat, joiden tehtävänä on kirkastaa ja konkretisoida teemoja edelleen sekä käynnistää yhdessä varsinainen tutkimusohjelmatyö. Nyt määritellyt ohjelmakuvaukset ovat vain lähtölaukaus uudelle tavalle toimia. Käytännön elämä tulee määrittelemään sen, mihin suuntaan tutkimusohjelmat tulevana vuosina kehittyvät. Tärkeintä on pysyä koko ajan liikkeessä.

Kirjoittaja:

Anu Moisio, kehitysjohtaja,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Strategiasta käytäntöön

– uudistuva TKI-toiminta Humakissa

Timo Parkkola

Humakin vuonna 2025 käynnistynyt strategia painottaa valtakunnallisuutta ja Humakin koulutusaloja: yhteisöjen kehittämistä, kulttuurituotantoa ja kielellistä saavutettavuutta. Strategiaa ohjaavat neljä kokonaisuutta: kestävämpi maailma, hyvinvoivat yhteisöt, nuorten osallisuus ja kulttuuri muutosvoimana. Tavoitteena on vahvistaa kestävästä kehitystä, demokratiaa ja yhteisöllisyyttä sekä vastata globaaleihin haasteisiin. TKI-toiminnan vahvistaminen on tärkeä osa vaikuttavuutta. Humak uudistaa organisaatiotaan tutkimusohjelmien kautta vahvistaakseen kilpailukykyään ja muutosvoimaansa kohti kestävämpää tulevaisuutta.

Uusi strategia

Vuosi 2025 aloitti Humakissa uuden strategia-kauden. Uusi strategia lähtee toisaalta valtakunnallisuudesta mutta toisaalta myös niistä koulutusaloista, joilla Humak toimii: yhteisöjen kehittäminen, kulttuurituotanto ja kielellinen saavutettavuus ovat kaiken toimintamme pohjana.

Lähtökohdaksemme uudessa strategiassa tuli toimia ihmisen puolella kestävästä huomista rakentamassa. Koulutamme ja kehitämme osaamista kestävästä maailman rakentamiseksi nykyisille ja tuleville sukupolville. Haluamme olla ratkaisemassa globaaleja, usein viheliäisiäkin ongelmia kumppaneidemme kanssa. Erityisesti korostamme vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä. Avoin, toimiva yhteiskunta rakentuu yksilöistä, yhteisöistä ja kulttuurista. Tähän puolestaan tarvitaan vuorovaikutusta – keskustelemaa yhteiskuntaa ja vaikutusmahdollisuuksia.

Strategiassa valittiin neljä keskeistä temaatista kokonaisuutta, jotka ohjaavat koulutus-, tutkimus- ja kehittämistoimintaamme. Strategiaamme ohjaaviksi kokonaisuuksiksi nousivat 1) kestävämpi maailma, 2) hyvinvoivat yhteisöt, 3) nuoret ja osallisuus sekä 4) kulttuuri muutosvoimana.

Näistä ensimmäinen on kestävästä kehityksestä suuntautuva kokonaisuus, joka ottaa huomioon planetaarisuuden mutta ymmärtää, ettei ihminen voi rakentaa kestävämpää maailmaa ilman

demokratian vahvistamista, ihmisoikeuksia ja inhimillisyyttä. Toisessa korostuvat yhteisöt, joiden varaan hyvinvointi rakentuu. Kolmannessa tuodaan esille tavoite, että nuorilla olisi aito mahdollisuus vaikuttaa digitalisoituvaan, muutostilassa olevaan maailmaan. Neljännessä nostetaan esille kulttuurin voima kehittyvässä yhteiskunnassa: tulevaisuuden menestyjiä ovat alueet, joilla yhteisöllisyys, kulttuuri, teknologinen kehitys ja liike-elämä kohtaavat ja luovat kestävästä kasvua ja viihtyisän ympäristön.

”Tarvitsemme keskustelemaa yhteiskuntaa ja vaikutusmahdollisuuksia.”

TKI-toiminta tuo strategian käytäntöön

Strategia ei kuitenkaan muuta maailmaa, jos sitä ei tehdä todeksi. Ammattikorkeakouluille tärkein asia, jossa strategia toteutuu, on uusien osaajien kouluttaminen. Vuonna 2024 ammattikorkeakouluista valmistui noin 35 000 opiskelijaa, joten koulutuksen vaikutusta ei voi pitää vähäisenä. Tässä kokonaisuudessa Humak on erittäin merkittävä omilla aloillaan, joilla olemme joko suurin kouluttaja tai ainakin suurimpien joukossa.

Niin tärkeää kuin opintojen kautta syntyvä osaaminen onkin, se vaikuttaa yhteiskuntaan vasta viiveellä. Ammattikorkeakoulujen toinen

perustehtävä eli tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI) puolestaan kehittää yhteiskuntaa suoraan. TKI-toiminta voidaan nähdä keinona, jolla strategia muuttuu käytännön vaikutuksiksi alueilla ja ammattikorkeakoulun edustamilla toimialoilla nopeastikin. Silloin avainasemassa ovat ratkaisut, joita voimme kehittää yhdessä kumppaniemme kanssa.

”TKI-toiminta voidaan nähdä keinona, jolla strategia muuttuu käytännön vaikutuksiksi.”

Tutkimusohjelmista vaikuttavuutta

Uudella strategiakaudella Humakin tavoitteena on erityisesti TKI-toiminnan vahvistaminen. Pyrimme aidosti lisäämään vaikuttavuuttamme yhteiskunnassa erityisesti vastaamalla globaaleihinkin kestävyyshaasteisiin. Visiossamme haluamme olla kansainvälisesti vaikuttava yhteisö- ja vuorovaikutusosaamisen kehittäjä, jolla on kestävä kädenjälki yhteiskuntaan.

Voidakseen rakentaa aidosti vaikuttavaa TKI-toimintaa, jolla on myös muutosvoimaa tulevaisuuden haasteiden toteuttamiseksi, Humakin tulee rakentaa myös omaa toimintaansa tavoitteidensa suuntaisesti. Tätä silmällä pitäen Humak on uudistanut organisaatiotaan erityisesti TKI-toiminnan tehostamiseksi. Vuonna 2025 on pilotoitu tutkimusryhmätoimintaa, jonka kautta on tarkoituksena syventää ammattikorkeakoulun yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Näin on rakennettu tutkimusohjelmamalli, jolla voidaan vahvistaa Humakin TKI-kilpailukykyä sekä tulevaisuuden toimintaedellytyksiä ja vaikuttavuutta. Rakennetut kolme tutkimusohjelmaa, joita vetämään on valittu johtavat tutkijat, ovat merkittävä satsaus tulevaisuuteen. Tavoite on elää strategia todeksi ja tuottaa käytännön vaikutuksia yhteiskunnan ja kestävämmän huomisen tueksi. Rakentamalla organisaatiota tukemaan strategisia tavoitteita saavutetaan ratkaisuja, joista voidaan olla aidosti ylpeitä.

”Voidakseen rakentaa aidosti vaikuttavaa TKI-toimintaa Humakin tulee rakentaa omaa toimintaansa tavoitteidensa suuntaisesti.”

Lähteet

Humak (2024). Humakin strategia 2025–2030. (Viitattu 26.11.2025). [Data-aineisto]. <https://www.humak.fi/info/strategia/>

Kirjoittaja:

Timo Parkkola, TKI-päällikkö,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Työelämäfoorumi luo tilan dialogille ja kumppanuuksille

– Tekoäly haastoi ajattelemaan ihmisyyttä (työ)elämässä

Sikke Leinikki, Ulla Luukas ja Kati Tikkamäki

Ammattikorkeakoulun tehtävä ei täyty luentosaleissa – se toteutuu vuorovaikutuksessa työelämän kanssa. Kun digitalisaatio ja tekoäly muokkaavat työn tekemisen tapoja ennennäkemättömällä vauhdilla, koulutuksen ja TKI-toiminnan on pysyttävä työelämän todellisten tarpeiden tahdissa.

Tästä ajatuksesta syntyi Humakin Työelämäfoorumi. Se on tila, jossa työelämän asiantuntijat sekä korkeakoulun henkilöstö ja opiskelijat kohtaavat tasavertaisina kumppaneina. Yhdessä ääneen ajatellen, dialogin avulla, he kehittävät ratkaisuja tulevaisuuden osaamistarpeisiin.

Humakin työyhteisön kehittämisen ja liiketoiminnan yksiköt kutsuivat vuoden 2025 lokakuussa työelämän asiantuntijoita sekä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajia pohtimaan yhdessä tekoälyn roolia dialogissa ja työyhteisöissä. Ajankohtaisella, kiinnostavalla aihevalinnalla tavoiteltiin korkeakoulun ja työelämän välisen vuoropuhelun ja yhteistyön tiivistämistä – samalla yhteiskehittämisen mahdollisuuksia tutkaillen.

”Mitä sellaista työnantaja saa työnhakijalta, mitä se ei saa tekoälyltä?”

Tämä tietokirjailija Perttu Pölösen kysymys käynnisti lokakuussa vilkkaan keskustelun Humanistisen ammattikorkeakoulun ensimmäisessä Työelämäfoorumissa. Tuloksena syntyi paitsi mielenkiintoisia ja merkityksellisiä keskusteluja myös konkreettisia kehittämisideoita.

Kysymys sai osallistujat pohtimaan, mikä tekee ihmisestä korvaamattoman tekoälyn ajassa elävässä työyhteisössä. Pöydissä käydyissä dialogeissa nousi esiin tärkeitä havaintoja: tekoäly ei voi kantaa oikeudellista vastuuta, eikä se ole aidosti eikä kosketeltavasti läsnä. Läsnäolo ja kokemuksellisuus ovat ihmisten vä-

Työelämäfoorumin järjestäjät Sikke Leinikki, Ulla Luukas ja Kati Tikkamäki tanssivat yhdessä Humakin lehtorin Karoliina Hiekkasen kanssa. Kuva: Emma-Karoliina Reponen.

lisen dialogin perusta. Dialogissa jaetut tarinat pohjautuvat autenttisiin kokemuksiin, elettyyn elämään ja koettuihin tunteisiin.

Mutta dialogi ei jäänyt mustavalkoiseksi, sillä osallistujat tunnistivat myös tekoälyn vahvuuksia ja siihen liittyvän potentiaalin: sen kyky muistaa, yhdistää tietoa ja tarjota tukea saattaa toisinaan olla jopa ihmistä osuvampaa. Yksi pöytäryhmissä syntyneistä ideoista oli organisaation digitaalinen kaksonen, joka mahdollistaisi jokaisen työyhteisön jäsenen osallistumisen strategiatyöhön entistä syvemmin. Tämä idea on esimerkki ajattelusta, jota tarvitsemme: rohkeaa, tulevaisuuteen katsovaa ja samalla käytännönläheistä. Dialogia tekoälystä sekä sen osaamisesta ja kehittämisestä työelämässä on tärkeää jatkaa.

Työelämäläheisyyden rakentaminen ja dialogi jatkuvat

Työelämäläheisyys on koulutuksen ja työelämän välistä systemaattista, tavoitteellista ja molemminpuolista yhteistyötä, jossa teoria ja käytäntö yhdistyvät autenttisissa toimintaympäristöissä. Sen tavoitteena on vahvistaa osaamisen jakamista, kehittää työelämää ja koulutusta sekä varmistaa koulutuksen työelämärelevanssi ja opiskelijoiden työllistymisvalmiudet.

Ensimmäisen Työelämäfoorumin onnistuminen varmisti sen jatkon. Seuraava Työelämäfoorumi järjestetään ensi keväänä, 26.3.2026. Teema ja paikka tarkentuvat lähempänä, mutta lähtökohta on sama: luoda tila aidolle kohtaamiselle, dialogille ja yhteiskehittämiselle Humakin ja työelämän välillä.

Työelämäläheisyyden vahvistaminen ja nämä foorumit ovat investointi siihen, että Humak pysyy lähellä työelämää ymmärtäen, mitä työpaikoilla ja työelämässä tapahtuu sekä juuri nyt että tulevaisuudessa. Humakin tavoitteena on olla osaava, kuunteleva ja kiinnostava yhteistyö- ja dialogikumppani erilaisille työpaikoille ja organisaatioille suomalaisessa työelämässä. Tervetuloa mukaan Työelämäfoorumiin!

Kirjoittajat:

Sikke Leinikki, liiketoimintapäällikkö,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Ulla Luukas, koulutuspäällikkö,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Kati Tikkamäki, lehtori ja tutkintovastaava,
työyhteisön kehittäminen,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Uudistunut hankeviestintä

vahvistaa Humakin asiantuntija-brändiä ja vaikuttavuutta

Emma-Karoliina Reponen ja Petra Kankare

TKI-toiminta rakentaa tulevaisuuden yhteiskuntaa, mutta sen näkyväksi tekeminen on edelleen haaste ammattikorkeakouluissa. Vaikka hankkeissa syntyy merkityksellisiä tuloksia, vain harvat niistä pääsevät esille mediassa. Vaikuttava TKI-toiminta edellyttää vahvan substanssiosaamisen lisäksi suunnitelmallista, johdonmukaista viestintää, joka tavoittaa oikeat kohderyhmät. Humak päivitti hankeviestinnän ohjeistuksensa tavoitteenaan kasvattaa TKI-toimintansa näkyvyyttä ja sujuvoittaa sisäisiä hankeviestinnän prosessejaan.

Taustalla opinnäytetyö ja muuttuva Humak

Uudistustyön pohjana hyödynnettiin Humakin suunnittelijan Emma-Karoliina Reponen opinnäytetyötä (2025) ”Kohti vaikuttavampaa hankeviestintää Humanistisessa ammattikorkeakoulussa”. Opinnäytetyössä hyödynnettiin dokumenttianalyysia, työntekijän oman työn tarkastelua sekä puolistrukturoituja haastatteluita. Työssä haastateltiin kolmen muun ammattikorkeakoulun hankeviestinnän asiantuntijoita.

Opinnäytetyön tuloksena hankeviestinnän keskeisiksi haasteiksi nostettiin viestinnän jääminen toissijaiseksi, viestinnän kohderyhmän ja oikeiden kanavien määrittelyn vaikeus, hankkeiden visuaalinen eriytyminen sekä projektipäälliköille kasautuva viestintävastuu. Lisäksi viestintä jää usein irralliseksi toiminnoksi, jota ei sidota organisaation strategiaan. Sen kehittämiseksi tarvitaan selkeämpiä ohjeistuksia, yhtenäistä brändi-ilmettä, parempaa resurssointia sekä tiiviimpää yhteistyötä viestintätiimin ja hankkeiden välillä.

Humakissa toteutettu organisaatiomuutos ja lisäresurssointi viestintään mahdollistivat hankeviestinnän uudelleenorganisoinnin ja mahdollisuuden muuttaa nykyisiä toimintamalleja.

Linjausten avulla strategisempaa hankeviestintää

Hankeviestinnän uudistuksessa kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, miten viestintää voitaisiin kehittää Humakissa niin, että se palvelisi niin yhteiskunnallisia kuin organisaation sisäisiäkin tarpeita. Strategisemmän hankeviestinnän avulla voitaisiin kasvattaa organisaation tunnettuutta yleisellä tasolla mutta myös luoda pohjaa uusille yhteistyöavauksille sekä vaikuttaa tulevaisuuden toimiin. Uudistuksessa lähdettiin siitä lähtökohdasta, että hankkeiden viestinnän perustana toimivat Humakin strategia ja viestinnän linjaukset. Vaikuttava, suunnitelmallinen hankeviestintä vaikuttaa osaltaan myös Humakin strategisten tavoitteiden saavuttamiseen.

Osana uudistusta Humakin intraan rakennettiin kattava Hankeviestintä-osuus, joka sisältää erilaisia ohjeistuksia esimerkiksi visuaalisuudesta, budjetoinnista ja resursoinnista. Ohjeistukset tarjoavat työkaluja vaikuttavaan, strategiseen ja kohderyhmät tavoittavaan viestintään. Etenkin hankkeiden visuaalisuuden osalta kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, että hankkeet kiinnittyvät selkeämmin toteuttajaorganisaatioon eli Humakiin. Hankkeiden ilmeissä hyödynnetään Humakin brändi-ilmeen mukaisia

Hankeviestinnän yleisöt

Varsinainen kohderyhmä

Kenelle hanketta tehdään, kenen ongelmia tai asiaa yritetään edistää tai parantaa?

Rahoittaja

Rahoitus-ohjelmien vaatimat viestintätavoitteet

Muut asiantuntijat

Muut hankkeet, asiantuntijat ja organisaatiot

Media

Miten hanke lyö läpi mediassa ja mikä hankkeessa ylittää uutiskynnyksen?

Hankepartnerit

Viestintää on tehtävä myös hankkeen sisällä.

Viranomaiset ja päättäjät

Hankkeiden tulokset ovat usein yhteiskunnallisesti vaikuttavia.

Oma organisaatio

Tuloksista on viestittävä myös sisäisesti.

Muu yleisö

Miten hankkeen tavoitteet tai tulokset saadaan levitettyä myös yleisesti?

Hankeviestinnän ohjeistusten tavoitteena on tehdä viestinnästä helpommin lähestyttävää ja tavoittaa aiempaa laajempi kohdeyleisö. Kuva: Emma-Karoliina Reponen.

värejä ja elementtejä niin, että ne ovat yhdistettävissä tarvittaessa myös muiden toteuttajien ilmeisiin.

Uudistuksen myötä pyrittiin myös tarjoamaan hankkeiden projektipäälliköille jatkuvampaa tukea ja matalan kynnyksen kanavia yhteydenpitoon Humakin hankeviestintätiimin kanssa. Viestintätiimi tarjoaa hankeviestintäkoulutuksia ja vapaamuotoisia Ask Me Anything (AMA) -tilaisuuksia. Lisäksi tukea on helposti saatavissa tiimin ja projektipäälliköiden yhteisessä Teams-keskustelussa.

Uudistuksen tarkoitus oli saada viestintää helpommin lähestyttäväksi ja sitoa se osaksi kaikkea hanketyötä mutta samalla selkeyttää niin viestintäkanavia kuin viestintätapojakin. Lisäksi pyrittiin tukemaan viestintää koko hankkeen elinkaaren ajan eli jo sen hakuvaiheesta aina tuloksista viestimiseen.

liköt kokevat olevan helposti saatavilla ja jota he arvostavat. Kaikki viestinnän toimeksiannot pystytään toteuttamaan, ja viestinnän panos tuottaa konkreettista tulosta. Esimerkiksi hankkeiden tapahtumien osallistujamäärät ja somenäkyvyys ovat kasvaneet selvästi.

Viestintä tekee aktiivista yhteistyötä projektipäälliköiden ja TKI-päälliköiden kanssa kartoittaen hankkeiden Humak-tasoista vaikuttavuutta ja mahdollisia laajempia ulostuloja. Tavoitteena on, että yksittäisten hankkeiden viestintätyön ohella tuodaan esiin Humakin TKI-toiminnan laajempi vaikuttavuus ja vahvistetaan Humakin asiantuntijabrändiä. Näin viestintä ei ainoastaan tue hankkeiden tavoitteita vaan myös rakentaa pitkäjänteisesti Humakin näkyvyyttä ja vaikuttavuutta koko organisaation tasolla.

Tuloksia ja vaikutuksia käytännössä

Hankeviestinnän ohjeistuksen ja viestintätiimin vahvistusten myötä viestinnällinen ammatiosaaminen on nyt tiiviisti mukana Humakin hankkeiden kaikissa vaiheissa alusta loppuun. Hankkeiden kanssa järjestetään säännöllisiä kokouksia, joissa kartoitetaan hankkeiden tavoitteita ja viestinnän tukitarpeita. Viestintätiimi tarjoaa jatkuvaa tukea, jonka projektipääl-

Kirjoittajat:

Emma-Karoliina Reponen, kulttuurituottaja (AMK), viestinnän suunnittelija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Petra Kankare, FM, viestinnän suunnittelija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Erottuvasti, värikkäästi, kohderyhmätietoisesti

– Humakin brändi uudistui

Paula Kesa

Vuoden 2025 alussa käynnistynyt uusi strategiakausi tarjosi luontevan hetken tarkastella myös Humakin brändiä. Päätös uudistaa ja raikastaa brändiä kevyesti tehtiin säilyttäen tutut, hyvin toimivat elementit. Raikastus tehtiin vahvasti strategiaan peilaten, entistä parempaa tunnettuutta ja kohderyhmätietoista brändimielikuvaa hakien. Samalla se oli jatkumo jo vuosia sitten aloitetulle brändityölle.

Kaikki brändiuudistukset seisovat tavalla tai toisella jättiläisten hartioilla aiemmin tehtyihin markkinoinnin toimenpiteisiin nojaten. Olipa päätös sitten brändin perusteellinen moukarointi tai kevyempi pintaremontti, uudistuksissa otetaan aina tavalla tai toisella kantaa menneisiin brändielementteihin.

Humakin tapauksessa nykyinen uudistus jatkaa vuonna 2020 aloitettua työtä, jossa henkilöstö osallistettiin brändin suunnitteluun. Tuolloin kerättyjä ideoita hyödynnettiin nyt tiiviissä yhteistyössä mediatoimisto Kubon kanssa, sillä yhteistyö oli jo todettu hyvin toimivaksi. Koska uudistus nojasi tuttuihin elementteihin, se alkoi

kulkea puheessa termillä ”brändin raikastus” tai ”brändin kohotus”.

Onnistuneet brändit on rakennettu vahvasti strategiaan nojaten ja omat kohderyhmät tunnistaen. Näin toimittiin myös Humakin kohdalla. Perustana kaikille viestintä-, markkinointi- ja bränditoimenpiteille on Humakin strategia. Uudistuksen ytimessä oli ajatus yhdestä, selkeästä ja eheästä kattobrändistä. Uuden ilmeen tueksi koottiinkin brändikirja, joka kokoaa yhteen sekä visuaaliset elementit että periaatteet, joiden mukaan markkinointiviestintää toteutetaan.

Visuaalinen brändi kirkastui ja pyöristyi

Vuonna 2020 rakennettu visuaalinen ilme oli sinänsä toimivaksi todettu, mutta puutteita-kin oli tunnistettu. Erityisesti digimarkkinoinnin jatkuvat sisältötarpeet haluttiin huomioida entistä paremmin. Aiempi neljän värin paletti oli tunnistettava ja harmonisuudessaan miellyttävä, mutta sekä kirkkaiden tehostevärien että tummien sävyjen puute rajoittivat arjen sisällöntuotantoa. Sisällöt jäivät visuaalisesti turhan toisteisiksi, ja ilme kääntyi raskaaksi ja totiseksi.

Uudistuksessa päätettiin säilyttää Humakille tunnusomainen oranssi väri sekä lisäväreinä toimineet vaaleankeltainen, sininen ja hiekanruskea. Harmonisten ja herkkien pastellivärien rinnalle tuotiin kokonaan uusia sävyjä: ruoste-punainen, munakoisonvioletti ja kirkas fuksia. Niillä lähdettiin hakemaan väripalettiin syvyyttä, kirkkautta ja lämpöä – heijastelemaan määriteltäviä brändiattribuutteja. Näin varmistettiin, että visuaaliset valinnat toimivat entistäkin tehokkaammin erilaisissa kanavissa ja käyttötarkoituksissa.

Myös typografia uudistui, kun perinteiseksi mielletty Mulish-fontti korvattiin modernilla, pyöreämuotoisella Space Groteskillä. Uuden fontin haluttiin heijastelevan Humakin nuorekkuutta ja helposti lähestyttävää luonnetta, selkeydestä ja käytettävyydestä tinkimättä.

Logo säilytettiin kokonaisuudessaan – se ai-noastaan suoritettiin aiemmasta vinosta, paljon tilaa vaatineesta asettelusta.

Kiitos seiso! suuren työn lopussa

Kevyenä ja pienenä alkanut raikastusprosessi on sittemmin laajentunut kokonaisvaltaiseksi brändiremontiksi, jossa uusiksi ovat menneet niin esityspohjat, mainoskuvasto kuin lopulta verkkosivutkin. Työtä ohjasivat visuaalinen kunnianhimo, markkinointiviestinnälle asetetut selkeät strategiset tavoitteet ja vaativien hajakohderyhmien asettamat ehdot. Nälkä todellakin kasvoi syödessä.

Mutta vastaanotto on ollut tekijöilleen kiitollinen, kun päivitetty brändi on alusta asti otettu vastaan hyvin sekä henkilöstön että muiden kohderyhmien parissa. Loppuvuodesta 2025 toteutetuissa brändikuvauksissa kuvausmalleina toimineet opiskelijat kiittelivät iloista, värikästä palettia, josta oli helppo poimia väreiltään sopivat vaatteet mukaan kuvauksiin. Myös sidosryhmiltä on kuultu palautetta, että kokonaisilme on Humakin näköinen ja positiivisella tavalla erilainen.

”Humanistisiin arvoihin sopiva”, kuten eräs nettikommentoija asian tiivistä.

Nykyisen ilmeen kanssa työskentely on ollut helppoa. Monipuolinen värivalikoima tekee visuaalisesta leikittelystä vaivatonta. Ilme on kevyt mutta värikäs, ja se taipuu monenlaisiin tilanteisiin.

Raikastunutta uutta ilmettä ei tehty palvelemaan vain vuotta tai kahta. Se muurattiin strategian visuaaliseksi kivijalaksi – ilmentymäksi Humakin arvoista ja tulevaisuuden tavoitteista. Sen lämpö ja rohkea erottuvuus tulevat eittämättä kantamaan myös tulevina vuosina.

Kirjoittaja:

Paula Kesa, viestinnän ja markkinoinnin asiantuntija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Vaikuttavuusperustainen johtaminen korkeakouluissa

– Kohti mitattavaa yhteiskunnallista vaikuttavuutta

Liisa Björklund, Petri Hilli, Saija Huhtala, Kirsi Moisanen,
Titta Pohjanmäki ja Tomas Träskman

Miten korkeakoulut voivat varmistaa, että niiden toiminta todella vastaa yhteiskunnan tarpeisiin ja edistää vaikuttavuutta? Tähän kysymykseen etsitään vastausta 4Q-hankkeessa, jossa neljä suomalaista ammattikorkeakoulua kehittää yhdessä korkeakoulujen vaikuttavuutta ja vaikuttavuuden johtamisen mallia. Korkeakoulujen johtaminen ja toiminnan ohjaus voidaan perustaa vaikuttavuudelle, sen arvioimiselle ja edelleenkehittämiselle.

Vaikuttavuustutkimus on kehittynyt nopeasti viime vuosina. Perinteiset mallit, kuten logiikka-ketjut ja kontribuutiotarkastelut (Mayne, 2001; Funnell & Rogers, 2011), tarjoavat edelleen tärkeän pohjan sen ymmärtämiselle, miten muutos tapahtuu. Uudempi tutkimus on kuitenkin korostanut, että vaikuttavuus muodostuu monimutkaisissa käytännöissä ja infrastruktuureissa (Power, 2015) eri tieteenalojen omaleimaisista kontribuutioista (Hazelkorn, 2014) sekä avoimesta, ekosysteemisestä vuorovaikutuksesta yhteisöjen kanssa (Benneworth & Olmos-Peñuela, 2022; Jongbloed ym., 2008). Tätä kokonaisvaltaista näkemystä tukee myös

kirjallisuus, joka korostaa tuottavia vuorovaikutuksia vaikuttavuuden ytimenä (Spaapen & van Drooge, 2011). Sitran julkaisut Vastuullisuuden tulevaisuus ja Hyvän mitta – Vaikuttavuuden jäljillä tuovat tutkimukselliset oivallukset käytännön menetelmiksi, joiden avulla organisaatiot voivat suunnata toimintaansa yhteiskunnallisiin tavoitteisiin ja johtaa vaikuttavuudella.

4Q on Kajaanin ammattikorkeakoulun (KAMK), Diakonia-ammattikorkeakoulun (Diak), Arcadan ja Humanistisen ammattikorkeakoulun (Humak) yhteishanke, jossa kehitetään vaikuttavuuden johtamisen mallia korkeakoulujen muodos-

Vaikuttavuuskehikko

Vaikuttavuuskehikko.

tamalle konsortiolle. Näissä oppilaitoksissa opiskellaan muun muassa sosiaali-, terveys-, hyvinvointi- ja liikunta-alaa, liiketaloutta, humanistista alaa, kulttuurialaa, taide- ja media-alaa sekä tekniikkaa.

4Q-hanke koostuu viidestä työpaketista, joista yksi, vaikuttavuuden työpaketti, toimii ikään kuin liimana – se kokoaa yhteen kaikkien työpakettien vaikutustavoitteet ja mittarit. Korkeakoulut pyrkivät yhdessä sovittuihin vaikutus- ja vaikuttavuustavoitteisiin, joilla vastataan yhteiskunnallisiin ongelmiin, kuten kestävyysvajeeseen ja osaajapulaan. Tarkoitus on kuvata korkeakoulujen vertailukelpoiset vaikutus- ja vaikuttavuusmittarit. Hankkeen kehittämismenetelmänä hyödynnetään kuviossa 1 esitettyä vaikuttavuuskehikkoa, joka etenee viiden vaiheen kautta: tarve, tavoitteet, toimenpiteet ja resurssit, vaikutusten seuranta sekä vaikuttavuus.

Tavoitteita mitataan sosiaalisen ja ekologisen kestävyysmittareilla, kustannustehokkuudella sekä vaikuttavuusmallin seurannan ja raportoinnin integroitumisella tietojärjestelmiin.

Malli määrittelee kaksi keskeistä vaikutustavoitetta: työn tuottavuuden parantumisen korkeakoulujen aloilla sekä työvoiman määrän vastaavuuden tulevaisuuden osaamistarpeisiin. Näiden toteutuessa saavutetaan mallin keskeisin vaikuttavuustavoite eli työvoiman osaamispääoman kestävä kasvu.

Kohti vaikuttavuusperustaista toimintakulttuuria

Vaikuttavuusperustainen toiminta on avain julkishallinnon tuottavuuden kasvuun, sillä se siirtää fokuksen suoritteista tavoiteltuihin vaikutuksiin. Tämä ohjaa innovaatioon tehok-

kaampia tapoja saavuttaa tavoitteet. Vaikuttavuusperustaisen toimintakulttuurin kehittämisen edellyttää, että vaikuttavuus integroidaan järjestelmällisesti osaksi toiminnan johtamista ja kehittämistä. Kyse ei ole kertaluonteisesta projektista vaan jatkuvasta prosessista, jossa organisaation voimavarat kohdennetaan sinne, missä ne tuottavat suurimman vaikutuksen.

Vaikuttavuutta mitataan ja arvioidaan järjestelmällisesti selkeiden mittareiden ja seuranta-järjestelmien avulla. Johtamisessa päätöksenteko perustuu dataan ja tietoon todellisista vaikutuksista ja niiden taustasyistä. Olennaista on, että koko organisaatio ymmärtää yhteisen vaikuttavuustavoitteen ja sitoutuu siihen. 4Q-hankkeessa on tunnistettu korkeakoulujen yhteiskunnallinen tarve. On havaittu, että työn tuottavuus ei ole kasvanut palvelualoilla, mikä toimii kestävä kasvun jarruna (Kokkinen ym., 2025). Työvoimapulan ratkaiseminen Suomen väestön vähentyessä ja vanhentuessa luo haasteita ylläpitää hyvinvointivaltiota. Lisäksi on havaittu opiskelijoiden vaihtuvuuden vähentämisen tarvetta.

4Q-konsortiossa kumppanuudelle asetettiin sekä vaikutus- että toiminnalliset tavoitteet. Tavoitteena on, että korkeakoulujen johtaminen ja toiminnanohjaus voidaan perustaa vaikuttavuuden seurantaan sekä yhteiskunnallisten hyötyjen saavuttamiseen. Hankkeessa tuotetaan vaikuttavuuden johtamisen ja ohjaamisen menetelmät sekä laaditaan johtamisen malli koko konsortiolle.

Vaikuttavuuden johtamisen työpaketti 4 koostuu yhteen kaikki konsortion ammattikorkeakoulut. Työpaketissa kehitettävän seurantamallin tavoitteena on tehostaa toimintaa ja lisätä opintojen mukaisille aloille sijoittuvien määrää. Mittareina käytetään valmistuneiden ja alalle sijoittuneiden määrän kasvua vuoden

2024 tasoon verrattuna sekä opiskelijoiden hyvinvoinnin kehittymistä.

Lisäksi tavoitteena on, että palveluiden resurssit kohdentuvat kestävästi ja että korkeakoulujen johtamisjärjestelmä tukee osaamistarpeiden ennakointia ja vaikutusten tuottamista. Hanke kehittää mallia, jossa nämä elementit yhdistyvät käytännön toiminnaksi. Se ei ole vain mittareiden keräämistä vaan kokonaisvaltainen tapa ajatella korkeakoulun roolia yhteiskunnassa sekä johtaa toimintaa niin, että todellinen, mitattava muutos toteutuu.

Lähteet

Benneworth, P. & Olmos-Peñuela, J. (2022). An openness framework for ex ante evaluation of societal impact of research. *Research Evaluation* 33, rvac023. <https://doi.org/10.1093/reseval/rvac023>

Funnell, S. C. & Rogers, P. J. (2011). *Purposeful program theory: Effective use of theories of change and logic models*. Jossey-Bass.

Hazelkorn, E. (2014). Making an impact: New directions for arts and humanities research. *Arts and Humanities in Higher Education*, 14(1), 25–44. <https://doi.org/10.1177/1474022214534475>

Hyvän mitta (2019). *Hyvän mitta: Työkirja vaikuttavuuden suunnitteluun ja arviointiin*. Sitra. <https://www.sitra.fi/julkaisut/hyvan-mitta-tyokirja/>

Jongbloed, B., Enders, J. & Salerno, C. (2008). Higher education and its communities: Interconnections, interdependencies and a research agenda. *Higher Education* 56(3), 303–324. <https://doi.org/10.1007/s10734-008-9128-2>

Kokkinen, A., Jalasjoki, P. & Obstbaum, M. (2025). Työikäisen väestön supistuminen ja heikko tuottavuus painavat Suomen pitkän ajan kasvunäkymää. Pitkän aikavälin ennuste. Suomen Pankki. <https://www.eurojatalous.fi/fi/2025/artikkelit/tyoikaisen-vaeston-supistuminen-ja-heikko-tuottavuus-painavat-suomen-pitkan-ajan-kasvunakymaa/>

Mayne, J. (2001). Addressing attribution through contribution analysis: Using performance measures sensibly. *Canadian Journal of Program Evaluation* 16(1), 1–24.

Power, M. (2015). How accounting begins: Object formation and the accretion of inf-

rastructure. *Accounting, Organizations and Society* 47, 43–55. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2015.10.005>

Sitra (2022). Vastuullisuuden tulevaisuus: Mitä vastuullisuus kohtaa kestävyuden ja vaikuttavuuden? Sitra. <https://www.sitra.fi/julkaisut/vastuullisuuden-tulevaisuus/>

Spaapen, J. & van Drooge, L. (2011). Introducing ‘productive interactions’ in social impact assessment. *Research Evaluation* 20(3), 211–218. <https://doi.org/10.3152/095820211X12941371876742>

Kirjoittajat:

Liisa Björklund, erityisasiantuntija,
Diakonia-ammattikorkeakoulu

Petri Hilli, toimitusjohtaja, QSA Oy

Saija Huhtala, lehtori, Kajaanin ammattikorkeakoulu

Kirsi Moisanen, yliopettaja,
Kajaanin ammattikorkeakoulu

Titta Pohjanmäki, strategiapäällikkö,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Tomas Träskman, yliopettaja, Yrkeshögskolan Arcada

Vaikuttamisen viikot 2025

rakennetaan yhdessä

– Muuttuva maailma, yhdessä vahvoja

Johanna Henriksson

Vastaa ja vaikuta – mielipiteelläsi on väliä! Tällä sloganilla Humakin opiskelijoita on kannustettu vastaamaan opiskelijakyselyihin osana Vaikuttamisen viikkoja jo neljän vuoden ajan. Kampanjan teemana oli tänä vuonna ”Muuttuva maailma, yhdessä vahvoja – voimaa epävarmuuden keskelle yhteisöstä, osaamisesta ja verkostoista”.

Kampanjalla opiskelijoiden ääni kuuluviin

Vaikuttamisen viikot on Humakin vuosittainen kampanja, joka tarjoaa opiskelijoille konkreettisia tapoja vaikuttaa omaan opiskelu ympäristöönsä, kehittää vaikuttamisen taitojaan ja verkostoitua. Kampanja innostaa humakilaisia osallistumaan aktiivisesti palautteen antami-

seen ja oivaltamaan, miten omalla toiminnallaan voi muokata sekä korkeakoulu yhteisöä että yhteiskuntaa laajemminkin.

Samalla kampanja vahvistaa Humakin profiilia osallistavana ja yhteisöllisenä toimijana. Se tekee näkyviksi palautteen pohjalta toteutettuja kehittämistoimia, lisää avoimuutta ja sitouttaa koko Humak-yhteisöä jatkuvaan kehittämiseen.

Opiskelijat suunnittelivat Humakin uuden läppäritarran osana Vaikuttamisen viikkoja ja äänestivät kampanjan päätteeksi finaaliehdokkaista parhaan. Selväksi voittajaksi ylsi vaihtoehto 1.

Yhteistyöllä vahvempaan vaikuttamiseen

Vaikuttamisen viikkojen suunnittelu aloitettiin hyvissä ajoin, alkukevästä 2025. Humakin laatu- ja toiminnanohjausryhmä nimesi kampanjalle erillisen suunnitteluryhmän, jossa oli edustus laatutyöstä, viestinnästä, koulutuksesta, TKI-toiminnasta ja opiskelijakunta HUMAKOsta.

Vuoden 2025 teema valikoitui yhdessä HUMAKOn edunvalvontatiimin kanssa vastauksena opiskelijoilta ja Humakin palautejärjestelmän kautta esiin nousseisiin tarpeisiin. Opiskelija-edustajat korostivat toivon ja merkityksellisuuden tunteen vahvistamisen tarvetta sekä tukea urasuunnitteluun, työllistymiseen ja verkostoitumiseen – samat teemat näkyivät selvästi myös AVOP- ja uraseurantakyselyissä. Taustalla vaikuttivat työelämän epävarmuus ja yhteiskunnallinen keskustelu leikkauksista.

Kampanjan suunnittelussa huomioitiin keväällä 2024 Karvin auditoinnissa saadut suositukset. Erityisesti haluttiin vahvistaa TKI-toiminnan näkyvyyttä ja lisätä opiskelijoiden tietoisuutta hanketyöhön osallistumisen mahdollisuuksista. Hankeharjoittelut voivat parhaimmillaan avata uusia urapolkuja sekä tarjota työllistymismahdollisuuksia, opinnäytetyön aiheen ja varmuutta ja suuntaa tulevaan. Toinen keskeinen auditointisuositus koski opiskelijoiden

vahvempaa osallistamista Humakin palautekulttuurin kehittämiseen.

Vuoden 2025 toteutuksessa opiskelijoiden osallistamista vahvistettiin merkittävästi – koko HUMAKOn edunvalvontatiimi oli mukana suunnitteluryhmässä. Edunvalvontatiimi oli myös suunnittelemassa kampanjan aikana toteutettua työpajaa, jossa opiskelijat pääsivät ottamaan kantaa Humakin palautekäytänteisiin.

Kampanjan monet kasvot

Vaikuttamisen viikkojen ohjelmassa yhdistyivät työelämävalmiuksien vahvistaminen, hyvinvoinnin tukeminen ja yhteisöllisyys. Kampanjassa keskeistä roolia näyttelivät Humakin alumnit. Alumneja hyödynnettiin monipuolisesti alueellisissa verkostoitumistapahtumissa ja työelämätoimilla, joita toteutettiin kampuksilla osana Urasuunnittelu 5 op -opintojaksoa. Alumni Talks -webinaari ”Kulttuuri toivon ja tulevaisuuden vahvistajana” kokosi alumneja ja opinnoissaan loppuvaiheessa olevia opiskelijoita keskustelemaan kulttuurin voimasta yhteisöjen, työelämän ja hyvinvoinnin rakentamisessa.

Kampanja huomioitiin myös Humakin julkaisu-toiminnassa. Muuttuva maailma, yhdessä vahvoja -hartikkelisarja haastoi pohtimaan, millaista osaamista tulevaisuudessa tarvitaan ja

Turun-kampuksella järjestetty yhteisöpedagogikoulutuksen työelämätori esitteli harjoittelupaikkoja ja vapaaehtoistyön mahdollisuuksia.

miten voimme vahvistaa toisiamme opintojen ja uran rakentamisessa.

Ohjelman rinnalla kampanjan ytimessä oli opiskelijapalautteen kerääminen koko opiskelupolun ajalta. AMK- ja YAMK-tutkinto-opiskelijat vastasivat aloitus- tai välikyselyyn, valmistuvat valtakunnalliseen AVOP-kyselyyn ja viisi vuotta sitten valmistuneet alumneille suunnattuun uraseurantakyselyyn. Uutena avauksena kaikki tutkinto-opiskelijat ja avoimen AMK:n polkuopiskelijat pääsivät vastaamaan Zekki-Pro-hyvinvointikyselyyn, josta kukin sai henkilökohtaisen palautteen omasta tilanteestaan sekä palvelusuosituksia.

Urasuunnittelu 5 op -opintojakson teemavalmennuksessa Humakin alumni Henrietta Harju avasi verkostoitumisen käytännön keinoja ja oman brändin rakentamista. Valmennuksen yhteydessä toteutettiin Opiskelijoiden ääni kuuluviin -työpaja, jossa kehitettiin yhdessä Humakin palautekäytänteitä.

HOT-matriisi-verkkotyöpajat tarjosivat opiskelijoille mahdollisuuden pysähtyä oman hyvinvointinsa äärelle korkeakoulukuraattorin ohjauksessa. Opiskelijoiden toiveesta käynnistettiin kuukausittaiset verkkolounaat ja kampuksilla tarjottiin sydänystävällisiä aamupuu-roja. Aamupuurotapahtuma, joka järjestettiin nyt jo toista kertaa, on saanut alkunsa Humakin aloite- ja laatukanavaan tulleesta opiskelijatoiveesta lisätä mahdollisuuksia kohdata ja vahvistaa yhteisöllisyyttä kasvotusten.

Kampanjan aikana järjestettiin myös HUMAKOn edustajistovaalit ja opiskelijaedustajien haku Humakin toimitelmiin. Hakua tuettiin nykyisten opiskelijaedustajien esittelykampanjalla sosiaalisessa mediassa, jotta edustustoiminta tulisi opiskelijoille tutummaksi ja konkreettisemmäksi.

Opiskelijoiden toiveissa enemmän alumneja, verkostoja ja yhteisöllisyyttä

Opiskelijoiden ääni kuuluviin -työpajassa kerättiin opiskelijoiden toiveita Vaikuttamisen viikkojen tapahtumiksi. Opiskelijat toivoivat erityisesti alumnien urapoluista ja menestystarinoista kertovia tapahtumia, lisää yhteisöllisyyttä sekä verkostoitumismahdollisuuksia.

Kampanjan uusi visuaalinen ilme ja vahvistettu viestintä Humakin sisäisillä ja ulkoisilla kanavilla paransivat sen tunnistettavuutta. Humakin opiskelijasomelähettiläät tuottivat kampanjalle somesisältöä, jossa he kannustivat opiskelijoita vastaamaan kyselyihin ja herättelivät pohtimaan vaikuttamisen merkitystä. Näkyvyys varmistettiin vielä erillisen viestintäsuunnitelman avulla. Palautteen mukaan viestintä kaipaakin kuitenkin edelleen selkeyttämistä ja terävöittämistä, jotta se tavoittaisi kaikki opiskelijat entistä paremmin.

Näitä kehittämis ehdotuksia hyödynnetään tulevien vuosien kampanjoiden suunnittelussa. Tällä hetkellä pohditaan alueellisten verkostoitumistapahtumien järjestämistä kampuksilla siten, että koulutusten yhteisiin tapahtumiin kutsuttaisiin alumneja, sidosryhmiä ja työelämäkumppaneita.

Vaikuttamisen viikot ansaitsevat paikkansa vuosittaisena perinteenä – tapahtumana, jossa opiskelijoiden ääni ei ainoastaan kuulu vaan todella vaikuttaa Humakin toiminnan kehittämiseen.

Kirjoittaja:

Johanna Henriksson, asiantuntija,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Palautteen antaminen kantaa hedelmää, kun opiskelijat pääsevät vaikuttamaan Humakin toiminnan kehittämiseen.
Kuva: Helka Luttinen, kuvauspaikka: Vieremä, Suomi.

Opiskelijat mukana

Humakin palautekulttuuria

kehittämässä

Helka Luttinen

Humakin Vaikuttamisen viikoilla 2025 järjestettiin Opiskelijoiden ääni kuuluviin -työpaja, jossa opiskelijat pääsivät kertomaan kokemuksistaan palautteen antamisesta ja kehittämään yhdessä Humakin palautekäytänteitä. Työpajassa nousi esiin sekä toimivia käytänteitä että konkreettisia kehityskohteita, jotka auttavat rakentamaan entistä toimivampaa vuorovaikutusta opiskelijoiden ja korkeakoulun välille.

Mikä tekee palautteen antamisesta helppoa?

Opiskelijat kokevat palautteen antamisen helpoimmaksi silloin, kun kyselyt ovat selkeitä, lyhyitä ja helposti löydettävissä. Anonyyminen madaltaa kynnystä antaa rehellistä palautetta,

ja sähköpostimuistutukset auttavat muistamaan vastata. Monet arvostavat valmiita palautekyselyitä ja strukturoituja lomakkeita, jotka tekevät prosessista sujuvan.

Haasteita syntyy erityisesti silloin, kun palautekanavia on liikaa eikä ole selvää, mistä palautelomake löytyy. Pitkät kyselyt ja toistuva

palautepyyntöjen tulva koetaan kuormittaviksi, varsinkin kun sähköposti on täynnä muuta opiskeluun liittyvää materiaalia. Useat opiskelijat mainitsivat myös, että palautteen antamisen voi tuntua turhalta, jos sen ei näe vaikuttavan mihinkään konkreettisesti.

Näkyvyys ja vaikuttavuus motivoivat

Työpajassa keskusteltiin paljon siitä, mikä saisi opiskelijat antamaan palautetta aktiivisemmin. Keskeisimmäksi tekijäksi nousi palautteen vaikuttavuuden näkyväksi tekeminen. Opiskelijat haluavat tietää, että heidän palautteensa luetaan ja että sen perusteella tehdään konkreettisia muutoksia. Tieto siitä, miten palaute on vaikuttanut opintojaksojen kehittämiseen, motivoisi antamaan palautetta jatkossakin.

Käytännön ehdotuksia olivat muun muassa palautteen antamisen yhdistäminen lähipäiviin tai yhteisiin tapaamisiin. QR-koodit ja muut nopeat tavat antaa palautetta koettiin hyödyllisiksi.

Ihanteellinen palauteprosessi rakentuu vuorovaikutukselle

Työpajassa opiskelijat suunnittelivat yhdessä ihanteellista palauteprosessia Humakille. Keskiöön nousivat yksinkertaisuus, avoimuus ja kaksisuuntainen viestintä. Opiskelijat toivoivat, että palautetta voisi antaa jo opintojen aikana eikä vasta opintojakson lopussa. Tällöin asiat olisivat vielä tuoreessa muistissa ja kehitysehdotuksista olisi hyötyä myös omaan opiskeluun.

Tärkeäksi koettiin myös se, että palaute menisi suoraan sellaisille henkilöille, jotka voivat tehdä sen perusteella muutoksia. Palautteen käsittelyprosessin aikana tulisi tiedottaa, miten asia etenee ja kuka sitä hoitaa. Opiskelijat toivoivat saavansa koosteen annetusta palautteesta ja tietoa siitä, millaisia toimenpiteitä sen pohjalta on tehty. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi yhtenä selkeänä uutiskirjeenä sähköpostiin tai uutisena Teamsissa.

Kehitysehdotuksia ja osallistumishalukkuutta

Konkreettisina kehitysehdotuksina nousivat esiin palautekanavien selkeyttäminen ja niiden määrän vähentäminen. Opiskelijat toivoivat yhtä selkeää kanavaa, jonka kautta palautetta ja kehitysideoita voisi antaa. Hoodlessa palau-

tekyselyn tulisi olla saatavilla heti opintojakson päätyttyä, kun ajatukset ovat vielä tuoreita.

Monet opiskelijat ovat valmiita osallistumaan Humakin palautekäytänteiden kehittämiseen vastaamalla kyselyihin, testaamalla uusia palautetyökaluja ja antamalla palautetta kehitysversioneista. Osa on kiinnostunut myös työpajoista, ideointitilaisuuksista ja toimimisesta opiskelijaedustajana kehittämissyöryhmässä.

Työpajan keskusteluista kävi selväksi, että opiskelijat arvostavat mahdollisuutta vaikuttaa ja haluavat olla mukana kehittämässä Humakin toimintaa. Tärkeintä on, että palaute koetaan merkitykselliseksi ja että sen vaikutukset näkyvät käytännössä. Kun palautteen antamisesta tehdään helppoa, nopeaa ja vaikuttavaa, syntyy luottamusta ja sitoutumista, joka hyödyttää koko oppilaitosyhteisöä.

Auditoinnin suositus toteutuu yhteistyössä

Opiskelijoiden ääni kuuluviin -työpajan anti vastaa suoraan Humakin vuoden 2024 auditoinnin keskeiseen kehittämissuositukseen. Auditoinnissa suositeltiin osallistamaan opiskelijoita nykyistä vahvemmin Humakin palautekulttuurin kehittämiseen ja palauteprosessin systematisointiin.

Opiskelijoilla on selvä näkemys siitä, millainen palauteprosessi toimii parhaiten. He painottavat läpinäkyvyyttä, selkeää viestintää ja konkreettista vaikuttavuutta – juuri niitä elementtejä, joita myös auditointi korosti. Kun opiskelijoille tiedotetaan selkeästi, miten palaute annetaan, miten se etenee jatkokäsittelyyn ja mitä siitä seuraa, syntyy toimiva palautekulttuuri, joka tukee Humakin jatkuvaa kehittymistä ja opiskelijoiden oppimiskokemusta.

Kirjoittaja:

Helka Luttinen, FM, AmO, koulutussuunnittelija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Opiskelija- ja somalähettilästoimintaa toteutetaan koordinoitusti, persoonallisesti ja monikanavaisesti

Marika Stam ja Iida Panula

Humakin viestintätiimissä opiskelija- jaomalähettilästoiminta on vastuutettu kahdelle henkilölle. Aktiivisesti toimivia opiskelija- jaomalähettiläitä on vuonna 2025 ollut kaikkiaan noin parikymmentä. Vuoden aikana opiskelijoilla on ollut mahdollisuus hakea joko some- tai opiskelijalähettilääksi tai molemmiksi. Lähettiläille on järjestetty koulutukset keväällä ja syksyllä. Lähettiläsviestinnässä hyödynnetään erityisesti ryhmän omaa Teams-kanavaa, sähköpostia ja henkilökohtaista kontaktointia.

Opiskelijoiden toteuttama lähettilästoiminta tukee Humakin näkyvyyttä niin henkilökoh- taisissa kohtaamisissa kuin sosiaalisen medi- an kanavissa. Koordinoitu lähettilästoiminta tarjoaa Humakin opiskelijoille mahdollisuuden kehittää ja harjoittaa monenlaisia viestintätai- toja ja toteuttaa määriteltäviä toimeksiantoja. Lähettiläät pääsevät kohtaamaan erilaisia koh- deryhmiä ja tuottamaan sisältöä määritellyille vastaanottajille. Opiskelijalähettiläät oppivat tapahtumatuotannoista, pääsevät ideoimaan ja toteuttamaan opintojaan kuvaavia sisältö- jä, kehittävät teknisiä valmiuksiaan ja tutus- tuvat tilaisuuksiin liittyvään logistiikkaan sekä oppivat noudattamaan aikatauluja ja ohjeita. Lähettilästoiminta tarjoaa opiskelijoille markki- nointi- ja viestintätaitojen kehittämisen lisäksi tilaisuuden tuntiperusteisiin lisäansioihin vies- tintätiimin ohjauksessa.

Opiskelijalähettilästoiminta perustuu kohtaamiseen

Opiskelijat ovat olleet näkyvästi esillä Huma- nistisen ammattikorkeakoulun markkinoinnissa ja viestinnässä aina Humakin perustamisesta, vuodesta 1998, lähtien. Opiskelijatuutoritoi- minta nostettiin uudelle tasolle vuoden 2023 syksyllä, jolloin lanseerattiin Humakin viestin- nän koordinoima opiskelijalähettilästoiminta. Lähettiläksi haetaan lähettiläshaussa, ja työ- suorituksista maksetaan palkkio. Työkeikko- ja, Humak-infomateriaaleja, esittelyaineistoja, Teams-viestintäkanavia, toimeksiantojen to- teuttamista ja somejulkaisuja hallinnoidaan, kehitetään ja seurataan viestinnässä.

Kohtaamistilanteet ovat humakilaisille luon- tainen tapa välittää Humak-tietoutta, Humakin arvoja ja koulutusten merkitystä niin yksilöille kuin yhteiskunnallekin. Opiskelijalähettilästoi- minnassa korostuvat erilaiset koulutusmessut, oppilaitos- ja varuskuntavierailut, kaupunkita- pahtumat ja hakijan päivät sekä esittelyinfot, joita on pidetty myös verkkomuotoisina. Opis- kelijalähettiläät toimivat vuorovaikutteisesti lähellä kohderyhmiään: he näkyvät ja kuulu- vat, kuuntelevat, kertovat ja vastaavat. Vies- tintämateriaalien ohella opiskelijalähettiläitä kannustetaan hyödyntämään omakohtaisia kokemuksiaan opinnoista. Lähettiläät edusta- vat tilaisuuksissa koko Humakia, mutta jokai- nen saa olla reilusti myös oman koulutuksensa edustaja sekä hyödyntää persoonaansa ja op- pimaansa.

Vuoden 2025 aikana opiskelijalähettiläät teki- vät lähes 30 esittelykeikkaa ympäri Suomea. Tapahtumasta ja tilaajan toiveista riippu-

en opiskelijalähettiläät ovat tehneet keikkoja joko itsenäisesti, parin kanssa tai isommalla porukalla. Marraskuussa kaksipäiväisten Stu- dia-messujen näyttelyosastollamme Helsin- gin Messukeskuksessa työskenteli kymmenen opiskelijalähettilästä, joista puolet oli uusia, vasta marraskuun alussa koulutettuja.

Humakilaisten arki näkyväksi

Somelähettilästoiminnan virallinen pilotoi- nti käynnistyi keväällä 2025. Sosiaalisen me- dian kautta toteutetulla rekrytoinnilla saatiin mukaan motivoituneita opiskelijoita eri kou- lutuksista. Perehdytyksen jälkeen lähettiläät aloittivat esittelypostauksilla, ja toimeksiannot ovat sen jälkeen monipuolistuneet opiskelijo- den vahvuuksien mukaan. Yli 40 toteutettua toimeksiantoa kattaa paljon erilaisia teemoja opiskelija-arjesta teemaviikkoihin ja yhteis- haun markkinointiin.

Toimintamallin kehittäminen on ollut jatkuva prosessi. Saavutettavuuskysymykset, palkkio- mallit ja tekniset ratkaisut ovat vaatineet hie- nosäätöä. Lähettiläiden aktiivinen palaute on ollut korvaamatonta toiminnan kehittämisessä. Olemme määritelleet selkeät linjaukset muun muassa musiikin käytöstä ja suositelluista edi- tointisovelluksista, mikä on helpottanut lähet- tiläiden työtä ja varmistanut sisällön laadun.

Somelähettiläiden julkaisut ovat nousseet Hu- makin suosituimmiksi sisällöiksi sosiaalisessa mediassa. Opiskelijoiden tuottama sisältö resonoi erityisesti nuorten kohdeyleisöjen kanssa tavalla, jota organisaatiolähtöinen vies- tintä harvoin saavuttaa. Autenttisuus ja ver- taisnäkökulma tekevät viestistä uskottavan ja kiinnostavan.

Kirjoittajat:

Marika Stam, opiskelijalähettilästoiminta, suunnitteli- ja, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Lida Panula, somelähettilästoiminta, suunnittelija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Kirjaston vuosi 2025

Anne Holappa

Humakin kirjasto kehittyy ja uudistuu – vähintään pienin askelin – joka vuosi. Vuonna 2025 Humakin kirjaston muodostivat informaattikko Kuopiossa, informaattikko Jyväskylässä sekä kaksi informaattikkoa Helsingissä.

Vuosi 2025 aloitettiin kirjastojärjestelmän siivoamisella. Humakin kirjastoverkostosta poistuneiden Kauniaisten ja Turun kampuskirjastojen materiaali piti poistaa tai siirtää muualle. Yhteistyön päätyttyä myös Kuurojen Liiton kokoelma poistettiin Humakin kirjastojärjestelmästä.

Uusi informaattikko nostaa tasoa

Helsingin-kampuksen toinen informaattikko, jonka vastuualueena ovat tiedonhaun ohjaus ja kirjastojärjestelmän ylläpito, aloitti maaliskuun alussa. Hänen myötänsä kirjasto on saanut valikoimaansa ammattimaisesti tehtyjä ohjevideoita. Videot löytyvät Humak Finnan etusivun yläpalkin Ohjeet-välisivulta.

Tiedonhaun koulutus- ja ohjauswebinaareja on pidetty kaikille avoimesti. On kuitenkin ollut haasteita sen suhteen, miten tieto näistä webinaareista tavoittaisi etenkin opinnäytetyövaiheessa olevat opiskelijat. Tilaisuuksista on

ilmoitettu Teamsissa, Humak Finnan etusivulla ja Humakista kuuluu! -uutiskirjeessä. On tehty julisteita Helsingin-kampuksen tiloihin ja pyydetty lehtoreita infoamaan opiskelijoitaan. Nämäkään toimet eivät kuitenkaan ole tavoittaneet opiskelijoita kunnolla. Kirjasto toivoisikin tiedonhaun koulutusta osaksi opetussuunnitelmia.

Yhdessä kehittäminen on kirjaston vahvuus

Vuoden alussa alettiin systemaattisesti kerätä ja käsitellä palautetta (erityisesti kirjaston järjestämiä koulutustapahtumia koskevaa). Vuoden aikana toteutettiin lisäksi Finna-kysely sekä AMK-kirjastojen kysely, joiden antia käsiteltiin myös palautepalavereissa. Finna-kyselystä saadun palautteen perusteella Humak Finnan ulkoasua uudistettiin selkeämmäksi. AMK-käyttäjäkyselyyn tehtiin vastine, joka sijoitettiin Humak Finnan etusivulle. Etenkin e-aineiston käyttö oli herättänyt kysymyksiä.

Vasemmalta oikealle kirjaston Hard action -tiimi: Sari Granander, Anni Kosonen, Anne Holappa. Kuva: Emma Reponen.

Vastineessa selitettiin muun muassa, kuinka e-kirjat toimivat eri tavoin lukualustasta riippuen. Samalla avattiin sitä, mitä tarkoittaa lisenssin ostaminen tiettyyn aineistoon.

Kirjastoinfot aloittaville opiskelijoille olivat vaihdelleet kestoaltaan kymmenestä 45 minuuttiin. Yhdessä sovittiin, että kaikki kirjastoinfot sisältävät jatkossa ainakin seuraavat asiat: Humak Finna kirjastoasiointin lähtösivuna, Tuudo-kirjastokortin luominen sekä e-aineiston lukeminen. Se, että kaikki opintojaksomateriaali on sähköisessä muodossa, on asia, joka on suurimmalle osalle opiskelijoista uutta. Kirjaston palvelupaketit, joissa määritellään selvästi muun muassa kirjastoinfojen sisältö (sekä samalla tavalla muiden tarjottavien palvelujen sisällöt), julkaistiin myöhemmin intrassa.

Humakin julkaisuja ja muita julkaisuja

Helsingin-kampuksen informaattikot toimivat ensimmäistä kertaa sekä hartikkeli- että blogitoimituskunnissa. Kirjasto kantaa vastuun myös julkaisutiedonkeruusta. Lisäksi kirjastolla on edustus Humakin julkaisutoiminnan ohjausryhmässä.

Kansainvälisten, yksittäisinä ostettujen e-lehtien välittäjä vaihtui vuoden alussa. Tämä aiheutti palvelun alentumaa, koska tekniset vaikeudet lehtien tarjolle saattamisessa olivat hitaita ratkaista. Toinen ongelmallinen tilanne aiheutui siitä, kun kesälomien jälkeen selvisi vähitellen

se, mitä Editan tekemät yrityskaupat tarkoittivat Humakille. Pitkään kulttuurituottajien käytössä olleet aineistot siirtyivät sellaiselle alustalle, joka ei enää soveltunut kirjastokäyttöön. Ajallisesti tilanne oli hyvin hankala, koska uudet opiskelijat olivat juuri aloittelemassa lukukauttaan ja piti äkkiä keksiä korvaavaa aineistoa.

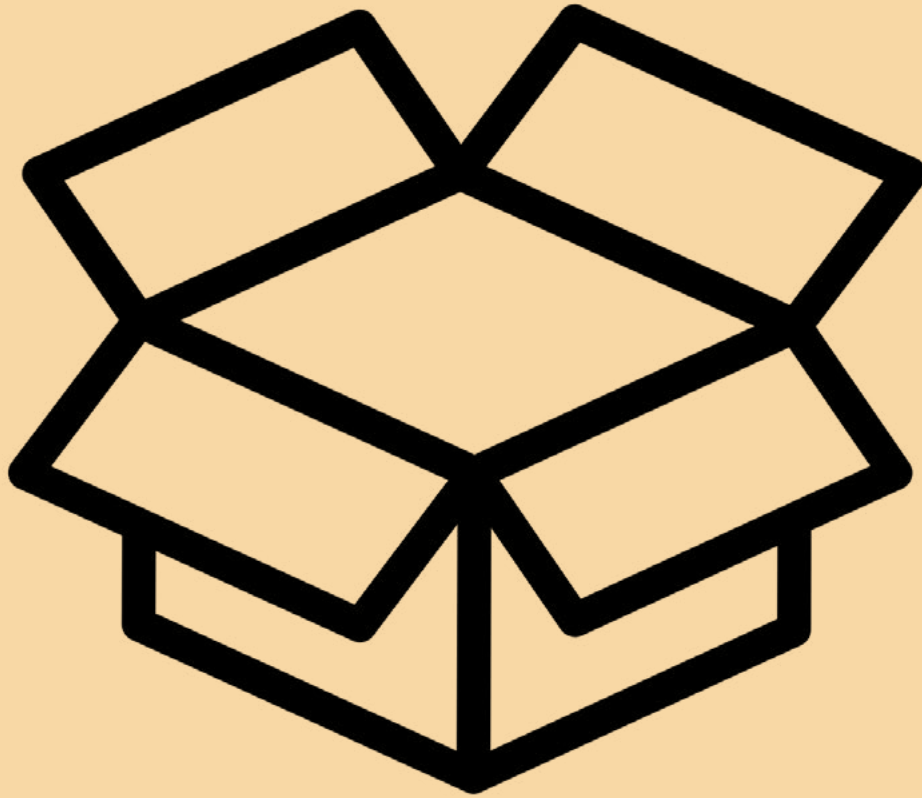
Kohti vuotta 2026

Vuodenvaihteessa toteutuvaan kotisivu-uudistukseen liittyen kirjaston sivujen sisältöjä ja rakennetta on pohdittu kehittämisspalavereissa. Kotisivu-uudistus on herättänyt keskustelua myös siitä, mitä vanhoilta sivuilta säilytetään ja miten ne arkistoidaan. Kirjasto otti tehtäväkseen varmistaa, että kaikki Humakin sarjassa julkaistut teokset löytyvät paitsi Theseukselta myös kirjastotietokannan kautta.

Kirjastossa on alettu valmistella myös kesällä 2026 tapahtuvaa muutosta, jossa luovutaan Jyväskylän ja Kuopion kampuskirjastoista. Alueellisia kirjastoja on kontaktoitu, ja Humakin opiskelijat onkin toivotettu lämpimästi tervetulleiksi käyttämään Kuopion ja Jyväskylän muita kirjastoja. Verkossa Humakin kirjasto palvelee edelleen kaikkia.

Kirjoittaja:

Anne Holappa, FT, informaattikko,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Kirjaston palvelut on paketoitu!

Anne Holappa

Syksyllä 2025 Humakin kirjasto selkeytti palvelutarjontaansa ja loi sen pohjalta palvelupaketteja. Jokaisessa paketissa kerrotaan, mitä, kenelle, missä vaiheessa ja mikä on arvioitu kesto. Paketin mukaista palvelua voi tilata kirjastosta omaan aikatauluunsa sopivaan hetkeen. Se voi toimia yhtenä rakennuspalikoista, kun suunnitellaan opintokokonaisuutta. Myös hankkeet voivat hyödyntää kirjaston osaamista oman aikataulunsa mukaisesti.

Ajattelutavan muutos

Kirjastopalvelujen tuotteistamisajatus ei missään nimessä ole uusi juttu. Se on ollut olemassa ainakin 25 viime vuotta. Usein tuotteistamisajattelua on käytetty esimerkiksi tapahtumatuotteiden tai kirjastojen pitämien oppariklinikoiden lanseerauksessa.

Tuotteistaminen on ihmisten ajattelutapojen ja toiminnan muuttamista, määritellään Aalto-yli-

opiston Palvelujen tuotteistamisen käsikirjassa (2015). Ajattelutavan muuttamisesta oli kysymys tässäkin. Ajatus, että kirjaston tarjoamat koulutukset tai muut palvelut ovat tosiaan sellaisia, että niistä voi ensin valita itselleen sopivan ja sitten tilata sen, on kirjaston palveluiden osalta uusi. Kyseessä ovat palvelut, joita kirjastosta on aina saanut, jos niitä on osannut pyytää. Tämän uuden ajattelutavan konkreti-

soimiseksi palvelut kuitenkin sanallistettiin ja listattiin intranetin sivuille kuten mikä tahan-
sa tuotevalikoima. Sinänsähän mitään uutta
ei luotu – jo valmiiksi olemassa olleet kirjaston
tehtävät vain muotoiltiin uudestaan.

Pakettiratkaisu

Tuotteistaminen on tuotteen monistamista, määritteli Kirsi Sippola HAMKin blogissa vuonna 2023. Tämäkin pätee kirjaston palvelupaketti-
ajatukseen. Tuotteistus voidaan nähdä myös palvelujen täsmementämisenä: kullakin kerralla pyritään tarjoamaan laadullisesti samantasoi-
sta sisältöä. Esimerkiksi Tiedonhaun ohjauswe-
binaari -palvelupaketti on etenkin opiskelijoi-
den kohtelemista tasa-arvoisesti. Webinaarin sisältö on rakenteellisesti samanlainen riippu-
matta siitä, mitä tai missä opiskelijat fyysisesti opiskelevat. Tosin webinaareihin sisältyy aina vuorovaikutteisuu-
tta, eli samanlaisesta suun-
nitellusta sisällöstään huolimatta jokainen on lopulta aina omanlaisensa.

Asiantuntijapalveluille, joita kirjaston tarjoamat palvelutkin ovat, on tyypillistä ratkoa sellaisia ongelmia, joita asiakas itse ei osaa ratkaista. Asiantuntijapalvelun ongelma taas on usein kuitenkin se, että asiakkaan toiveet ja todelli-
set tarpeet eivät välttämättä kohtaa – eli asia-
kas ei tiedä, mitä todella tarvitsee (Sipilä 1998, s. 12–18). On mahdollista, että lehtorit eivät ole täysin perillä siitä, mitä esimerkiksi tiedonhaun ohjaus opinnäytetyövaiheessa kaikinensa si-
sältää. Sen vuoksi kirjaston tarjoamassa palve-
lupaketissa luonnehditaan ensimmäisenä sen sisältö, toki vain lyhyehkösti.

Sitten kerrotaan kaikille!

Palvelupakettien sisällöt laadittiin yhteistyös-
sä kirjastolaisten kesken alkusyksystä 2025. Sen jälkeen palvelupaketit vietiin intranettiin kirjaston sivuille. Suunnittelimme myös palve-
lupakettien viestintästrategian. Uutuudesta eli pakettimallista yleisesti uutisoitiin intran uuti-
sissa. Myöhemmin, sopivina ajankohtina, nos-
tetaan esiin yksilöllisiä palvelupaketteja. Ajan-
kohtaisuus on viestintästrategiassa tärkeää. Se hetki keväällä, kun suunnitellaan syksyn toteutuksia, on hyvä aika muistuttaa aloittavi-
en opiskelijoiden kirjastoinfosta, jotta se saa-
daan mukaan orientaatiopäiviin. Samalla lähtee muistutus myös aloittaville opinnäytetyöryh-
mille tarkoitetuista tiedonhaun webinaareista, joiden avulla opinnäytetyön tekeminen lähtee hyvin vauhtiin.

Jo ensimmäinen uutisointi palvelupaketeista sai hyvää palautetta. Palvelupaketteja pidettiin selkeinä. Myöhemmin niitä on ollut helppo tar-
jota paketti kerrallaan tiettyyn tarkoitukseen.

Lähteet:

Sipilä, J. (1998). Asiantuntija ja asiakas. Myym-
mekö tunteja vai tulosta? Porvoo: WSOY.

Sippola, K. (2023). Tuotteistaminen ja palvelu-
muotoilu. 5.6.2023. <https://blog.hamk.fi/hami/tuotteistaminen-ja-palvelumuotoilu/>

Tuominen, T., Järvi, K., Lehtonen, M. H., Valtanen, J. & Martinsuo, M. (2015). Palvelujen tuotteista-
misen käsikirja – Osallistavia menetelmiä palve-
lujen kehittämiseen. Espoo: Aalto-yliopisto.

Kirjoittaja:

Anne Holappa, FT, informaatikko,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Uudet tuulet kirjaston tiedonhaun koulutuksissa

Anni Kosonen

Tekoälyn nopea kehitys muuttaa ja moninaistaa tiedonhaun tapoja, mikä edellyttää myös ohjauksen kehittämistä. Humakin kirjasto on vastannut tähän tarpeeseen lisäämällä avoimia tiedonhaun webinaareja ja tuottamalla ohjevideoita. Sekä webinaarit että videot ovat saaneet hyvän vastaanoton.

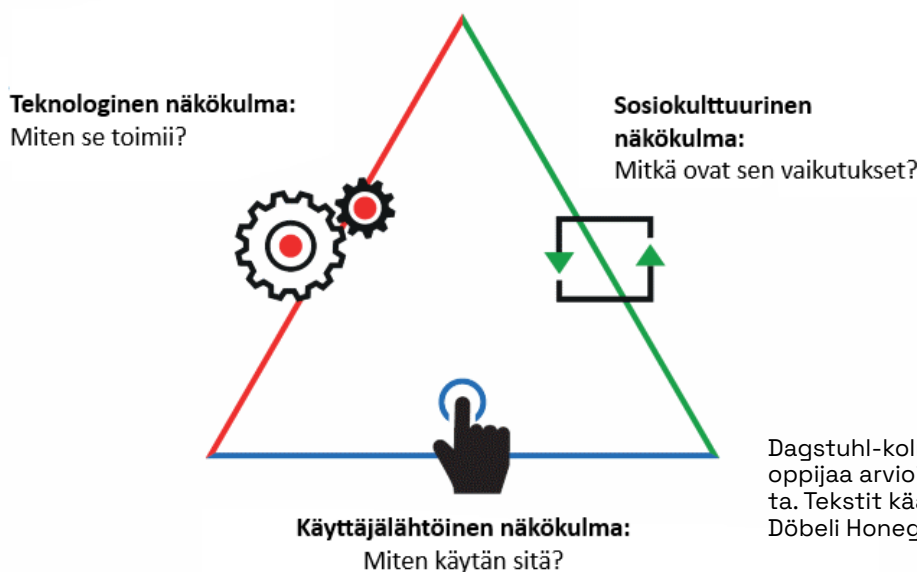
Jatkuvasti ja nopeasti kehittyvä tekoäly on muuttanut jo kenties pysyvästi tiedonhaun käytäntöjä. Suuriin kielimalleihin perustuvat tekoälyt tarjoavat vastauksia luonnollisella kielellä, ja niistä on tullut erottamaton osa arkea ja teknologista todellisuutta. Yksi merkittävistä tekoälyn vauhdittamista ilmiöistä on sisältöjen hyperpersonointi (engl. hyper-personalization). Termiä käytetään erityisesti markkinoinnin ja sisällöntuotannon näkökulmasta kuvaamaan tekoälyn mahdollistamaa kohdennettua viestintää. Kun sisällön kohdentaminen viedään äärimilleen, informaatiolle herää kysymys: miten opiskelijat voivat varmistaa, että heidän saamansa tieto on monipuolista ja luotettavaa?

Tiedonhaun tottumukset muuttuvat – miten opiskelijat löytävät oikean tiedon äärelle?

Suuriin kielimalleihin perustuvat tekoälyt vaikeuttavat alkuperäisten lähteiden äärelle pää-

semistä. Tietoasiantuntijat Riitta Holopainen ja Minna Suikka (2024, s. 33) esittävät, että tällainen tiedon häivyttäminen voi johtaa epäselvyyteen siitä, mihin tieto perustuu ja miten siihen voi vaikuttaa. Algoritmit ja teknologiset ratkaisut kuratoivat hakutuloksia, mikä voi rajoittaa opiskelijoiden pääsyä monipuolisen tiedon äärelle.

Tiedonhakua helpottaa moninäkökulmainen koulutus. Dagstuhl-julistuksessa (Brinda & Diethelm 2017, s. 654–655) esitetään, että digitaalista maailmaa tulisi opetuksessa tarkastella kolmesta näkökulmasta: käyttäjälähtöisestä, sosiokulttuurisesta ja teknologisesta. Käyttäjälähtöinen näkökulma painottuu käytännön taitoihin, sosiokulttuurinen tarkastelee yksilön ja yhteiskunnan vuorovaikutusta ja teknologinen avaa järjestelmien toimintalogiikkaa. Näiden yhdistäminen tarjoaa opiskelijoille kestävän perustan kriittiselle, vastuulliselle toiminnalle digitaalisessa ympäristössä.

Webinaarit ja ohjevideot vahvistavat yhdessä informaatiolukutaitoa

Ensimmäisen vuoden opiskelijoille suunnatussa tiedonhaun webinaarissa kysyttiin, mistä opiskelijat hakevat tietoa oppimistehtäviin. Yli 88 prosenttia vastaajista ilmoitti käyttävänsä ensisijaisesti Googlea. Informaatiolukutaidon näkökulmasta tulos on hieman huolestuttava. Ammattikorkeakouluopinnoissa opiskelijoiden on opittava hankkimaan tietoa tieteelliseen tiedonhakuun soveltuvista kanavista, jollainen Googlen hakukone ei ole.

Webinaareissa ei siksi tulisi keskittyä vain hakukoneiden käyttöohjeisiin, vaan opetukseen olisi hyvä liittää myös sosiokulttuurinen ja teknologinen näkökulma. Lyhyet ohjevideot tukevat käyttäjälähtöistä oppimista: niissä annetaan suoria ohjeita tiedonhaun eri vaiheisiin, kuten haun suunnitteluun ja tietokannoista hakemiseen. Webinaarit taas mahdollistavat laajemman keskustelun tiedon rakenteista ja hakuteknologioista. Näin opetus syventää ymmärrystä tiedonhausta ja vahvistaa informaatiolukutaitoa. Humakin kirjaston tuottamat ohjevideot ja tiedonhaun ohjauswebinaarit siis täydentävät toisiaan.

Kustannustehokkuutta ja laatua kirjaston ohjauksissa

Humakin kirjasto on keväästä lähtien lisännyt kaikille avoimien tiedonhaun ohjausten tarjontaa, mikä on vähentänyt henkilökohtaisen ohjauksen tarvetta ja parantanut kustannustehokkuutta. Webinaareista tiedotetaan Humak Finnassa sekä Humakin yleisellä Teams-kanavalla. Ohjevideot löytyvät Humak Finnasta ja

ovat aina opiskelijoiden ja henkilökunnan saatavilla Haka-kirjautumisella.

Erityisesti tiedonhaun ohjauswebinaarit ovat saaneet erinomaista palautetta: kaikki Webropol-kyselyyn vastanneet opiskelijat olivat kokeneet webinaarin onnistuneeksi ja tarpeelliseksi. Informaatiolukutaidon opetus edellyttää moninäkökulmaista ohjausta, ja Humakin kirjasto on ottanut tässä aktiivisen ja aloitteellisen roolin.

Lähteet

Brinda, T. & Diethelm, I. (2017). Education in the Digital Networked World. Teoksessa Tatnall, A. & Webb, M. (toim.) Tomorrow's Learning: Involving Everyone. Learning with and about Technologies and Computing. WCCE 2017. IFIP Advances in Information and Communication Technology, vol 515. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-74310-3_66

Holopainen, R. & Suikka, M. (2024). Tiedonhaku muuttuu – muuttuuko informaatiolukutaito ja sen opetus? Signum 57(1), 31–36. <https://doi.org/10.25033/sig.144663>

Kirjoittaja:

Anni Kosonen, informaatikko,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Tulkkauksen ja

kommunikaatio-ohjauksen

koulutus alkaa Tampereella

Sanna Pekkinen

Kevään 2026 uutena hakukohteena yhteishaussa ovat tulkkauksen ja kommunikaatio-ohjauksen monimuoto-opinnot Tampereella. Koulutuksesta valmistunut voi toimia tulkkina, kommunikaatio-ohjaajana ja kielellisen saavutettavuuden asiantuntijana. Tutkinnossa yhdistyvät tulkkaustaito, vuorovaikutusosaaminen ja kulttuurien tuntemus. Koulutus antaa valmiudet toimia vuorovaikutuksen mahdollistajana ihmisille, joilla on joko hetkellisiä tai pysyviä kielellisiä haasteita.

Tähän asti koulutusta on järjestetty Kuopiossa, mutta syksystä 2026 alkaen sitä järjestetään myös Tampereella. Näin ollen Tampereella ovat jatkossa tarjolla kaikki kolme Humakin AMK-tutkintoa. Yhteisöpedagogi (AMK)- ja kulttuurituottaja (AMK) -tutkintoja Tampereella on voinut opiskella jo vuodesta 2024. Tulkkauksen ja kommunikaatio-ohjauksen opiskelijat pääsevät siis osaksi kasvavaa Tampereen Humak-yhteisöä.

Opiskelijat osaksi työelämää

Tampereen-koulutus noudattaa samaa opetussuunnitelmaa kuin Kuopiossa järjestetty vastaava koulutus. Muutoinkin Tampereella on tarkoitus ottaa vahvasti oppia Kuopion hyvistä käytänteistä ja tavasta sitoa opinnot jo alusta alkaen työelämään. Tavoitteena on, että opiskelijat pääsisivät tutustumaan käytännönläheisesti tuleviin työkenttiin ja organisaatioihin jo heti opintojensa alussa, jotta heille löytyisi harjoittelu- ja työpaikkoja myöhemmin, opintojen edetessä. Samalla saamme vietyä tietoa koulutuksesta ja opiskelijoista alan toimijoille. Opetus pitää sisällään kampusviikoilla tapahtuvaa lähiopetusta, verkko-opintoja, itsenäistä opiskelua sekä harjoittelujaksoja.

Tulkkauksen ja kommunikaatio-ohjauksen näkökulmasta Tampere on mielenkiintoinen kaupunki monestakin syystä. Joka vuosi Kuopion opetusryhmissä on aloittanut opintonsa joukko tamperelaisia, joten uskomme, että koulutuksella on kysyntää myös Tampereella. Onhan Tampere jo kaupunkinakin opiskelijoiden suosikki.

Yhteistyötä alueen eri toimijoiden kanssa

Tulkkauksen koulutuksella on jo työelämäverkostoa Pirkanmaan suunnalla. Muun muassa kuurojen yhteisö on maakunnassa suuri, ja alueen yhdistys- ja työkentällä on monia ennalta tuttuja toimijoita. Tulkkauksen ja kommunikaatio-ohjauksen asiakaskunta on varsin laaja, sillä koulutuksessa työskennellään eri-ikäisten ihmisten kanssa, joilla on kielellisiä haasteita esimerkiksi afasian, CP-vamman, kehitysvamman, kielellisen kehityksen häiriön, autismin tai muistisairauden vuoksi. Asiakkaina voi olla myös maahanmuuttajia ja erilaisia yhteisöjä. Kielellisen saavutettavuuden näkökulmasta selkokielen tarvetta on arvioitu olevan sadoilla tuhansilla ihmisillä Suomen väestöstä.

Myös alueen muut korkeakoulut tarjoavat mahdollisuuden lähteä rakentamaan yhteistyötä paitsi opetuksen myös TKI-hankkeiden parissa. Alustavia suunnitelmia on jo Poliisiammattikorkeakoulun kanssa. Työelämäkumppaneiden kartoitustyö on aloitettu, ja sitä jatketaan vuoden 2026 aikana.

Koulutuksen aloitus uudella kampuspaikkakunnalla on tulkkauksen väelle iso ponnistus. Sekä Kuopion että Helsingin lehtorit osallistuvat koulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Ensimmäisenä uusia käytäntöjä pääsevät luomaan viittomakielen lehtorit, sillä opintojen alussa on kolme viittomakielen jaksoa, jotka toteutetaan Helsingin ja Kuopion lehtorien yhteistyönä.

Kirjoittaja:

Sanna Pekkinen, FL, koulutuspäällikkö,
kulttuurituotanto ja tulkkauk-
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Yhteisöllisyyteen

pohjautuvan valmennus-

pedagogiikan kehittäminen

Päivi Timonen

Humakin valmennuspedagogisessa ohjelmassa 2025–2028 kehitettävistä osa-alueista yksi on yhteisöllisyyteen pohjautuva valmennuspedagogiikka. Yhteisöllisen valmennuspedagogiikan kehittäminen on määritelty ohjelmassa seuraavasti: ”Yhteisöllinen valmennuspedagogiikka -teemassa kehitetään ja vahvistetaan yhteisöllistä valmennuspedagogiikkaa opetustyössä sekä arvioidaan ja pilotoidaan erilaisia pedagogisia ratkaisuja. Lisäksi jaetaan hyviä pedagogisia käytäntöjä. Tavoitteena on vahvistaa ja kehittää valmennuspedagogiikkaa ja siihen liittyviä pedagogisia ratkaisuja yhteisöllisyyttä ja tulevaisuuden osaamista lisäävänä Humakin erityisosaamisena.” (Nurkka & Marjanen, 2025.)

Humakissa ovat käytössä valmennusmalli ja valmennuspedagogiikka. Näiden kahden erilaisuus tai samanlaisuus on herättänyt pohdintaa, ja keskustelun myötä on huomattu, ettei valmennuspedagogiikka ole henkilökunnalle ihan selvä asia. Valmennusmalli ja -pedagogiikka eroavat toisistaan pedagogisilta toimintatavoiltaan.

Valmennusmallia tarkennetaan ja päivitetään parhaillaan. Se kohdentuu koko tutkintokoulutuksen ajan tapahtuvaan opiskelijoiden ohjaukseen, HOPS-valmennukseen (Viitanen, 2025). Yhteisöllisyyteen perustuva valmennuspedagogiikka sen sijaan kiinnittyy opintojaksojen pedagogisiin toteutuksiin.

Sekä valmennuspedagogiikka että HOPS-valmennusmalli rakentuvat opiskelijaryhmien avulla ja mahdollistavat vertaisopiskelun ja -tuen. HOPS-valmennuksessa ryhmät ovat tutkinnon aloitusvuoteen kiinnittyviä isompia, parin-kolmenkymmenen opiskelijan valmennusryhmiä. Opintojaksoilla toteutuvassa valmennuspedagogiikassa taas hyödynnetään erisuuruisia ryhmiä monella tavoin.

Yhteisöllisyyteen pohjautuvan valmennuspedagogiikan eri muotoja selvitetään ja kehitetään ohjelman aikana eli vuosina 2025–2028.

Puhutaan pedagogiikasta

Yhteisöllisyyteen tähtäävää valmennuspedagogiikkaa on Humakissa jo tutkittu. Vuonna 2024 Fone-hankkeessa tutkimme ja julkaisimme Yhteisöllisen verkkopedagogiikan suositukset verkkotutkintoihin. Suosituksissa määritellään yhteisöllisen verkkopedagogiikan kulmakiviksi ”yhteisöllinen opetus ja ohjaus, pedagoginen yhteisö, aktiivinen verkko-opiskelu, pienryhmät, vertaispalaute sekä opiskelumotivaation vahvistaminen”. (Timonen & Lundbom, 2024.)

Olen väitöskirjassani tutkinut ja kehittänyt verkko-opiskeluyhteisön valmennuspedagogisen mallin (VOV) reaaliaikaiseen yhteisölliseen verkko-opiskeluun. Malli julkaistaan joulukuussa 2025. (Timonen, 2025.) VOV-mallin pedagogisena taustateorianä ovat tutkiva yhteisö (Community of Inquiry Col) ja sen kolme läsnäoloa: sosiaalinen, tiedollinen ja opetusläsnäolo. Opettaja-valmentaja esittelee opetusläsnäolon suunnitelmassa opiskelijoille ennakoon webinaarien pedagogiset käsikirjoitukset. Opiskelija tietää pienryhmänsä vastuut webinaarien osalta koko verkko-opintojakson ajalta. Tämä on tärkeää, sillä opetusläsnäolo toteutuu webinaarissa yhdessä opettajan ja pienryhmissä opiskelevien kanssa.

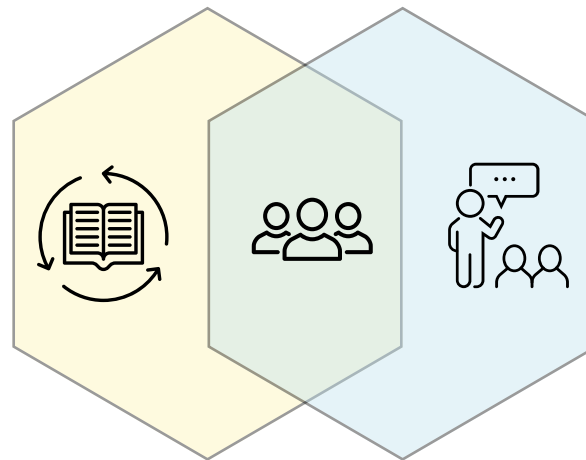
Yhteisöllinen valmennuspedagogiikka

Ryhmäpohjainen tuki

Vertaisoppiminen
ja yhteisöllisyys

Valmennusmalli

HOPS-valmennus

Opiskelijoiden ohjaus
koko tutkinnon ajan

Valmennuspedagogiikka

Opintojaksojen
pedagogiset
toteutukset

Kuvio 1. Humakin valmennusmalli (HOPS) ja valmennuspedagogiikka.

Vaikka VOV-mallin käyttöönotto on Humakissa vasta alkumetreillä, osatutkimusteni tuloksia on hyödynnetty yhteisöpedagogitutkinnossa Yhteisöllinen pedagogiikka- sekä Ohjaaminen ja toiminnalliset menetelmät -verkko-opintojaksoilla. VOV-mallin käyttöönotossa ja jalkautamisessa on vielä tehtävää, jos se halutaan yhdeksi malliksi toistuvasti vuorottelevaan reaaliaikaiseen ja ei-reaaliaikaiseen (bichronous) yhteisölliseen verkko-opiskeluun (Timonen, 2025).

Nykyisten pedagogisten toteutustapojen selvittäminen

Opettajat hyödyntävät verkko-opintojaksojen pedagogisessa suunnittelussa erilaisia pedagogisia toteutustapoja. Yhtenä yhteisöllisen valmennuspedagogiikan kehittämisen teeman toimenpiteenä on nykyisten valmennuspedagogisten käytänteiden selvittäminen. Kerään tulevan talven kuluessa haastatteluaineiston tämän kehittämistyön tueksi. Tavoitteena on muun muassa selvittää, miten henkilökunta kokee yhteisöllisyyteen pohjautuvan valmennuspedagogiikan toteutuvan käytännössä, kerätä esimerkkejä henkilökunnalta eri tavoin toteutetuista opintojaksoista sekä ylipäätään etsiä mahdollisia esteitä ja kehittämiskohteita.

Lähteet

Nurkka, N. & Marjanen, P. (2025). Humakin valmennuspedagoginen ohjelma 2025–2028 vahvistaa tulevaisuuden osaamista ja yhteisöllisyyttä. Humak. <https://www.humak.fi/blogit/humakin-valmennuspedagoginen-ohjelma-2025-2028-vahvistaa-tulevaisuuden-osaamista-ja-yhteisollisyytta/>

Timonen, P. (12.12.2025). Valmennuspedagogiikan malli reaaliaikaiseen yhteisölliseen verkko-opiskeluun: Opetuksellinen kehittämistutkimus ammattikorkeakoulukontekstissa. Acta electronica Universitatis Lapponiensis, 419. ISBN 978-952-337-509-3, ISSN 1796-6310. [väitöskirja, Lapin yliopisto] <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-509-3>

Timonen, P. & Lundbom, P. (2023, 2024). Yhteisöllisen verkkopedagogiikan suositukset verkkotutkintoihin. 2023: <https://www.thinglink.com/card/1649810307322740739>, 2024: <https://aoe.fi/#/kokoelma/335>

Viitanen, R. (2025). Yksityinen keskustelu. Humak.

Kirjoittaja:

Päivi Timonen, asiantuntija, koulutuksen tuki
ja kehittäminen, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Lisäpotkua yhteisölliseen työskentelyyn ja kehittämiseen Howspacesta

Päivi Timonen

”Humakin toimintaa ohjaavia arvoja ovat yhteisöllisyys, vastuullisuus, yhdenvertaisuus ja inhimillisyys.” Humakin strategiassa kuvataan yhteisöllisyyttä seuraavasti: ”Arvostamme yhteisön voimaa, keskinäistä tukea ja osallisuutta. Luomme innostavan yhteisön, johon kaikki kokevat kuuluvansa. Kannustamme yhteistyöhön, pidämme jokaisen näkökulmaa arvokkaana ja kunnioitamme erilaisuutta.” Yhteisöllisyys huomioidaan Humakissa eri tavoin. Tässä artikkelissa tarkastelen yhteisöllisyyden kehittämismahdollisuuksia Howspacen eli verkko-oppimisen ja yhteiskehittämisen ympäristön näkökulmasta.

Yhteisöllinen työskentely, opiskelu ja kehittäminen ovat Humakissa arkipäivää, mutta silti saamme niihin lisäpotkua Howspace-verkko-ympäristön toimintatavoista. Howspace on yhteisöllisen kehittämisen ja kouluttamisen kotimainen verkko-ympäristö. Howspace otetaan käyttöön vaiheittain Humakissa syksyn 2025 ja alkuvuoden 2026 kuluessa.

Howspace otetaan käyttöön tarpeen mukaan:

- yhteiskehittämisessä henkilöstön, opiskelijoiden ja sidosryhmien kanssa
- Humakin sisäisessä kehittämisessä ja henkilöstökoulutuksissa
- liiketoiminnan koulutuksissa ja kehitysohjelmassa
- avoimen AMK:n koulutustarjonnassa vuorovaikutteisten oppimiskokemusten luomiseen
- myöhemmin tutkintokoulutuksessa, erityisesti niillä opintojaksoilla, joilla tähdätään yhteisölliseen opiskeluun tai yhteiskehittämiseen.

Henkilöstölle suunnatun koulutuksen ja yhteiskehittämisen tarjonta näkyville Hubin kautta

Humakissa on käytössä Howspacen verkko-ympäristön lisäksi Howspace Hub -palvelu, jonka sisältö kohdennetaan henkilöstökoulutuksiin ja toiminnan sisäiseen kehittämiseen. Humak Hub on siis henkilöstökoulutuksen ja organisaation kehittämisen laskeutumissivu. Teemme sinne sisäisen koulutuksen ja kehittämisen teemakategoriat. Henkilökunta voi ilmoittautua Hubissa ja osallistua koulutuksiin, kehittämiseen tai tapahtumiin Howspacesta.

Keskiössä yhteisöllinen kehittäminen ja oppiminen

Howspace tukee Humakin arvoja mahdollistamalla yhteisöllisen oppimisen ja kehittämisen, jossa osallistujat voivat tuottaa uutta tietoa yhdessä. Oppimisympäristö yhdistää perinteisen sisällönjakamisen nykyaikaisiin yhteisöllisiin oppimistyökaluihin, ja lisäksi tekoäly auttaa keskustelujen analysoinnissa ja tukee kehittämistyötä. Erityisen kiehtovaa Howspacesta on sen mahdollistama monipuolinen tekoälyn hyödyntäminen.

Tekoälyn avulla esimerkiksi Super Chat -widgetin yhteiskeskustelusta voi toteuttaa muun muassa sanapilviä, yhteenvetoja ja äänestystä. Tehtävä-widgetiin on valmistumassa tekoälytuettu tehtävän arviointi, jota voisi hyödyntää eri teemoissa osallistujan itsereflektion apuna. Howspacen mukaan ”Tekoälyavustaja osana tehtävä-widgettiä

- Antaa välitöntä ja yksilöllistä palautetta tehtävistä.
- Tukee tekstikommentteja, PDF-tiedostojen latauksia sekä ääni- ja videovastauksia.
- Työtilan admin voi asettaa selkeät kriteerit onnistuneelle vastaukselle.
- Sisältää kehoitteen, jonka avulla voidaan määrittää tekoälyn palautteen sävy ja rakenne osallistujille.
- Vertaa automaattisesti palautuksia kriteereihin ja antaa suoraa, osallistujajäystävällistä palautetta.”

Osallistujan tehtävä-widgettiin palauttavat sisällöt näkyvät hänen itsensä lisäksi admin-roolissa oleville eli kehittäjälle, opettajalle tai valmentajalle. Tekoälylisä mahdollistaa osallistujalle kokonaisuuden kehittämisen ja viimeistelyn tekoälyn antaman palautteen perusteella.

Tukea henkilökunnalle sisällön rakentamiseen

Howspacen tukipakettiin sisältyy perehdytysten lisäksi Howspace Academyn sisältö, jossa on useita eriaiheisia itseopiskeltavia perehdytyskursseja ja noin puolen tunnin pituisia webinaareja eri aiheista tiettyinä ajankohtina. Henkilökuntamme voi liittyä Howspace Academyn ja hyödyntää sen sisältöjä.

Howspacessa opintojaksoja ja koulutuksia suunnitellaan ja rakennetaan työtiloihin. Järjestimme työtilojen perustajien ja työtilojen adminien koulutuksen marraskuun alussa. Työtilan adminit ovat koulutuksia toteuttavia lehtoreita tai asiantuntijoita. Adminit voivat lisätä tarpeellisen määrän toisia adminoja työtilojensa sisällön rakentamiseen. Adminit myös kutsuvat osallistujat valmiiseen työtilaan.

Howspacen käyttönoton yhteydessä on tarve poisoppia nykyisen Hoodle-verkko-oppimisympäristön sanastosta. Hoodlessa sisältöä rakennetaan aktiviteettien avulla, Howspacessa widgetien avulla. Howspacessa admin on

työtilan omistaja ja adminoja on useita. Hoodlessa taas admin on pääkäyttäjä ja adminoja on vain muutama.

On mielenkiintoista huomata, että Howspace painottaa fasilitointia ja kouluttaa fasilitoinnista kiinnostuneita Howspacen toimintoihin ja käyttöön. Tämä on luontevaa, kun kyseessä on työn ja toiminnan yhteinen kehittäminen. Humakissa on käytössä valmennuspedagogiikka, ja fasilitointitaitojen oppiminen kuuluu opiskelijoille. Opiskelijoiden on hyvä osata toimia itseohjautuvasti pienryhmissä sekä opintojen aikana että työelämässä. Fasilitointitaidoista opiskelijat voivat saada itselleen tukea erilaisiin ryhmätyötilanteisiin. Odotan mielenkiinnolla sitä, että myös opiskelijamme pääsevät tulevaisuudessa käyttämään Howspacen mahdollisuuksia.

Howspace on kotimainen palvelu. Mitä enemmän siihen tutustun, sitä ylpeämpi olen Suomessa toteutetusta oppimisympäristöstä. Howspace mahdollistaa monenlaisia verkkotoeuteuksia. Koulutusten suunnittelu ja sisällön tuottaminen ympäristöön vaikuttaa alun tutustumisen jälkeen suhteellisen ketterältä.

Lähteet

Howspace, miniwebinaari (12.11.2025). Tekoälyavusteinen tehtävän arviointi. <https://miniwebinaari-wmbicu.in.howspace.com/tervetuloa>

Howspace (2025). Using AI with Super Chat. <https://help.howspace.com/en/articles/272099-using-ai-with-super-chat>

Humak (2025). Humakin strategia 2025–2030. <https://www.humak.fi/info/strategia/>

Kirjoittaja:

Päivi Timonen, asiantuntija, koulutuksen tuki ja kehittäminen, Humanistinen ammattikorkeakoulu

CanvasCon toi

Canvas-yhteisön kokoon

Hilde Lehtonen ja Päivi Timonen

Humakissa on ollut syksyllä 2025 käynnissä verkko-oppimisympäristöjen benchmarkkaus (vertailukehittäminen). Marraskuussa prosessi vei meidät CanvasCon Europe 2025 -konferenssiin Osloon. Kahden päivän aikana pääsimme tutustumaan Canvas-yhteisöön ja saimme arvokasta tietoa sekä oppimisympäristön mahdollisuuksista että mahdollisesta käyttöönottoprosessista.

Syksyllä Humakissa selvitettiin ja vertailtiin modernien verkko-oppimisympäristöjen nykyisiä ja uusia mahdollisuuksia. Määrittelimme myös tulevaisuuden digioppimisen tarpeita. Tarkoituksena on vuoden 2026 aikana toteuttaa monenlaisen verkko-oppimisen mahdollistavia ratkaisuja. Tässä artikkelissa pureudumme CanvasCon-tapahtumaan ja sen välityksellä myös Canvas-oppimisympäristöön.

CanvasCon kokosi yhteisön Osloon

Benchmarkkauksen osana osallistuimme marraskuun alussa Oslossa järjestettyyn CanvasCon Europe 2025 -konferenssiin. Humak oli ensimmäisen kerran tässä vuosittaisessa tapahtumassa, joka kokoaa yhteen Canvas-yhteisön eri

puolilta Eurooppaa. Kahden päivän aikana pääsimme tutustumaan keynote-puheenvuorojen ja pienryhmäsessioiden kautta syvällisemmin Canvasiin sekä siihen, miten erilaiset organisaatiot hyödyntävät Canvasia käytännössä. Teemanäkökulmana oli ”Across the Learner Lifecycle” (kuva 1). Ohjelma käsitteli monenlaisia asioita pehmeiden taitojen kehittämisen tarpeesta ja uusista työkaluominaisuuksista eri sukupolvien oppimisen tapoihin ja pedagogiseen suunnitteluun.

Erityisen antoisiksi osoittautuivat ne sessiot ja epäviralliset keskustelut, jotka keskittyivät Canvasin käyttöönoton prosessiin. Monet organisaatiot korostivat, että prosessissa keskeisiä asioita ovat selkeä eteneminen, yhdessä tekeminen, riittävä aika ja resurssit sekä huolellinen muutosjohtaminen.

Kuva 1. Daniel Hill ja Sidharth Oberoi avasivat CanvasCon 2025 -tapahtuman Oslossa 4.11.2025.

Kuva 2. CanvasCon 2025 -yhteisö muotoutuu myös kuviksi.

Konferenssiin osallistui myös opiskelija, joka oli käyttänyt Canvasia sekä kandidaatti- että maisteriopinnoissaan. Opiskelija kertoi oppimisvaikeuksistaan ja siitä, miten Canvas oli mahdollistanut ensimmäistä kertaa hänen opintopolullaan saavutettavan, esteettömän oppimisen. Keskustelimme kuitenkin opiskelijan kanssa myös siitä, että saavutettavuus ei ole Canvasissakaan automaattista tai pelkäänsä alustan tekniikkaan sidottu ominaisuus, vaan myös sinne voi rakentaa pedagogisesti heikkolaatuisia tai esteellisiä oppimisympäristöjä. Oikein ja pedagogisesti tietoisesti käytettynä Canvas kuitenkin tarjoaa vahvat edellytykset saavutettavalle, opiskelijalähtöiselle oppimiselle. Henkilöstön koulutuksella ja pedagogisella tuella on keskeinen rooli saavutettavuuden ja opiskelijaystävällisyyden varmistamisessa käytännössä.

Canvasin monipuolinen käyttö mobiililaitteella tuotiin esille useassa eri esityksessä ja keskustelussa.

Käyttöönotto vaatii yhteisöllisyyttä

Konferenssiesitysten perusteella onnistuneissa käyttöönotoissa toistuvat samat elementit: selkeät prosessit, resurssit ja vastuunjaot, kattava lehtoreiden koulutus sekä epäviralliset sparraukset ja yhdessä tekeminen. Uuden

oppimisympäristön käyttöönotto on valtava muutos ja pedagoginen kehittämisprosessi, joka vaatii koko henkilöstön mukaan ottamista ja tukemista.

Oslossa havaitsimme, että Canvasin ympärille on muodostunut aktiivinen, avoin kansainvälinen yhteisö, joka jakaa kokemuksiaan ja kehittää yhdessä uusia käytäntöjä (kuva 2).

Yhteisöllisyys onkin merkittävä voimavara: kaikessa ei tarvitse keksiä pyörää uudelleen, vaan oppia voi myös muiden onnistumisista ja haasteista.

Verkko-oppimisympäristöjen arviointi- ja hankintaprosessi Humakissa etenee. Viimeistään ensi vuoden alkumetreillä tiedämme päätöksistä tarkemmin.

Kirjoittajat:

Hilde Lehtonen, koulutussuunnittelija, koulutuksen tuki ja kehittäminen, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Päivi Timonen, asiantuntija, koulutuksen tuki ja kehittäminen, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Verkko-opiskelu tapahtuu

edelleen samaan tai eri

aikaan verkkoympäristöissä

Päivi Timonen

Päädyn miettimään verkko-opiskelun käsitettä keväällä 2025, kun viimeistelin väitöskirjani yhteenvedon osuutta. Sitä tehdessäni löysin hienolta kuulostavan tieteellisen termin sellaiselle verkko-opiskelulle, joka tapahtuu verkossa vuorotellen joko lähikontaktina tai etäopiskeluna – kaikki opiskelu siis tapahtuu verkkoympäristöissä joko reaaliaikaisesti tai ei-reaaliaikaisesti. Florence ja kollegat (2020) ovat nimenneet tällaisen opiskelun bichronous-verkko-opiskeluksi. Nimesin sen väitöskirjassani toistuvasti vuorottelevaksi verkko-opiskeluksi. Tällöin verkko-opiskelu tapahtuu toistuvana ja on vuorotellen synkronista ja asynkronista (Timonen, 2025). Pohdin, kuinka tämä eroaa siitä, miten olen aikaisemmin kuvannut verkko-opiskelua nelikentän aika-paikka-eri-sama avulla (Timonen, 2016, 2018). Tässä artikkelissa määrittelen nelikentän nykyhetkeen.

Humakin yhteisöpedagogin ja kulttuurituotannon perustutkinto-opiskelijoista jo yli puolet on valinnut opiskelun tavaksi verkkotutkinnon, joka suoritetaan lähes kokonaan verkko-opintoina. Verkkotutkintoon saattaa opintojen alkaessa sisältyä valinnainen lähitapaaminen. Verkko-opiskelu sisältää myös kaikkia koskevia verkkoluentoja tai yhteisöllisiä webinaareja. Verkkotutkinto-opiskelijoilla on itsenäisten tehtävien lisäksi pienryhmätehtäviä, joita he valmistelevat pienryhmänsä kanssa esimerkiksi Zoomissa tai Teamsissa. Verkko-opintojaksoista pyritään suunnittelemaan ja rakentamaan monipuolisesti eri taitoja kehittäviä kokonaisuuksia.

Miksi uusi bichronous-käsite on tarpeen?

Bichronous-verkko-opiskelulla tarkoitetaan asynkronisen ja synkronisen verkko-opiske-

lun yhdistelmää, jota voisi kutsua myös multisynkroniseksi verkko-opiskeluksi. Suomeksi selkeämpi ilmaisu on toistuvasti vuorotteleva verkko-opiskelu. Miksi uusi käsite on tarpeen?

Se on tarpeen siksi, että paljon verkko-opiskelujen yhteydessä käytetty termi sulautuva oppiminen (blended learning) kiinnittyy verkko-opiskeluun, lähiopiskeluun ja oppimiseen eri oppimisympäristöissä saman opintojakson edetessä. Reaaliaikainen, synkroninen verkko-opiskelu taas kuvastaa tilannetta, jossa opiskelijat ovat samassa verkko-oppimisympäristössä samaan aikaan (Timonen, 2016, 2025). Viiveellisessä, asynkronisessa verkko-opiskelussa puolestaan opiskelijat päättävät itse opiskelunsa ajankohdan ja työستävät oppimistehtävänsä verkko-oppimisympäristöissä (kuvio 1). On tärkeää tiedostaa ja huomioida tämä perinteisestä opiskelusta verkkomaailmaan tapahtunut muutos.

Verkko-opiskelu on yleistynyt entisestään

Vuonna 2016 julkaisin kuvauksen verkko-oppimista edistävästä monipuolisesta, joustavasta digitaalisesta oppimisympäristöstä (Timonen, 2016). Nelikentän päivittäminen onkin nyt tarpeen. Nelikenttä muuttuu hieman, kun siihen lisätään toistuvasti vuorotteleva verkko-opiskelu (kuvio 1).

Kaikki opiskelu tapahtuu verkko-oppimisympäristöissä, eikä tässä ajatella fyysisiä ympäristöjä tai tiloja, joissa opiskelijat tai opettajat itse opiskelu- tai opetushetkellä sijaitsevat. Verkko-opiskelijalle tulee tutkinto-opintojensa aikana toistuvasti vuorotellen verkko-opiskelua:

Kuvio 1. Bichronous – toistuvasti vuorotteleva reaaliaikainen ja viiveellinen verkko-opiskelu (Timonen, 2016 31–45, 2025)

- eri verkko-oppimisympäristössä samaan aikaan toisten kanssa tapahtuvana
- eri verkko-oppimisympäristössä eri aikaan tapahtuvana
- samassa verkko-oppimisympäristössä samaan aikaan toisten kanssa tapahtuvana
- samassa verkko-oppimisympäristössä eri aikaan tapahtuvana.

Toistuvasti vuorottelevassa verkko-opiskelussa tulisi olla enemmän yhteisöllisiä webinaareja, joissa opiskelijat olisivat äänessä pienryhmiensä kanssa.

Toistuvasti vuorotteleva verkko-opiskelu on yleinen tapa järjestää verkkotutkintojen toteutus. Tässä on selvä ero perinteiseen opiskeluun verrattuna. Opiskelijat tekevät lähes kaiken opiskeluunsa liittyvän verkon välityksellä. Toki opintoihin voi sisältyä harjoitteluja, jotka opiskelija toteuttaa fyysisessä paikassa, mutta harjoittelu voi olla myös verkkoympäristössä suoritettava etäharjoittelunomainen ratkaisu.

Halusin tämän artikkelin avulla tuoda esille opiskelijoiden yhä yleisempää tapaa suorittaa opintojaan verkko-opiskeluna.

Lähteet

Florence, M., Drew, P. & Albert, R. (2020). Bichronous Online Learning: Blending Asynchronous and Synchronous Online Learning. EDUCAUSE Review - The Voice of the Higher Education Technology Community Search. <https://er.educause.edu/articles/2020/9/bichronous-online-learning-blending-asynchronous-and-synchronous-online-learning>

Timonen, P. (2016). Digikampus ja oppiminen verkkoympäristöissä. Teoksessa J. Määttä, T. Pohjanmäki & P. Timonen (toim.) Kohti digikampusta (s. 31–45). Humanistinen Ammattikorkeakoulu Humak.

Timonen, P. (2018). Toimiva webinaari. Humanistinen ammattikorkeakoulu Humak. <https://www.humak.fi/julkaisut/toimiva-webinaari/>

Timonen, P. (2025). Valmennuspedagoginen malli reaaliaikaiseen yhteisölliseen verkko-opiskeluun: opetuksellinen kehittämiss tutkimus ammattikorkeakoulukontekstissa [väitöskirja, Lapin yliopisto]. <https://lauda.ulapland.fi/handle/10024/66918>

Kirjoittaja:

Päivi Timonen, asiantuntija, koulutuksen tuki ja kehittäminen, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Vertailukehittämisen avulla etsittiin sopivat verkko-oppimisympäristöt

Päivi Timonen ja Christa Sairio

On tärkeää pysähtyä säännöllisesti miettimään verkko-oppimisympäristöjen kehitystä ja tarjontaa. Humanistisessa ammattikorkeakoulussa yli 52 prosenttia perustutkintojen opiskelijoista opiskelee verkkotutkinnoissa. Kaikilla opiskelijoilla on ylipäättään paljon verkko-opintoja. Tutkimme vertailukehittämisen avulla Humakin nykyisiä ja mahdollisia uusia verkko-oppimisympäristöjä ja -alustoja. Hyödynsimme työmme tukena Clauden projektioinaisuutta. Tässä artikkelissa esittelemme vertailukehittämistämme (benchmarking).

Tavoitteenamme oli selvittää modernien verkko-oppimisympäristöjen nykyisiä ja uusia mahdollisuuksia. Tutkimme niin palveluntuottajien kuin palveluja käyttävien organisaatioidenkin tietoja.

Tarvitsimme vertailukehittämistä varten määrittelydokumentin, johon keräsimme tietoa. Tutkimme Howspace-, Canvas-, Mediamasterin Moodle-, Open LMS- ja itslearning-verkko-oppimisympäristöjä. Verkko-oppimisympäristön tarveitamme määrittävät Humakin valmennus-pedagoginen strategia ja pedagogiikka. Lisäksi yhtenä painopistealueena Humakissa on yh-

teisöllinen verkko-opettaminen ja -opiskelu. Määrittelimme Clauden projektissa vertailukehittämisen työstämistä varten opiskelun tulevaisuutta seuraavasti: Oppiminen tulevaisuudessa voidaan nähdä elinikäisenä ja joustavana, koko elämän mittaisena prosessina, joka mukautuu yksilön tarpeisiin. Se on yhä yksilöllisempää ja räätälöidym্প, sillä oppimispolut rakentuvat omien vahvuuksien ja kiinnostusten pohjalta. Oppiminen voi olla myös elämyksellistä ja pelillistä: virtuaalitodellisuus, simulaatiot ja pelilliset elementit tekevät siitä kokemuksellista ja motivoivaa. Samalla se on sosiaalista ja globaalia, sillä oppiminen tapahtuu yhdessä,

Taulukko 1. Kokonaispistemäärät palveluittain.

Sijoitus	Verkko-oppimisympäristö	Kokonaispistemäärä
1	Howspace	3,9 / 5
2	Canvas	3,8 / 5
3	Open LMS	3,7 / 5
4	itslearning	3,6 / 5
5	Moodle	3,5 / 5

verkostoissa ja yli rajojen. Teknologia rikastaa oppimista monin tavoin, esimerkiksi tekoälyn, laajennetun todellisuuden ja oppimisanalytiikan avulla. Taitojen painopiste siirtyy entistä vahvemmin metataitoihin, kuten kriittiseen ajatteluun, luovuuteen ja yhteistyöhön, digitaaliseen lukutaitoon sekä kestäväen tulevaisuuden taitoihin. Haluamme tähdätä vuoteen 2028 ja ennakoida silloin tapahtuvaa oppimista ja opiskelua. Tähtäämme tulevaisuudessa verkko-opiskelun ja -opettamisen uusiin, ennakkoluulottomiin oppimisympäristöihin.

Teimme yhteistyötä Clauden projektissa, jonne lisäsimme teemaan liittyviä Humakin keskeisiä dokumentteja. Claude teki promptimme ja useamman täydennyksen mukaisesti ehdotuksen, jota käytimme vertailukehittämisen pohjana. Pelkistimme Clauden tekemän määrittelydokumentin sisältöä huomattavasti.

Vertailussa keskityimme seuraaviin ominaisuuksiin: toiminnalliset vaatimukset, yhteisöllinen verkkopedagogiikka, koulutuksen toteutus ja pedagogiikka, generatiivinen tekoäly ja digitaaliset työkalut, henkilökunnan tuki ja koulutuspalvelut, tekniset vaatimukset sekä tietoturva ja tietosuoja. Lisäksi toteutimme kustannusanalyysin, strategisen analyysin ja suositukset oppimisympäristön valinnaksi.

Jokaisesta oppimisympäristöstä löytyi niin hyviä kuin kehitteillä olevia ominaisuuksia. Joillakin osa-alueilla oppimisympäristöt olivat kuitenkin yllättävän kilpailukykyisiä.

SWOT-analyysi, hyvät ja huonot puolet

Arvioimme ja tarkastelimme vertailukehittämisen tuloksia Humakin näkökulmasta. Kirjasimme SWOT-analyysiin kunkin verkkopalvelun vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat, jotta kokonaiskuva niistä olisi mahdollisimman selkeä.

Lisäksi kartoitimme verkkotyökaluja. Tarkastelimme, mitä sellaista eri ympäristöt tarjoavat toiminnoissaan, jota nyt tehdään erillisten verkkotyökalujen avulla. Yhtenä tavoitteena kun on vähentää päällekkäisten palveluiden ja työkalujen määrää sekä selkeyttää kokonaisuutta. Luokittelimme verkkotyökalut ja tarkastelimme niiden käyttäjäryhmiä ja tarpeellisuutta.

Kokonaisarvioinnin perusteella kärkeen nousivat Howspace ja Canvas (taulukko 1).

Vertailukehittämisen tuloksena yhteisöllisen verkkotyöskentelyn, verkkokehittämisen ja verkko-opiskelun ympäristöksi valikoitui Howspace. Tutkintokoulutusten osalta verkko-oppimisympäristöjen ykköseksi valikoitui Canvas. Howspace on otettu Humakissa käyttöön lokakuussa 2025 alkuun sisäisen kehittämisen ja koulutuksen ympäristöksi. Tutustuimme Canvasiin sen omistaman Instructuren asiantuntijoiden esittelemien toimintojen lisäksi Laurean arvokkaiden kokemusten avulla. Vertailukehittämisen prosessi tuotti monipuolisesti tietoa käyttöömmme myös valmennuspedagogiseen ohjelmaan vuosiksi 2025–2028.

Kirjoittajat:

Päivi Timonen, asiantuntija, koulutuksen tuki ja kehittäminen, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Christa Sairio, IT-asiantuntija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Opettajaharjoittelija

kehittämässä korkeakoulua

Mari Koistinen ja Maarit Honkonen-Seppälä

Lokakuun viimeisenä perjantaina 2025 kasvatustutkija Mari Koistinen starttaa vanhaan opintajoukkoonsa. Valmistumisesta yhteisöpedagogiksi (AMK) on kulunut 18 vuotta. Humakin sijaintikin on muuttunut Suolahdesta Korpilahdeksi. Tuttua on kuitenkin paljon: ilmapiiri, nuoris- ja järjestöalan opintosisällöt sekä vanha hopsaaja.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun ammatillisen opettajakorkeakoulun opiskelija Koistinen halusi päästä ja pääsi tekemään opettajaharjoitteluaan Humakiin. Harjoittelun ensimmäisenä päivänä oli tavoitteena tehdä arjen havaintoja opetuksesta, ohjauksesta ja arvioinnista. ”Samalla, kun harjoitteluni alkoi – automatkalla Leppävedeltä Korpilahdelle –, hokasimme Maaritin kanssa, että tässähän kehitetään samalla myös opintojen sisältöjä ja koko Humakia, ei vain minua opettajuuteen”, muistelee Koistinen.

Opettajan työtapaa innostava ja osallistava

Aamun keskusteluissa opiskelijat reflektoivat Murros-seminaaria sekä Jyväskylän nuorisotyöhön liittyvää vierailupäivää ja sen

havaintoja. Opiskelijat ja opettaja istuivat puolikaareissa aamukahvin äärellä, mikä loi rennon mutta keskittyneen ilmapiirin. Opettajan rooli oli kuunteleva, ja hän johti keskustelua lempeästi mutta tavoitteellisesti. Koulupäivä etenikin selkeästi jäsenneltynä ja aikataulutettuna.

Opetus perustui vuorovaikutukseen, keskusteluihin ja opiskelijoiden omiin pohdintoihin. Lähipäivien opetuksesta opiskelijat eivät saa varsinaisia oppimistehtäviä, vaan tavoitteena on syventää nuorisotyön osaamista. Perusmateriaalit löytyvät oppimisolusta Hoodlesta. Lähipäivän toiminta oli keskustelemaan ja reflektoimaan, ja samalla opiskelijat osallistuivat sen sisällön rakentamiseen.

Aktiiviset, keskustelelevat opiskelijat

Keskustelun jälkeen esittelin oman uratarinani, jonka kautta opiskelijat saivat konkreettisen esimerkin siitä, millaisiin tehtäviin yhteisöpedagogi voi työelämässään päätyä. Tähän omaan ohjausosuuteeni liittyi myös keskustelua nuorisotyön eettisistä periaatteista. Kerroin omia havaintojani nuorisotyön etiikasta sekä siitä, miten nämä periaatteet ovat osa ammatillista identiteettiäni. Yllätyin siitä, miten aktiivisesti opiskelijat osallistuivat keskusteluun ja toivat esiin omia näkemyksiään osallisuudesta, yhdenvertaisuudesta ja ammatillisuudesta. Ilmapiiri oli avoin ja turvallinen, ja opiskelijoiden pohdinnat osoittivat aitoa kiinnostusta nuorisotyön arvoihin ja eettiseen vastuuseen.

Kaksin suunniteltu ja yhdessä toteutettu

Loppupäivän ohjelmassa oli nuorisotyön vaikutusviestintään ja nuorisopolitiikkaan keskittyvä osuus, joka toteutui kahden lehtorin, Eeva Mäntylän ja Maaritin, yhteistyönä. Lehtorit olivat yhdessä rakentaneet pedagogisesti jännittävän mutta toimivan kokonaisuuden. Toisen ja kolmannen vuoden opiskelijat tapasivat toisensa ja oppivat yhdessä. Opiskelijat työskentelivät ryhmissä ja tekivät muun muassa kohtaamis- ja harjoituksen, joka toi opetushetkeen toiminnallisuutta. Tällaiset tehtävät tukevat yhteisöllisyyttä ja tuovat esiin opiskelijoiden vahvuuksia käytännön tilanteissa.

Yhteisopettajuudessa erilaiset oppimistavat korostuvat

Nuorisopoliittiseen osuuteen osallistui lisäksi opiskelijoita Tampereelta ja Kuopiosta Teamsin kautta. Opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisotyön ja -politiikan vastualuejohtajan Henni Axelinin kyselytunti toi keskusteluun yhteiskunnallisen ja hallinnollisen näkökulman nuorisotyöhön. Opiskelijat olivat miettineet ennakoon kysymyksiä Axelinille. Kyselytunnin jälkeen he osallistuivat ohjattuun ryhmätyöhön aktiivisesti ja pohtivat, miten poliittiset päätökset vaikuttavat nuorten arkeen ja nuorisotyön edellytyksiin. Kaikkiaan iltapäivän osuudessa lehtoreiden välinen yhteistyö oli kiinnostava, opettavainen esimerkki oppimishetken rakentamisesta. Yhteisopetus rikastutti opetusta, kun eri näkökulmat täydensivät toisiaan, laajensivat ajattelua ja lisäsivät dialogia.

Mari Koistinen kertoo, että Humak-opiskelijoiden osallisuus näkyi erityisesti keskusteluissa ja yhteisissä pohdintoissa. ”Opiskelijat toivat esiin omia kokemuksiaan ja tarkastelivat niitä myös nuorisotyön kontekstissa. Parhaimmillaan oppiminen vahvistaa opiskelijoiden ammatillista identiteettiä ja itsetuntemusta”, kertoo Koistinen ja ihastelee Humakin opiskelijoiden ja opettajien pientä muistamista Henni Axelinille. Lehtori Eeva Mäntylä esittelee opiskelijoiden signeerauksia jääkiekkoilija Sanni Hakalan sponsoripaidassa.

Kirjoittajat:

Mari Koistinen, kasvatusohjaaja

Maarit Honkonen-Seppälä, lehtori, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Aktiivinen ja hyvinvoiva

korkeakoulu -hanke

muistuttaa liikkumisen ja

tauottamisen tärkeydestä

Maarit Honkonen-Seppälä

Liikkumisen lisäämiseen opiskelupäivien aikana on edelleen tarvetta: suuri osa korkeakouluopiskelijoista istuu yli 11 tuntia vuorokaudessa, suurimman osan siitä opiskelupäivän aikana. Aktiivinen ja hyvinvoiva korkeakoulu -hankkeen (myöhemmin AHK) korkeakouluissa kiinnitetään huomiota liikkumiseen niin webinaarien, luentojen, taukojen, opiskelumatkojen kuin itsenäisen opiskelunkin aikana. Liikkeen lisääminen kannattaa, sillä se tukee oppimiskykyä – muun muassa parantaa keskittymistä ja muistia – sekä lisää hyvinvointia.

Mistä on uuden ajan oppiminen tehty?

Palapelejä, harjanvarsia, jättipalloja ja muitakin liikuskeluvälineitä. Pedagogiseen ohjelmaan maininta tauotuksen ja liikuskelun huomioimisesta, opintojaksopalautteisiin kysely tauotuksen ja toiminnallisuuden määristä, virallisiin Powerpoint-pohjiin taukotarroja sekä vinkkejä hyvinvointikorttien ja muun hankemateriaalin hyödyntämisestä. Infoja henkilöstöpäivillä, vinkkejä opetuksessa ja Teamsissa niin itsenäiseen oppimiseen, webinaareihin kuin kokouksiinkin. Opiskelijoiden kuuntelua ja vahvaa osallisuutta. Tästä on tehty AHK-hankkeen käytännön sovellus. Luonnollisesti keskiössä ovat korkeakoulujen johdon sitoutuminen ja opiskelijakuntien aktiivinen rooli.

Liikkuminen ja tauotus lisäävät oppimista

Ensimmäinen AHK-hanke käynnistyi kesäkuussa 2021. Tämän jälkeen hankerahoitusta on saatu uudestaan kaikkiaan kolme kertaa. Kaikissa Aktiivinen ja hyvinvoiva korkeakoulu -hankkeis-

sa on panostettu koko korkeakouluyhteisön osallistamiseen – opiskelijoista johtoon. Käytännön keinoja ovat esimerkiksi taukoliikunta-videot, hyvinvointikortit ja taukotarrat, jotka kannustavat liikkeelle päivän mittaan. Lisäksi Keski-Suomessa on projektien puitteissa järjestetty erilaisia matalan kynnyksen tapahtumia, kuten taidemuseo- ja luontoretkeä sekä lajikokeiluita, jotka tukevat osallistujien kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Korkeakoulut hyvinvoinnin lähteinä

Jyväskylän ammattikorkeakoulun koordinoimat Aktiivinen ja hyvinvoiva korkeakoulu -hankkeet – tai kuten Jämskissä sanotaan: projektit – ovat tuoneet fyysistä aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä keskisuomalaisille korkeakoulukampuksille ja verkostoammattikorkeakoulu Humakille neljän viime vuoden ajan. Projektit on toteutettu yhteistyössä Jyväskylän yliopiston, Humanistisen ammattikorkeakoulun, Ilmasotakoulun sekä opiskelijakunta JAMKOn kanssa. Kolmanteen projektiin mukaan liittyi myös opiskelijakunta HUMAKO.

Kahdessa ensimmäisessä projektissa kehitettiin ja jalkautettiin toimintamalli Aktiivisuutta ja opiskelukykä edistävä korkeakoulu, joka edistää opiskelijoiden ja henkilöstön fyysistä aktiivisuutta, opiskelukykä ja yhteisöllisyyttä. Malli on suunniteltu valtakunnallisesti sovellettavaksi ja osaksi korkeakoulujen arkea. Kolmannessa eli nykyisessä AHK:ssa vakiinutetaan jo käynnistetyt prosessit korkeakoulujen arkeen ja juurrutetaan liikunnallista toimintakulttuuria osaamisen kehittämisen ja mallintamisen keinoin. Turun yhteisöpedagogilehtorit Jenni Hernelahti (oik.), Anna Pikala ja Jenny Honka testaavat tasapainoaa yhdessä Maarit Honkonen-Seppälän kanssa. Kuva: Tiina Heimo.

Rohkaisemme opiskelijoita tauottamaan itsenäisiä opintoja kerran tunnissa. Kampuksilla opiskeleville tarjoamme aktiviteetteja luentojen välillä. Hyvinvointikortteja ja harjanvarsia on jokaisella kampuksella, ja vinkit verkko-opiskelijoille löytyvät hankkeen nettisivuilta. Myös hankkeen IG:stä saa hyviä vinkkejä, joilla yhtäjaksoista, samassa asennossa tapahtuvaa oppimista voi muuttaa. Kuva: Maarit Honkonen-Seppälä.

Kampanjaviikkoja pari kertaa vuodessa

Hanke muistuttaa Lupa liikkua -kampanjaviikolla niin opiskelijoita, opettajia kuin muutakin henkilökuntaa liikuskelusta ja tauoituksista. Kannustamme opettajia ja opiskelijoita hyödyntämään hankkeessamme kehitettyjä materiaaleja, joiden avulla on vaivatonta toteuttaa aktivoivia tai palauttavia taukoja osana opetusta, olipa se verkossa tai lähinä. Materiaalit soveltuvat myös kokouskulttuurin kehittämiseen. Itsenäisen oppimisen tauottamiseen sopivat hyvin muun muassa hyvinvointikortit.

Infoa:

Aktiivinen ja hyvinvoiva korkeakoulu -hankkeita on rahoittanut opetus- ja kulttuuriministeriö. Lisää infoa löytyy AHK-sivulta www.jamk.fi/aktiivinenjakyhyvinvoivakorkeakoulu.

Mahdollisuus seurata kuvaa ja tarinaa IG:stä: @aktiivinenkorkeakoulu

Aktiivinen ja hyvinvoiva korkeakoulu -hankkeiden aikana on tehty varsin suuriakin konkreettisia muutoksia osallistuvien korkeakoulujen käytäntöihin. Näistä erinomaisia esimerkkejä ovat pedagogisten periaatteiden päivitykset, aktiivisuusagenttitoiminnan käynnistäminen sekä lukuisat erilaiset matalan kynnyksen aktiviteetit. Jyväskylässä hanke osallistui syyskuiseen Pride-kulkueeseen. Liikuntapääkaupungin kaupunginjohtaja Timo Koivisto ja Humakin projektipäällikkö Maarit Honkonen-Seppälä marssimassa ihmisoikeuksien puolesta. Kuva: Susanna Huovinen.

Kirjoittaja:

Maarit Honkonen-Seppälä, lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

HUMAK

HUMAKO

jamk

jamko

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIO

Yhtenäinen prosessi

helpottaa opintojakso-

palautteen hyödyntämistä

Virpi Ruuska ja Hilde Lehtonen

Organisaatiomuutos vaati prosessin yhdenmukaistamista

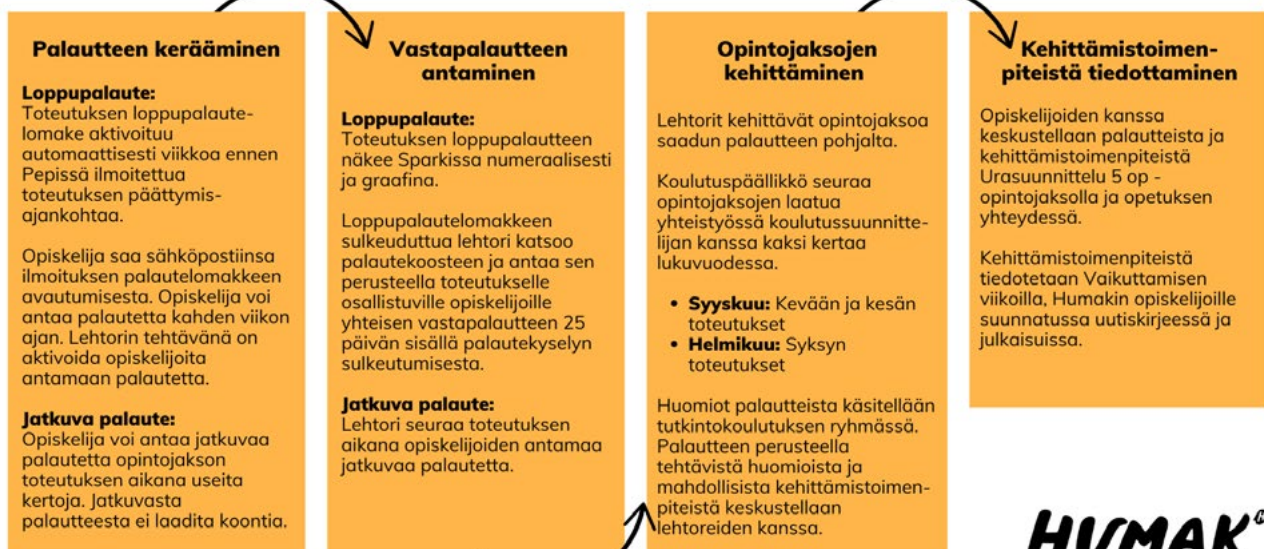
Organisaatiouudistuksen myötä Humakissa tuli tarve tarkastella opintojaksopalauteprosessia uudelleen ja kuvata palautteiden yhtenäinen käsittelytapa. Lisäksi syntyi uusi koulutuksen tuen ja kehittämisen yksikkö, johon koulutussuunnittelijat kuuluvat yhtenä tiiminä. Koulutussuunnittelijat toimivat yhteyshenkilöinä eri koulutusten suuntaan. Palauteprosessin yhdenmukaistaminen oli siten yhteisen laatu-työn näkökulmasta välttämätöntä.

Humakissa opintojaksopalautetta seurataan systemaattisen prosessin mukaisesti. Kou-

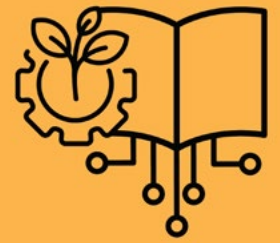
lutuspäälliköt käyvät opintojaksopalautteet läpi yhdessä koulutussuunnittelijoiden kanssa kaksi kertaa vuodessa: kevään ja kesän palaute käsitellään syyskuussa ja syksyn palaute helmikuussa. Päälliköt myös vastaavat koulutuksen kokonaiskuvasta ja määrittävät tarvittavat resurssit kehittämistoimiin.

Koulutuspäälliköiden johdolla opintojen laadusta tehdään koonti ja käydään keskustelua koulutusten omissa tapaamisissa. Koulutusten vastuulehtorit puolestaan kehittävät opintojaksoja saamansa palautteen pohjalta ja keskustelevat tekemistään kehittämistoimenpiteistä opiskelijoiden kanssa.

Opintojaksopalautteiden käsittelyprosessi

HUMAK[®]

Uudet pohjat tuottavat vertailukelpoista tietoa

Humak on käyttänyt opintojaksopalauteen keräämiseen vuodesta 2021 alkaen Pepin Spark-opintopalautejärjestelmää. Humakissa toteutettiin lukuvuoden 2024–2025 aikana yhteensä 351 opintojaksoa, joilta kerättiin yhteensä 6 610 opintojaksopalautea. Opiskelijoiden vastausprosentti oli 21. Spark-opintopalautejärjestelmä on korkean automaatioasteen järjestelmä, joka tarjoaa tiedoista yhteenvedon, kuten visuaalisia koontigraafeja ja trendiraportteja.

Syksyllä 2025 palauteprosessi tarkastettiin ja päivitettiin. Koulutussuunnittelijat rakensivat yhdessä koulutuspäälliköiden kanssa uudet raportointipohjat, joiden avulla eri koulutuksista saadaan jatkossa yhdenmukaisempaa, vertailukelpoista tietoa. Koulutussuunnittelijat tuovat raportointipohjiin opintojaksojen keskiarvot, vastanneiden opiskelijoiden määrät, annetun vastapalauteen sekä trendin viime vuosiin verrattuna. Merkittävä uudistus on tekoälyn hyödyntäminen opiskelijoiden avointen palautteiden käsittelyssä. Tekoälyn avulla pyritään tunnistamaan koulutusten yhteisiä kehittämiskohteita sekä hyviä käytäntöjä.

Selkeä prosessi johtaa konkreettisiin parannuksiin

Yhtenäinen prosessi mahdollistaa paremman laadunseurannan, nopean reagoinnin ongelmakohtiin ja hyvien käytäntöjen jakamisen eri koulutusten välillä. Prosessi on selkeyttänyt opintojaksopalauteiden käsittelyä koulutussuunnittelijan ja koulutuspäällikön kesken sekä tutkintokoulutuksen ryhmässä merkittävästi. Myös lehtoreille suunnattua opintojaksopalauteohjeistusta on päivitetty ja selkeytetty.

Uusi prosessi on jo tuottanut konkreettisia kehittämistoimia. Palauteen perusteella on lähdetty kehittämään toteutussuunnitelmatyötä, ja Humakin valmennuspedagogiseen ohjelmaan (2025–2028) on lisätty verkkopedagogiikkaan sekä työelämälähtöiseen ja yhteisölliseen oppimiseen liittyviä kehittämistavoitteita. Opiskelijakokemus paranee, kun palautetta seurataan ja hyödynnetään selkeän prosessin mukaisesti ja lehtoreita kannustetaan systemaattisempaan vastapalauteen antamiseen.

Koko Humakin yhteinen tahtotila on olla kysymättä palautetta vain palautteen vuoksi, vaan taustalla on halu aidosti kehittää toimintaa ja opetusta kokonaisvaltaisesti ja opiskelijaläh-

töisesti. Yhtenäinen prosessi takaa, että palaute tulee kuulluksi ja johtaa toimenpiteisiin.

Lue lisää:

Luttinen, H. (2025). Opintojaksopalauteet osoittavat Humakin pedagogisen ytimen toimivan.

Nurkka, N. & Marjanen, P. (2025). Humakin valmennuspedagoginen ohjelma 2025–2028 vahvistaa tulevaisuuden osaamista ja yhteisöllisyyttä.

Kirjoittajat:

Virpi Ruuska, sosionomi (YAMK), koulutussuunnittelija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Hilde Lehtonen, aineenopettaja FM, koulutussuunnittelija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Tavoitteista tekemiseen

– Opin.fi-käyttöönotto Humakissa

Sanna Lukkarinen

Keväällä 2025 avattiin valtakunnallinen, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteinen Opin.fi-palvelu kaikille oppimisesta innostuneille. Palveluun tuodaan tällä hetkellä korkeakoulujen avointa tarjontaa: opintopisteitä kerryttäviä opintojaksoja sekä podcasteja, videoita, erilaista kirjallista materiaalia (verkkosivustoja, mikrokursseja ja blogeja), seminaareja, tapahtumia ja webinaareja.

Opin.fi-palvelu kehitettiin Digivisio 2030 -hankkeessa osana koulutuksen kansallista palvelu- ja tietokokonaisuutta. Digivisio 2030 -hankkeen tavoiteskenaario sisältää

- oppijaan keskittyvän, korkeakoulurajat ylittävän oppimisen ekosysteemin
- korkeakoulujen välisen strategisen yhteistyön ja jaetun datan
- jatkuvan oppimisen osana yhteiskuntaa ja oppimisen todentamisen monipuolistuneet muodot.

Opin.fi-käyttöönottoa edelsi useamman vuoden työskentely, johon ryhtyi 37 korkeakoulua allekirjoitettuaan sopimuksen hankkeen tavoitteista. Jokainen korkeakoulu on nimennyt vastuuhenkilöt edistämään hanketyötä omassa organisaatiossaan.

Humakilaiset Digivisio-hankkeessa

Työskentely Humakissa käynnistyi muutosohjelman suunnittelulla ja Digivision tavoitteiden sisällyttämisellä toimintasuunnitelmiin. Humakin henkilöstöstä useat osallistuivat hankkeeseen ensimmäisinä vuosina: osa aktiivisemmin eri työpakettien ja -ryhmien jäsenenä, osa seuraten työn edistymistä webinaareissa ja muilla viestinnällisillä kanavilla.

Humakilaisia osallistui ensimmäisen Opin.fi-osajulkaisun pilotointiin yhdessä kolmen muun korkeakoulun kanssa vuosina 2022–2023, jolloin kehitettiin muun muassa palveluun tunnistautumista sekä hallintakäyttöliittymää manuaalista informaalin oppimismateriaalin syöttämistä varten.

Henkilöstöä osallistettiin – pilotointiryhmää laajemmin – käyttöönottoon saakka myös esimerkiksi digipedagogisen kehittämisen työryhmien, koulutusten ja hankkeen keräämien kyselyiden muodossa. Omassa toiminnassamme Digivisiossa tehty työ näkyy edelleen erityisesti verkko-opintojaksojen ja hankkeissa tuotettujen oppimissisältöjen laadun ja saavutettavuuden varmistamisessa.

Intensiivinen käyttöönoton aika

Opin.fi-palvelun käyttöönottovaiheessa vuosina 2024–2025 Humakissa toimi tiivis käyttöönottoryhmä, johon kuuluivat kehitysjohtaja, hallintojohtaja, ICT-palvelupäällikkö, viestintäpäällikkö, jatkuvan oppimisen asiantuntija, Peppi-asiantuntija ja hankkeen muutoskoordinaattori. Kuukausittain järjestettyjen kokousten välillä kukin hoiti omalta osaltaan hankkeen teknisiin, sisällöllisiin ja viestinnällisiin valmiuksiin liittyvät tehtävät.

Hankkeen edetessä tehtävät konkretisoituivat tavoitteista ja suunnitelmista käytännön töiksi. Jatkuvan oppimisen asiantuntija ja Peppi-asiantuntija yhteistyössä koulutussuunnittelijoiden kanssa tuottivat Opin.fi-palvelun hakusuodattimien ja opintosisältöjen teemittelun vaatimat tiedot opintojaksoille ja niiden toteutuksille Peppiin sekä varmistivat, että tiedot siirtyvät palveluun oikein.

Digivisio-hanke tuki käyttöönottoja ja korkeakoulujen valmistautumista järjestämällä työpajoja ja seuraamalla tehtävien edistymistä. Korkeakoulujen muutoskoordinaattorit sovittivat yhteen hankkeen ja oman organisaationsa toimintaa ja kokoontuivat viikoittain käymään läpi ajankohtaisia asioita. Viestintäyhteyshenkilöt puolestaan huolehtivat hanketoimiston hoitaman palvelulanseerauksen rinnalla korkeakoulujen omista kampanjoista.

Huhtikuusta 2025 lähtien Humakin avoimen AMK:n kaikki tarjonta siirtyy kerran vuorokaudessa Pepistä Opin.fi-palveluun. Lisäksi palveluun viedään HumakFree-tarjonta eli sellaiset – useimmiten TKI-toiminnassa tuotetut – jatkuvan oppimisen sisällöt, jotka eivät kerrytä opintopisteitä mutta linkittyvät vahvasti Humakin ydinosaamiseen ja ovat laajalle kohderyhmälle tarkoitettuja ja nopeasti haltuun otettavia.

Tätä artikkelia kirjoitettaessa (11/2025) korkeakoulujen formaalin tarjonnan määrä palvelussa on reilut 3 900 ja in- ja nonformaalin tarjonnan määrä yli 700. Opintojen hakeminen erilaisten teemojen perusteella on ollut suosittua, ja suosituimmat teemat tähän mennessä ovat olleet Uudet teknologiat, Terveys ja hyvinvointi sekä Uudistuva työelämä ja osaaminen.

Hankkeen uusi vaihe

Digivisio 2030 -hankkeessa on siirrytty toiseen vaiheeseen. Hankkeen kokonaistavoitteisiin pääsemiseksi Digivisiossa toteutetaan tulevana vuosina kansallisen koulutustietovarannon uudistus (ns. Virta-uudistus), kehitetään Opin.fi-palvelua joustavan tutkinto-opiskelun tarpeisiin ja rakennetaan jaettuun dataan perustuvaa tekoälypohjaista, oppijakeskeistä ohjausta.

Hankkeen toista vaihetta edistetään hankkeen henkilöstön organisoimissa muutosfoorumeissa, joissa pureudutaan käsillä oleviin aiheisiin korkeakoulujen asiantuntijoiden kanssa. Humakissa on järjestäytytty joustavan tutkinto-opiskelun suunnitteluryhmään, jossa mukana ovat koulutusjohtaja, opiskelijapalveluiden ja tietohallinnon päälliköt, 4Q-hankkeen projektipäällikkö ja muutoskoordinaattori. Muutosfoorumeihin kutsutaan suunnitteluryhmän jäsenten lisäksi ne, joiden työhön ja osaamiseen aiheet erityisesti liittyvät.

Ensimmäinen vaihe osoitti, että suuretkin tavoitteet jalostuvat konkretiaksi – näin käy varmasti myös tulevien vuosien haasteille.

Digivision tavoiteskenaario 2030-luvulle. (2025). Haettu 21.11.2025 osoitteesta Digivision tavoiteskenaario on päivitetty - Digivisio2030

Opin.fi palaute- ja analytiikkakooste lokakuu 2025. (2025). [Ei julkaistu].

Piironen, J. & Nordlund, H. (2025). Joustava tutkinto-opiskelu Digivisio 2030 -hankkeessa. [Ei julkaistu].

Kirjoittaja:

Sanna Lukkarinen, KTM, asiantuntija, jatkuva oppiminen, Humanistinen ammattikorkeakoulu

6AMK-yhteistyössä

ideoitaan ja reflektoidaan

jatkuvan oppimisen

uusia ideoita

Sanna Lukkarinen

Kuusi ammattikorkeakoulua kehittää yhdessä jatkuvan oppimisen uusia malleja vuosina 2025–2028. Yhteistyössä vahvistetaan TKI-toiminnan yhteyttä koulutukseen ja luodaan joustavia tapoja tunnistaa työelämässä kertynyttä osaamista osaksi korkeakouluopintoja.

Suomalaisia korkeakouluja ohjataan koulutuspoliittisilla päätöksillä kehittämään joustavampia, saavutettavampia muotoja jatkuvaan oppimiseen eli koko työuran ja elämän mittaiseen osaamisen kehittämiseen. Korkeakoulujen ja työelämän yhteiset tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) hankkeet tuottavat uutta osaamista ja jatkuvan oppimisen sisältöä, joka pitäisi muotoilla koulutustuotteiksi nykyistä paremmin ja jalkauttaa laajemmin opijoiden käyttöön.

Näihin tarpeisiin perustuen aloitettiin vuoden 2025 alussa 6AMK-yhteistyö (Haaga-Helia, Humak, HAMK, Laurea, XAMK ja Metropolia). Yhteistyön tavoitteena on

- vahvistaa ja systematisoida korkeakoulujen välistä vertaisoppimista tukien jokaisen omaa jatkuvan oppimisen profiilia
- mallintaa ja vahvistaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) yhteyttä jatkuvaan oppimiseen ja sen kehittämiseen
- kehittää uudenlaisia jatkuvan oppimisen toteutusmuotoja, jotka edistävät joustavaa osaamisen kehittämistä ja tunnistamista sekä lisäävät korkeakoulujen saavutettavuutta.

Vuosien 2025–2028 6AMK-yhteistyön osalta on sovittu, että toinen teemaryhmä keskittyy TKI-toiminnan ja jatkuvan oppimisen yhteistyöhön ja toinen jatkuvan oppimisen joustaviin toteutusmuotoihin.

TKI-toiminnan ja jatkuvan oppimisen yhteyden vahvistaminen

6AMK-yhteistyössä on jo tunnistettu yhteiseen mallinnukseen hankkeiden elinkaaren kriittisiä pisteitä, joissa yhteyden jatkuvaan oppimiseen tulisi olla vahvemmin mukana. Humakissa kerättiin loppukeväällä 2025 TKI-henkilöstöltä tietoa siitä, missä TKI-hankkeen vaiheessa syntyy uusia oppimisen sisältöjä, missä vaiheessa niiden syntymistä pitäisi tukea vahvemmin ja mitä hyviä käytäntöjä oppimissisältöjen ja materiaalien hyödyntämiseen ja jakamiseen laajemmin on jo olemassa.

Kyselyn vastauksista ilmeni, että jatkuvan oppimisen tulisi olla luontevasti mukana TKI-hankkeen kaikissa vaiheissa hankesuunnittelusta hankkeen päättämiskokoukseen saakka:

1. Rahoittajien tarjoamat mahdollisuudet ja rajoitukset sisältöjen ja materiaalien käyttöön tiedetään ja tunnistetaan hanketta suunniteltaessa.

2. Sisältöjen ja materiaalien käyttöoikeudet huomioidaan ja budjetoidaan hankehakemuksessa.
3. Myönteisestä rahoituspäätöksestä tiedotetaan myös jatkuvan oppimisen yhteyshenkilölle.
4. Jatkuvan oppimisen yhteyshenkilö osallistuu mahdollisuuksien mukaan TKI-henkilöstön tapaamisiin sekä viestinnän ja TKI-hankkeen yhteistyöhön.
5. Jatkuvan oppimisen in- ja nonformaalin tarjonnan kanavat ovat TKI-henkilöstön tiedossa ja helposti käytettävissä sekä hankkeen tuotantovaiheen aikana että hankkeen päättyessä.
6. Jatkuvan oppimisen henkilöstöllä on mahdollisuus ja kyky poimia TKI-hankkeissa syntyneistä tiedoista ja aineistoista sisältöjä uuteen käyttöön tai pedagogisen muotoilun avulla luoda niistä uusia sisältöjä.

Näiden havaintojen pohjalta jatkuvaan oppimiseen ja TKI-prosessiin on jo valmisteltu toimenpiteitä ja ohjeita, joita jalkautetaan ja kehitetään edelleen vuonna 2026.

Jatkuvan oppimisen joustavat toteutusmuodot

6AMK-yhteistyön ensimmäisenä vuonna on kartoitettu jokaisen korkeakoulun parhaita käytäntöjä ja kehittämistarpeita joustavamman oppimisen mahdollistamiseksi avoimessa AMK:ssa. Kuusikossa on sovittu, että vuonna 2026 kussakin korkeakoulussa pilotoidaan ja teemaryhmässä arvioidaan yhdessä uusia tapoja tunnistaa ja tunnustaa työelämässä kertynyttä osaamista opintopisteytetyiksi opinnoiksi. Toisin sanoen

- autetaan työssä olevia ammattilaisia kehittämään ja osoittamaan omaa osaamistaan suhteessa toimialansa tutkinnon kompetensseihin
- mallinnetaan korkeakoulun avoimen AMK:n käytäntöjä ja hyväksytään työelämäosaamista osaksi opintoja.

Humakissa kehittämiskohteeksi on valittu työelämässä kertyneen osaamisen osoittaminen opintojen suoritusapana avoimessa AMK:ssa. Pohjana kehitystyölle ja tuleville piloteille käytetään syyskuussa 2025 HOPS-valmentajilta kerättyjä kokemuksia näytöistä tutkinto-opiskelijoiden ahot-prosessissa. Tällä hetkellä työn

alla ovat kolmen koulutuksen (tulkkauksen, kulttuurituotanto ja työelämän kehittäjä) suunnitelmat, joissa edetään kunkin koulutuksen kohderyhmän tarpeet edellä. Yhteistä eri koulutusten uudenlaisten suoritusten mallintamiselle ovat Humakin olemassa oleva arviointiohjeistus ja työelämän kanssa tehtävä yhteistyö. Suunnittelua edistetään koulutusten lehtoreiden, jatkuvan oppimisen asiantuntijan ja työelämän edustajien kesken.

Työelämässä kertyneen osaamisen osoittaminen ja tunnustaminen opintojaksojen suoritusapana vahvistaa työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja tekee korkeakouluopinnoista saavutettavampia. Samalla Humak saa tietoa toimialojensa ammattilaisten osaamisen vahvuuksista ja osaamisvajesta koulutusten kehittämistyön tueksi.

Lähteet

Lukkarinen, S. (2025). Kysely Humakin TKI-väelle: TKI ja jatkuva oppiminen 2/2025. [Ei julkaistu].

Lukkarinen, S. (2025). Kysely Humakin valmentajille: Kokemuksia näytöistä osana ahot-prosessia 9/2025. [Ei julkaistu].

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Humanistisen ammattikorkeakoulun välinen sopimus kaudelle 2025–2028. (2024). Haettu 31.10.2025 osoitteesta <https://okm.fi/documents/1410845/3992283/Humanistinen+ammattikorkeakoulu+sopimus+2025-2028.pdf/d24284f2-21ac-b759-8300-0e12a556a8bb/Humanistinen+ammattikorkeakoulu+sopimus+2025-2028.pdf?version=1.1&t=1738563602201>

Opetus- ja kulttuuriministeriö (n.d.). Jatkuva oppiminen. Haettu 30.10.2025 osoitteesta <https://okm.fi/jatkuva-oppiminen>

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2022). Maailman osaavimman ja sivistyneimmän kansan kotimaaksi. Kansallinen korkeakoulujen jatkuvan oppimisen strategia 2030. Haettu 30.10.2025 osoitteesta https://okm.fi/documents/1410845/4392480/Kansallinen+korkeakoulujen+jatkuvan+oppimisen+strategia_1.0.pdf

Kirjoittaja:

Sanna Lukkarinen, KTM, asiantuntija, jatkuva oppiminen, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Humakin ja Turun yliopiston yhteistyö on avannut kulttuurituottajille ovia jopa tohtoriksi asti

Laura Päiviö-Häkämies ja Minna Hautio

Vuonna 2021 solmittu opetusyhteistyösopimus Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelman ja Turun yliopiston Porin yksikön Digitaalisen kulttuurin, maiseman ja kulttuuriperinnön tutkinto-ohjelman (DMKT) välillä tarjoaa Humakin kulttuurituotannon opiskelijoille ainutlaatuisen mahdollisuuden: polun AMK-tutkinnosta akateemisiin jatko-opintoihin – parhaimmillaan aina väitöskirjatutkijaksi asti.

Välitilinpäätös 2025

Olemme nyt, vuonna 2025, tarkastelleet opiskelijamääriä koko sopimusajan osalta ja haastatelleet yhteistyöstä hyötynyttä opiskelijoita ja valmistuneita. Samalla olemme käyneet aktiivista dialogia oppilaitosten henkilöstön kesken yhteistyön kehittämiseksi entisestään.

Kyse on paljon muustakin kuin satunnaisesta ristiinopiskelusta: yhteistyö antaa mahdollisuuden kurkistaa akateemisuuteen ja rakentaa harkittua koulutuspolkua ammattikorkeakoulun käytännönläheisen osaamisen ja yliopiston teoreettisen syvyyden välille. Kun AMK-opis-

kelija pääsee jo tutkinto-opintojensa aikana tutustumaan yliopiston opiskelukulttuuriin ja akateemiseen kirjoittamiseen, kynnys jatkaa opintoja ylemmällä korkeakouluasteella madaltuu merkittävästi.

Kuinka moni opiskelija on hyödyntänyt mahdollisuutta?

Yhteistyö käynnistyi lukuvuonna 2021–2022, ja vuoden 2025 loppuun mennessä yhteensä 65 Humakin opiskelijaa oli ilmoittautunut Turun yliopiston DMKT-tutkinto-ohjelman kursseille osana AMK-tutkintoaan. Suorituksia on Turun yliopiston opintotoimiston antaman tilaston mukaan kertynyt erilaisilla opintojaksoilla, kuten i) Kulttuuriperintö, ii) Maisema, paikka ja kulttuuriympäristö sekä iii) Johdanto kulttuurimatkailuun.

Yhteistyö toimii myös toiseen suuntaan: Humakin opintotoimiston mukaan vuosina 2020–2025 Turun yliopiston opiskelijat ovat osallistuneet yli 130 opintojaksolle Humakissa. Yliopiston opiskelijoiden on ollut mahdollista opiskella Humakissa kulttuurituotannon perusteita, niihin liittyvää lainsäädäntöä sekä saavutettavuuden ja kestävyysden eri näkökulmia.

Konkreettisia koulutuspolkuja

Neljän vuoden yhteistyö on tuottanut konkreettisia tuloksia. Osa Humakin AMK-tutkinnon suorittaneista on jatkanut Turun yliopiston maisteriohjelman, ja ainakin yksi on edennyt tohtorikoulutukseen saakka.

Raision Harkko-museossa museoamanuensina työskentelevä Kirsi Leimu suoritti yhden kulttuurituottajaopintojensa harjoittelusta museoympäristössä ja kiinnostui alasta. Parantaakseen työmahdollisuuksiaan museokentällä hän hakeutui maisteriopintoihin. Näin hän kuvaa eri koulutusten eroja:

Ammattikorkeaopinnot ovat käytännönläheisempiä ja harjoittelussa pääsee tekemään ja kokemaan itse tehden, jolloin oppi eri tavalla. Samalla luodaan verkostoja kentän suuntaan. Yliopisto-opinnot taas ovat akateemisia ja teoreettispohjaisempia ja siellä oppi tuottamaan akateemista tekstiä.

Väitöskirjatutkija Piia Pentti korostaa, että molemmissa opinnoissa opiskelijalla on mahdollisuus vaikuttaa siihen, millainen omasta tutkinnosta muodostuu. AMK-opinnoissa tämä

tapahtuu enemmän harjoitteluiden kautta, yliopistossa sivuainevalintojen ja syventävien opintojen kautta. Eri tutkintojen näkökulmat myös tukevat toisiaan:

Sama tutkimusaihe voi myös kantaa läpi molempien tutkintojen ja toimia yhdistävänä punaisena lankana; harjoittelut ovat hyviä paikkoja tunnistaa aidosti kiinnostavia tutkimusongelmia, ja pro gradu -tutkielmassa tätä aihetta voi lähteä syventämään tai laajentamaan.

Humakin opiskelija Marianne Kajosmäki on valinnut DMKT-tutkinto-ohjelmasta yksittäisiä opintojaksoja monipuolistaakseen omaa tietämystään ja osaamistaan kulttuurituotannon tutkinnossa. Hän rohkaisee muitakin tutustumaan yliopiston tarjontaan:

Yliopiston kurssit voivat kuulostaa punaiselta lipulta ihmiselle, joka ei ole ollut kovin 'kirjaviisas', mutta hyvin niistä selviää, jos on mielenkiintoa ja halua oppia.

Kerromme lisää loppuvuodesta 2025 tehdyistä haastatteluista ja opiskelijoiden tarinoista vuoden 2026 puolella Humakin julkaisuissa. Tarinoiden tarkoitus on rohkaista kulttuurituotannon AMK-opiskelijoita löytämään näiden kumppanuusopintojen pariin.

Kirjoittajat:

Laura Päiviö-Häkämies, yliopettaja,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Minna Hautio, FM, lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

MINNA HAUTIO JA ARTO LINDHOLM (TOIM.)

TUTKIMUKSELLISEN
KEHITTÄMISTYÖN
MENETELMÄT

Professional Publishing Finland Oy

Teoksen on kustantanut Professional Publishing Oy. Kirjaa on saatavilla muun muassa kustantamon verkkokaupasta sekä painettuna että sähköisenä versiona. Kuva: Professional Publishing.

Uusi julkaisu

tutkimuksellisen kehittämis- työn menetelmistä

Minna Hautio ja Arto Lindholm

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on kouluttaa asiantuntijoita työelämän tarpeisiin. Samalla niiden tulee edistää omien alojensa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa (TKI). Molempia tavoitteita tukee vahva tutkimuksellinen kehittämisosaaminen, joka on yksi asiantuntijatyön tärkeimmistä kompetensseista. Tutkimuksellisessa kehittämistyössä käytettävistä menetelmistä on toistaiseksi julkaistu vain vähän kirjallisuutta. Tähän haasteeseen vastaa osaltaan uusi kehittämistyön ammattilaisille ja korkeakoulujen opiskelijoille suunnattu teos *Heittäydy, irrottele, ylläty – Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmät*, jonka ovat toimittaneet tämän artikkelin kirjoittajat.

Muuttuva työelämä vaatii monipuolista kehittämisosaamista

Työelämä ja sen toimintaympäristöt ovat nopeassa ja jatkuvassa muutoksessa. Tämä haastaa kehittäjiä löytämään uusia menetelmiä, joiden avulla voidaan tunnistaa, ymmärtää ja ennakoida muutoksen tarpeita sekä reagoida niihin. Tutkimuksellinen kehittämistyö on pitkälti nojannut perinteisempiin akateemisiin menetelmiin, joiden avulla on tuotettu tietoa kehittämistyön tueksi.

Kehittämistyön lopullinen tavoite on kuitenkin muutoksen tuottamisessa. Kestävää muutosta ei työelämässä pystytä tuottamaan yksin. On tärkeää osallistaa kehittämiseen ne, joita muutos koskee. Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmät ovatkin tyypillisesti luovia, osallistavia ja toiminnallisia. Jotta kehittäminen ei jää arkiajattelun tasolle vaan nousee asiantuntijatason tasolle, sen tulee olla analyyttistä, systemaattista ja kriittistä eli noudattaa tutkimuksellisia periaatteita. Nämä periaatteet auttavat varmistamaan tiedon laadun ja sen pohjalta tehtävän päätelyn kestävyys.

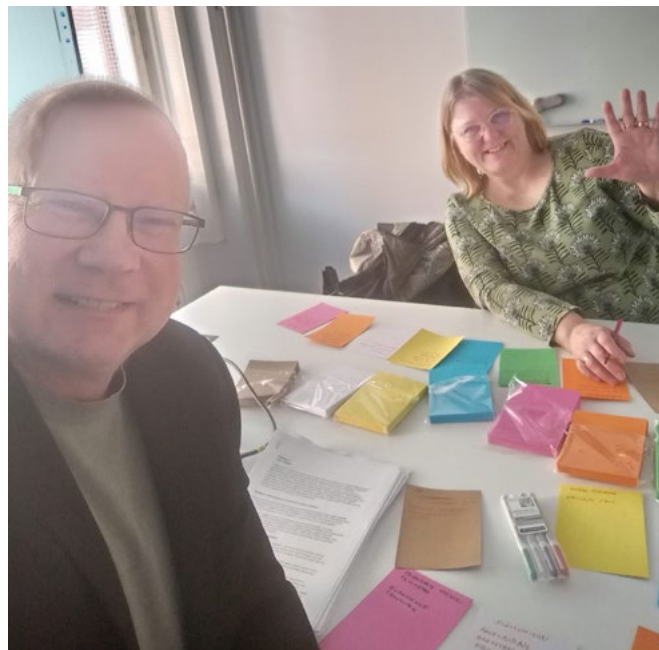
Kirjoittajina on laaja joukko asiantuntijoita

Teos sisältää 50 tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmää. Tekstejä on kirjoittanut 24 opetuksen, tutkimuksen ja kehittämistyön asiantuntijaa, jotka työskentelevät korkeakouluissa, järjestöissä tai yrittäjinä. Heidät on löydetty kirjan toimittajien omien verkostojen kautta, alan kirjallisuuteen ja hankkeisiin tutustumalla sekä lumipallomenetelmää hyödyntäen. Mukana on myös Humakin omien YAMK-alumnien opinnäytetöissään testaamia tai kehittämiä menetelmiä. Teoksen sisältöjä on osittain tuotettu opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa ja Humakin vuosina 2023–2024 toteuttamassa Youth Participation – A Key to an Inclusive Society -hankkeessa.

Teoksen rakenne tukee sen käytettävyyttä

Teoksessa esitellään 50 erilaista tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmää. Ne on ryhmitelty kymmeneen eri ryhmään sen mukaisesti, mikä on menetelmän toiminnallinen ydin ja millaiseen toimintaan se toteuttajansa haastaa: haahuile, heittäydy, irrottele, ylläty, tarinoi, tee näkyväksi, koe, kokoa, tarkkaile ja opi. Teosta ei ole tarkoitettu luettavaksi kannesta kanteen vaan käytettäväksi hakemiston tavoin. Jokai-

nen menetelmä on kuvattu tiiviisti ja rakenteellisesti samalla tavalla, mikä helpottaa niiden vertailua ja käyttöönottoa. Kirjan toivotaan rohkaisevan kehittämistyön tekijöitä valitsemaan epäkonventionaalisiaakin vaihtoehtoja kehittämistyön tueksi. Menetelmiä voi vapaasti soveltaa ja yhdistellä. Jopa uusia menetelmiä voi kehittää, kunhan tutkimuksellisuuden periaatteet säilyvät – se on osa kehittämistyön luovaa prosessia.

Teoksen tekeminen haastoi sen toimittajat moneen kertaan miettimään sekä menetelmän määrittelyä että menetelmien ryhmittelyä. Erityisesti ryhmittelyssä haluttiin poiketa perinteisistä menetelmäjaotteluista. Kuvaa otettaessa yhteinen näkemys jaottelusta on juuri syntynyt. Kuva: Arto Lindholm.

Kirjoittajat:

Minna Hautio, FM, lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Arto Lindholm, VTT, yliopettaja,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

”Hei, mä nään sut”

– Empatian voima työyhteisössä

Laura Kuniala ja Emilia Lehtonen

Elämme ajassa, jossa epävarmuus, konfliktit ja kiire ovat arkipäivää. Maailmantilanne on monin tavoin kaoottinen: kriisit seuraavat toisiaan, tieto liikkuu nopeammin kuin pystymme sitä käsittelemään ja kannamme huolta harteillamme enemmän kuin tarvitsisi. Tällaisessa ympäristössä korostuu inhimillisyyden tarve.

Myös nykyajan ristiriitaisessa työelämässä työntekijöiltä vaaditaan yhä enemmän kognitiivista kestävyyttä – henkistä jaksamista ja keskittymiskykyä – sekä vuorovaikutustaitoja. Näihin taitoihin vaikuttavat väistämättä tunteet ja se, miten tunteita ilmaistaan ja vastaanotetaan työpaikalla.

Empatialla tarkoitetaan ihmisen erityistä kykyä asettua toisen ihmisen asemaan: taitoa nähdä ihminen tilanteen takana. Hektisessä työelämässä empatia voi olla valtava voimavara. Tässä artikkelissa tarkastelemmekin empatian mahdollisuuksia työarjessa.

Empatia

Empatialla tarkoitetaan kykyä tunnistaa ja ymmärtää toisen ihmisen tunteita, näkökulmia ja kokemuksia sekä niihin reagoimista rakentavasti. Klassisen sosiaalipsykologisen määrittelyn mukaan empatia rakentuu sekä kognitiivisesta että affektiivisesta ulottuvuudesta. Kognitiivinen empatia on toisen näkökulman ottamista ja ymmärtämistä, kun taas affektii-

vinen empatia on toisen tunteiden tunteellista jakamista, jossa korostuu kyky eläytyä toisen tunnekokemukseen. Empatia on kykyä kohdata toinen ihminen aidosti hänen omassa kokemuksessaan.

Empatian merkitys työyhteisössä

Empatia on tunnistettu tärkeäksi työelämätaidoksi. Muun muassa Forbes on nimennyt sen vuoden 2021 avaintaidoksi. Empatian on todettu vaikuttavan myönteisesti muun muassa taloudelliseen kannattavuuteen, työn imuun, työntekijöiden sitoutuneisuuteen, oppimiseen ja yhteistyöhön. Empatian voidaan myös nähdä ruokkivan itseään – empaattinen kohtaaminen kannustaa ihmisiä toimimaan empaattisesti. Vuorovaikutuksen ja organisaatiokäyttäytymisen tutkimuksessa empatiaa pidetään keskeisenä osana myös psykologisen turvallisuuden ja ihmisten välisen luottamuksen vahvistamisessa. Huomionarvoista on, että toimiakseen empaattisesti henkilön tulee ymmärtää omia tunteitaan.

Työpaikalla empatia voi esiintyä esimerkiksi työntekijän kokemana onnellisuutena tai ilona, kun kollegalle tapahtuu jotakin hyvää. Vastaavasti vaikeissa tilanteissa empatia näkyy tukena toisen kokemille tunteille, jolloin vastoinkäymisiä kohdannut henkilö saa lohtua ja ymmärrystä. Tätä ensimmäistä, positiiviseksi empatiaksi kutsuttua ilmiötä selitetään toisen myönteisen tunnetilan sekä affektiivisella että kognitiivisella ymmärtämisellä. Aina positiivinen empatia, tai empatia ylipäättään, ei kuitenkaan toteudu. Yleinen tilanne työpaikoilla on, että työntekijä jakaa ilonaiheensa odottaen myönteistä vastakaikua, mutta vastaanotto jää neutraaliksi tai puuttuu kokonaan. Tällöin myönteinen kokemus voi kääntyä negatiiviseksi ja synnyttää epä mukavuutta tai nolo tuminen tunnetta. Empatian kääntöpuolena voidaan nähdä niin sanottu empatiaupumus, jolla viitataan liialliseen affektiiviseen empatiaan, josta puuttuvat rajat.

Empatia Humakin kantavana voimana

Yhteisöllisyys, vastuullisuus, yhdenvertaisuus ja inhimillisyys ovat Humakin keskeisiä arvoja. Inhimillisyyden yhteydessä mainitaan myös empatia: ”Korostamme ihmisläheisiä ja inhimillisiä arvoja. Kunnioitus, empatia, oikeudenmukaisuus ja yhteisvastuullisuus näkyy toiminnassamme, päätöksenteossamme sekä kohtaamisissamme.”

Empatian tutkimus osoittaa, että kyky tunnistaa toisen näkökulma ja vastata siihen rakentavasti vahvistaa yhteisöllisyyttä, lisää psykologista turvallisuutta ja tukee toimivia ihmissuhteita työyhteisöissä. Humakin arvojen näkökulmasta empatia ei ole vain yksilön ominaisuus vaan yhteisön toimintaa ohjaava periaate.

Näin ymmärrettynä empatia voidaan nähdä Humakin keskeisiä arvoja sekä yhteisöllisyyttä rikastuttavana voimana. Empatia tekee arvoista elävää, koettua todellisuutta työyhteisön joka tasolla.

Joskus saatamme kuitenkin yksilöinä olla epävarmoja tai tietämättömiä siitä, miten empatiaa osoitetaan ja missä tilanteissa. Työpaikalla yhteisöllisyyttä ja työhyvinvointia edistävää validoivaa reagoitua voi vahvistaa ottamalla toisen tunteet huomioon, asettumalla toisen asemaan sekä vähentämällä haitallista sosiaalista vertailua (”minäkin...”). Myös positiivisista asioista iloitsemalla tai vastoinkäymisen eteen tullessa myötätuntemalla toisen harmitus-

ta vahvistat sekä psykologista turvallisuutta että yhteisöllisyyden tunnetta. Kuuntele, kiitä, kysy, huomaa ja arvosta.

Ehkä jo seuraavassa kohtaamisessa voit kokeilla, miltä tuntuu olla toiselle aidosti läsnä.

Lähteet

Batson, C. D. (2011). *Altruism in humans*. Oxford University Press.

Brower, T. (2021). Empathy Is the Most Important Leadership Skill According to Research. Haettu 24.11.2025 osoitteesta <https://www.forbes.com/sites/tracybrower/2021/09/19/empathy-is-the-most-important-leadership-skill-according-to-research/>

Davis, M. H. (1983). Measuring individual differences in empathy: Evidence for a multidimensional approach. *Journal of Personality and Social Psychology* 44(1), 113–126.

Edmondson, A. C. (2019). *The fearless organization: Creating psychological safety in the workplace for learning, innovation, and growth*. John Wiley & Sons.

Humanistinen ammattikorkeakoulu. (n.d.). Humakin strategia. Haettu 24.11.2025 osoitteesta <https://www.humak.fi/info/strategia/>

Paakkanen, M. A., Martela, F. & Pessi, A. B. (2021). Responding to positive emotions at work—the four steps and potential benefits of a validating response to coworkers’ positive experiences. *Frontiers in Psychology* 12, 668160.

Paakkanen, M. (2022). *Empatian voima työssä*. WSOY.

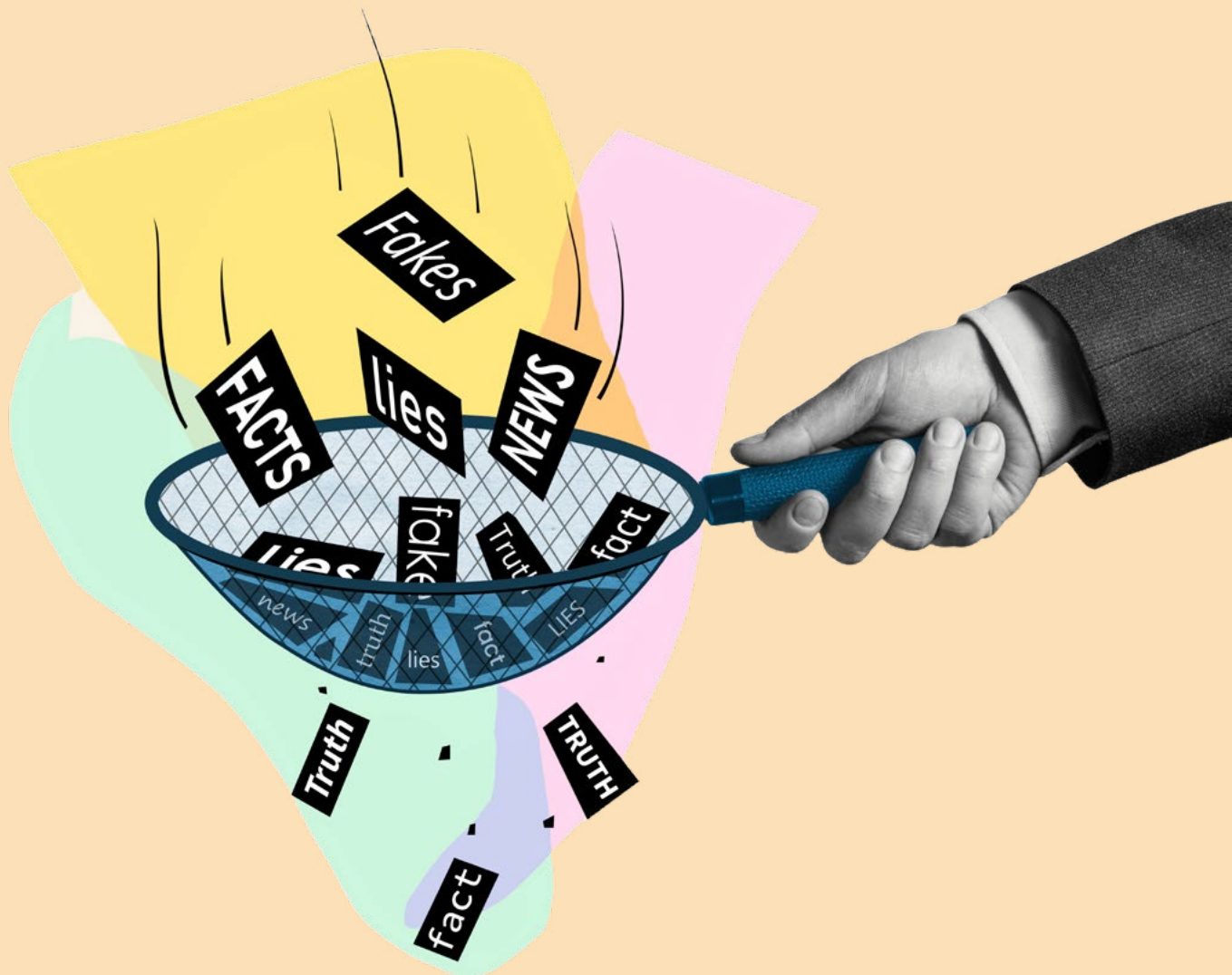
Rogers, C. R. (1957). The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Consulting Psychology*, 21(2), 95–103.

Vallette d’Osia, A. & Meier, L. L. (2024). Empathy in the workplace: disentangling affective from cognitive empathy. *Occupational Health Science* 8(4), 883–904.

Kirjoittajat:

Laura Kuniala, koordinaattori, opiskelijapalvelut, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Emilia Lehtonen, koordinaattori, opiskelijapalvelut, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Mitä tekoäly tuo järjestöjen työpajatoimintaan?

Mahdollisuudet ja haasteet ohjaajien näkökulmasta

Marjo Kolehmainen ja Pasi Tuominen

Tekoäly on otsikoissa, mutta järjestöjen työpajatoiminnassa se tuntuu kaukaiselta. Euroopan unionin osarahoittamassa Tekoälyä ja aitoa osallisuutta -hankkeessa olemme kouluttaneet ohjaajia tekoälyosaamisen perusteista. Alkuasenteet olivat kriittisiä: osa piti tekoälyä uhkana, osa ei nähnyt sille käyttöä. Koulutuksilla on pyritty vaikuttamaan asenteisiin, jotta tekoäly ei olisikaan niin vaikea ja torjuttava asia kuin moni ensiksi ajattelee.

Haasteet

Tekoälyn tuominen ohjaustyöhön ei ole yksinkertaista. Moni kokee sen vieraaksi ja pelottavaksi. Negatiiviset asenteet ja näköalattomuus vähentävät motivaatiota oppia. Osaamisen puute tekee teknologiasta abstraktia, eikä sen hyötyjä arjessa hahmoteta. Lisäksi työyhteisön tuki ja resurssit – aika, laitteet, ohjeet – ovat usein niukat, mikä jättää yksilön oppimisen sattuman varaan.

Mahdollisuudet

Tekoäly voi helpottaa ohjaajien työtä monin tavoin. Se voi keventää dokumentointia, muokata muistiinpanoja raporteiksi ja jäsentää havaintoja, jolloin aikaa vapautuu kohtaamistyöhön. Toiminnan suunnittelussa tekoäly toimii ideointikumppanina ja tarjoaa näkökulmia esimerkiksi ryhmädynamiikan tai työelämätaitojen harjoitteluun. Yksilöllisessä ohjauksessa tekoäly voi räätälöidä materiaalia eri tasoille, tuottaa selkokielisiä ohjeita ja kääntää tekstejä monikulttuurisessa ympäristössä. Vaikuttavuuden arvioinnissa tekoäly auttaa analysoimaan palautetta ja tunnistamaan kehittämiskohteita, jolloin ohjaajan ei tarvitse käyttää aikaa taulukoiden pyörittämiseen.

Kriittisyys ja ihmiskeskeisyys

Tekoäly on työkalu, ei virheetön asiantuntija. Siksi sen tuottamaa tietoa on arvioitava kriittisesti. Ohjaustyön ytimessä ovat ihmiset, luottamus ja kohtaaminen – tekoäly ei ymmärrä elämäntilanteita tai ryhmän hiljaista dynamiikkaa. Parhaimmillaan se vapauttaa aikaa siihen, mikä on tärkeintä: rinnalla kulkemiseen.

Muutos vaatii tukea ja resursseja

Hankkeessa tarjoamme ohjaajien tarpeista lähtevää koulutusta ja yhteiskehittämistä, jotta tekoäly muuttuu uhasta hyödylliseksi työkaluksi. Tavoitteena on levittää hyviä käytäntöjä koko järjestösektorille.

Kirjoittajat:

Marjo Kolehmainen, lehtori ja projektipäällikkö,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Pasi Tuominen, asiantuntija,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Tulevaisuuden oppiminen

Humakissa

– Rohkeasti kohti uutta

Ulla Luukas, Päivi Timonen ja Christa Sairio

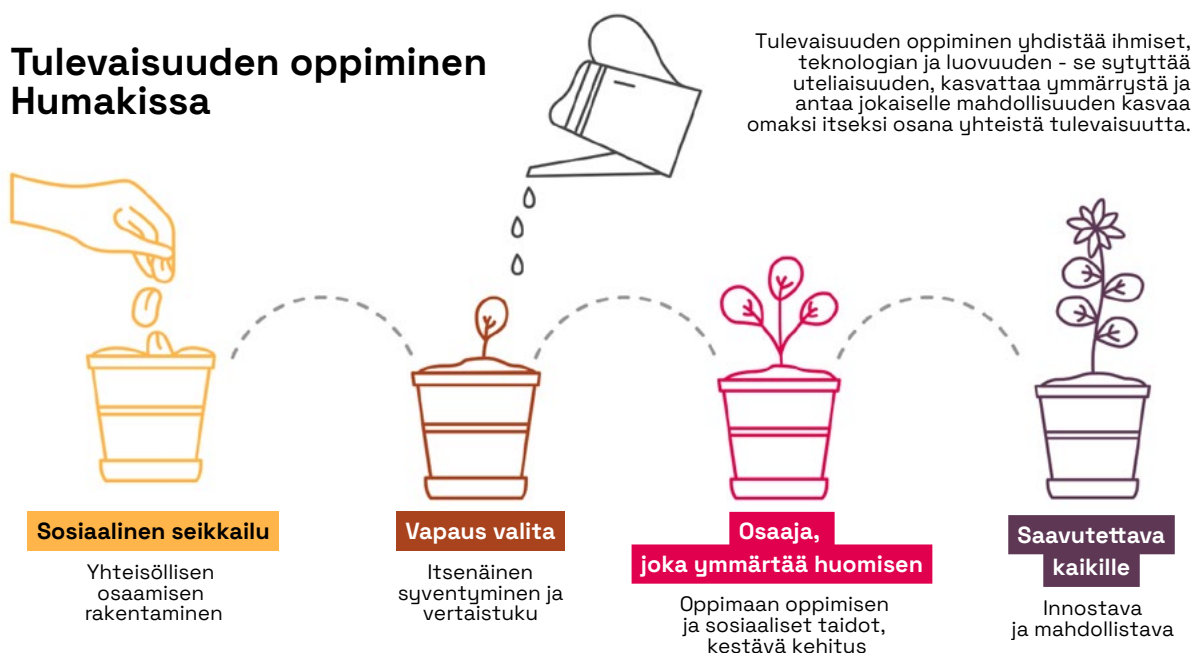
Korkeakouluopetus on murroksessa, ja Humak haluaa olla mukana kirjoittamassa sen tulevaisuutta. Emme tyydy seuraamaan muutosta – haluamme olla siellä, missä uutta syntyy. Meille digitaalinen oppiminen ei ole pakko vaan mahdollisuus rakentaa jotakin ainutlaatuista: verkko-opiskelua ja oppimisympäristöjä, jotka yhdistävät humanistisen perinteen ja tulevaisuuden teknologian, pedagogisen laadun ja saavutettavuuden, yksilöllisyyden ja yhteisöllisyyden.

Tulevaisuuden oppiminen yhdistää ihmiset, teknologian ja luovuuden. Se sytyttää uteliaisuuden, kasvattaa ymmärrystä ja antaa jokaiselle mahdollisuuden kasvaa omaksi itsekseen osana yhteistä tulevaisuutta. (Kuva 1.)

Oppiminen on sosiaalinen seikkailu

Humakissa oppiminen on ennen kaikkea yhteisöllinen prosessi, jossa jokainen opiskelija rakentaa osaamistaan yhdessä muiden kanssa – oli kyse sitten intensiivisestä pienryhmä-

Tulevaisuuden oppiminen Humakissa

Kuva 1. Tulevaisuuden oppiminen Humakissa.

työskentelystä, inspiroivasta paritoiminnasta tai rikastuttavista vertaisdialogeista. Digitaaliset ympäristöt eivät erota vaan yhdistävät. Ne avaavat ovet sekä valtakunnalliseen että kansainväliseen yhteisöön, joihin jokainen voi osallistua tasavertaisesti taustastaan riippumatta.

Vapaus valita – itse- ja yhdessäohjautuvuus kasvaa

Tulevaisuuden opiskelija nauttii laajasta valinnanvapaudesta: hän voi syventyä itsenäisesti, löytää voimaa vertaistuesta tai hypätä luovan yhteiskehittelyn pyörteisiin – juuri silloin, kun se tuntuu oikealta. Humakin valmennuspedagogiikka kannustaa ja haastaa mutta ei pakota. Se luo tilan, jossa positiiviset tunteet ja innostus pääsevät kukoistamaan.

Osaaja, joka ymmärtää huomisen

Oppiminen kehittää metataitoja, kriittistä ajattelua, luovuutta sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja eli kykyjä, jotka kantavat läpi muuttuvan maailman. Tekoäly on luonteva kumppani, ei uhka. Kestävä kehitys toimii läpileikkaavana arvona, joka ohjaa kaikkea tekemistä. Opiskelija on aktiivinen, tulevaisuuteen orientoitunut toimija, joka ymmärtää oman oppimisensa merkityksen laajemmassa yhteiskunnallisessa kontekstissa.

Saavutettava kaikille

Jokaisella on oikeus innostavaan oppimiskokemukseen. Saavutettavuus on sisäänrakennettuna kaikessa: teknologiassa, materiaaleissa ja vuorovaikutuksessa. Digitaalisuus ei ole este vaan mahdollistaja, joka tuo Humakin yhteisön ulottuville.

Tulevaisuuden oppimisympäristöjä ovat niin perinteiset kuin digitaalisetkin ympäristöt. Digitaalisella oppimisella tarkoitamme tässä yhteydessä opiskelua, jossa hyödynnetään digitaalisia mahdollisuuksia eri oppimisympäristöissä tapahtuvassa opetuksessa ja opiskelussa.

Kohti tulevaisuuden oppimista

Nämä neljä yllä esiteltyä periaatetta ohjaavat Humakin oppimisen kehittämistä. Ne luovat perustan oppimiselle, jossa teknologia yhdistää ihmisiä, yhteisöt tukevat yksilöä ja jokainen voi kehittyä ammattilaiseksi, joka hallitsee sekä

oman alansa että tulevaisuuden työelämän vaatimukset.

Työelämä muuttuu, ja me vastaamme siihen rakentamalla oppimista, joka on yhteisöllistä, saavutettavaa ja pedagogisesti laadukasta. Kun ihmiset, teknologia ja luovuus kohtaavat, syntyy Humakin oppimisen tulevaisuus.

Tekoäly: Tekstin ideoinnissa on hyödynnetty Claudea. Kuvan ideoinnissa on hyödynnetty Napkin-sovellusta.

Kirjoittajat:

Ulla Luukas, koulutuspäällikkö, työyhteisön kehittäminen, seikkailukasvatus ja Humak Master, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Päivi Timonen, asiantuntija, koulutuksen tuki ja kehittäminen, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Christa Sairio, IT-asiantuntija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

